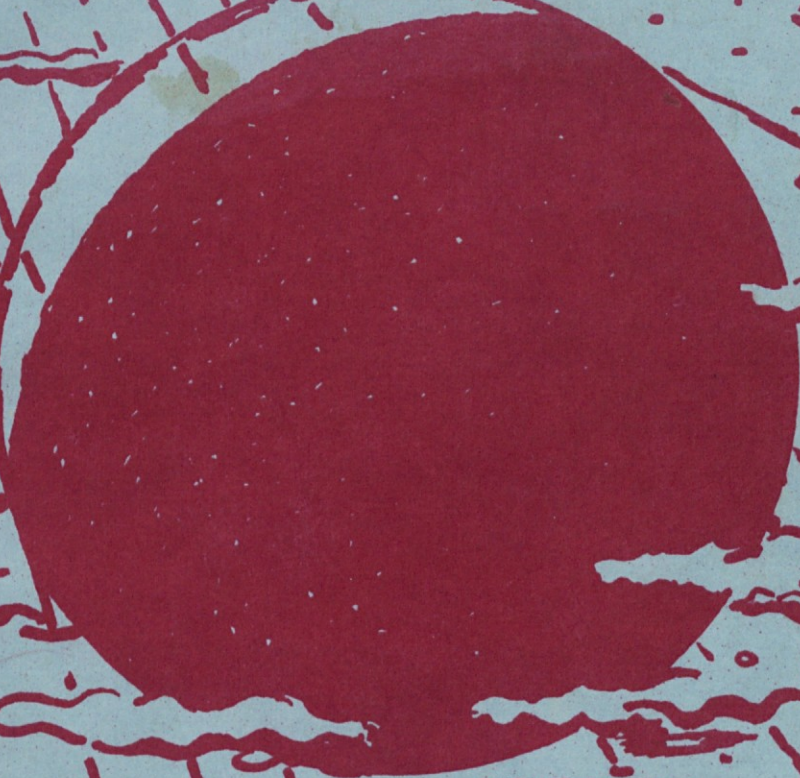

1143973

KOLENDAR 1964

AVE MARIA KOLEDAR 1964

PRESTOPNO LETO - 51. LETNIK

UREDILI IN IZDALI SLOVENSKI FRANČIŠKANI
NA AMERIŠKIH BREZJAH

Slika na ovitku: Akademski kipar Franc Gorše podaja na tej sliki ta nauk: Iz cerkve sv. Petra v Rimu - od namestnika Kristusovega in naslednika sv. Petra prihaja luč resnice, ki razsvetljuje svet in kaže človeškemu rodu pot k miru, ki ga daje Knez miru. Mir ni samo odsotnost vojne, ampak "odsev reda, ki ga želi Bog, Stvarnik in Odrešenik" (Pavel VI. v prvem govoru po izvolitvi za papeža). Na pravoslavno Cerkev ne sije polnost žarkov resnice, zato molimo, da bi drugi vatikanski koncil približal dan zedinjenja.

NUMBER 10 b

OCTOBER 1963

VOLUME 51

AVE MARIA - Nabožni slovenski mesečnik - 55 letnik - Urejajo in izdajajo SLOVENSKI FRANČIŠKANI v Združenih državah ameriških - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois. Naslov - Address: AVE MARIA, Box 608, Lemont, Illinois. - Tel: Clearwater 7 - 2494. Naročnina - Subscription rate: Za U.S.A. in Kanada \$2.50. Za inozemstvo \$3.00.

Published once monthly - twice in October - by the Slovene Franciscan Fathers, Lemont, Ill., in the interests of the Commissariat of the Holy Cross. Entered as second class matter at the post office of Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in section 1103, act of October 3, 1917. Authorized July 14, 1945. "Second Class Postage Paid at Lemont, Illinois." Printed by AVE MARIA PRINTERY, Lemont, Illinois.

Cerkveno leto

Cerkveno leto imenujemo tudi bogoslužno ali liturgično leto. Pomen bogoslužnega leta je lepo razložil papež Pij XII. v okrožnici "Srednik med Bogom in ljudmi":

"Skozi vse leto se obhajanje evharistične daritve in tudi svetega oficija na prav poseben način suče okoli osebe Jezusa Kristusa; in vse stvari so skladno in primerno tako sestavljene, da naš Odrešenik vlada v njih po skrivnosti svojega ponižanja, svojega odrešenja in svojega zmagoslavja. Res, ko se sveto bogoslužje spominja teh skrivnosti Jezusa Kristusa, stremi za tem, da bi bili verniki soudeleženi prav v istih skrivnostih, da bo Božja Glava skrivnostnega telesa živelā s polnostjo svoje svetosti v vsakem svojih udov." Jezus Kristus – naš Odrešenik – je torej središče bogoslužnega leta. Skrivnosti odrešenja, ki se jih spominjamo tekom bogoslužnega leta, se učinkovito in dejavno obnavljajo "kot največji zgledi krščanske popolnosti in kot studenci božje milosti po moči Odrešenikovih zaslug in njegovega posredovanja in ker se nadaljujejo v nas po svojih učinkih" (Pij XII.).

* * *

Bogoslužno leto se deli v dve dobi:

Božična doba, ki jo označimo tudi kot božični bogoslužni krog, in velikonočna doba ali velikonočni bogoslužni krog.

Med božično dobo se bogoslužje spominja skrivnosti učlovečenja. Središče te dobe je praznik Rojstva Gospodovega, na katerega nas pripravlja adventni čas. Ta praznik ima osmino; božični čas traja do 5. januarja. S praznikom Razglašenja Gospodovega se začenja čas razglašenja in traja do 13. januarja. Čas od 13. jan. do predposta ima liturgično isti značaj kot pobinkoštni čas.

Velikonočna doba v širšem pomenu obstoji iz velikonočnega in pobinkoštnega časa.

Velikonočni čas (v ožjem pomenu) je tako razdeljen:

Predpostni čas s tremi nedeljami;

postni čas od pepelnice do pete postne nedelje;

pasijonski čas ali čas trpljenja od prve pasijonske nedelje do velikega petka;

Velika noč s povelikonočnim časom, ki traja do sobote po binkošti.

S praznikom Presvete Trojice se začne pobinkoštni čas.

* * *

Cerkveno leto sestavljajo bogoslužni dnevi. Ti so:

nedelja, delavnik ali ferija, ki je v našem koledarju zaznamovan kot "bogoslužni delavnik", bedenji dan (badnik!) ali vigilijska, praznik in osmina.

Nedelja je liturgično prvi dan v tednu; Kristus je namreč vstal prvi dan v tednu; vsaka nedelja nas torej spominja na njegovo častljivo vstajenje; na nedeljo je bil tudi poslan Sveti Duh; dalje je "prvi dan" Bog ustvaril svet. Nedelja nas torej spominja stvarjenja, odrešenja in posvečenja po Svetem Duhu. Te tri skrivnosti pa vodijo naše misli najvišji skrivnosti svete vere: k skrivnosti presvete Trojice.

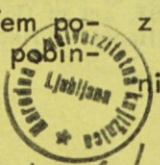
Bogoslužni delavnik imenuje liturgija proste dneve (ferije) med tednom. Danes so to tisti dnevi, ko ni nobenega praznika ali svetniškega godu. Te proste dneve imenuje dr. p. Metod Turnšek "bogoslužne delavnice". Ker je to lep izraz za "proste dneve", ga rabimo tudi v našem liturgičnem koledarju.

Bedenji dan ali vigilijska, ki je pred nekaterimi večjimi prazniki, npr. pred praznikom Rojstva Gospodovega, nas spominja na prve krščanske čase, ko so se verniki pred prazniki in nedeljami zbirali na svetih krajih in prečuli noč v molitvi.

Prazniki so dnevi, ko se Cerkev v bogoslužju spominja svetih Kristusovih skrivnosti, svetih Marijinih skrivnosti in svetnikov.

Osmina: večji prazniki se obhajajo z osmino, tj. vseh osem dni po prazniku.

Spomin svetega časa ali godu svetnika opravimo tako, da dodamo pri maši

D 456/1972

(in pri svetem oficiju) posebno prošnjo na čast skrivnosti ali na čast svetniku.

* * *

Kak namen ima naš litur-
gični koledar?

Verniki vedno v večjem številu sode-
lujejo pri maši tako, da molijo iz mašne
knjige (misala) iste molitve, ki jih moli
mašnik. Mnogi so si nabavili slovenski
"Rimski misal", ki ga je s sodelavci pri-
redil dr. p. Metod Turnšek in ga je kot
drugo izdajo izdala in založila Mohorjeva
družba v Celovcu leta 1961. Tem bo ta
koledar v pomoč. Liturgični koledar je
preprost, vendar zahteva poznanje litur-
gičnih predpisov, da ga lahko razumemo.
Z redno uporabo mašne knjige so si neka-
teri pridobili toliko znanja in vaje, da
lahko sledijo sveti daritvi z molitvami iz
mašne knjige. Tudi onim, ki mašne knjige
ne rabijo, bo ta koledar pripomogel k
boljšemu razumevanju cerkvenega leta.

Pri vsakem dnevu je zaznamovana
liturgična barva, tj. barva mašnikovih
liturgičnih oblačil. Opozarjam pa na eno:
ako opazite, da ima mašnik drugačno
liturgično barvo kot je zaznamovano v
našem koledarju, pomeni, da ta dan lahko
vzame votivno mašo, tj. mašo po želji
(škofa, mašnika ali vernikov). Za te maše
"po želji" so posebni predpisi, ki jih po-
jasnuje dr. p. Metod Turnšek v uvodu v
"Rimski misal". Maše "po želji" so lahko
maše na čast skrivnostim iz Jezusovega in
Marijinega življenja, maše na čast svet-
nikom in svetnicam; poleg tega so v misalu
tudi posebne maše "po želji" primerne za
vse dni v tednu in za razne prilike.

Drevo

življenja

Poletje
Pšenica

Jesen
Vino

Pomlad
Cvetje

Zima
Olje

Simbolična slika cerkvenega leta

ZAPOVEDANI PRAZNIKI

Osmina Rojstva Gospodovega	1. jan.
Vnebohod	7. maja
Vnebovzetje	15. avgusta
Vsi sveti	1. novembra
Brezmadežna	8. decembra
Rojstvo Gospodovo	25. decembra

PREMAKLJIVI LITURGICNI DNEVI

Prva predpostna nedelja	26. januarja
Pepelnica	12. februarja
Velika noč	29. marca
Vnebohod	7. maja
Binkošti	17. maja
Telovo	28. maja
Presveto Srce Jezusovo	5. junija
Kristus Kralj	25. oktobra
Prva adventna nedelja	29. novembra

Simbolična slika: Skrivnost presvete Trojice
in viri milosti - sveti zakramenti. Slika pojasnjuje
delo troedinega Boga za odrešenje in posvečenje
vseh ljudi in vsakega posameznika.

KRATICE

ap.: apostol, apostola
bog. d.: bogoslužni delavnik
bož. č.: božični čas
c. u. ali cer. uč.: cerkveni učitelj
d. ali dev.: devica
m. ali muc.: mučenec, mučenka
n. G.: naš Gospod
našega Gospoda
o.: opat
p.: papež
prebl. Dev.: preblazena Devica

Razgl. G.: Razglašenje Gospodovo
sp. ali spozn.: spoznavavec
sp.: spomin
š. ali šk.: škof
t. m. ali toy. muč.: tovariši mučenci
Ž. M. b.: Žalostna Mati božja

LITURGIČNE BARVE

B - bela Č - črna
R - rdeča V - violačasta
Z - zelena

JANUAR

Zadnji krajec: 6. januarja
Mlaj: 14. januarja
Prvi krajec: 22. januarja
Polna luna: 28. januarja

- 1 S Osmina Rojstva Gospodovega (B) - Novo leto _____
- 2 Č bog. d. bož. časa (B) _____
- 3 P bog. d. bož. časa (B) _____
- 4 S Marijina sobota (B) _____
- 5 N Presveto Ime Jezusovo (B) _____
- 6 P Razglašenje Gospodovo (B) _____
- 7 T bog. d. časa Razgl. G. (B) _____
- 8 S bog. d. časa Razgl. G. (B) _____
- 9 Č bog. d. časa Razgl. G. (B) _____
- 10 P bog. d. časa Razgl. G. (B) _____
- 11 S Marijina sobota (B) - spomin sv. Higinia, p. in m. _____
- 12 N Sveta Družina (B) _____
- 13 P Spomin krsta n. G. Jezusa Kristusa (B) _____
- 14 T Sv. Hilarij, sk. in cer. uč. (B) - spomin sv. Feliksa, m. _____
- 15 S Sv. Pavel, prvi puščavnik, spozn. (B) - sp. sv. Mavra, o. _____
- 16 Č Sv. Marcel I., p. in m. (R) _____
- 17 P Sv. Anton, opat (B) _____
- 18 S Marijina sobota (B) - spomin sv. Priske, d. in m. _____
- 19 N 2. nedelja po Razgl. Gospodovem _____
- 20 P Sv. Fabijan, p. in m., in sv. Sebastijan, m. (R) _____
- 21 T Sv. Neža, devica in mučenica (R) _____
- 22 S Sv. Vincencij in Anastazij, mučenka (R) _____
- 23 Č Sv. Rajmund Penafortski, spozn. (B) - sp. sv. Emerencijane, d. in m. _____
- 24 P Sv. Timotej, škof in mučenec (R) _____
- 25 S Spreobrnitev sv. Pavla, ap. (B) - sp. sv. Petra, apostola _____
- 26 N Prva predpostna (V) _____
- 27 P Sv. Janez Zlatousti, sk., spozn., in cer. uč. (B) _____
- 28 T Sv. Peter Nolask, spozn. (B) - sp. sv. Neze, d. in m. _____
- 29 S Sv. Frančišek Saleski, spozn. in cer. uč. (B) _____
- 30 Č Sv. Martina, devica in mučenka (R) _____
- 31 P Sv. Janez Bosko, spoznavavec (B) _____

Mesec Svetega Otroka

F E B R U A R

Zadnji krajec: 5. februarja

Mlaj: 13. februarja

Prvi krajec: 20. februarja

Polna luna: 27. februarja

- 1 S Sv. Ignacij, škof in mučenec(R) _____
- 2 N Očiščenje prebl. Device Marije (svečnica) (B) _____
- 3 P pred. bog. d. (V) - spomin sv. Blaža, š. in m. _____
- 4 T Sv. Andrej Corsini, škof in spoznavavec (B) _____
- 5 S Sv. Agata, devica in mučenka (R) _____
- 6 Č Sv. Tit, škof in spozn. (B) - sp. sv. Doroteje, d. in m. _____
- 7 P Sv. Romuald, opat (B) _____
- 8 S Sv. Janez iz Mathe, spoznavavec (B) _____
- 9 N Tretja predpostna (V) _____
- 10 P Sv. Sholastika, devica (B) _____
- 11 T Prikazovanje prebl. Dev. Marije Brezmadežne (B) _____
- 12 S Pepelnica (V) _____
- 13 Č postni bog. d. (V) _____
- 14 P postni bog d. (V) - Sp. sv. Valentina, m. _____
- 15 S postni bog. d. (V) - Sp. sv. Favstina in Jovite, m. _____
- 16 N Prva postna (V) _____
- 17 P postni bog. del. (V) _____
- 18 T postni bog. d. (V) - spomin sv. Simeona, š. in m. _____
- 19 S kvatrna (sreda) (V) _____
- 20 Č postni bog. d. (V) _____
- 21 P kvatrn (petek), (V) _____
- 22 S Stol sv. Petra, apostola (B) - kvatrna (sobota) _____
- 23 N Druga postna (V) _____
- 24 P postni bog. d. (V) _____
- 25 T Sv. Matija, apostol (R) _____
- 26 S postni bog. d. (V) _____
- 27 Č postni bog. d. (V) _____
- 28 P postni bog. d. (V) - sp. sv. Gabrijela Ž. M. b., spozn. _____
- 29 S postni bog. d. (V) _____

Mesec Jezusovega skritega življenja

M A R E C

Zadnji krajec: 6. marca

Mlaj: 14. marca

Prvi krajec: 20. marca

Polna luna: 28. marca

- 1 N Tretja postna (V) _____
- 2 P postni bog. d. (V) _____
- 3 T postni bog. d. (V) _____
- 4 S postni bog. d. (V) - sp. sv. Kazimirja, sp.; sp. sv. Lucija, p. in m. _____
- 5 Č postni bog. d. (V) _____
- 6 P postni bog. d. (V) - sp. sv. Perpetue in Felicite, m. _____
- 7 S postni bog. d. (V) - sp. sv. Tomaža Akvinskega, sp. in c. u. _____
- 8 N Četrta postna (V) _____
- 9 P postni bog. d. (V) - sp. sv. Frančiške Rimske, vdove _____
- 10 T postni bog. d. (V) - sp. 40 svetih mučencev _____
- 11 S postni bog. d. (V) _____
- 12 Č postni bog. d. (V) - sp. sv. Gregorija I., p. in c. u. _____
- 13 P postni bog. d. (V) _____
- 14 S postni bog. d. (V) _____
- 15 N Prva nedelja trpljenja ali tiha (V) _____
- 16 P bog. d. časa trpljenja (V) _____
- 17 T bog. d. časa trpljenja (V) - sp. sv. Patricija, s. in spozn. _____
- 18 S bog. d. časa trpljenja (V) - sp. sv. Cirila Jeruzalemskega, š., c. u. _____
- 19 Č Sv. Jožef, ženin prebl. Device Marije, zavetnik vesoljne Cerkve (B) _____
- 20 P bog. d. časa trpljenja (V) - Spomin Žalostne Matere božje _____
- 21 S bog. d. časa trpljenja (V) - Spomin sv. Benedikta, opata _____
- 22 N Druga nedelja trpljenja ali cvetna (V) _____
- 23 P Veliki ponedeljek (V) _____
- 24 T Veliki torek (V) _____
- 25 S Velika sredo (V) _____
- 26 Č Veliki četrtek (B) _____
- 27 P Veliki petek (Č) _____
- 28 S Velika sobota _____
- 29 N Velika noč (B) _____
- 30 P Velikonočni ponedeljek (B) _____
- 31 T Velikonočni torek (B) _____

Mesec sv. Jožefa

A P R I L

Zadnji krajec: 5. aprila

Maj: 12. aprila

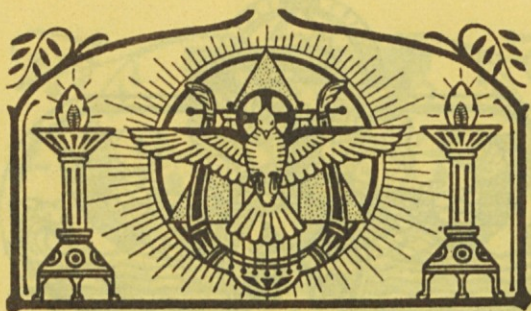
Prvi krajec: 19. aprila

Polna luna: 26. aprila

- 1 S Sredapo Veliki noči (B) _____
- 2 Č Četrtek po Veliki noči (B) _____
- 3 P Petek po Veliki noči (B) _____
- 4 S Bela sobota (B) _____
- 5 N Bela nedelja (B) _____
- 6 P Oznanjenje prebl. Device Marija (B) _____
- 7 T bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 8 S bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 9 Č bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 10 P bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 11 S Sv. Leon I., papež, spozn. in cer. uč. _____
- 12 N Druga nedelja po Veliki noči (B) _____
- 13 P Sv. Hermenegild, mučenec (R) _____
- 14 T Sv. Justin, mučenec - sp. sv. Tiburcija, Valerijana in Maksima, m. _____
- 15 S bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 16 Č bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 17 P bog. d. velikonočnega časa (B) - sp. sv. Aniceta I., papež in muč. _____
- 18 S Marijina sobota (B) _____
- 19 N Tretja nedelja po Veliki noči (B) _____
- 20 P bog. d. velikonočnega časa (B) _____
- 21 T Sv. Anzelm, škof, spozn. in cerkveni učitelj (B) _____
- 22 S Sv. Soter in Gaj, papeža in mucenča (R) _____
- 23 Č bog. d. velikonočnega časa (B) - spomin sv. Jurija, mučenca (R) _____
- 24 P Sv. Fidelis Sigmarinski, mučenec (R) _____
- 25 S Sv. Mark, evangelist (R) - Prošnji dan _____
- 26 N Četrta nedelja po Veliki noči (B) _____
- 27 P Sv. Peter Kanizij, spoznavavec in cerkveni učitelj (B) _____
- 28 T Sv. Pavel od Križa, spoznavavec (B) _____
- 29 S Sv. Peter, mučenec (R) _____
- 30 Č Sv. Katarina Sienska, devica (B) _____

Za Kristusa našega Odrešenika

M A J

Zadnji krajec: 4. maja

Mlaj: 11. maja

Prvi krajec: 18. maja

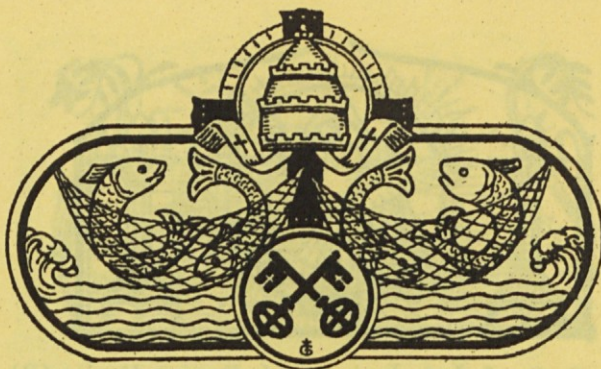
Polna luna: 26. maja

- 1 P Sv. Jožef, ženin prebl. Device Marije (B), zaščitnik delavcev _____
- 2 S Sv. Atanazij, škof in cerkveni učitelj (B) _____
- 3 N Peta nedelja po Veliki noči (B) _____
- 4 P Sv. Monika, vdova (B) - prošnji dan križevega tedna _____
- 5 T Sv. Pij V., papež in spozn. (B) - prošnji dan križevega tedna _____
- 6 S Bedenji dan pred Gospodovim vnebohodom (B) - prošnji dan _____
- 7 Č Gospodov vnebohod (B) _____
- 8 P bog. d. (B) _____
- 9 S Sv. Gregorij Nacijanski, škof, spozn. in cerkveni učitelj _____
- 10 N Nedelja po Vnebohodu Gospodovem (B) Materinski dan _____
- 11 P Sv. Filip in Jakob, apostola (R) _____
- 12 T Sv. Nerej, Ahil, Domitila (devica) in Pankracij, mučenci (R) _____
- 13 S Sv. Robert Belarmin, škof, spozn. in cer. učitelj (B) _____
- 14 Č bog. d. (B) - Spomin sv. Bonifacija, mučenca _____
- 15 P Sv. Janez Salski, spoznavavec (B) _____
- 16 S Bedenji dan pred binkošti (R) _____
- 17 N Binkošti (R) _____
- 18 P Binkoštni ponedeljek (R) _____
- 19 T Binkoštni torek (R) _____
- 20 S Kvatrna sredo (R) _____
- 21 Č Četrtek po binkošti (R) _____
- 22 P Kvatrni petek (R) _____
- 23 S Kvatrna sobota (R) _____
- 24 N Presveta Trojica (B) - Marija Pomagaj _____
- 25 P Sv. Gregorij VII., papež in spozn. (B) - spomin sv. Urbana I., p. in m. _____
- 26 T Sv. Filip Neri, spoznavavec (B) - spomin sv. Eleuterija, p. in m. _____
- 27 S Sv. Beda Častitljivi, spoznavavec in cerkveni učitelj (B) _____
- 28 Č Presveto Rešnje Telo (B) _____
- 29 P Sv. Marija Magdalena Pazzi, devica (B) _____
- 30 S Marijina sobota (B) - spomin sv. Feliksa, I., papeža in muč. _____
- 31 N 2. nedelja po binkošti (Z) - Marija Kraljica _____

Mesec naše preblazene Matere

J U N I J

Zadnji krajec: 3. junija
 Mlaj: 10. junija
 Prvi krajec: 16. junija
 Polna luna: 25. junija

- 1 P Sv. Angela Merici, devica (B) _____
- 2 T bog. d. (Z) - spomin sv. Marcelina, Petra in Erazma, muč. (R) _____
- 3 S bog. d. (Z) _____
- 4 Č Sv. Frančišek Carrociolo, spoznavavec (B) _____
- 5 P Presv. Srce Jezusovo (B) _____
- 6 S Sv. Norbert, škof in spoznavavec (B) _____
- 7 N 3. nedelja po binkošti (Z) _____
- 8 P bog. d. (Z) _____
- 9 T bog. d. (Z) - spomin sv. Primoža in Felicijana, mučencev (R) _____
- 10 S Sv. Marjeta, kraljica in vdova (B) _____
- 11 Č Sv. Barnaba, apostol (R) _____
- 12 P Sv. Janez Fakundski, spozn. (B) - Spomin sv. Bazilida in tov. muč. _____
- 13 S Sv. Anton Padovski, spozn. in cerkveni učitelj (B) _____
- 14 N 4. nedelja po binkošti (Z) _____
- 15 P bog. d. (Z) - spomin sv. Vida, Modesta in Krescencije, mučencev (R) _____
- 16 T bog. d. (Z) _____
- 17 S Sv. Gregor Barbarigo, spoznavavec (B) _____
- 18 Č Sv. Efremski, spozn. in cer. uč. (B) - sp. sv. Marka in Marcelijana, muč. _____
- 19 P Sv. Julijana Falconieri, devica (B) - sp. sv. Gervazija in Protazija, muč. _____
- 20 S Marijina sobota (B) - Spomin sv. Silverija, papeža in mučenca (R) _____
- 21 N 5. nedelja po binkošti (Z) - Očetovski dan _____
- 22 P Sv. Pavlin, škof in spoznavavec (B) _____
- 23 T Bedenji dan sv. Janeza Krstnika (V) _____
- 24 S Rojstvo sv. Janeza Krstnika (B) _____
- 25 Č Sv. Viljem, opat (B) _____
- 26 P Sv. Janez in Pavel, mučenca (R) _____
- 27 S Marijina sobota (B) _____
- 28 N 6. nedelja po binkošti (Z) _____
- 29 P Sv. Peter in Pavel, apostola (R) _____
- 30 T Spomin sv. Pavla, apostola (R) - spomin sv. Petra, apostola _____

Mesec presvetega Srca Jezusovega

J U L I J

Zadnji krajec: 2. *julija*

Mlaj: 10. *julija*

Prvi krajec: 16. *julija*

Polna luna: 25. *julija*

- 1 S Predragocena Kri N. G. J. Kr. (R) _____
- 2 Č Obiskovanje bl. Dev. Marije (B) - sp. sv. Procesa in Martinijana, muč. _____
- 3 P Sv. Irenej, škof in mučenec (R) _____
- 4 S Marijina sobota (B) _____
- 5 N 7. nedelja po binkošti (Z) _____
- 6 P bog. d. (Z) _____
- 7 T Sv. Ciril in Metod, spoznavavca, slovanska apostola (B) _____
- 8 S Sv. Elizabeta, kraljica in vdova (B) _____
- 9 Č bog. d. (Z) _____
- 10 P Sedem svetih bratov, muč., ter sv. Rufina in Sekunda, muč. (R) _____
- 11 S Marijina sobota (B) - spomin sv. Pija I., papeža in mučenca _____
- 12 N 8. nedelja po binkošti (Z) _____
- 13 P bog. d. (Z) _____
- 14 T Sv. Bonaventura, škof, spozn. in cerkveni učitelj (B) _____
- 15 S Sv. Henrik, cesar in spoznavavec (B) _____
- 16 Č bog. d. (Z) - spomin prebl. Device Marije Karmelske (B) _____
- 17 P bog. d. (Z) - spomin sv. Aleša, spoznavavca _____
- 18 S Sv. Kamil de Lellis, spozn. - sp. sv. Simforoze in njenih sedem sinov, muč. _____
- 19 N 9. nedelja po binkošti (Z) _____
- 20 P Sv. Hieronim Emilijanski, spozn. - spomin sv. Marjete, device in mučenke _____
- 21 T Sv. Lavrencij Brindiški, spozn. in cer. uč. (B) - sp. sv. Praksede, device _____
- 22 S Sv. Marija Magdalena, spokornica (B) _____
- 23 Č Sv. Apolinarij, škof in muč. (R) - sp. sv. Liborija, škofa in spozn. _____
- 24 P bog. d. (Z) - spomin sv. Kristine, device in mučenke (R) _____
- 25 S Sv. Jakob, apostol - spomin sv. Krištofa, mučenca _____
- 26 N 10. nedelja po binkošti (Z) - Sv. Ana, mati prebl. Device Marije _____
- 27 P bog. d. (Z) - spomin sv. Pantaleona, mučenca (R) _____
- 28 T Sv. Nazarij in Celzij, muč., sv. Viktor I., papež in spozn. (R) _____
- 29 S Sv. Marta, devica (B) - sp. sv. Feliksa II., p., Simplicija, Favstina in Beatrike, m. _____
- 30 Č bog. d. (Z) - spomin sv. Abdona in Senena, mučencev _____
- 31 P Sv. Ignacij Lojolski, spoznavavec (B) _____

Mesec predragocene Krvi

A V G U S T

Zadnji krajec: 1. in 30. avgusta

Mlaj: 7. avgusta

Prvi krajec: 15. avgusta

Polna luna: 23. avgusta

- 1 S Marijina sobota (B) - Makabejski bratje (R) _____
- 2 N 11. nedelja po binkošti (Z) _____
- 3 P bogoslužni d. (Z) _____
- 4 T Sv. Dominik, spoznavavec (B) _____
- 5 S Marija Snežna (B) _____
- 6 Č Spremenjenje Gospodovo (B) - spomin sv. Ksista II., p., in drugih mučencev _____
- 7 P Sv. Kajetan, spoznavavec (B) - spomin sv. Donata, s. in muč. _____
- 8 S Sv. Janez Marija Vianney, spozn. (B) - spomin sv. Cirijaka, Larga in Smaragda, m. _____
- 9 N 12. nedelja po binkošti (Z) _____
- 10 P Sv. Lavrencij, mučenec (R) _____
- 11 T bogoslužni d. (Z) - spomin sv. Tiburcija, muč., in sv. Suzane, d. in m. _____
- 12 S Sv. Klara, devica (B) _____
- 13 Č bog. d. (Z) - spomin sv. Hipolita in Kasijana, muč. _____
- 14 P Bedenji dan (V) - spomin sv. Evzebija, spoznavavca _____
- 15 S Vnebovzetje Device Marije (B) _____
- 16 N 13. nedelja po binkošti _____
- 17 P Sv. Hijacint, spoznavavec (B) _____
- 18 T bogoslužni delavnik (Z) - sv. Agapit, muč. (R) _____
- 19 S Sv. Janez Eudes, spoznavavec (B) _____
- 20 Č Sv. Bernard, opat in cer. učitelj (B) _____
- 21 P Sv. Ivana Frančiška Šantalska, vdova (B) _____
- 22 S Brezmadežno Srce prebl. Device Marije (B) - sp. sv. Timoteja in tov. muč. _____
- 23 N 14. nedelja po binkošti (Z) _____
- 24 P Sv. Jernej, apostol (R) _____
- 25 T Sv. Ludvik, kralj in spoznavavec (B) _____
- 26 S bog. d. (Z) - spomin sv. Zefirina, papeža in mučenca (R) _____
- 27 Č Sv. Jožef Kalasancij, spoznavavec (B) _____
- 28 P Sv. Avgustin, škof, spozn. in cerkveni učitelj (B) _____
- 29 S Obgalvljenje sv. Janeza Krstnika (R) - spomin sv. Sabine, mučenke _____
- 30 N 15. nedelja po binkošti (Z) _____
- 31 P Sv. Rajmund Nonat, spoznavavec (B) _____

Mesec Vnebovzetja

SEPTEMBER

Mlaj: 6. septembra
Prvi krajec: 13. septembra
Polna luna: 21. septembra
Zadnji krajec: 28. septembra

- 1 T bog. d. (Z) - spomin sv. Egidija, opata - 12 bratov muč. _____
- 2 S Sv. Štefan, kralj in spoznavavec (B) _____
- 3 Č Sv. Pij X. papež in spozn. (B) _____
- 4 P bogoslužni d. (Z) _____
- 5 S Sv. Lavrencij Justinijan, škof in spozn. (B) _____
- 6 N 16. nedelja po binkošti (Z) _____
- 7 P bog. d. (Z) - delavski dan (maša sv. Jožefa delavca dovoljena) _____
- 8 T Rojstvo prebl. Device Marije (B) - spomin sv. Hadrijana, muč. _____
- 9 S Sv. Peter Klaver, spozn. (B) - spomin sv. Gorgonija, mučenca _____
- 10 Č Sv. Nikolaj Tolentinski, spoznavavec (B) _____
- 11 P bog. d. (Z) - spomin sv. Prota in Hijacinta, mučencev _____
- 12 S Presveto Ime Marijino (B) _____
- 13 N 17. nedelja po binkošti (Z) _____
- 14 P Povišanje sv. Križa (R) _____
- 15 T Sedem žalosti prebl. Dev. Marije (B) - spomin sv. Nikomeda, muč. _____
- 16 S Kvatrna sredo (V) - sv. Kornelij, p., in Ciprijan, š., mučenca _____
- 17 Č bog. d. (Z) - spomin ran sv. Frančiška Asiškega _____
- 18 P Kvatrni petek (V) - sv. Jožef Kupertinski, spoznavavec _____
- 19 S Kvatrna sobota (V) - sv. Januarj, škof, in tovariši mučenci _____
- 20 N 18. nedelja po binkošti (Z) _____
- 21 P Sv. Matej, apostol in evangelist (R) _____
- 22 T Sv. Tomaž Villanovski, škof in spozn. (B) - spomin sv. Mavricija in tov. muč. _____
- 23 S Sv. Lin, papež in muč. (R) - spomin sv. Tekle, dev. in mučenke _____
- 24 Č bog. d. (Z) - spomin prebl. Dev. Marije, Rešiteljice jetnikov _____
- 25 P bog. d. (Z) _____
- 26 S Severnoameriški jezuitski mučenci (R) - sp. sv. Ciprijana in sv. Justine, muč. _____
- 27 N 19. nedelja po binkošti (Z) _____
- 28 P Sv. Vencleslav, knez in mučenec (R) _____
- 29 T Sv. nadangel Mihael (B) _____
- 30 S Sv. Hieronim, spoznavavec in cer. učitelj (B) _____

Mesec Kraljice mučencev

O K T O B E R

Mlaj: 5. oktobra
Prvi krajec: 13. oktobra
Polna luna: 21. oktobra
Zadnji krajec: 27. oktobra

- 1 Č bogoslužni d. (Z) - spomin sv. Remigija, škofa in spozn. _____
- 2 P Sveti angeli varuhi (B) _____
- 3 S Sv. Terezija Deteta Jezusa, devica (B) _____
- 4 N 20. nedelja po binkošti (Z) (Sv. Frančisek Asiški, spozn.) _____
- 5 P bogoslužni d. (Z) - spomin sv. Placida in tov. mučencev _____
- 6 T Sv. Bruno, spoznavavec (B) _____
- 7 S Rožnovenska Mati božja (B) - spomin sv. Marka I., papeža in spozn. _____
- 8 Č Sv. Brigita, vdova (B) - spomin sv. Sergija in drugih mučencev _____
- 9 P Sv. Janez Leonard, spozn. (B) - sp. sv. Dionizija (s.), Rustika in Elefterija, m. _____
- 10 S Sv. Frančišek Borgia, spoznavavec (B) _____
- 11 N 21. nedelja po binkošti (Z) (Materinstvo prebl. Device Marije) _____
- 12 P bogoslužni d. (Z) _____
- 13 T Sv. Edvard, kralj in spoznavavec (B) _____
- 14 S Sv. Kalist I., papež in mučenec (R) _____
- 15 Č Sv. Terezija Avilska, devica (B) _____
- 16 P Sv. Hedviga, vdova (B) _____
- 17 S Sv. Marjeta Marija Alacoque, devica (B) _____
- 18 N 22. nedelja po binkošti (Z) (Sv. Luka, evangelist) _____
- 19 P Sv. Peter Alkantarski, spoznavavec (B) _____
- 20 T Sv. Janez Kancij, spoznavavec (B) _____
- 21 S bog. d. (Z) - sp. sv. Hilarijona, opata; sp. sv. Uršule in tov. d. in m. _____
- 22 Č bogoslužni d. (Z) _____
- 23 P Sv. Anton Marija Klaret, škof in spozn. (B) _____
- 24 S Sv. nadangel Rafael (B) _____
- 25 N KRISTUS KRALJ (B) _____
- 26 P bog. d. (Z) - spomin sv. Evarista, papeža in muč. _____
- 27 T bogoslužni d. (Z) _____
- 28 S Sv. Simon in Juda, apostola (R) _____
- 29 Č bogoslužni d. (Z) _____
- 30 P bogoslužni d. (Z) _____
- 31 S Marijina sobota (B) _____

Mesec svetega rožnega venca

NOVEMBER

Mlaj: 4. novembra

Prvi krajec: 12. novembra

Polna luna: 19. novembra

Zadnji krajec: 26. novembra

- 1 N Vsi sveti (B) (24. ned. po b. - četrta po R.G.) _____
- 2 P Spomin vernih duš (Č) _____
- 3 T bogoslužni d. (Z) _____
- 4 S Sv. Karel Boromejski, škof in spozn. (B) - spomin sv. Vitala in Agrikole, m. _____
- 5 Č bogoslužni d. (Z) _____
- 6 P bogoslužni d. (Z) _____
- 7 S Marijina sobota (B) _____
- 8 N 25. nedelja po binkošti (peta po Razgl. G.) (Z) _____
- 9 P Posvetitev bazilike presvetega Odrešenika (B) - sp. sv. Teodorja, muč. _____
- 10 T Sv. Andrej Avelinski, spozn. (B) - sp. sv. Trifona in drugih muč. _____
- 11 S Sv. Martin, škof (B) - spomin sv. Mene, mučenca _____
- 12 Č Sv. Martin I., papež in mučenec (R) _____
- 13 P Sv. Frančiška Cabrini, devica (B) - spomin sv. Didaka, spozn. _____
- 14 S Sv. Jozafat, škof in mučenec (R) _____
- 15 N 26. nedelja po binkošti (šesta po Razgl. G.) (Z) _____
- 16 P Sv. Jedrt (Gertruda), devica (B) _____
- 17 T Sv. Gregorij Čudodelec, škof (B) _____
- 18 S Posvetitev bazilik sv. Petra in Pavla (B) _____
- 19 Č Sv. Elizabeta, vdova (B) - spomin sv. Poncijan, papeža in muč. _____
- 20 P Sv. Feliks Valoaški, spoznavavec (B) _____
- 21 S Darovanje prebl. Device Marije (B) _____
- 22 N Zadnja nedelja po binkošti (Z) _____
- 23 P Sv. Klemen I., papež in muč. (R) - Spomin sv. Felicite, muč. _____
- 24 T Sv. Janez od Križa, spozn. in cer. učitelj (B) - sp. sv. Krizogona, muč. _____
- 25 S Sv. Katarina, devica in mučenka (R) _____
- 26 Č Sv. Silvester, opat (B) - spomin sv. Petra Aleks., m. - Zahvalni dan _____
- 27 P bogoslužni d. (Z) _____
- 28 S Marijina sobota (B) _____
- 29 N Prva adventna nedelja (V) _____
- 30 P Sv. Andrej, apostol (R) _____

Mesec vernih duš

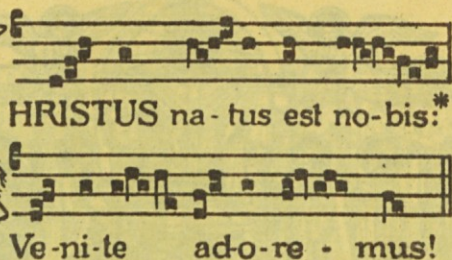
DECEMBER

Mlaj: 4. decembra

Prvi krajec: 12. decembra

Polna luna: 19. decembra

Zadnji krajec: 25. decembra

- 1 T adventni bog. d. (V) _____
- 2 S Sv. Bibijana, devica in mučenka (R) _____
- 3 Č Sv. Frančišek Ksaverij, spoznavavec (B) _____
- 4 P Sv. Peter Krizolog, s., spozn. in cer. uč. (B) - spomin sv. Barbare, d. in m. _____
- 5 S adventni bog. d. (V) - spomin sv. Saba, opata _____
- 6 N Druga adventna nedelja (V) _____
- 7 P Sv. Ambrozij, škof, spozn. in cer. učitelj (B) _____
- 8 T Brezmadežno spočetje prebl. Device Marije (B) _____
- 9 S adventni bog. d. (V) _____
- 10 Č adventni bog. d. (V) - spomin sv. Melkijada, p. in muč. _____
- 11 P Sv. Damaz I., papež (B) _____
- 12 S Naša Gospa Gvadaluška (B) _____
- 13 N Tretja adventna nedelja (V) _____
- 14 P adventni bog. d. (V) _____
- 15 T adventni bog. d. (V) _____
- 16 S kvaterna sredo (V) - spomin sv. Evzebij, s. in muč. _____
- 17 Č adventni bog. d. (V) _____
- 18 P kvatni petek (V) _____
- 19 S kvaterna sobota (V) _____
- 20 N Četrta adventna nedelja (V) _____
- 21 P Sv. Tomaž, apostol (R) _____
- 22 T adventni bog. d. (V) _____
- 23 S adventni bog. d. (V) _____
- 24 Č Bedenji dan (V) _____
- 25 P Rojstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa (B) _____
- 26 S Sv. Štefan, diakon in prvi mučenec (R) _____
- 27 N Nedelja med božično osmino (B) _____
- 28 P Sv. nedolžni otroci (R) _____
- 29 T 5. dan božične osmine (B) _____
- 30 S 6. dan božične osmine (B) _____
- 31 C 7. dan božične osmine (B) - spomin sv. Silvestra I., p. in muč. _____

Prihod Odrešenikov

SVETI OČE PAVEL VI.

NAMENI "APOSTOLSTVA MOLITVE" ZA L. 1964 *

JANUAR:

Splošni: **ZDRUŽENO PRIZADEVANJE ZA KRŠČANSKO EDINOST.** - Molimo, da bi vsi kristjani nadaljevali z molitvijo in delom za zedinjenje!

Misijonski: **OZNANJEVANJE EVANGELIJA MED BUDISTI.** - Molimo, da bi bilo oznanjevanje evangelija med budisti svobodno!

FEBRUAR:

Splošni: **KRŠČANSKA POMOČ NERAZVITIM DEŽELAM.** - Molimo, da bi krščanska pravičnost in ljubezen olajšali uboštvo in trpljenje v nerazvitih deželah!

Misijonski: **POKLICI MISIJONSKIH BRATOV.** Molimo, da bi se zvišalo število poklicev med misijonskimi brati!

MAREC:

Splošni: **POSTNA POKORA V ZVEZI Z LITURGIJO.** - Molimo, da bi se verniki poglobili v liturgičnega duha postnega časa in premišljevali njegov spokorni značaj v svojem življenju!

Misijonski: **PRAVIČNOST IN MIR ZA NOVE DRŽAVE.** - Molimo, da bi nove neodvisne države sodelovale v svojih naporih za zagotovitev vlade osnovane na pravičnosti in miru!

APRIL:

Splošni: **CENJENJE POGOSTNE SPOVEDI.** Molimo, da bi vsi cenili in opravljali pogostno spoved!

Misijonski: **GOBAVCI.** - Molimo za gobavce!

MAJ:

Splošni: **SVETOVNI MIR UTEMELJEN NA ZAUPANJU IN LJUBEZNI.** - Molimo, da bi narodi sveta opustili medsebojno nezaupanje in živeli v miru v duhu pravičnosti in ljubezni!

Misijonski: **KRŠČANSKA VZGOJA DEKLIC V AFRIKI.** - Molimo za krščansko vzgojo deklic v Afriki!

JUNIJ:

Splošni: **KRŠČANSKA REŠITEV PODEŽEL-SKEGA VPRAŠANJA.** - Molimo, da bi bili verski in socialni problemi v podeželskih okrajih rešeni v skladu s krščanskimi načeli in socialnim naukom Cerkve!

Misijonski: **SPREOBRNITEV JAPONSKE.** - Molimo, da bi Kristusova blagovest ljubezni in pravičnosti obrodila obilen sad na Japonskem!

JULIJ:

Splošni: **VEČJE SPOŠTOVANJE DOSTOJANSTVA ČLOVEŠKE OSEBE.** - Molimo, da bi bilo dostojanstvo posameznika vedno bolj priznано in spoštovano!

Misijonski: **POVEČANJE IN PODPORA SEMINARISTOV.** - Molimo, da bi naraslo število seminaristov in da bi one, ki potrebujejo podpore, podpiralo katoliško občestvo!

AVGUST:

Splošni: **BLAGOSTANJE OSNOVANO NA KRŠČANSKIH NAUKIH.** - Molimo, da bi bile metode, ki jih sprejmejo narodi za dosego blagostanja, osnovane na moralnih in socialnih naukih Cerkve!

Misijonski: **MISIJSKI DUHOVNIŠKI POKLICI.** Molimo, da bi število gorečih in sposobnih duhovnikov odgovarjalo potreban njihove duhovne službe.

SEPTEMBER:

Splošni: **ODPOR PROTI ČEZMERNI ŽELJI ZA MATERIALNO UDOBNOŠT.** - Molimo, da bi povečan standard materialne udobnosti ne oslabil pravega krščanskega duha!

* Te molitvene namene za leto 1964 je predložil "Apostolstvu molitve" pok. papež Janez XXIII.

Misijonski: **VZGOJA IN PODPORA KATEHISTOV.** - Molimo, da bi naraslo število dobro izvežbanih katehistov in da bo zagotovljena za njihove življenjske potrebeščine!

OKTOBER:

Splosni: **KRŠČANSKA REŠITEV VPRAŠANJ PREOBLJUDENOSTI.** - Molimo, da bi bila vprašanja, ki jih prinaša naraščanje prebivavstva sveta, rešena skladno z ljubeznijo, pravičnostjo in božjim zakonom.

Misijonski: **VEČJE ZANIMANJE ZA MISIJONE V KATOLIŠKIH DEŽELAH.** - Molimo, da bi v katoliških deželah naraslo zanimanje za misijone!

NOVEMBER:

Splosni: **MILOST, DA BI VSI ŽIVELI ZA VEČNO ŽIVLJENJE.** - Molimo, da bi vsi sprejeli krščansko verovanje, da je življenje na tem svetu priprava za večnost!

Misijonski: **SOCIALNA PRAVIČNOST V AZIJI IN AFRIKI.** - Molimo, da bi se Azija in Afrika s študijem in uporabo nauk okrožnice "Mati in učiteljica" upirali duhu materializma, ki ga je vpeljal Zapad!

DECEMBER:

Splosni: **DUHOVNA RAST PO KONCILSKI, LITURGIČNI OBNOVI.** - Molimo, da bi liturgična obnova, ki jo obeta koncil, vodila do prenovitve duhovnega življenja vernikov!

Misijonski: **SPREOBRNITVE PO REFORMI V LITURGIJI.** - Molimo, da bi liturgija prilagojena miselnosti ljudstva, kot priporoča koncil, vodila velika števila ljudi v Cerkev!

Papež Janez XXIII. podpisuje okrožnico "Pacem in terris" (11. aprila 1963)

Seznam svetnikov in svetnic

V liturgičnem koledarju (od 5. do 16. strani) so navedena ona imena svetnikov in svetnic, ki se jih Cerkev spominja na njihov godovni dan pri sveti maši in v svetem oficiju ali brevirju. Kjer duhovniki molijo brevir skupno, se preberejo med molitvami za "Prvo uro" ("Ad primam") iz liturgične knjige, ki se imenuje martirologij, imena mučencev in drugih svetnikov in svetnic, katerih godovni dan praznuje Cerkev naslednji dan. Po martirologiju je sestavljen abecedni seznam svetnikov in svetnic, ki ga objavljamo tu. Želja Cerkve je, da dobi vsakdo pri krstu krščansko ime (svetnika ali svetnice). Kadar pa starši žele dati otroku ime, ki ga ni v seznamu svetnikov, potem morajo dodati temu imenu še krščansko ime; obe imeni se vpišeta v krstno knjigo. Priporočljivo je, da si izberemo krstnega patrona za svojega vzornika in zaščitnika ter se pogosto zatekamo k njemu.

- A**
Abdon (in Senén), muč., 30. jul.
Adalbert (Vojteh), škof 23. apr.
Adam (in Eva), prvi starši,
24. decembra
Adela (glej Adelhajda).
Adelhajda (Ada), vdova,
16. decembra
Adolf, škof, 11. februarja.
Adolf, spozn. 12. junija.
Adolf, škof, 17. junija
Adon, škof, 16. decembra
Adrijan, muč., 8. septembra
Afra, mučenka, 24. maja
Afra, mučenka, 5. avgusta
Agapa, dev., muč., 5. marca
Agapa, dev., muč., 3. aprila
Agapit (Ljubo), muč., 18. avg.
Agapit, papež, 20. septembra.
Agata (Dobroslava), d., m.,
5. februarja
Agaton, papež, 10. januarja
Agaton, muč., 7. decembra
Agej (in Ozej), prerok, 4. jul.
Agripina, dev., muč., 23. jan.
Ahacij (in tov.), muč., 22. jun.
Ahilej (in Nerej), m., 12. maja.
Akvila, mučenec, 29. maja.
Akvilina, dev., 13. junija
Alban (Belo), muč., 21. junija
Alberik, opat, 26. januarja.
Albert, škof, muč., 8. aprila.
Albert, spoznavavec, 7. avg.
Albert Vel., spozn., 15. nov.
Albin (Belko), škof, 1. marca.
Albina, dev., muč., 16. dec.
Albuin (in Ingenuin), škof,
spozn., 5. februarja.
Albuin, škof, spozn., 13. febr.
Aleksander (Saša), škof,
24. aprila.
Aleksander, papež, m., 3. maja.
Aleksander, škof, 11. avg.
Aleksander, muč., 26. avg.
Aleksander, muč., 9. sept.
Aleksander Sauli, 11. okt.
Aleksander, muč., 17. okt.
Aleksander, muč., 12. dec.
Aleksandra, muč., 20. marca.
Aleksandra, d., m., 18. maja.
Aleš, spozn., 17. julija.
Alferij, opat, 12. aprila.
Alfonz, škof, 23. januarja.
Alfonz Ligorij, škof, 2. avg.
Alfonz Rodr., spozn., 30. okt.
Alfred, opat, 12. januarja.
Alozij Gonzaga, spozn.,
21. junija.
Amadej, spozn., 30. marca.
Amalija (Ljubica), 10. julija.
Amand, škof, 6. februarja.
Ambrozij, škof, cerkv. učitelj,
7. decembra.
Ambrozij Sien., bl., 20. marca
Ana Garzia, dev., 7. junija.
Ana, mati Marije Device,
26. julija.
Ana, prerokinja, 1. sept.
Anaklet, papež, 13. julija.
Ananija, muč., 25. januarja.
Ananija, muč., 1. decembra.
Anastazij, muč., 22. januarja.
Anastazij, papež, 27. aprila.
Anastazij, muč., 21. avgusta.
Anastazij, muč., 7. sept.
Anastazija, muč., 6. febr.
Anastazija, muč., 15. febr.
Anastazija, dev., muč., 15. apr.
Anastazija, dev., 14. avg.
Anastazija, muč., 25. dec.
Andrej Korsini, škof, 4. febr.
Andrej Bobola, 21. maja
Andrej Avelin., spozn., 10. nov.
Andrej (Hrabroslov), ap.,
30. novembra.
Angela Folinjska, vdova,
4. januarja.
Angela, dev., 10. maja.
Angela Merici, dev., 1. junija.
Angelina, 21. julija.
Angeli varuhi, 2. oktobra.
Angelus, spozn., 12. aprila.
Angelus, 30. oktobra.
Anicet, papež, 17. aprila.
Anter, papež, 3. januarja.
Antiija, muč., 18. aprila.
Anton, puščavnik, 17. jan.
Anton Padovanski, 13. junija.
Anton M. Caharija, spozn.,
5. julija.
Anton in tov., muč., 15. dec.
Antonija Florentinska, vdova,
28. februarja.
Antonija, muč., 1. marca.

Antonija, dev., muč., 29. apr.
 Antonija, muč., 4. maja.
 Antonija, dev., 27. oktobra.
 Antonin, opat, 14. februarja.
 Antonin, škof, 10. maja.
 Antonin, muč., 22. avgusta.
 Antonin, muč., 2. septembra.
 Antonin, škof, 31. oktobra.
 Antonina, muč., 1. marca.
 Antuza, muč., 27. avgusta.
 Anzelm, škof, cerkv. uč.,
 21. aprila.

Apolinarij, škof, muč., 23. jul.
 Apolinarij, muč., 6. decembra.
 Apolonij, muč., 10. aprila.
 Apolonij, muč., 18. aprila.
 Apolonija, dev., muč., 9. febr.
 Aristid, spozn., 31. avgusta.
 Arkadij, muč., 12. januarja.
 Atanazij, škof, c. u., 2. maja.
 Atanazija, vdova, 14. avgusta.
 Avguštin, šk., ap. angl., 28. maja.
 Avgustin, šk., cerkv. uč., 28. avg.
 Avrea (Zlata), dev., muč.,
 19. julija.
 Avrelij, škof, 12. novembra.
 Avrelija, dev., muc., 15. okt.

B
 Baldomir, spozn., 27. febr.
 Baltazar (Boltežar), kralj,
 6. januarja.
 Barbara, dev., muč., 4. dec.
 Barbea, muč., 29. januarja.
 Barnaba, apostol, 11. junija.
 Bazilid (in tov.), muč., 12. jun.
 Bazilij, mučenec, 22. marca.
 Bazilij, škof, cerkv. uč.,
 14. junija.
 Bazilij, mučenec, 28. nov.
 Bazilisa (in Julijan), muč.,
 9. januarja.
 Beata (Blažena), muč.,
 8. marca.
 Beatrika, muč., 29. julija.
 Beda Častitljivi, cerkv. uč.,
 27. maja.
 Belo (glej Alban).
 Benedikt, opat, 21. marca.
 Benedikt Niger, spozn.,
 4. aprila.

Benedikt Jožef, spozn.,
 16. aprila.
 Benedikt XI., papež, 7. julija.
 Benedikta, muč., 4. januarja.
 Benedikta, devica, 6. maja.

Sidro v gornjem delu slike ima podobo križa in napis, ki pove, da prihaja zveličanje od Gospoda. Ladja - Cerkev - je varna v vseh viharjih, ker je pritrjena na sidro (Kristusa). Spodnji del slike predstavlja katakombe. V katakombah so se zbirali za časa preganjanja kristjani k službi božji - k najsvetejši daritvi. Daritev svete maše utrjuje Cerkev za vse viharje, skozi katere mora voditi svoje vernike.

Benedikta, dev., muč., 8. okt.
 Benigen, mučenec, 13. febr.
 Benigen, muč., 1. novembra.
 Benjamin, muč., 31. marca.
 Benon, škof, 16. junija.
 Benvard (s tov.), škof,
 25. oktobra.
 Benvenut, škof, 22. marca.
 Berard, muč., 16. januarja.
 Bernard, škof, 12. marca.
 Bernard, spozn., 15. junija.
 Bernard, opat, 20. avgusta.
 Bernard Ofiski, spozn.,
 26. avgusta.
 Bernardin Foski, 27. nov.
 Bernardin Sienski, spozn.
 20. maja.
 Bernardka Lurska, devica,
 18. februarja.
 Berta, devica, 4. julija.
 Bertold, spozn., 29. marca.
 Bertram, škof, 3. julija.
 Bertrand, oglejski patr.,
 6. junija.
 Bibijana, dev., muč., 2. dec.
 Blanka, kraljica, vdova,
 2. decembra.
 Blaz, škof, muč., 3. febr.
 Blazenko (glej Makarij).
 Bogdan (glej Deodat; Matija).
 Bogo (glej Bogomir).
 Bogoljub (glej Teofil).
 Bogomil, škof, 10. junija.
 Bogomila, 6. julija.
 Bogomir (Bogo, Božo),
 škof, 8. novembra.
 Bojan (glej Mohor).
 Boltezar (glej Baltazar).
 Bonaventura, škof, c. uč.,
 14. julija.
 Bonifacij, muč., 14. maja.
 Bonifacij, papež, 25. maja.
 Bonifacij, škof, muc., 5. jun.
 Bonifacij, papež, 25. okt.
 Boris, kralj, 2. maja.
 Boštjan (glej Sebastijan).
 Božena (glej Natalija).
 Božidar (glej Teodor).
 Božo (glej Bogomir).
 Branimir (Branko) (glej
 Frančišek).
 Breda (glej Friderika).

Brigita, devica, 1. februarja.
Brigita, vdova, 8. oktobra.
Bronislava, nuna, 7. sept.
Brunon, škof, 17. maja.
Brunon, spozn., 6. okt.
Budislav (glej Gregor).

C

Caharija, papež, 15. marca.
Caharija, prerok, 6. sept.
Caharija (in Elizabeta),
5. novembra.
Cecilija, dev., muč., 22. nov.
Celerin, mučenec, 3. febr.
Cefirin, papež, 26. avgusta.
Celestin, papež, 6. marca.
Celestin, papež, 19. maja.
Cenon, mučenec, 5. aprila.
Cezarij, muč., 1. novembra.
Ciprijan, škof, muč., 14. sept.
Ciprijan, škof, (in Kornelij),
mučenca, 16. septembra.
Ciprijan (in Justina), m.,
26. septembra.
Cirijak (Larg in Smaragd),
mučenci, 8. avgusta.
Ciril Aleksandrijski, škof,
9. februarja.
Ciril Jeruzalemski, škof,
cerkveni učitelj, 18. marca.
Ciril, škof, 29. marca.
Ciril (in Metod), slov. ap.,
5. julija, 7. julija.
Cirila, muč., 5. julija.
Cirila, dev., muč., 28. okt.
Cirin (in tov.), muč., 12. jun.
Cita, devica, 27. aprila.
Cvetana, Cvetka (glej Flora),
devica, 12. junija.
Cvetka (glej Terezija Dete
Jezusa).
Cvetko (glej Florijan).

D

Dalmacij, škof, muč., 5. dec.
Damaz, papež, 11. decembra.
Damijan, mučenec, 12. febr.
Damijan (in Kozma), muč.,
27. septembra.
Danijel (Dana, Danica,
Danilo), prerok, 21. julija.

Danijel (in tov.), muč., 10. okt.
Danijel, spozn., 11. dec.
Danilo (glej Danijel).
Darij, muč., 19. dec.
Darija (in Krizant), muč.,
25. okt.
Darinka (gl. Marija ali
Martina).
David, kralj, 29. decembra.
Davorin (glej Martin).
Demetrij, muč., 9. aprila.
Demetrij, muč., 14. avgusta.
Demetrij, škof, muč., 10. nov.
Demetrij (in tov.), muč.,
22. decembra.
Demetrija, devica, 21. junija.
Deodat (Bogdan), muč.,
8. novembra.
Deziderij (Željko), škof,
23. maja.
Didak Jozef, bl., 21. marca.
Didak, spozn., 13. novembra.
Dinko (glej Dominik).
Diogen, mučenec, 6. aprila.
Dionizij, mučenec, 8. febr.
Dionizij, muč., 20. sept.
Dionizij, škof, muč., 9. okt.
Dionizija, mučenka, 12. dec.
Dizma, desni razbojnik,
25. marca.
Dobroslava (glej Agata).
Dominik (Vladimil), spozn.,
4. avgusta.
Dominika, muč., 6. julija.
Domnij, mučenec, 11. aprila.
Domnin, muč., 1. oktobra.
Donat, mučenec, 7. aprila.
Donat, škof, muč., 7. avg.
Donat, spozn., 29. oktobra.
Donata, mučenka, 17. julija.
Dora (glej Doroteja).
Doroteja (Dora), devica,
mučenica, 6. februarja.
Doroteja (in tov.), dev.,
muč., 3. septembra.
Dragica (glej Karel).
Drago, spozn., 16. aprila.
Dragotin (glej Karel
Boromejski).
Dula, muč., 25. marca.
Dušan (glej Spiridion).

E

Eberhard, škof, 8. januarja.
Eberhard, škof, 23. junija.
Eberhard, škof, 28. nov.
Ecehijel, prerok, 10. aprila.
Edita, devica, 16. septembra.
Edmund, škof, 16. novembra.
Edmund, kralj, muč., 20. nov.
Edmund (in tov.), muč.,
1. decembra.
Edvard, kralj, muč., 18. mar.
Edvard, kralj angl., 13. okt.
Edvin, kralj, 4. oktobra.
Efrem Sirski, cer. uč., 18. jun.
Egidij (Roger in Odorik),
spozn., 28. januarja.
Egidij od sv. Jožefa, 7. febr.
Egidij (Ilij, Tilen), opat,
1. septembra.
Eleonora, devica, 21. febr.
Eleuterij, škof, muč., 20. febr.
Eleuterij, mučenec, 18. apr.
Eleuterij, papež, muč.,
26. maja.
Elija, prerok, 20. julija.
Elizabeta (Spela), kraljica,
8. julija.
Elizabeta (in Caharija),
5. novembra.
Elizabeta, kraljica, 19. nov.
Elizej, prerok, 14. junija.
Ema, vdova, 19. aprila.
Ema (Hema), vdova, 27. junija.
Emanuel, muč., 26. marca.
Emeram, škof, muč., 22. sept.
Emerencijana, dev., muč.,
23. januarja.
Emerik, vojvoda, spozn.,
5. novembra.
Emigdij, škof, muč., 9. avg.
Emil (Milan), muč., 22. maja.
Emilij, mučenec, 28. maja.
Emilija (Milica), dev., 17. avg.
Emilijan (Milan), škof,
11. septembra.
Emilijan, spozn., 11. okt.
Emilijana (Milena), devica,
5. januarja.
Emilijana, muč., 30. junija.
Engelbert, škof, 7. novembra.

Epigmenij, muč., 24. marca.
 Erazem, škof, muč., 2. jun.
 Erazem, mučenec, 25. nov.
 Erazma (s tov.), muč., 3. sept.
 Erik, kralj, 18. maja.
 Ermin, mučenec, 27. aprila.
 Erna (glej Ertruda).
 Ernest, škof, 12. januarja.
 Ertruda (Erna), dev., 11. sept.
 Ethin, opat, 19. okt.
 Eva (in Adam), prvi starši,
 24. decembra.
 Evald, muc., 3. oktobra.
 Evarist I., papež, muč.,
 26. oktobra.
 Evfemija (in tov.), dev.,
 muc., 3. septembra.
 Evfemija (in tov.), muč.,
 16. septembra.
 Evgenij (Evgen), muč., 24. jan.
 Evgenij, muč., 20. marca.
 Evgenij, škof, muč., 2. maja.
 Evgenij I., papež, 2. junija.
 Evgenij, papež, 8. julija.
 Evgenij, škof, 13. julija.
 Evgenij (in Makarij), muč.,
 20. decembra.
 Evgenij, škof, 30. decembra.
 Evgenija, devica, 25. dec.
 Evlaliya, dev., muč., 12. febr.
 Evstahij (in tov.), muč.,
 20. septembra.
 Evstohija, devica, 13. febr.
 Evstohija, dev., muč., 2. nov.
 Evtihij, muč. iz Mezop., 14. mar.
 Evtihij, muč. iz Tracije,
 29. septembra.
 Evtihij, muč., 11. decembra.
 Evtihijan, papež, mučenec,
 8. decembra.
 Evzebij, mučenec, 6. marca.
 Evzebij, duh., spozn., 14. avg.
 Evzebij, škof, muč., 16. dec.
 Evfrazija, dev., 13. marca.

F

Fabij, muč., 31. julija.
 Fabijan (in Sebastijan),
 muc., 20. januarja.
 Fabiola, vdova, 27. dec.
 Favst, muč., 16. julija.
 Favsta, vdova, 19. dec.

Favstin (in Jovita), muč.,
 15. febr.
 Felicijan, škof, muč., 24. jan.
 Felicijan (in Primož), muč.,
 9. junija.
 Felicijan, škof, muč., 20. okt.
 Felicita, mučenica, 7. marca.
 Felicita s 7 sinovi, muč.,
 10. julija.
 Felicita, muč., 23. novembra.
 Feliks (Srečko), duhovnik,
 muc., 14. januarja.
 Feliks IV., papež, 30. jan.

*Duša pride v nebesa po
 Kristusu. H Kristusu moramo
 priti že za časa zemeljskega
 življenja. Življenje s Kri-
 stusom vodi do smrti v
 Kristusu in do večnega
 poveljanja v nebesih.*

Feliks, škof, 21. februarja.
 Feliks, muč., 23. aprila.
 Feliks Kantal., spozn.,
 21. maja.
 Feliks I., papež, mučenec,
 30. maja.
 Feliks (in Fortunat), 18. jun.
 Feliks (in Nabor), muc.,
 12. julija.
 Feliks II., papež, mučenec,
 29. julija.
 Feliks in Adavkt, muč.,
 30. avgusta.
 Feliks, mučenec, 24. okt.
 Feliks, mučenec, 6. nov.
 Feliks Val., spozn., 20. nov.

Ferdinand, kralj, 30. maja.
 Ferdinand, spozn., 5. junija.
 Fidelis Sigmarin., muč.,
 24. aprila.
 Fidencij, mučenec, 27. sept.
 Fides (Vera), dev., muč.,
 1. avgusta.
 Fides, dev., muč., 6. okt.
 Filemon (in Apolonij), muč.,
 8. marca.
 Filemon, muč., 21. marca.
 Filemon (in tov.), muč.,
 22. novembra.
 Filip (in Jakob), apost.,
 11. maja.
 Filip Nerij, spozn., 26. maja.
 Filip (Zdenko) Benicij,
 spozn., 23. avgusta.
 Filip, mučenec, 13. sept.
 Filip, škof, 22. oktobra.
 Firmin, škof, muč., 25. sept.
 Firmin, škof, 11. oktobra.
 Flavij, mučenec, 7. maja.
 Flavijan, muč., (v Rimu),
 28. januarja.
 Flavijan, škof, 23. avgusta.
 Flavijana, devica, 5. okt.
 Flor, mučenec, 18. avgusta.
 Flor, mučenec, 22. decembra.
 Flora (Cvetka, Cvetana),
 devica, 12. junija.
 Flora, dev., muč., 24. okt.
 Florentin, škof, 16. okt.
 Florentina, devica, 20. jun.
 Florijan (Cvetko), m., 4. maja

Fortunat, spozn., 1. junija.
 Fortunat (in Feliks), 18. jun.
 Fortunat (in Mohor), muč.,
 12. julija.
 Frančišek (Branimir, Branko),
 Saleški, škof, cerkveni
 učitelj, 29. januarja.
 Frančišek Kle., muč., 17. febr.
 Frančišek Pavl., spozn.,
 2. aprila.
 Frančišek Hier., 11. maja.
 Frančišek Hieron., spozn.,
 17. maja.
 Frančišek Kar., spozn.,
 4. junija.
 Frančišek Regis, spozn.,
 16. junija.
 Frančišek Solan., spozn.,
 24. julija.
 Francisek Kald., spozn.,
 13. septembra.
 Frančišek Asiški, spozn.,
 4. oktobra.
 Frančišek Borgia, spozn.,
 10. oktobra.
 Frančišek Ksaverij, spozn.,
 3. decembra.
 Frančiška Rimska, vdova,
 9. marca.
 Frančiška Šantalska, vdova,
 21. avgusta.
 Friderik (Mirko, Miroslav),
 škof, muč., 18. julija.
 Fridolin, opat, 6. marca.
 Fruktuoz, škof, muč., 21. jan.
 Frumencij, škof, 27. okt.

G

Gabrijel Žal. M. b., spozn.,
 27. februarja.
 Gabrijel, nadangel, 24. marca.
 Gaj (in Soter), papež, muč.,
 22. aprila.
 Gal, opat, 16. oktobra.
 Gala, vdova, 5. oktobra.
 Gaspar (Gašper), kralj, 6. jan.
 Gavdencij (Veselko), škof,
 14. oktobra.
 Gavdencij, škof, 25. okt.
 Gavidioz, spozn., 7. marca.
 Gavidioz, škof, 26. oktobra.
 Gelazij, papež, 29. nov.

Genovefa, dev., 3. januarja.
 Gentilij, muč., 5. septembra.
 Georgija, devica, 15. febr.
 Gerard, mučenec, 8. marca.
 Gerard, škof, 26. aprila.
 Gerard, škof, muč., 24. sept.
 Gerard Majela, 16. oktobra.
 German, škof, 12. maja.
 Germana, devica, 15. junija.
 Gervazij (in Protazij), muč.,
 19. junija.
 Gizela, kraljica, opat.,
 7. maja.
 Glicerij, mučenec, 21. dec.
 Gorgonij, mučenec, 9. sept.
 Gotfrid (Bogomir), škof,
 8. nov.
 Gothard, škof, 5. maja.
 Gracijan, škof, 18. decembra.
 Gregorij X., papež, 10. jan.
 Gregorij (Budislav), papež,
 13. februarja.
 Gregorij, papež, 17. februarja.
 Gregorij Niški, škof, 9. marca.
 Gregorij Vel., papež,
 12. marca.
 Gregorij Nacijan., škof,
 9. maja.
 Gregorij, papež, 25. maja.
 Gregorij, škof, 25. avgusta.
 Gregorij Cudodelnik, škof,
 17. novembra.
 Gregorij, papež, 28. nov.
 Gvidon, spoznavavec, 12. sept.
 Gvidon, opat, 31. marca.

H

Habakuk, prerok, 15. junija.
 Hadrijan III., papež, 8. julija.
 Hadrijan, muč., 8. septembra.
 Hedviga (Vika), 16. oktobra.
 Helena (Jelena, Jelka),
 kraljica, 15. aprila.
 Helena, devica, 22. maja.
 Helena Švedska, muč.,
 31. julija.
 Helena, mati Konst. Vel.,
 18. avgusta.
 Helena, devica, 6. nov.
 Heliodor, škof, 3. julija.
 Hema (glej Ema).

Henrik Suzo, spozn., 2. marca.
 Henrik, škof, 25. junija.
 Henrik, cesar, spozn.,
 15. julija.
 Herbert, škof, 16. marca.
 Herkulan, škof, 12. avgusta.
 Herkulan, škof, muč., 7. nov.
 Hermagor (Bojan), glej
 Mohor,
 Herman Jožef, spozn., 7. apr.
 Hermenegild, muč., 13. apr.
 Hermes, mučenec, 4. jan.
 Hermes, mučenec, 28. avg.
 Hermina, devica, 24. dec.
 Hieronim Emil., spozn.,
 20. julija.
 Hieronim, cerk. uč., 30. sept.
 Higin, papež, muč., 11. jan.
 Hijacint, spozn., 17. avg.
 Hijacint (in Prot.), muč.,
 11. sept.
 Hijacinta, devica, 30. jan.
 Hijacinta, dev., 6. febr.
 Hilarij (Radovan), c. uč.,
 14. januarja.
 Hilarij (in Tacijan), muč.,
 16. marca.
 Hilarij, škof, 25. oktobra.
 Hilarija, muč., 12. avgusta.
 Hilarion, opat, 21. oktobra.
 Hilda, 18. novembra.
 Hildegarda, opatinja,
 17. septembra.
 Hipolit (in Kasijan), muč.,
 13. avgusta.
 Hipolit, škof, muč., 22. avg.
 Honorij, škof, 30. sept.
 Hozana Kotorska, bl., 27. apr.
 Hrabroslov (glej Andrej)
 Hubert, škof, 3. novembra.
 Hugolin (in tov.), muč.,
 13. oktobra.
 Hugon, škof, 1. aprila.
 Hugon, škof, 10. avgusta.
 Hugon, škof, 17. novembra.
I
 Ida, devica, 13. aprila.
 Ida, grofinja, 4. septembra.
 Ida, devica, 29. oktobra.
 Ignacij (Igo, Ognjeslav),
 škof, muč., 1. februarja.
 Ignacij Lojola, spozn., 31. jul.

Ignacij, škof, 23. oktobra.
Igo (glej Ignacij).
Iluminata, devica, 29. nov.
Ingenuin (in Albuin), škof,
5. februarja.
Inocencij, papež, 22. junija.
Inocencij, papež, 28. julija.
Irena (Miroslava), devica,
21. februarja.
Irena, dev., muč., 5. aprila.
Irena (s tov.), muč., 18. sept.
Irena, dev., muč., 20. okt.
Irenej, škof, 5. maja.
Irenej, spozn., 28. junija.
Irenej, škof, muč., 4. julija.
Irenej, škof, muč., 15. dec.
Irina, devica, 24. dec.
Ivan (glej Janez).
Ivana (Jana, Joana) Val.,
vdova, 4. februarja.

Ivana, vdova, 24. maja.
Ivana (Orleanska), dev.,
30. maja.
Ivana Frančiška Šantalska,
vdova, 21. avgusta.
Ivana Elizabeta Bichiers de
Agés, devica, 26. avgusta.
Ivo, spozn., 19. maja.
Izabela, kraljica, 4. jan.
Izabela, devica, 31. avg.
Izaija, prerok, 6. julija.
Izak, menih, 11. aprila.
Izidor, škof, muč., 2. jan.
Izidor, mučenec, 5. febr.
Izidor, škof, cerkv. uč.,
4. aprila.
Izidor, kmet, spozn.,
15. maja.

J

Jakob (Radoslav) ml., ap.,
11. maja.
Jakob st., apostol, 25. julija.
Jakob, pušč., 6. avgusta.
Jakob, škof, 21. oktobra.
Jakob iz Marke, spozn.,
28. novembra.
Jana (glej Ivana).
Janez Zlatousti, škof,
cerkveni uč., 27. januarja.

Janez Milošćinar, škof,
30. januarja.
Janez Bosko, spozn., 31. jan.
Janez de Britto, spozn.,
4. februarja.
Janez Matski, spozn., 8. febr.
Janez Jozef od Kr., opat,
5. marca.
Janez od Boga, spozn.,
8. marca.
Janez Sarkander, bl., 17. mar.
Janez Damascan, cer. uč.,
27. marca.
Janez Kapistran, spozn.,
28. marca.
Janez Klimak, opat, 30. marca.
Janez Ev. pred Latinskimi
vrati, 6. maja.
Janez Avilski, spozn.,
10. maja.

Vstajenje pravičnega k poslednji sodbi ob koncu časov

Janez Krstnik de La Salle,
15. maja.
Janez Nepomuk, spozn.,
16. maja.
Janez de Rossi, spozn.,
23. maja.
Janez, papež, muč., 27. maja.
Janez Fakund, spozn., 12. jun.
Janez Franc, spozn., 16. jun.
Janez, mučenec, 23. junija.
Janez Krstnik, rojstvo,
24. junija; obglavljenje,
29. avgusta.
Janez (in Pavel), muč.,
26. junija.
Janez Gualbert, opat, 12. jul.
Janez Kolumbin, bl., 31. jul.
Janez Vianney, spozn., 9. avg.
Janez Berhmans, spozn.,
13. avgusta.
Janez Eudes, spozn., 19. avg.
Janez, škof, 27. avgusta.
Janez Leonard, spozn., 9. okt.
Janez Kancij, spozn., 20. okt.
Janez Gabriel Perb., muč.,
7. novembra.
Janez od Križa, spozn.,
24. novembra.
Janez Evangelist, 27. dec.
Jaroslav, 27. aprila.
Januarij, škof, muč., 19. sept.
Jedrt Brab., dev., 17. marca.
Jedrt, dev., 16. novembra.
Jelena (glej Helena).
Jelis(l)ava (glej Elizabeta).
Jelka (glej Helena; Gabrijela).
Jeremija, prerok, 1. maja.
Jernej, apostol, 24. avgusta.
Jernej, škof, bl., 19. okt.
Joahim, oče Dev. Marije,
16. avgusta.
Joel, prerok, 13. julija.
Jolanda, bl., 16. junija.
Jona, prerok, 21. sept.
Jordan, spozn., 15. febr.
Jost, opat, 16. junija.
Jovita (in Favstin), muč.,
15. febr.
Jozafat Kunčevič, škof,
muč., 14. novembra.
Jožef iz Arimateje, 17. mar.
Jožef, ženin D. M., 19. marca

Jožef-delavec, 1. maja.
 Jožef Oriol, spozn., 23.mar.
 Jožef Cafasso, spozn.,
 23. junija.
 Jožef Kalasancij, spozn.,
 27. avgusta.
 Jožef Kupertinski, spozn.,
 18. sept.
 Juda (in Simon), apost.,
 28. okt.
 Judita, muč., 6. maja.
 Jukund, škof, 14. nov.
 Jukunda, dev., muč., 27.jul.
 Jukunda, devica, 25. nov.
 Julij, spozn., 31. januarja.
 Julij, papež, 12. aprila.
 Julij, muč., 1. julija.
 Julij, senator, muč., 19.avg.
 Julij, muč., 20. decembra.
 Julija, mučenka, 7. jan.
 Julija, devica, 8. aprila.
 Julija, devica, 22. maja.
 Julija, mučenka, 22. julija.
 Julija, dev., muč., 10. dec.
 Julijan (in Bazilisa), muč.,
 9. januarja.
 Julijan, škof, 27.jan. (8.febr.).
 Julijan, mučenec, 13. febr.
 Julijan, mučenec, 19. febr.
 Julijana, vdova, 7. februarja.
 Julijana, dev., muč., 16.febr.
 Julijana Falk., dev., 19. jun.
 Julijan, škof, 8. marca.
 Julijan, puščavnik, 18. okt.
 Julijan, mučenec, 5. dec.
 Julijana, dev., muč., 17.avg.
 Julita, mučenka, 30. julija.
 Jurij, muč., 24. aprila.
 Just, škof, 28. maja.
 Just, muč., 14. julija.
 Just, škof, 14. oktobra.
 Just, mučenec, 18. oktobra.
 Just, mučenec, 2. novembra.
 Just, mučenec, 14. dec.
 Justa, mučenka, 14. maja.
 Justa, mučenka, 15. julija.
 Justin, mučenec, 14. aprila.
 Justina, dev., muč., 26.sept.
 Justina, dev., muč., 30. nov.
 Juta, vdova, 13. januarja.
 Juvencij, mučenec, 8. febr.
 Juvencij, mučenec, 1. junija.

K
 Kajetan, spozn., 7. avgusta.
 Kalist, mučenec, 16. aprila.
 Kalist, škof, 17. avgusta.
 Kalist, papež, muč., 14. okt.
 Kamil Lelijski, spozn., 18.jul.
 Kamil (in tov.), muč., 25.sept.
 Kamila, 26. julija.
 Kancij(an), (glej Kocijan).
 Kanadski mučenci, 26. sept.
 Kandid, mučenec, 11. marca.
 Kandid, mučenec, 3. okt.
 Kanut, kralj, muč., 19. jan.
 Karel (Dragotin) Bor., škof,
 4. novembra.
 Kasijan (in Hipolit), muč.,
 13. avgusta.
 Kastor (in tov.), muč., 28.dec.
 Katarina de Ricci, devica,
 13. februarja.
 Katarina Genovska, vdova,
 22. marča.
 Katarina Svedska, vdova,
 22. marca.
 Katarina Sienska, devica,
 30. aprila.
 Katarina, dev., muč., 25.nov.
 Katarina Labouré, devica,
 31. decembra.
 Kazimir, spozn., 4. marca.
 Kilijan, škof, 8. julija.
 Klara (Jasna), devica, 12.avg.
 Klavdij, škof, 6. junija.
 Klavdij, mučenec, 7. julija.
 Klavdij, muč., 30. oktobra.
 Klavdij (in Simforijan), muč.,
 8. novembra.
 Klemen Marija Dvorak
 (Hofbauer), spozn., 15.mar.
 Klemen, papež, muč., 23.nov.
 Kleofa, mučenec, 25.sept.
 Klet (in Marcelin), papež,
 muč., 26. aprila.
 Klotilda, kraljica, 3. junija.
 Klotilda, dev., muč., 23.okt.
 Kocijan (in tov.), muč.,
 31. maja.
 Koloman, muč., 13. oktobra.
 Kolumban, opat, 21. nov.
 Konrad, spoznavavec, 21.apr.
 Konrad Plac., pušč., 19.febr.
 Konrad, škof, 26. nov.

Konrad Ofiski, spozn., 15.dec.
 Konstancija, dev., muč.,
 19. septembra.
 Konstantin, muč., 29. jan.
 Kordula, dev., muč., 22. okt.
 Kornelij, škof, 2. januarja.
 Kornelij, papež, (in Ciprijan),
 muč., 16. septembra.
 Korona, mučenka, 14. maja.
 Kozma (in Damijan), muč.,
 27. septembra.
 Krišpin, mučenec, 25. okt.
 Krišpin, škof, 19. novembra.
 Krišpin, muč., 5. decembra.
 Kristijan, mučenec, 17.febr.
 Kristijan, škof, spozn.,
 20. decembra.
 Kristina, dev., muč., 13. mar.
 Kristina, dev., muč., 24. jul.
 Kristina, devica, 24. oktobra.
 Kristina, dekla, 15. dec.
 Krištof Milanski, spozn.,
 11. marca.
 Krištof, muč., 25. julija.
 Krištof, muč., 31. oktobra.
 Krizancijan (in tov.), 17.febr.
 Krizant (in Darija), muč.,
 25. oktobra.
 Ksist (glej Sikst).
 Kunigunda, cesarica, 3. mar.
 Kuno, spoznavavec, 1. junija.
 Kutbert, škof, 20. marca.
 Kvirin, mučenec, 30. marca.
 Kvirin, škof, muč., 4. junija.

L
 Ladislav, kralj 27. junija.
 Lambert, škof, 14. aprila.
 Lambert, škof, muč., 17.sept.
 Larg (Cirijak in Smaragd),
 mučenci, 8. avgusta.
 Lavra, nuna, 17. junija.
 Lavrencij (Lovro), spozn.,
 22. julija.
 Lavrencij (Lovro), muč.,
 10. avgusta.
 Lavrencij Just., škof, 5.sept.
 Lavrentanska Mati božja,
 10. decembra.
 Lazar Tržaški, muč., 12.apr.
 Lazar, škof, 17. decembra.
 Lea, vdova, 22. marca.

Leander, škof, 27. februarja.
 Lenart (glej Leonard).
 Leon, škof, muč., 14. marca.
 Leon I., papež, cer. uč.,
 11. aprila.
 Leon IX., papež, 19. aprila.
 Leon, škof, 22. aprila.
 Leon III., papež, 12. junija.
 Leon, papež, 28. junija.
 Leon II., papež, 3. julija.
 Leonard (Lenart), opat, 6. nov.
 Leonard Portom., spozn.,
 17. novembra.
 Leonida, muč., 22. aprila.
 Leopold Gaj., 2. aprila.
 Leopold, vojvoda, spozn.,
 15. novembra.
 Liberij, škof, 30. decembra.
 Liborij, škof, 23. julija.
 Lidiya, mučenka, 27. marca.
 Lidiya, vdova, 3. avgusta.
 Lin, papež, muč., 23. avg.
 Lioba (Ljuba), dev., 28. sept.
 Ljubica (glej Amaliya).
 Ljubo (glej Agapit).
 Ljudmila, vdova, 16. sept.
 Longin, 2. maja.
 Lovro (glej Lavrencij).
 Lucij, mučenec, 18. februarja.
 Lucij, papež, muč., 4. marca.
 Lucij, mučenec, 20. avgusta.
 Lucij, mučenec, 19. oktobra.
 Lucija, dev., muč., 25. jun.
 Lucija, mučenka, 6. julija.
 Lucija, mučenka, 16. sept.
 Lucija, dev., muč., 13. dec.
 Lucijan, mučenec, 7. jan.
 Lucijan, mučenec, 8. jan.
 Lucijan (in tov.), muč.,
 26. oktobra.
 Ludger, 26. marca.
 Ludovik Marija Grignon
 Montforski, spozn., 28. apr.
 Ludovik Tolent., škof, 19. avg.
 Ludovik, kralj, 25. avgusta.
 Ludovik Bert., spozn., 9. okt.
 Ludovika Marillac, bl., 15. mar.
 Luka, evangelist, 18. okt.
 Lukrecija, dev., muč., 23. nov.

M

Macedonij, škof, 12. sept.

Magdalena (Majda), 29. maja.
 Magdalena, spokor., 22. jul.
 Makabejski bratje, 1. avg.
 Makarij (Blaženko) Aleksan-
 drijski, opat, 2. januarja.
 Makarij, mučenec, 28. febr.
 Makarij, škof, 10. marca.
 Makarij, škof, 20. junija.
 Makarij (in Evgenij), muč.,
 20. decembra.
 Maksencij, muč., 12. dec.
 Maksim (in tov.), muč.,
 13. aprila.
 Maksim, škof, 5. maja.
 Maksim, škof, muč., 29. maja.
 Maksima, mučenka, 26. marca.
 Maksima, muč., 2. septembra.
 Maksimijan, škof, 21. febr.
 Maksimijan, škof, muč., 3. okt.
 Maksimilijan, škof, muč.,
 12. oktobra.
 Maksimin, škof, 15. dec.
 Mamert, škof, 11. maja.
 Marcel, papež, muč., 16. jan.
 Marcel, mučenec, 19. febr.
 Marcel, mučenec, 29. junija.
 Marcel, opat, 29. decembra.
 Marcela, vdova, 31. januarja.
 Marcelijan (in Marko), 18. jun.
 Marcelin (in Klet), p., 26. apr.
 Marcelin, mučenec, 2. junija.
 Marcelin, škof, 5. oktobra.
 Marcelina, devica, 17. julija.
 Marcijan, škof, 14. junija.
 Marij (in tov.), muč., 19. jan.
 Marije bl. Device godovi:
 Zaroka z Jožefom, 23. jan.
 Očiščevanje (svečnica),
 2. februarja.
 Lurška Mati božja, 11. febr.
 Oznanjenje M.D., 25. marca.

M.b. dobrega sveta, 26. apr.
 Kraljica apostolov, 16. maja.
 Marija Pomagaj, 24. maja.
 Marija Kraljica, 31. maja.
 Marija, Mati milosti božje,
 6. junija.
 Obiskovanje Marijino, 2. jul.
 Karmelska Mati b., 16. jul.
 Marija Snežna, 5. avgusta.
 Vnebovzetje M.b., 15. avg.
 Srce Marijino, 22. avgusta.
 Rojstvo Marije Dev., 8. sept.
 Ime Marijino, 12. septembra.
 Marija 7 žal., petek po tihi
 nedelji in 15. septembra.
 Rešiteljica jetnikov, 24. sept.
 Rožnovenska Kraljica, 1.
 ned. v oktobru oz. 7. okt.
 Materinstvo Marijino, 11. okt.
 Darovanje Marijino, 21. nov.
 Marija, čudodel. svetinja,
 27. novembra.
 Brezmadežno spocetje,
 8. decembra.
 Loretska M.b., 10. dec.
 Marija Egiptska, 2. aprila.
 Marija Kleofova, 9. aprila.
 Marija Magd. (Majda), 22. jul.
 Marija Magd. Pazzi, devica,
 29. maja.
 Marija Frančiška, dev., 6. okt.
 Marija Salome, vdova, 22. okt.
 Marija Goretti, dev., muč.,
 6. julija.
 Marijan, muč., 17. januarja.
 Marijan, spozn., 19. avgusta.
 Marijan (in tov.), muč., 1. dec.
 Marijana (glej Ana).
 Marin (in tov.), muč., 3. marca.
 Marin, muč., 26. decembra.
 Marjeta (Margareta, Meta),
 28. januarja.
 Marjeta Kort., spok., 22. febr.
 Marjeta, kraljica, 10. junija.
 Marjeta, dev., muč., 20. julija.
 Marjeta Alakok, levica, 17. okt.
 Marko evangelist, 25. aprila.
 Marko (in Marcelijan), 18. jun.
 Marko Križevčan (in tov.),
 muč., 7. septembra.
 Marta (in tov.), muč., 19. jan.

Marta, devica, 29. julija.
 Martin (Davorin), škof, 11. nov.
 Martin, papež, muč., 12. nov.
 Martina, dev., muč., 30. jan.
 Matej, apostol, 21. septembra.
 Matija (Bogdan), apostol,
 24. februarja.
 Matilda, devica, 26. febr.
 Matilda, kraljica, 14. marca.
 Maver, opat, 15. januarja.
 Mavricij (in tov.), muč.,
 22. septembra.
 Mavrilij, škof, 13. sept.
 Medard, škof, 8. junija.
 Mehtilda, devica, 10. aprila.
 Melanij, škof, 6. januarja.
 Melanija, vdova, 31. dec.
 Melecij, škof, 12. febr.
 Melhijad, papež, muč., 10. dec.
 Melhior, kralj, 6. januarja.
 Melhior Grodetski (in tov.),
 muč., 7. septembra.
 Menas, mučenec, 11. nov.
 Metod, škof, 14. junija.
 Metod (in Ciril), slov. apost.,
 5. julija.: 7. julija.
 Mihael Garicoits, spozn.
 13. maja.
 Mihael nadangel, 29. sept.;
 njegovo prikazanje, 8. maja.
 Miklavž (glej Nikolaj).
 Milan (glej Emilijan).
 Milena (glej Emilijana).
 Milica (glej Emilija).
 Milka (glej Ljudmila).
 Mirko (Miroslav) (glej
 Friderik).
 Miron, škof, 8. avgusta.
 Miron, mučenec, 17. avgusta.
 Miroslava (glej Irena).
 Modest, škof, 24. februarja.
 Modest, škof krski, 31. marca.
 Mohor (in Fortunat), muč.,
 12. julija.
 Mojzes, prerok, 4. septembra.
 Monika, vdova, 4. maja.

N

Nabor (in tov.), muc., 12. jun.
 Nabor (in Feliks), muč.,
 12. julija.

Nada, 24. septembra.
 Nahum, prerok, 1. decembra.
 Narcis, škof, 29. oktobra.
 Natalija (Božena), muč.,
 27. julija.
 Natalija, spozn., 1. dec.
 Nazarij, muč., 12. junija.
 Nazarij (in tov.), muč.,
 28. julija.
 Neofit, mučenec, 20. jan.
 Nerej (in Ahilej), muč.,
 12. maja.
 Neronovi mučenci, 24. junija.
 Nestor, mučenec, 26. febr.
 Neža (Janja), dev., muč.,
 21. januarja.
 Neža Praška, dev., 2. marca.
 Neža Montep., dev., 20. apr.
 Nicefor, patriarh, 13. marca.
 Nikander, mučenec, 17. junija.
 Nikazij, muč., 14. dec.
 Nikolaj (in tov.), muč., 9. jul.
 Nikolaj Tol., spozn., 10. sept.
 Nikolaj I., papež, 13. nov.
 Nikolaj Tavelic, muč., 14. nov.
 Nikolaj (Miklavz), škof, 6. dec.
 Nikomed, mučenec, 15. sept.
 Norbert, škof, 6. junija.
 Notburga, devica, 13. sept.

O

Obglavljenje Janeza Krstnika,
 29. avgusta.
 Odilo, opat, 1. januarja.
 Odon, opat, 18. novembra.
 Odorik (Roger in Egidij),
 spozn., 28. januarja.
 Ognjeslav (glej Ignacij).
 Olaf, kralj, 29. julija.
 Olga, kneg., vdova, 11. julija.
 Oliva, devica, 29. julija.
 Onezifor, mučenec, 6. sept.
 Onezim, muč., 16. februarja.
 Orest, mučenec, 13. decembra.
 Oskar, škof, 3. februarja.
 Otilija, devica, 13. dec.
 Otmar, opat, 16. novembra.
 Oton, mučenec, 16. januarja.
 Oton, škof, 23. marca.
 Oton, škof, 2. julija.
 Ozej (in Agej), prerok, 4. jul.
 Ozbalt, kralj, muč., 5. avg.

P

Pacifik, spozn., 25. sept.
 Pahomij, opat, 9. maja.
 Pamfilij, muč., 1. junija.
 Pankracij, muč., 12. maja.
 Pantaleon, muč., 27. julija.
 Pashal Bajlon., spozn.,
 17. maja.
 Pastor, muč., 29. marca.
 Pastor, spozn., 26. julija.
 Patricij (Patrik), škof,
 17. marca.
 Patricija, devica, 25. avg.
 Pavel, prvi puščavnik, 15. jan.
 Pavel, mučenec, 2. marca.
 Pavel od Križa, spozn.,
 28. aprila.
 Pavel, škof, 7. junija.
 Pavel (in Janez), muč.,
 26. junija.
 Pavel I., papež, 28. junija.
 Pavel (in Peter), apost.,
 29. junija; njegovo
 spreobr., 25. januarja.
 Pavlov spomin, 30. junija.
 Pavla, vdova, 26. januarja.
 Pavla, dev., muč., 3. junija.
 Pavla, dev., muč., 10. avg.
 Pavlin, oglejski škof, 11. jan.
 Pavlin Nol., škof, 22. junija.
 Pavlin, škof, 31. avgusta.
 Pavlin, škof, 11. oktobra.
 Pavlina, 14. marca.
 Pavlina, muč., 6. junija.
 Pavlina, devica, 2. dec.
 Pavlina, muč., 31. dec.
 Pelagij, muč., 28. avg.
 Pelagija, muč., 23. marca.
 Pelagija, muč., 11. julija.
 Pelagija, spokornica, 8. okt.
 Pelagija, spozn., 17. dec.
 Peregrin, spozn., 27. aprila.
 Peregrin, muč., 13. junija.
 Peregrin, spozn., 28. julija.
 Perpetua (in Felicita), 6. mar.
 Perpetua, vdova, 4. avg.
 Peter, škof, 9. januarja.
 Peter Nol., spozn., 28. jan.
 Peter Dam., škof, cer. uč.,
 23. februarja.

Peter, mučenec, 6. aprila.
 Peter Kanizij, cer. uč.,
 27. aprila.
 Peter, muč., 29. aprila.
 Peter Regalat, spozn., 13. maja
 Peter Celestin, papež,
 19. maja.
 Peter (in tov.), muč., 2. jun.
 Peter (in Pavel), apost.,
 29. junija.
 Peter Eymard, spozn., 3. avg.
 Peter Faber, spozn., 9. avg.
 Peter Klaver, spozn., 9. sept.
 Peter Alkantara, spozn.,
 19. oktobra.
 Peter Aleksandrijski, muč.,
 26. novembra.
 Peter Krizolog (Zlatoslov.),
 cer. uč., 4. decembra.
 Peter Fourier, škof, 9. dec.
 Petra stol (v Antiohiji),
 22. februarja.
 Petra vezi, 1. avgusta.
 Petronij, škof, 6. septembra.
 Petronila, devica, 31. maja.
 Pij V., papež, 5. maja.
 Pij I., papež, muč., 11. jul.
 Pij X., papež, spozn., 3. sept.
 Placid (in tov.), muč., 5. okt.
 Placida, devica, 11. okt.
 Platon, menih, 4. aprila.
 Plavt, mučenec, 29. sept.
 Polikarp, škof, muč., 26. jan.
 Poncijan, papež, muč., 19. nov.
 Potamijena, dev., muč.,
 28. junija.
 Prakseda, devica, 20. junija.
 Prakseda, devica, 21. julija.
 Primož (in Felicijan), muč.,
 9. junija.
 Priscila, vdova, 16. jan.
 Priska, dev., muč., 18. jan.
 Prokopij, spoznavavec,
 27. februarja.
 Prot (in Hijacint), muč.,
 11. septembra.
 Protazij (in Gervazij), 19. jun.
 Ptolomej, škof, muč., 24. avg.
 Pudencijana, devica, 19. maja.
 Pulherija, kraljica, 7. julija.
 Pulherija, devica, 10. sept.

R
 Radegunda, kraljica, 13. avg.
 Radovan (glej Hilarij).
 Rafael, nadangel, 24. okt.
 Rajmund Penjafortski, 23. jan.
 Rajmund, spozn., 31. avg.
 Rajner(ij), spozn., 17. jun.
 Rajner(ij), škof, 30. dec.
 Rane sv. Franciska, 17. sept.
 Regina, dev., muč., 7. sept.
 Remigij, škof, 1. oktobra.
 Renata, vdova, 22. maja.
 Rihard, kralj, 7. februarja.
 Rihard, škof, 3. aprila.
 Robert, opat, spozn., 17. apr.
 Robert, opat, 29. aprila.
 Robert Bel., cer. uč., 13. maja.
 Robert, opat, 7. junija.
 Roderik, muč., 13. marca.
 Roger (Egidij in Odorik),
 spozn., 28. januarja.
 Rok, spozn., 16. avgusta.
 Roman, opat, spozn.,
 28. februarja.
 Roman, opat, spozn., 22. maja.
 Roman, muč., 9. avgusta.
 Romana, devica, 23. febr.
 Romuald, opat, 7. febr.
 Rotija (glej Doroteja, Dora).
 Roza iz Lime, dev., 30. avg.
 Rozalija, dev., 4. sept.
 Rozina, vdova, 13. marca.
 Rudolf, škof, 26. januarja.
 Rudolf, mučenec, 17. aprila.
 Rudolf (in tov.), muč., 27. jul.
 Ruf, škof, muč., 27. avg.
 Ruf (in tov.), muč., 28. nov.

Rufin, škof, 26. avgusta.
 Rupert, škof, 27. marca.

S
 Saba (Sava), muč., 12. aprila.
 Saba, opat, 5. decembra.
 Sabina, muč., 29. avgusta.
 Sabina, mučenka, 27. okt.
 Sadot, škof, (in tov.), muč.,
 20. februarja.
 Salome (Mar.), vdova, 22. okt.
 Salomon, škof, 28. sept.
 Salvator, spozn., 18. marca.
 Salvin, škof, 12. oktobra.
 Samuel, prerok, 20. avgusta.
 Saša (glej Aleksander).
 Saturnin, mučenec, 21. febr.
 Saturnin, mučenec, 29. nov.
 Savin, mučenec, 11. julija.
 Sebastijan (in Fabijan),
 20. januarja.
 Sedem bratov mučencev,
 10. julija.
 Sedem ustanoviteljev, spozn.,
 12. februarja.
 Sekunda, dev., muč., 10. jul.
 Senen (in Abdon), muč., 30. jul.
 Serafin, spozn., 12. okt.
 Serapion, škof, 21. marca.
 Serena (Jasna), vdova, 16. avg.
 Sergij, mučenec, 24. febr.
 Sergij, mučenec, 7. oktobra.
 Servacij, škof, 13. maja.
 Servul, spozn., 23. dec.
 Severin, opat, 8. januarja.
 Severin, škof, 23. oktobra.
 Severin, spozn., 1. novembra.
 Severin, škof, 21. decembra.
 Sholastika, dev., 10. febr.
 Sibila, devica, 17. avgusta.
 Sidonij (Zdenko), škof, 23. avg.
 Sigmund (Žiga), muč., 11. maja.
 Sikst III., papež, 28. marca.
 Sikst I., papež, 6. aprila.
 Sikst II., papež, 6. avgusta.
 Silverij, papež, 20. junija.
 Silvester, opat, 26. novembra.
 Silvester, papež, 31. dec.
 Silvija, vdova, 3. novembra.
 Simeon, škof, muč., 18. febr.
 Simeon, muč., 24. marca.

Simeon, škof, 21. aprila.
 Simeon, starček, 8. oktobra.
 Simforijan (in Klavdij), muč.,
 8. novembra.
 Simforoza, muč., 18. julija
 Simon (in Juda), apost.,
 28. oktobra.
 Simon, otrok, muč., 24. marca.
 Simplicij, papež, 2. marca.
 Simplicij, mučenec, 18. dec.
 Slavka, Slavko (glej Alojzij).
 Smaragd (Cirijak in Larg),
 mučenec, 8. avgusta.
 Sofonija, prerok, 3. dec.
 Sofronij, škof, 11. marca.
 Sokrat, mučenec, 19. aprila.
 Sonja (glej Zofija).
 Soter (in Gaj), papež,
 muc., 22. aprila.
 Sotera, dev., muč., 10. febr.
 Spiridion (Dušan), opat,
 14. decembra.
 Spomin sv. Pavla, 30. junija.
 Srečko (glej Feliks).
 Stanislav (Stanko, Stana),
 škof, 7. maja.
 Stanislav Kostka, spozn.,
 13. novembra.
 Sulpicij, škof, 17. januarja.
 Sulpicij, mučenec, 20. aprila.
 Suzana, dev., (in Tiburcij),
 muč., 11. avgusta.
 Štefan, opat, 17. aprila.
 Štefan, papež, muč., 2. avg.
 Štefan, kralj ogrski, 2. sept.
 Štefan Pongrac (in tov.),
 muc., 7. septembra.
 Štefan, prvi mučenec, 26. dec.
 Najdenje njegovo, 3. avg.
 Štiri kronani, mučenci, 8. nov.

T

Tacijan (in Hilarij), muč.,
 15. marca.
 Tarbula, dev., muč., 22. aprila.
 Tarzicij, muč., 15. avgusta.
 Tarzila, dev., 24. decembra.
 Tatjana (Tanja), muč., 12. jan.
 Teja, mučenka, 19. dec.
 Tekla, dev., muč., 23. sept.
 Telesfor, papež, muč., 5. jan.
 Teobald, pušč., 1. julija.

Teodor (Božidar), spozn.,
 7. januarja.
 Teodor, muč., 15. aprila.
 Teodor, muč., 9. novembra.
 Teodora, muč., 13. marca.
 Teodora, muč., 1. aprila.
 Teodozija, dev., 2. aprila.
 Teofil (Bogoljub), muč., 8. jan.
 Teofil, škof, 5. marca.
 Teofil, spozn., 2. oktobra.
 Teofil, muč., 3. novembra.
 Teotim (in tov.), muč., 18. dec.
 Terezija Deteta Jezusa, 3. okt.
 Terezija Avilska, dev., 15. okt.
 Tertulin, muč., 4. avgusta.
 Tiburcij (in tov.), muc.,
 14. aprila.
 Tiburcij (in Suzana), 11. avg.
 Tician, škof, 3. marca.
 Tilen (glej Egidij).
 Timotej, škof, 24. januarja.
 Timotej, muč., 6. aprila.
 Timotej, muč., 10. junija.
 Timotej, muč., 22. avgusta.
 Tit, škof, 6. februarja.
 Tomaž Akv., spozn., cer. uč.,
 7. marca.
 Tomaz Tol., muč., 9. aprila.
 Tomaz More, muč., 9. julija.
 Tomaz Vilan., škof, 22. sept.
 Tomaz, škof, 3. oktobra.
 Tomaz (Tomislav), apostol,
 21. decembra.
 Tomaž, škof, muč., 29. dec.
 Tomislav (glej Tomaž),
 21. decembra.
 Trifon, muč., 10. novembra.
 Trifun (in tov.), muč., 3. jul.
 Turibij, škof, 24. marca.

U

Ubalđ, škof, 16. maja.
 Udalrik (glej Urh).
 Urban I., papež, 25. maja.
 Urban, škof, 7. dec.
 Urban, papež, 19. dec.
 Urh, škof, 4. julija.
 Ursula (in tov.), dev., muč.,
 21. oktobra.

V

Valburga, devica, 25. febr.
 Valens, mučenec, 21. maja.
 Valens, škof, 26. julija.
 Valentin, škof, 7. januarja.
 Valentin, muč., 14. febr.
 Valentin (in tov.), muč.,
 3. novembra.
 Valentin, mučenec, 11. nov.
 Valentina, devica, 25. julija.
 Valerij, škof, 29. januarja.
 Valerija, mučenka, 28. aprila.
 Valerija, mučenka, 5. junija.
 Valerija, mučenka, 9. dec.
 Valerijan (in tov.), muč.,
 14. aprila.
 Valerijan, mučenec, 23. avg.
 Valerijan, spozn., 12. sept.
 Valerijan, oglejski škof,
 27. novembra.
 Vekoslav (glej Alojzij).
 Venancij, škof, muč., 1. apr.
 Venancij, mučenik, 18. maja.
 Venčeslav (Vaclav), kralj,
 28. septembra.
 Vendelin, spozn., 20. okt.
 Venefrida, dev., muč., 3. nov.
 Vera (glej Fides).
 Verena, devica, 1. septembra.
 Veronika, dev., 13. januarja.
 Veronika Jul., dev., 9. julija.
 Veselko (glej Gaudencij).
 Viator, spozn., 21. oktobra.
 Vid (in tov.), muč., 15. jun.
 Vigilij, škof, muč., 26. jun.
 Vigilij, škof, 26. septembra.
 Vika (glej Hedvika).
 Viktor, mučenec, 22. jan.
 Viktor, spozn., 26. febr.
 Viktor, mučenec, 10. marca.
 Viktor, mučenec, 20. aprila.
 Viktor, mučenec, 8. maja.
 Viktor, mučenec, 24. julija.
 Viktor, papež, muč., 28. jul.
 Viktor, škof, 23. avgusta.
 Viktor, mučenec, 26. avg.
 Viktor, papež, 16. oktobra.
 Viktorija, dev., muč., 11. febr.
 Viktorija, muč., 17. nov.
 Viktorija, devica, 23. dec.
 Viktorin, muč., 25. febr.

Življenjska pot papeža Pavla VI.

Janez Krstnik Montini je bil roj. 23. septembra 1897 v Concessio v pokrajini Brescia kot sin dr. Jurija Montinija in Judite Alghisi. Njegov oče je bil po poklicu odvetnik, ki ni samo izpovedoval krščanskega prepričanja, ampak je dosledno po veri tudi deloval in živel. Dolga leta je bil pri vodstvu katoliških organizacij v Brescii, 25 let je urejeval krajevni list "Il Citadino", bil je občinski in pokrajinski svetovavec ter poslanec v parlamentu za katoliško stranko "Il partito Popolare". Nič manj ni bila delavna in goreča Judita Alghisi. Bila je vzorna krščanska mati, ki je delovala tudi javno kot predsednica "Katoliških žena" v Brescii.

Prvo sv. obhajilo in sv. birmo je Janez prejel devet let star. Osnovno in srednjo šolo je obiskoval v Brescii v jezuitskem zavodu Cesare Arici. Zaradi šibkega zdravja ni mogel nadaljevati študijev na višji gimnaziji in je zato

študiral privatno. Leta 1916 je napravil maturo. Obiskoval je nato dve leti kot zunanji slušatelj predavanja v semenišču v Brescii, 21. novembra 1919 pa je vstopil v bogoslovno semenišče.

Posvečen je bil v duhovnika 29. maja 1920 v stolni cerkvi v Brescii. Še isto leto ga je škof poslal v Rim v lombardsko semenišče. Vpisal se je na modroslovno fakulteto papeške univerze Gregoriana. Istočasno je obiskoval predavanja na državni univerzi na slovstveni fakulteti. Naslednje leto ga je tedanji substitut papeškega Državnega tajništva msgr. Pizzardo, šetedad živeči kardinal, poklical na cerkveni diplomatski zavod (Accademia Ecclesiastica). Vpisal se je na fakulteto cerkvenega prava na papeški univerzi Gregoriana. Za nekaj mesecev je moral študij prekiniti, ko je bil v maju poslan na apostolsko nunciaturo na Poljsko. V jeseni istega leta se je vrnil v Rim in študije nadaljeval. V oktobru

Nadaljevanje s prejšnje strani:

Viktorin, škof, 8. junija.
Viktorin, škof, muč., 3. nov.
Vilibald, škof, 7. julija.
Vilibrord, škof, 7. novembra.
Viljem, škof, 10. januarja.
Viljem, puščavnik, 10. febr.
Viljem, opat, 6. aprila.
Viljem, opat, 28. maja.
Viljem, škof, 8. junija.
Viljem, opat, 25. junija.
Vincencij (Vinko), muč.,
22. januarja.
Vincencij Fer., spozn., 5. apr.
Vincencij, mučenec, 19. apr.
Vincencij Pavl., spozn.,
19. julija.
Vincencij, muč., 24. julija.

Vincencij, mučenik, 27. okt.
Virgilij, mučenec, 13. sept.
Virgilij, škof, 27. novembra.
Vital, mučenec, 14. februarja.
Vital, mučenec, 28. aprila.
Vital, mučenec, 4. novembra.
Vivina, devica, 17. decembra.
Vladimir, kralj, 15. julija.

Vojslava, dev., 27. maja.
Vojteh (Adalbert), škof, 23. apr.
Volbenk (Volfgang), škof,
31. oktobra.

Z

Zdenko (glej Sidonij, Filip).
Zdravko (glej Valentin).
Željko (glej Deziderij).
Zenon, mucenec, 5. aprila.
Žiga (glej Sigmund).
Zlata (glej Avrea).
Zmago (slav) (glej Viktor).
Zofija (Sonja), muč., 15. maja.
Zofija (in tov.), muč., 18. sept.
Zofija, vdova, 30. septembra.

leta 1924 je vstopil v službo pri vatikan-skem Državnem tajništvu, kjer je ostal nepretrgoma trideset let.

Takoj po gimnazijski maturi se je začel zanimati za organiziranje katoliških akademikov. Poleg svoje službe pri Državnem tajništvu je deloval pri FUCI (Federazione Universitaria Cattolica Italiana), katoliški akciji med vseučilišniki, pri kateri je bil cerkveni asistent skoraj deset let, najprej za rimsko sekcijo in potem za vso Italijo. Dajal je pobude za versko, kulturno in dobrodelno delovanje med akademiki. Vzgojila se je med njimi elita, ki je pozneje dala pobudo za ustanovitev Katoliške akcije izobražencev (Movimento Laureati di Azione Cattolica). Vodil je Vincencijevo konferenco akademikov in pozneje katoliških izobražencev, ki so tedensko obiskovali najbolj zapuščene in revne predele Rima.

Na njegovo pobudo se je ustanovila katoliška založba "Studium" in se prenovila in se bolj razširila revija "Studium", glasilo Katoliške akcije izobražencev. Napisal je knjižice "La via di Christo", in "Conscienza universitaria".

Zaradi vedno večjih obveznosti pri Državnem tajništvu je moral leta 1933 odložiti delo pri FUCI in se bolj posvetiti svoji službi. Dve leti prej je začel poučevati na papeški diplomatski šoli Accademia Ecclesiastica zgodovino papeške diplomacije. V Državnem tajništvu je deloval skoro deset let pod kardinalom Pacellijem, ki je leta 1939 zasedel Petrovo stolico. Do leta 1944 je bil pod državnim tajnikom kardinalom Maglionijem. Po njegovi smrti sta msgr. Tardini in Montini do leta 1952 kot državna podtajnika vodila oddelka za redne in izredne cerkvene zadeve. Leta 1953 ju je Pij XII. hotel imenovati za kardinala,

a sta ga oba prosila, naj odstopi od te namere.

Dne 3. nov. 1954 je prejel imenovanje za nadškofa v Milanu. V znak posebne naklonjenosti ga je hotel papež sam posvetiti v škofa, pa tega ni mogel storiti zaradi bolezni. Pisal pa mu je ob tisti priliki pismo, v katerem hvali njegove sposobnosti, gorečnost in iskreno pobožnost. Zaradi velikih izkušenj, ki si jih je pridobil v dosedanjih službah, ga ima za najsposobnejšega duhovnega pastirja milanske nadškofije.

Novi milanski nadškof si je izbral za geslo besede: "V imenu Gospodovem". Dne 6. januarja 1955 je slovesno prišel v milansko stolnico. Kmalu je pokazal, da hoče vršiti dušno pastirstvo na globok in moderen način. Njegova prva skrb je bila, da pregleda in obišče vse župnije svoje velike škofije. Takoj je začel s pripravami na veliki misijon, ki se je vršil od 5. do 24. novembra leta 1957. Skupaj z drugimi misijonarji je tudi sam govoril po cerkvah, šolah, tovarnah, bolnišnicah, kaznilnicah.

Ustanovil je pri škofijski kuriji poseben urad, ki se je bavil s študijem, kako na moderen in uspešen način oznanjati evangelij, dalje drug urad, ki se je zanimal za dušno pastirstvo med novimi naseljenci v mestu; ustanovil je poseben urad za socialno pomoč. Ustanovil je društvo, ki je skrbelo za pomoč tistim, ki so odslужili kazen po zaporih. Vzdrževal vse mogoče zveze z delavskim svetom. Skrbel je za verski in katoliški tisk. Nastala je tako "Akademija sv. Karla" za razna kulturna vprašanja. Pobude je dajal tudi za misijonsko delo. Milanska nadškofija je ustanovila poseben misijon v Karibi v južni Rodeziji, ki ga je nadškof Montini enkrat osebno obiskal.

Po štirih letih intenzivnega dušno-

pastirskega delovanja ga je papež Janez XXIII. imenoval za kardinala v priznanje velikega dela v korist katoliške Cerkve. Dne 21. junija 1963 je bil izvoljen za

papeža. Slovesno je bil kronan v nedeljo 30. junija pred baziliko na trgu sv. Petra.

Po KATOLIŠKEM GLASU (27. junij 1963)

Tiara svetega očeta Pavla VI.,

ki so mu jo podarili Milančani

Sveti oče Pavel VI. o svojem predniku

Kardinal Montini, sedaj papež Pavel VI., je kot milanski nadškof govoril ob smrti papeža Janeza XXIII. te besede:

“Vse se je že povedalo o osebi umrlega papeža: o njegovi prirojeni preprostosti, o njegovi prijaznosti, o njegovi globoki in resnični duhovnosti. In vse se je tudi že povedalo o njegovem izrednem delu, ki ga je približalo narodom, o njegovih dveh enciklikah, o vesoljnem cerkvenem zboru. In vendar bi bilo treba še toliko povedati in razmišljati o tem papežu. Iskati bi bilo treba razloge za tako resnično in množično objokovanje njegove osebe.

Vsakdo izmed nas je začutil privlačenje do tega moža, in je razumel, da simpatija, ki ga je obkrožala, ni bila laž, ni bilo navdušenje mode: to je bila tajnost, ki se nam je razodevala, bila je skrivnost, ki nas je obdajala.

On nam je dal vzoren nauk, redek in težak: učiti je treba resnico z ljubeznijo; pokazal nam je, da resnica ne loči ljudi in ne vžiga v njih dušah polemik in kontrastov, temveč jih vabi k enotnosti misli, jih vodi s pastoralno skrbjo, vliva v duše veselje po osvojitvi bratstva in božjega življenja. To smo že vedeli, ali On nam je dal upanje in vero, nam obljubil izpolnitev teh želja.

Papež Janez XXIII. nam je nudil drugo perspektivo. Kadar gledamo njegov grob, vemo, da dediščina tega velikega papeža ne more biti zaprta v tem grobu, da je smrt ne more zadušiti. To nas navaja, da ne opisujemo več njegove preteklosti, temveč da predvidevamo bodočnost, ki nam jo je on načrtoval. Kaj zapuščaja Janez XXIII. Cerkvi in svetu, ki ne bosta umrla z njim?

Težka je umetnost preroštva; toda v tem trenutku postane prerostvo božje pred obljubami, ki nam jih je dal papež, katerega objokujemo. Janez XXIII. je načrtoval smernice na naši poti; ni dovolj, da se teh smernic samo spominjamo, temveč moramo po njih hoditi.

Pokazal nam je globoko sposobnost krščanske vere, ki naj duhovno obogati moderni svet. Napravil je, da je univerzalnost katoliške Cerkve postala bolj razumljiva. Trudil se je in posvetil vse svoje moči za enotnost Cerkve, za mir med narodi in med družbenimi sloji, za državljanski mir na vsej zemlji.

Ali naj zapustimo pot, ki nam jo je za bodočnost načrtoval papež Janez XXIII.? Upati moramo, da ne. Zvestoba do velikih naukov njegovega papeževanja bo nadaljevanje njegovega spomina in njegove slave; samo tako bomo čutili še naprej njegovo očetovsko prisotnost.”

KATOLIŠKI GLAS, 27. junij 1963

Sv. oče Janez XXIII. - duhovni sin sv. Frančiška

“Bil je človek, ki ga je Bog poslal, ime mu je bilo Janez. Ta je prišel v pričevanje, da bi pričeval o luči, da bi pričeval o luči, da bi vsi po njem vero sprejeli.” (Jan 1, 6. 7.)

Pri teh besedah je 100.000-glavo množico pri maši, ki se je darovala 3. junija ob 7. uri zvečer na Petrovem trgu za umirajočega papeža, spreletela groza in tisti, ki so do sedaj zadrževali solze, so glasno zajokali. Devet minut pozneje je množica in z njo ves svet še glasneje zajokal, kajti papež, oče vseh ljudi je umrl.

Resnično! Janez XXIII. je bil od Boga poslan tudi nam, Frančiškovim sinovom. V svojem življenju nam je pokazal pot in način čistejšega in popolnejšega izpolnjevanja našega Pravila. Predvsem si je prizadeval za evangeljski kreposti ponižnosti in preprostosti. Iz njegove “modrosti srca” so izvirale kreposti: velika dobrota, popolna vdanost božji volji, krotkost srca, duh uboštva. Redovnike je vedno vneto opominjal, da naj polagajo večjo važnost na notranje življenje kot na zunanje delovanje. Zakaj uspeh vsakega apostolata zavisi od duha molitve in od prizadevanja za notranje življenje. Sinove sv. Frančiška pa je prav posebno spodbujal, da se povrnejo k prvotnim oblikam frančiškanskega življenja in da se z vso dušo zavzamejo za apostolat, ki je primeren današnjim časom.

67 let je bil tretjerednik. Sam se je predstavil takole: “Jaz sem Jožef, vaš brat. Ko mi je bilo 14 let, sem postal tretjerednik. Isto leto sem prejel tonzuro. O koliko vedrega in nedolžnega veselja mi je prineslo to sovpadanje dogodkov: frančiškanski tretjerednik in

klerik, ki bo dosegel mašništvo. Opasan sem bil z isto vrstico preprostosti, ki se še ni zavedala sreče, ki bi me naj spremljala do blagoslovljenega oltarja in ki naj bi mi dala vse v življenju.

Od rane mladosti so moje oči čutile domačnost ob pogledu na preprosti samostanček v Baccanellu, ki je v obširni lombardski okolici, kjer sem se rodil in doraščal: cerkev, skromen samostan, zvonik in okoli in okoli ponižni bratje, ki so hodili med polji in siromašnimi hišami na bero ter pri tem širili oni navdih povsem odkrite preprostosti, ki je napravila sv. Frančiška in njegove brate tako simpatične.

Zelo sem bil vesel, da sem na svojih potih našel sv. Frančiška v skromnih hišah njegovih sinov v Evropi, Aziji in Afriki. Toda nobena stvar ni bila tako sladka in prijetna moji duši, kakor povratek v Baccanello, ta kotiček nedolžnosti, krotkosti in svete poezije krščanskega življenja.”

Papež Janez XXIII. ni izkazoval sv. Frančišku svoje velike ljubezni samo v besedah, temveč tudi v dejanju.

12. aprila 1959. je proglasil frančiškanskega brata Karla iz Sezze za svetnika. Naslednji dan je rekel: “Poglejte sv. Karla iz Sezze! Je pastirček in preprost brat. Vendar kakšen sijaj pod raskavo skorjo njegove robate tunike, kakšna visoka kontemplacija v tej skromni zunanosti! Ne išče drugega ko Jezusa Kristusa in to križanega (51 Kor 2, 2). In Jezus ga je proslavil z duhovnim zmagoslavjem, ki je doseglo vrhunec včeraj v slovesnem obredu proglašenja.”

12. novembra 1961. je proglasil

kapucina Inocenca iz Berze za blažene-ga.

9. decembra 1962. je proglasil za svetnika kapucina Frančiška iz Campo-rossa.

16. aprila 1959. je v lateranski baziliki sam vodil slovesnost ob 750 letnici zaobljub sv. Frančiška. Kdo se ne bi navdušil ob njegovih iz srca prihajajočih vzklilih, ki jih je izrekel v govoru: "O, sv. ubožstvo! Kakšno bogastvo, bodisi kot svet, bodisi kot obljuba! Sladka ljubezen do ubožstva! Kako te moramo ljubiti! Ubožna siromaščina, ponižnost je tvoja sestra! – To je veliko pravilo, ki ga proslavljamo, to je pot, ki vodi v življenje, k blagoslovu in v slavo. Aleluja, aleluja!"

Ta slavospev ubožstvu sv. očetu ni prazna beseda. Vse svoje življenje je po svoji lastni izjavi hotel biti ubog in je bil resnično ubog. Vse svoje dohodke je sproti razdal v dobre namene.

Ko se je vrnil iz prve svetovne vojne, so bili nekateri radovedni, kaj bo storil z denarjem. "Kupil bom hotel!", je bil njegov skromen odgovor. Kmalu je kupil lepo hišo v centru Bergama in jo spremenil v zavetišče za študente.

Ob njegovi smrti je bilo v njegovi blagajni le 200.000 lir, čeprav je pred kratkim dobil 120.000.000 lir Balzanove nagrade za mir.

V boleznih in pozneje na mrtvaškem odru je v rokah držal lesen križ, za katerega je kot duhovnik eno leto varčeval, da je zbral 1000 lir.

V oporoki je zapisal, da je vesel, ker ne more sorodnikom drugega zapustiti kot svoj blagoslov.

Samostan v Baccanellu je obdaroval, "za ohranitev najslajših spominov vsega našega življenja", s prelepim mašnim plaščem in dragocenim relikviarijem.

25. avgusta 1959. je obiskal samostan sv. Samote v Bellegru. Ko je zagledal generala, je presenečen vzklil: "Ah, tudi vi ste prišli?" Ko je pa videl še člane definitorija, je skoraj razočaran dejal: "Pa ste vsi tu. Jaz pa sem hotel sam obiskati ta sveti kraj". Na verandi je v zaupnem pogovoru priznal: "Nekoč sem mislil slediti ponižnim bratom v Baccanellu... Vendar je zapihal močnejši veter... in tako sem zdaj tu." Pri ogledovanju samostana je rekel: "...da, da, lepo je tu živeti; lepo, toda za tistega, ki pride samo enkrat. Za te pa, ki moraju tu živeti vedno, je tudi ta sveti kraj in tako izbrano okolje, če si ne pridobe poveza-ve z Bogom, težko". Eden izmed redovnikov je omenil, da je ves samostan s cerkvijo vred reven in malo vreden. Sv. oče pa je hitro odgovoril: "Kako pa! Ali nismo v nagovoru 16. aprila v lateranski baziliki imenovali sv. ubožstvo Frančiškovo nevesto?"

4. oktobra 1962. je poromal v Assisi, zibelko sinov in hčera sv. Frančiška. Tu je ponižno prosil za uspeh II. vatikanskega zbora. V govoru je podal svoj labodji spev sv. Frančišku: "Sv. Frančišek nam je pokazal pot za pravično in pravilno življenje. Boga posedovati, to so bile spočetka samo sanje sv. Frančiška, pozneje cilj, ki si ga je pridobil z vso jasnostjo. V otroških letih je imel vsega v izobilju. Vendar mu to ni zadostovalo. Želel se je posvetiti Gospodu, da bo mogel Boga posedovati tako priščno, da bi s tem prišel vedno višje. Zato se je skušal znebiti vsega posvetnega. 'Ubog in ponižen gre Frančišek bogat v nebesa', pravi liturgija.

Tu pri sv. Frančišku stojimo resnično pred nebeškimi vrati. Tu vse ostalo onemi in se razblini v nič. Vse

BELLEGRA NA GORI CELESTE: FRANČIŠKANSKI SAMOSTAN SV. SAMOTE

Dne 25. avgusta 1959 malo pred četrto uro popoldne je sv. oče Janez XXIII. obiskal frančiškanski samostan *svete samote* v Bellegri. Slika predstavlja prizor, ko sveti oče ogleduje zgodovinski muzej v samostanu. Pater z očali je generalni minister reda Rev.mus p. Avgustin Šepinski.

se razbije, kar svet ceni in to pod raznimi nazivi kot so: sreča, veličina, moč, premoč.

Vprašamo se, zakaj je ljubi Bog prav Assisi obdaril s čarom narave, pokrajine, nadalje velike umetnosti, domačnosti, navdušenosti, polnosti velike svetosti, z vsem tem, kar tu čutimo v ozračju, kar romarji in obiskovalci to otipljivo čutijo in oživljajo. Odgovor je preprost in lahak: Ljudje se tu učijo po skupnem in vesoljnem jeziku Stvarnika spoznavati in med seboj pripoznati kot bratje in sestre.

V trdni skali tega hriba, imenovanem raj, počivajo posmrtni ostanki svetnika, ki ga časti ves širni svet. Komaj 44 let je trajalo njegovo zemeljsko življenje. Prvi del, prav polovica njegovega življenja je veljala stremljenju za svetnimi dobrinami, kar splošno vlada vsepovsod na svetu. To je posvetno življenje, ki pa življenja ne spopolnuje. Drugi del njegovega življenja pa je bil posvečen pustolovščini, ki je bila neka zmedenost pred ljudmi, obenem je izgledala kot norčija in vendar je tvorila začetek nenehne slave. Ta slava sv. Frančiška nas je navdahnila z željo, ki jo tukaj za Assisi, za Italijo, za vse človeštvo podamo:

Ti, sveto mesto Assisi, ti si imenovano in češčeno na vsem širnem svetu zaradi dejstva, ker si Poverellu - asiškemu ubožcu, tvojemu svetniku, ki je ves gorel v serafinskem ognju, podarilo življenje. Ko bi ti dojelo to svojo prednost, to veliko odliko in bi narodom vsega sveta ponudilo vzgled prave zvestobe krščanskega življenja, ki bo zate obenem povod resnične slave.

In vsi narodi starega in novega sveta, ki jih enako ljubi naše očetovsko srce in ste mu tako zelo dragi. Da bi

znali vsi čitati iz božje knjige skupno poslanstvo omike in miru, h kateremu vas je poklical Bog in to v različnih oblikah".

Po govoru je sv. oče dalje časa v tihi molitvi prosil velikega obnovitelja srednjeveške Cerkve za uslišanje svojih velikih zamisli.

Značilnost, ki dela sv. očeta Janeza XXIII. tako podobnega sv. Frančišku je ta: 67 let je ponavljal Frančiškov pozdrav "Gospod ti daj mir!" vsakomur, ki ga je hotel poslušati. Ta pozdrav je ponavljal prav posebno zadnja leta na Petrovem sedežu in ga ponavlja še sedaj po smrti po okrožnici "Pacem in terris". Kajti vedel je, da je to pravi mir, mir, ki je sad ljubezni, ljubezni do Boga in do vseh ljudi, ki so božje stvari. Ljubezen pa je: odpustiti drug drugemu, prenašati stiske in bridkosti, potrpeti mirno, pozabiti žalitve in krivice, pomagati vsakemu bližnjemu, premagati v sebi mržnjo, odpor, jezo, maščevalnost. V tem se kaže ljubezen. Če tega ni, je dokaz, da ljubezni ni.

"Povej, oče, zakaj ves svet leta za teboj, možje in žene, mladi in stari. Zakaj le? Saj nisi lep, nisi učen, nimaš slavnega imena, nisi visokega, plemenitega rodu. Od kod neki to, da vsi za teboj norijo?", je radovedno spraševal brat Masej.

Sv. Frančišek pa mu je ponižno odgovoril: "Zato, ker je Bog tako neskončno dober, da se hoče v svoji najbednejši stvari proslaviti".

Gotovo, Bog se je v pokojnem sv. očetu Janezu XXIII. proslavil. Toda globlji vzrok, zakaj je sv. oče tako pritegnil ljudi nase, je tale: Boga je tako popolnoma ljubil, da se je Bogu vsega predal. Ničesar ni zase iskal, ničesar zase želel. Ves, z vsemi

močmi, z vsemi željami, z vsemi mislimi se je Bogu predal, zanj živel, zanj trpel, njega ljubil, v njem pa vse stvari božje. In ker je bila ta ljubezen božja v njem, je razširjal okrog sebe mir, tisti mir, ki so ga ljudje v svetu toliko pogrešali, nikjer pa ga niso mogli najti. Zato se ne smemo čuditi govoricam v nordijskih deželah, da naj bi bil naslednji Nobelov nagrajenec za mir pokojni papež Janez XXIII.

Iz POROČIL slov. franč. provincije Sv. Križa,
Jne 22. junija 1963, Leto XVII., Številka 3. -

Roman Rus:

POSLEDNJI TEDEN ŽIVLJENJA DOBREGA PASTIRJA PAPEŽA JANEZA XXIII.

Poročilo o zadnjih dnevih življenja papeža Janeza XXIII. kakor je bilo pripravljeno za slovensko vatikansko radijsko oddajo. Poročilo obsega zadnje dneve svetega očeta od nedelje 26. maja do smrti na binkoštni ponedeljek 3. junija 1963, priprave na pogreb in pogreb v četrtek 6. junija 1963.

Že preteklo jesen smo slutili, da je papeževa bolezen hujša kot je bilo sporočeno. Toda, ko smo sledili svetemu očetu pri njegovem vsakodnevem delu, pri njegovem delu v teku koncila, pri avdiencah, slovesnostih in običajnih nedeljskih blagoslovih, smo imeli občutek, da bo bolezen prebolel. Dejansko se je prve mesece letošnjega leta s pomočjo uspešnega zdravljenja, bolezen zboljšala, toda pretekli teden se je z vso silo ponovila. Že v sredo pred vnebohodom zato papež ni imel splošne avdiience. Na vnebohod se je pojavil pri oknu svoje študijske sobe in blagoslovil vernike na trgu sv.

Petra. V nedeljo 26. maja 1963 opoldne pa je ostalo njegovo okno zaprto. 10.000 so zaman čakali in gledali v tretjo nadstropje apostolske palače. Dobri papež se ni več pokazal. Bolezen ga je dokončno priklenila na bolniško posteljo, s katere se ni več dvignil.

Ta dan je sprejel kardinala Cicognanija in z njim reševal tekoče zadeve. Državni tajnik je nato odpotoval v Frascati, kjer se je udeležil zaključka slovesnosti 350-letnice Marijinega svetišča v Capo Croce. Ko se je vrnil, je zopet obiskal svetega očeta in mu sporočil, da je blagoslovil v njegovem imenu vernike, kakor mu je naročil. Medtem so pričele prihajati v Vatikan prve brzojavke vladarjev in državnih poglavarjev, predsednikov vlad in zunanjih ministrov, verskih relov in kongregacij, predstavnikov katoliške akcije in drugih. Predvsem so papežu izrekli svoja voščila k ozdravljenju kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki. V nedeljo zvečer so se splošni zdravstveni pogoji papeža zboljšali. Noč na ponedeljek je mirno prebil. Tudi ta dan je zjutraj sprejel državnega tajnika v normalno avdienco.

V torek je sveti oče z bolniške postelje kot vse te dni sledil sveti maši, ki so jo darovali v sosednji sobi in prejel sveto obhajilo. Ob osmih je sprejel državnega tajnika in se z njim razgovarjal pol ure. Dan je prebil v počitku in ponižni in vedri zbranosti, povsem predan božji volji. Ob 12.15 je ponovno sprejel državnega tajnika, ki mu je sporočil: Sveti oče, ves svet moli za vas. Papež mu je z ljubeznivim nasmehom po kratkem molku odgovoril: "Ko že svet moli za bolnega papeža, je prav, da damo tej molitvi poseben namen, ki naj bo: Če bog hoče žrtev papeževega življenja, naj ta žrtev izprosi obilne darove za koncil, za sveto Cerkev in za vse človeštvo, ki želi miru. Če pa je nasprotno Bogu po volji, da nadaljuje svojo papeško službo, naj to služi posvetitvi papeževe duše in duš vseh tistih, ki delajo in trpe za širjenje kraljestva našega Gospoda v antičnih deželah krščanstva, v najnovejših in po vsem svetu".

Papež je prebil noč od torka na sredo, ne da bi potreboval zdravniške pomoči. V sredo 6.30 je sledil sveti maši in prejel sveto obhajilo. Nato se je dolgo zadržal v molitvi. Ob osmih je sprejel državnega tajnika, ki ga je obvestil o tekočih zadevah, zlasti o plebiscitu molitev in voščilnih željah za njegovo ozdravljenje, ki se dvigajo po vsem svetu. Kardinal mu je prebral nekaj poslanic in sporočil. Papež je izrazil tajniku še posebej svojo hvaležnost za molitve, ki so jih molili zanj v Lurdu. Prav tako za izraze želja po ozdravljenju, ki so prispele iz Bolgarije, Turčije, Grčije in Francije. Enako za poslanico francoskih vseučilišnikov središča Rechilieu, ki so bili papežu vedno zelo pri srcu. Državnega tajnika je sprejel tudi v torek zvečer in osebno blagoslovil rožne vence za baziliko sv. Srca v Rimu, ki jo upravljajo salezijanci.

V sredo ob 10 dopoldne se je zdravstveno stanje svetega očeta izboljšalo, tako da je profesor Mazzoni zapustil apostolsko palačo. Papež je prebil dan v molitvi in v popolni predanosti Bogu. Sveti oče je bil ves čas pri polni zavesti.

Medtem vsa katoliška Cerkev skupno s svojimi škofi moli za ozdravljenje svetega očeta.

Sveti oče je prebil noč od srede na četrtek brez posebnih sprememb in se je vidno odpočil. Ob 6.30 je kot običajno sledil sveti maši, ki so jo darovali v sosednji sobi v teku katere je prejel sveto obhajilo. Ob 8.00 je sprejel državnega tajnika in se z njim razgovarjal pol ure. Zdravniki so ugotovili, da so se pojavi krvavljenja ustavili, zaradi česar je profesor Gasbarrini odpotoval v Bologno. Papež je kardinalu tajniku, ki mu je pokazal številne brzojavke, z voščili po ozdravljenju, ki so prispele v Vatikan iz vsega sveta, dan poprej dejal: Kako sem vsem hvaležen. Dejstvo, da sem predmet tolike pozornosti, me gane. Ostajam popolnoma miren. Cutim se bolj kot kdaj koli povezanega z vsemi tistimi, ki trpe v bolnicah in po domovih in so v stiski. To zanimanje za papeža, ki ponižno zastopa Gospoda, pomeni novo vnemo molitve, misli in

namenov za mir ter jasno prepričanje, da je to kar v življenju velja: milina, dobrota in ljubezen. Želim, da prejmejo vsi v znamenje moje globoke in ganljive hvaležnosti spricho načina, s katerim hočejo ostati povezani z menoj, tudi razlog in poudarek za medsebojno bratsko ljubezen. Vse blagoslovjam in opugumljam. Ob 10. zvečer je papež podelil blagoslov vsem, ki so bili v njegovi sobi in vsem tistim, ki ga žele prejeti.

Medtem se je nadaljeval plebiscit hierarhije in vseh vernikov po vsem svetu ter zanimanje najvišjih predstavnikov oblasti za zdravstvene pogoje svetega očeta.

Tolažljivi ton uradnih poročil, močna narava svetega očeta z njegovim duhom, ki ga bolezen ni mogla nikoli premagati, vse to je vzbudilo kljub neozdravljivi bolezni, novo upanje. Toda v noči od četrтка na petek je opolnoči nenadno prišlo do nove krize. Poklicali so zdravnika profesorja Mazzonija, ki je ostal pri svetem očetu vso noč. Ob 6.30 je papež sledil sveti maši. Ob 9.30 je prispel profesor Valdoni, ki je potrdil resnost krize. Sveti oče je zaprosil za zakramente umirajočih. Sveto popotnico mu je dal njegov spovednik msgr. Cavagna. Sveto poslednje olje pa msgr. Van Lierde. Pred Najsvetejšim je papež pri polni zavesti glasno spricho vseh navzočih molil vero in daroval svoje življenje za koncil, za Cerkev in za mir. Posebno misel je posvetil koncilskim očetom in želel, da bi se koncil srečno končal. Papež se je z ljubeznijo spominjal svojih sorodnikov, svoje škofije in svojega rojstnega kraja. Profesor Gasbarrini je bil telefonsko poklican in se je vrnil v Rim. S krizo, ki ga je zadela ta dan, je papež Janez XXIII. pričel svojo dolgo agonijo. Popoldne so se njegovi zdravstveni pogoji še bolj poslabšali. Ob 4.30 popoldne je na njegovo željo daroval sveto mašo v sosednji sobi msgr. Capovilla, sveti oče Janez XXIII. pa je vsem podelil blagoslov. Takoj nato je sprejel kardinale Tisseranta, Copello in Ottavianija. Tem so se pridružili kardinali Di Jorio, Cicogniani, Masella,

Agagianian in Cento. Vsem je papež dejal tole: Ko odhajam se želim zahvaliti kardinalskemu zboru. Sem kakor žrtev na oltarju za Cerkev, za koncil in za mir. Blagoslavljam ves kardinalski zbor. Ob 6:30 zvečer so se zdravstveni pogoji svetega očeta znova poslabšali. V zdravniškem uradnem poročilu so zdravniki objavili, da se je zdravstveno stanje papeža poslabšalo zaradi vnetja trebušne mrene. Posledice tumorja so poškodovale torej tudi trebušno mreno. Obtok krvi in utripanje žile sta bila diskretna, polagoma pa sta se slabšala zaradi težav v dihanju. Duševno stanje in psihični pogoji svetega očeta pa so bili slej ko prej dobri. Sveti oče se je povsem zavedal resnosti svojega stanja in ga prenašal s pobožno vdanostjo kljub vedno hujšim bolečinam. Nekaj po 8 zvečer se je stanje še bolj poslabšalo. Papež je izgubil zavest. Medtem so dopotovali papeževi bratje, Zavorio in Giuseppe, ter sestra Assunta in trije nečaki. Skupno s kardinalom Montinijem so takoj stopili v bolniško sobo svetega očeta. Tam so bili že majordom Callori di Vignale, maestro di Camera msgr. Nasalli Rocca in ekcelence Venini, Van Lierde, Dell Acqua in Sammore. Pri bolniški postelji so neprestano molili molitve za umirajoče zapovrstjo kardinali Bea, Feretto, Pizzardo, Marella, Antoniutti, in msgr. Slypy. Kasneje sta prispela še kardinala Browna in di Heard. Medtem je množica vernikov napolnila trg svetega Petra. Obrazi vseh so kazali žalost sinov, ki se zavedajo, da bodo v kratkem izgubili svojega dobrega očeta. Nekaj po polnoči je papežev osebni tajnik Capovilla daroval poleg bolniške sobe sveto mašo. Ob 2.52 pa je sveti oče Janez XXIII. nepričakovano znova prišel k zavesti, spoznal svoje sorodnike, jih poklical po imenu, jih blagoslavljal in pozdravljal ter se zahvaljeval zdravnikom.

S slabotnim, toda razumljivim glasom je dejal: Jezus, Jezus, nato pa je ponovil besede evangelija: Jaz sem vstajenje in življenje. Ob 3.45 istega dne, to je v soboto zjutraj, je daroval sveto mašo v sosednji sobi, papežev nečak msgr. Roncalli. K svetemu očetu je prispel kardinal Cicognia-

ni, s katerim se je papež zadržal dalj časa in ponavljal besede iz svetega evangelija, ki nam obljublajo vstajenje in večno življenje. Msgr. Taccoliju, ki mu je dejal: sveti oče, zdi se kot da ste vstali od mrtvih, je papež Janez XXIII. odgovoril: "Mogel sem slediti svoji smrti korak za korakom. Sedaj se z lahkim srcem bližam koncu." Sveti oče je ostal pri zavesti do osmih zjutraj. Njegov položaj je ostal nato nespremenjen. Bil je v težkem bolezenskem spanju, utrip je bil normalen, temperature je imel 38 stopinj Celzija, nastopile so težave pri dihanju. Pri njegovi bolniški postelji so se vrstili kardinali Montini, Urbani, Bacci, Larraona, Browne, Bea, Aloisi Masella, Micara, Tisserant, Da Costa Nunez, Jullien, Cento, Forni. Kasneje so prišli tudi drugi cerkveni predstavniki, tako msgr. Felici, msgr. Venini, splitski škof Franič, msgr. Vallaine, msgr. Veronino, Paro in Mancini. Ves čas so bili pri bolnem papežu njegov spovednik Cavagna, zdravniki in najožji sorodniki.

Medtem so milijoni oseb v skrbi in molitvi sledili razvoju papeževe borbe z neozdravljivo boleznijo in poslušali uradna poročila, ki jih je v različnih jezikih neprekinjeno oddajala vatikanska radijska postaja. Množica vernikov na trgu sv. Petra je vso noč in ves dan vstrajala na trgu in molila za papeža Janeza XXIII., ki se je počasi poslavljal od sveta.

Ves sobotni dan 1. junija je papež imel obdobja ko je bil povsem pri zavesti, nakar je zopet v težko bolezensko spanje. Ob 5. popoldne, ko je zopet prišel k zavesti je spoznal bergamskega škofa Piazzija, ki je bil pri njegovi bolniški postelji in dejal: Iz srca blagoslavljam drago bergamsko škofijo, semenišče in kongregacijo duhovnikov sv. Srca ter zavod Cerasoli pri lateranskem seminarju. Vse popoldne in zvečer so prihajali v bolniško sobo kardinali in prelati in dolgo molili ob bolniški postelji. Zvečer je nastopil v papeževem stanovanju popoln mir, ki ga ni motilo nobeno znamenje, da bi se splošno papeževo stanje spremenilo na boljše ali na slabše. Tudi vatikanski radio se je

Veliki petek 1963: Češčenje svetega križa

ob 10.30 zvečer omejil na sporočilo, da je položaj neizpremenjen in nato skozi vso noč oddajal plošče do šestih zjutraj v nedeljo 2. junija, ko je ponovno objavil, da v teku noči ni prišlo v papeževem zdravstvenem stanju do nobene spremembe. V kasnejših poročilih je navajal, da je državni tajnik kardinal Cicognani ob šestih daroval sveto mašo poleg bolniške sobe, kateri je papež Janez XXIII. sledil z veliko gorečnostjo ter s tem vsem znova izpričal svojo globoko vero in pobožnost. Na koncu svete maše je papež molil Magnificat in nekatere kratke molitve ter podelil svoj blagoslov vsej Cerkvi, kardinalskemu zboru, episkopatu, duhovščini, bolnikom, otrokom in vsem vernikom, se posebej pa delavcem krščanskih društev vsega sveta. Končno je pooblastil nečaka msgr. Roncallija, naj v njegovem imenu podeli blagoslov bergamski škofiji in vsem njegovim sorodnikom. Navzlic svoji veliki želji pa papež ta dan

ni mogel prejeti svetega obhajila. Po sveti maši je želel, da so mu prebrali vstopne molitve in berilo binkoštnih svete maše. Branje obeh odstavkov, kjer so omenjeni narodi Bližnjega vzhoda je vzbudilo papežu globoko ganotje. Njegova misel je bila posvečena Bolgariji, Grčiji in zlasti Turčiji. V teku svojega bivanja v Turčiji je namreč vsako leto daroval slovesno pontifikalno sveto mašo za binkošti v stolnici v Istanbulu, ki je posvečena svetemu Duhu. Po sveti maši kardinala Cicognanija so darovali svete maše tudi drugi prelati v stanovanju svetega očeta. Papeža so obiskovali kardinali in kurijski prelati. Proti poldnevu se je zdravstveno stanje svetega očeta poslabšalo. Nastopila je nova kriza. Temperatura se je dvignila na 39 stopinj Celzija, utrip žile pa na 135. Papež je ohranil vso svežost duha. Videti je bilo, da živi samo z Bogom, govori z njim in o njem.

POSLEDNJI BINKOŠNI PRAZNIKI DOBREGA PASTIRJA PAPEŽA JANEZA XXIII.

Letošnja binkoštna nedelja je potekla po vsem svetu v veliki žalosti in skrbi. Misli vseh katoličanov in nekatoličanov so hitele v Rim v tretje nadstropje vatičanske palače, kjer se je boril s smrtjo dobri pastir, papež Janez XXIII. V Rimu je prišlo do nenadnih nalivov z grmenjem, kar pa ni premaknilo vernikov z njihovih mest na trgu sv. Petra, ki so tam ves dan molili za svetega očeta. Sredi dopoldanske nevihte se je papež prebudil iz težkega bolezenskega sna in vprašal kaj se dogaja. Odgovorili so mu, da je zunaj nevihta. Nato je spet padel v nezavest. Njegovi zdravstveni pogoji so se nezaznatno, toda stalno slabšali vse včerjašnje popoldne in nato vso noč. Prišlo je do dveh izredno hudih kriz ob 8. zvečer in ob treh, danes na binkoštni ponedeljek zjutraj. Temperatura, ki je včeraj in dobršen del noči na ponedeljek obstala pri 39. stopinjah, se je danes ob sedmih dvignila na 40 stopinj. V istem času se je dvignil tudi utrip žile na 140, ki pa je ob osmih zopet padel na 130. Tudi duševne zmožnosti so od včeraj dalje utrpeli neprestano nazadovanje. Tudi možnosti izražanja so se nadalje zmanjšale. Manj pogosti in krajši so postali tudi trenutki, ko je bil papež pri polni zavesti, v teku katerih pa je papež Janez XXIII. še dalje nudil čudoviti in ganljivi vzgled vere in pobožnosti, katerem je svet priča že štiri dni.

Včeraj zvečer, kmalu po 5. popoldne je sveti oče pokazal, da sledi molitvi Raduj se Kraljica in prošnjam k svetnikom, ki jih je vedno molil zvečer ter pokimal z glavo na prošnjo naj da blagoslov Cerkvi, koncilu, episkopatu, duhovnikom, vernikom in misijonom. Okrog 8. zvečer se je očitno videlo, kako prestaja strahotne telesne bolečine. Toda vse njegovo zadržanje je izražalo veder sprejem in plemenit pristanek na povabilo, da nudi svoje bolečine Gospodu za zedinjenje Cerkve in se priključi Jezusovi molitvi pri zadnji večerji: Ut unum

sint, da bi bili vsi eno. Danes zjutraj ob treh je sveti oče sredi izredno hudih bolečin stiskal med svojimi rokami križ svojega spovednika in ga še potem dalje držal pri sebi. Iz njegovih ust so prihajali vzkliki k Jezusu in Mariji. Pri njem so se izmenjavali njegovi bratje in sestra, nečakinje-redovnice in nečak monsignor. Tem je sveti oče od časa do časa izrekel ganljive besede tolažbe in tople zahvale. Zjutraj so darovali v sosednji sobi sveto mašo msgr. Capovilla, državnik tajnik kardinal Cicognani, nečak sv. očeta msgr. Roncalli in papežev spovednik msgr. Cavagna. Prisotni so opazili, da se je papež večkrat duhovno povezal z njimi pri svetem obredu in pri molitvah, ki so jih nato molili pri njegovi postelji. Zlasti je sledil molitvi, ki mu je tako draga in ki se pričinja z besedami Ave Mundis spes Maria, Zdrava Marija, upanje sveta. To je hvalnica, ki jo pripisujejo papežu Inocencu III., na čast Jezusa in Device Marije, na katero je navezal sam Inocenc III. velike odpustke. Druge vrstice te nadvse lepe hvalnice se glase: Pozdravljena polna milosti, čista in blagohotna Devica; daj, da me ob smrtni uri pripelje močni angelj, ki si mi ga dala kot varuha tja, kjer Ti pravični prepevajo hvalnice, ko smrt uniči telo in ko me nobena nova smrt ne more več napasti, ko bo lahko moj duh počival v Tebi.

Vatikanski komentator je ob 2.30 popoldne oddajal tole poročilo: Molitev je ta trenutek edina in izključna tolažba, ki jo lahko še nudimo svetemu očetu. Močna fizična konstitucija njegovega organizma, ki se je tako odločno upirala proti napadom bolezni, sedaj neustavljivo popušča. Možnosti vposega in pomoči zdravnikov se zmanjšujejo od trenutka do trenutka. Pritisk je padel na 95. Nastopila je ura vere. Ura, ki mora v nas oživiti gotovost v stvarnosti poslednjih stvari. Je ura zbranosti. S tem bomo nudili najlepše izraze dobrote in ljubezni svetemu očetu, ki je razdal vse energije svojega življenja zato, da bi učil ljudi, naj se ljubijo med seboj.

Današnji binkoštni ponedeljek je četrti dan agonije svetega očeta Janeza XXIII. Vsi verniki so bili združeni v skupni molitvi k Bogu, naj ublaži strašno trpljenje svojemu služabniku, svetemu očetu.

Verniki v Rimu so včerajšnji dan prebili v molitvah v cerkvah in svetiščih, predvsem pa na trgu sv. Petra in v vatikanski baziliki. Tudi judovska skupnost v Rimu se je pridružila katoličanom v molitvi. S posebno vnemo so molili priporniki v rimski jetnišnici Regina coeli, ki so vsi prisostvovali sveti sveti maši. Milijoni Špancev neprestano molijo za papeža. V Madridu posveča tisk papeževi agoniji več prostora kot ga je posvetil v zadnjih letih najvažnejšim dogodkom. Madridski katoliški časopis Ya je objavil včeraj številne članke o življenju in delu svetega očeta, ki so obsegali nad 10.000 besed. Posebne molitve za papeža so v Avstriji vključili v vse cerkvene obrede, ki so jih imeli za binkošti. Po vsaki sveti maši so duhovniki povabili vernike naj še dalje ostanejo v globoki zbranosti v cerkvah in molijo ter darujejo Bogu trpljenje papeža Janeza XXIII.

Ko je včeraj govoril vernikom v Malinesu, je belgijski primas kardinal Suenens povabil vse naj prosijo vsemogočnega Boga, naj nudi tolažbo v teh poslednjih urah Kristusovemu namestniku na zemlji. Nato je omenjal delo, ki ga je papež Janez XXIII. vršil v letih svojega episkopata ter poudaril, kako si je znal v nekaj letih pridobiti ljubezen vseh ljudi.

Tudi nizozemski primas kardinal Alfrink je govoril v stolnici v Utrechtu in pozival vernike k neprestani molitvi. Omenjal je binkoštno praznike in primerjal delo papeža Janeza XXIII. in vpliv sv. Duha v Cerkvi.

V ruskih krogih so izrazili veliko obžalovanje spričo neprestanega slabšanja papeževih zdravstvenih pogojev. Posebno poslanico je poslal v Vatikan nadškof iz Jaroslava in Rostova, Nikodim, eden največjih predstavnikov ruske pravoslavne cerkve. V Varšavi in v Krakovem so bile cerkve polne vernikov. Radio je neprestano ponavljal uradna poročila o poteku papeževe agonije. Ta poročila sta oddajala brez

prekinitve tudi praški in budimpeštanski radio.

V Kölnu je nadškof kardinal Frings osebno molil molitev za bolnega papeža skupno z 10.000 verniki, ki so bili zbrani v zgodovinski stolnici. Vsi smo zedinjeni v stiski, tako je dejal münhenski kardinal Doepfner in obdajamo papeža z našo ljubeznijo.

Trpljenje papeža Janeza XXIII., ki ga tako pogumno prenaša v verski vnemi, tako je pisal državnemu tajništvu predsednik Kameruna, Ahamadou Ahidjo, nujno vabi vse človeštvo naj v dejanju izvaja ljubezen do bližnjega in ohranja upanje v boljši svet.

Predstavniki vseh krščanskih skupnosti v Libanonu so se včeraj priključili molitvam katoličanov. V protestantski stolnici v Beyrutu se je vršil slovesen obred, katerega se je udeležil sam predsednik libanonske republike Fuad Chehab.

Vztrajno in neprestano so molili za papeža tudi v Ameriki. Povsod, od stolnice sv. Patricija v New Yorku do zadnje najrevnejše škofije na visoki planoti Andov v Latinski Ameriki, prosijo Boga, naj prihrani svetemu očetu nadaljnje trpljenje. Tudi v Avstraliji, Afriki in Aziji se dviga molitev k Bogu za papeža, kot dejanje ljubezni do njega, ki lahko sedaj samo trpi. Vsemogočni Bog naj bi dal svetemu očetu potrebno moč, da bi vzdržal do kraja v svoji hudi borbi z boleznijo in v svoji agoniji. Že sedaj sveti oče nudi svetu svoj poslednji najvišji nauk, nauk kako moramo znati umreti. Danes zvečer ob 7. je kardinal Traglia daroval sveto mašo za svetega očeta pred baziliko sv. Petra, katere so se udeležili desettisoči vernikov.

Ves današnji dan se je papeževa agonija polagoma bližala koncu. Zadnje uradno poročilo ob 6.15 zvečer se je glasilo: Noben posebni dogodek ni spremenil ozračja tesnega in bridkega pričakovanja v papeževi bolniški sobi. Bolezen uničuje šibke sile nekdanj tako močne konstitucije svetega očeta. Vsi pričakujemo z molitvijo nadaljnih dogodkov.

Nekaj minut potem ko je množica nad 50.000 vernikov na trgu svetega Petra glasno molila za papeža pri sveti maši, ki jo je

daroval ob 7 zvečer pred vatikansko baziliko kardinal Traglia, je usiljeni Bog rešil dobrega papeža Janeza XXIII. zemskega trpljenja. Tako je prav v teku letošnjih binkoštnih praznikov, ki jih je pokojni sveti oče zadnjikrat doživel, dal z bolniške postelje vsemu svetu najvišji nauk dobrote, globoke vere in Kristusove ljubezni in najvišjo žrtev življenja za edinost Cerkve, za koncil in za mir na svetu. Molimo za njegovo dušo, prosimo ga, da bomo tudi mi znali živeti in trpeti po njegovem vzgledu.

Ob 7.50 zvečer je vatikanski radio izdal tole uradno poročilo:

Sveti oče Janez XXIII. je umrl. Papež dobrote je mirno in pobožno izdihnil potem ko je prejel zakramente svete rimske Cerkve v svojem stanovanju v vatikanski apostolski palači ob 7.49 zvečer, danes 3. junija 1963, pri čemer so mu skrbno stali ob strani njegovi najbližji sodelavci in zdravniki. Neizprosna bolezen, ki se je v zadnjih mesecih poslabšala, ki pa navzlic temu ni ovirala Kristusovega namestnika, vršiti z neukrotljivo voljo in pastoralno vnemo težke naloge njegove visoke službe, je strla njegovo močno naravo. Papež Janez XXIII. je bil 263. naslednik sv. Petra na rimski katedri. Rodil se je v Sotto il Monte v provinci Bergamo v preprosti in pobožni družini dne 25. novembra 1881 z imenom Angelo Giuseppe Roncalli. V duhovnika je bil posvečen v Rimu dne 10. avgusta 1904, v škofa pa dne 19. marca 1925. Beneški patriarh je postal 15.1.1953. Za papeža je bil izvoljen 28. oktobra 1958 in kronan v vatikanski baziliki 4. novembra 1958. Papež Janez XXIII. je bil tako star 81 let, 6 mesecev in 8 dni. Papež pa je bil 4 leta, 7 mesecev in 6 dni.

Med največjimi deli, ki jih je ustvaril in ki bodo vedno povezana z njegovim imenom so zlasti sklicanje in pričetek drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora in rimska sinoda. Med toliko okrožnicami pa Mati in Učiteljica in Mir na zemlji.

Ostal bo vedno v spominu vseh, predvsem kot vesoljni oče, zlasti oče ponižnih in trpečih, kot dobri pastir, ki je želel privedi

v Kristusov hlev tudi najbolj oddaljene in ljubeče, kot pospeševatelj miru in kot tisti, ki je vrnil človeštvu zavest in zaupanje v medsebojno sodelovanje in ki je učil z besedo in zgledom, da se lahko ljubimo kot bratje navzlic razlikam in zmotam.

Katoliška Cerkev in vsi ljudje dobre volje se spoštljivo klanjajo v molitvi pred njegovim častitljivim truplom in pred njegovim spominom s polnim zaupanjem, da bo božja Previdnost umela nadaljevati veliko delo papeža Janeza XXIII., ki ga je opravljal v znamenju resnice, pravice, svobode in ljubezni.

Takoj nato so v vatikanskem radiu pričeli oddajati to uradno poročilo v vseh jezikih. Ob 8.35 zvečer smo ga slišali tudi v slovenščini. Po prebranem uradnem poročilu je poročevalec dodal:

Dragi poslušalci! Pravkar smo vam prebrali uradno poročilo, da je za vselej prenehalo biti srce dobrega pastirja, svetega očeta Janeza XXIII. S tem smo izgubili ne samo vzvišenega učenika in čudovitega Kristusovega namestnika, ki je vse svoje življenje v dejanju sledil in kazal vsem Kristusovo pot, marveč tudi iskrenega slovenskega prijatelja, ki je naš narod zelo spoštoval zaradi njegove vere in navezanosti na rimsko Cerkev. Morda ni bilo in ne bo nikoli več papeža, ki bi tako ljubeznivo pripovedoval o Slovencih, o Ljubljani, o slovenskih duhovnikih in slovenskih vernikih. Ko se klanjamo pred voljo vsemogočnega Boga, ki je poklical svojega vdanega služabnika k sebi po zasluženem nebeško plačilo, se zahvaljujemo papežu Janezu XXIII. za njegovo iskreno ljubezen do nas in ga prosimo, da posreduje pri Bogu za srečo in bogato krščansko življenje slovenskega naroda.

Pastir in krmar, 'pastor et nauta, je bilo geslo pokojnega papeža Janeza XXIII. vpisano v njegovem grbu. Dejansko je bil pastir svoji čredi, katero je vodil z besedo in vzgledom, pri čemer je skušal dobiti v Kristusov hlev tudi ovce, ki niso bile iz tega hleva. Njegovi okrožnici Mati in učiteljica in Mir na zemlji, sta njegov

najlepši spomenik. Pokojni dobri sveti oče je bil tudi krmar. Vodil je sveto Cerkev med čermi v srečni pristan in povsod prinašal mir, pravičnost in ljubezen. Molimo zato s Cerkvijo zanj: O Bog, ki si v svoji neizrekljivi uredbi hotel svojega služabnika Janeza XXIII. uvrstiti med najvišje duhovnike, daj prosimo, naj bo tako, kakor je bil na zemlji namestnik tvojega edinorojenega Sina, za vedno pridružen zboru tvojih svetih papežev. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, amen.

Vatikanski radio je nato znova prenašal to poročilo v redni slovenski oddaji ob 9.30 P.M., kateri je poročevavec dodal še kratek komentar z naslovom: Poslednji binkoštni prazniki dobrega pastirja papeža Janeza XXIII.

V trenutku smrti svetega očeta so bili pri njem državni tajnik kardinal Cicogniani, njegov namestnik msgr. Dell'Acqua, papežev spovednik msgr. Cavagna, osebni tajnik msgr. Capovilla, papeževi bratje in sestra, nečak msgr. Roncalli, dve nečakinji redovnici in dva druga nečaka, strežnika in zdravniki profesorji Gasbarrini, Valdoni in Mazzoni ter bolniški strežnik avguštinski brat, Belotti. Kmalu nato ko je Traglia končal zadnji evangelijski pri svetih maši, v katerem je med drugim rečeno: Bil je človek, ki ga je Bog poslal, ime mu je bilo Janez, kar so vsi tisti hip povezali z imenom umirajočega papeža, je msgr. Dell'Acqua prišel iz papeževe sobe in sporočil vodji vatikanskega tiskovnega urada dr. Casimiru in jezuitskemu patru Pappalardu, ki sta opravljala obveščevalno službo, prvi za tiskovni urad, drugi pa za vatikanski radio, da je sveti oče umrl. Takoj nato so v znak žalosti priprli vsa vrata v vatikanskem mestu. Hkrati so zazvonili vsi zvonovi, ki so sporočili svetu smrt dobrega papeža Janeza XXIII.

Množica, ki se je zbrala na trgu sv. Petra in prisostvovala svetih maši je z ganotjem in globoko žalostjo, toda z veliko predanostjo sprejela bridko vest. Še pozno v noč je bilo videti na trgu veliko število ljudi, ki so gledali v razsvetljena okna, kjer je počival sveti oče. Po vsem trgu

je vladala izredna tišina. Z mogočnimi reflektorji osvetljena bazilika in vatikanske palače pa so vsem simbolično oznanjale, da se je dobri pastir Janez XXIII. po vzglednem življenju in hudem zemskem trpljenju preselil v svetlo Očetovo hišo, kjer ni več gorja ne bolečin.

PO PAPEŽEVI SMRTI

Njegovo smrt sta uradno ugotovila vrhovni penitencier kardinal Cento in zdravnik. Nato so vsi, ki so prisostvovali njegovim zadnjim trenutkom zapovrstjo šli k papežu in mu spoštljivo poljubili roko. Kardinal kamerlengo Aloisi Masella je hkrati izdal potrebne ukrepe in poskrbel, da so bili obveščeni o papeževi smrti člani kardinalskega zbora, diplomatski zbor in papeževa zastopstva v inozemstvu. Po normalnem postopku za ohranitev papeževega trupla so nato položili zemske ostanke papeža Janeza XXIII. na mrtvaški oder. Papež je bil oblečen v belo svilen obleko z vlečko, z mozzetto iz živordeče barve, ki je obrobljena s hermelinom, na glavi pa je imel rdečo papeško čepico. V sklenjenih rokah je držal sveti križ in rožni venec. Ob vznožju mrtvaškega odraka je bil prekrit z rdečim svilenim pregrinjalom, je bil klečalnik, na katerem je bil križ in posodica z blagoslovljeno vodo. Na obeh straneh odra so gorele sveče, nameščene v štirih velikih svečnikih. Vso noč so molili pri papeževem trupu štirje nižji penitencierji. Častno službo so opravljali člani plemiške garde v visoki uniformi s sablami, katerih konice so v znak žalosti bile obrnjene v tla. Kako uro po papeževi smrti je prišlo do prvega dejanja ceremoniela, ki je ostal že stoletja nespremenjen. V študijski sobi namestnika državnega tajnika msgr. Dell'Acqua so sestavili in podpisali listino o papeževi smrti. Prisotni so bili kardinal kamerlengo Aloisi Masella, notarji, odvetniki in drugi visoki prelati. V listini uradno potrjujejo, da je sveti oče Janez XXIII. umrl dne 3. junija 1963 ob 7.49 p.m. Sam kardinal kamerlengo je potem ko se je poklonil trupu svetega očeta in molil za večni pokoj papeževe duše, ugotovil, da je sveti oče mrtev.

V torek zjutraj so pričeli prihajati v papeževo stanovanje, da se poklonijo truplu svetega očeta, kardinali, ki bivajo v Rimu, patriarhi in nadškofi in škofi rimske kurije, predstojniki redov, člani diplomatskega zbora, ki so akreditirani pri sveti stolici, in vatikanski uslužbenci, ki so poslednjikrat pozdravili njega, kateremu so z iskreno ljubeznijo in sinovsko vdanostjo služili v letih njegovega pontifikata. Prvi, ki je prispel k pokojnemu svetemu očetu je bil dekan kardinalskega zbora kardinal Tisserant skupno s kamerlengom kardinalom Alojzijem Masellom; spremljala sta ju dva člana švicarske garde. Ob 11.30 dopoldne se je prišel poklonit pokojnemu papežu predsednik italijanske republike Segni, ki je dolgo molil pred papeževim truplom, kateremu je spoštljivo poljubil roko. Nato so sledili obiski najvišjih predstavnikov oblasti.

V torek ves dan je pokojni sveti oče počival na mrtvaškem odru v tretjem nadstropju apostolske palače. Ves čas so stali ob njem njegovi sorodniki in najzveštejsi sodelavci. Pokojnemu svetemu očetu so se prišli poklonit člani kardinalskega zbora, predstavniki diplomatskega zbora in predstavniki najvišjih cerkvenih in svetnih oblasti v Rimu. Na papeževo izrecno željo so njegovo truplo položili na mrtvaški oder v salonu poleg njegove študijske sobe. Za mrtvaškim odrom je bil velik gobelin iz 17. stoletja, ki prikazuje svetega Janeza, medtem ko je bila na nasprotni steni podoba loretske Matere božje, ki je papeža spominjala na njegovo romanje, ki ga je izvršil preteklo jesen v to svetišče. Salon, ki je velik kakor polovica Klementinske dvorane in je okrog njegovih sten šest oltarjev, na katerih so v dneh dramatične agonije svetega očeta darovali svete maše. Na levi steni vidimo naslikan rojstni kraj papeža Roncallija, Sotto il Monte, na desni pa zastavo Benetk. Šest članov švicarske garde in dva člana plemiške garde so opravljali častno službo pri vhodu v salon.

Medtem ko so ves dan prihajali vedno novi predstavniki po zadnje slovo od svetega očeta, so malo pred 6. zvečer pričeli s

pripravami za slovesen prenos trupa svetega očeta v baziliko svetega Petra. Ob pesmi Reši me o Gospod, se je pričel pomikati žalni sprevod iz dvorane Sala Reggia - to je iz dvorane, kjer je sveti oče pred 25 dnevi prejel nagrado Balzan za mir, in se počasi pomikal po kraljevskem stopnišču proti bronastim vratom. Najprej sta korakala dva oddelka palatinske in švicarske garde, nato so sledili najvišji častniki papeških straž in plemiške garde. Sledili so pevci Sikstinske kapele, bogoslovci rimskega semenišča, msgr. Van Lierde in drugi člani papeževega dvora in cerkveni dostojanstveniki. Truplo svetega očeta Janeza XXIII. so nesli na posebni nosilnici. Ob obeh straneh so bili penitencierji člani plemiške garde in švicarske garde, za njimi pa so šli sorodniki svetega očeta, osebni tajnik pokojnika msgr. Capovilla in vsi tisti, ki so bili pri svetem očetu zadnje dni njegovega zemskega življenja in ki so mu skušali lajšati njegovo trpljenje. Žalni sprevod je zaključil kardinalski zbor in člani diplomatskega zbora. Pred bronastimi vrati je bila uradna delegacija italijanske vlade. Na trgu sv. Petra, ki je bil nabito poln vernikov, je množica spremljala sprevod v tihi molitvi. Sprevod se je pomikal po isti poti, po kateri je šel papež Janez XXIII., ko je že trpel zaradi strašne bolezni dne 11. oktobra 1962 k otvoritvi drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Medtem ko je polk italijanskih oboroženih sil izkazal papeževim zemskim ostankom vojaške časti, je sprevod s pokojnim papežem poslednjikrat šel preko stopnic sv. Petra in skozi glavna vrata bazilike dalje mimo praznih sedežev koncilskih očetov do konfesije. Sikstinska kapela je pela molitev Subvenite. Pokojnega svetega očeta so obkrožili kardinali in drugi udeleženci spreveda. Truplu je podelil absolucijo in ga blagoslovil ter pokadil namestnik kardinala vrhovnega predstojnika vatikanske bazilike nadškof Felici. Molitev De profundis je zaključila obred. Ob 7.35 P.M. je prefekt za ceremonije msgr. Dante povabil vse, da zapuste baziliko.

Vrata cerkve sv. Petra so zaprli. V molku

in temi bazilike je predstavljal edino svetlo luč mrtvaški oder s papežem Janezom XXIII., ob katerem so opravljali častno stražo člani plemiške garde.

V sredo 5. junija je bil že ob prvih jutranjih urah trg sv. Petra poln vernikov, ki so hoteli videti poslednjikrat svojega pastirja. Naval vernikov se ni ustavil niti v nočnih urah. Vsi so hoteli še enkrat videti obraz svojega dobrega pastirja. Truplo pokojnega svetega očeta je počivalo oblečeno v papeška oblačila v središču glavne ladje bazilike sv. Petra na istem kraju kjer je bil postavljen papeški prestol v teku zasedanj drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Na obeh straneh visokega katafalka, ki je bil obkrožen z 12 svečniki in razsveteljen z močnimi reflektorji so opravljali častno službo štirje člani plemiške garde, štirje člani švicarske in palatinske garde.

V smislu konstitucije o Sede vacante se je sestala ta dan zjutraj ob 10.10 v apostolski palači prva glavna kongregacija kardinalov. Sejo je vodil kardinal dekan Tisserant, udeležilo se je 32 kardinalov. Prisostvovali so ji tudi tajnik kardinalskega zbora msgr. Carpino in prefekt za apostolske obrede msgr. Dante. V teku seje je kardinal Tisserant, kakor je to običaj, s kladivom in dletom zdrobil ribiški prstan pokojnega papeža Janeza XXIII.

V teku seje so kardinali izvedli prisego, prebrali nekatere listine in reševali druga vprašanja, ki se tičejo sedanjega obdobja Sedis vacante.

Medtem so se ves dan in vso noč pomikale skupine vernikov preko trga sv. Petra v baziliko sv. Petra, po srednji ladji do konfesije, kjer so se zadnjikrat poslovile od pokojnega papeža Janeza XXIII. in se po obeh stranskih ladjah nato vračale na

V torek 4. junija so prenesli truplo pok. papeža Janeza XXIII. v baziliko sv. Petra

prosto. Vsi so mu hoteli vrniti obiske, ki so jih sprejeli, iti mimo njega in mu pokloniti vrtnico, šopek nagelnov ali poljskih rož, in si za vselej vtisniti v srce njegov obraz. Do petih popoldne v četrtek 6. junija se mu je na ta način poklonilo nad en milijon ljudi. To ganljivo slovo je potrdilo ljubezen, ki so jo vsi gojili do pokojnega svetega očeta. Ob petih popoldne, ko so morali zapreti baziliko, je bila še vedno ogromna množica na trgu sv. Petra, ki je hotela videti svetega očeta. Da so izpolnili tudi tem njihovo veliko željo, so mimo vseh predpisov, prvič v zgodovini, še enkrat za nekaj minut, v sprevedu prinesli truplo sv. očeta pred baziliko, tako da je množica, ki se je zbrala na trgu mogla še enkrat videti njegov ljubezniv nasmeh in sprejeti v molitvi njegov poslednji blagoslov. Ob šestih pa so pričeli s slovesnimi žalnimi obredi pokopa. Potek obredov je prenašala vatikanska radijska postaja v povezavi z radijskimi oddajniki številnih držav in v evroviziji.

Papeževo truplo so prenesli od oltarja konfesije pred oltar katedre. Pevci Sikstinske kapele so zapeli Miserere. Nato je vikar vatikanskega kapitla msgr. Felici intoniral Exultabunt Domino. V klopi na levi strani so sedeli sorodniki papeža. Na drugi pa diplomatski predstavniki in povabljeni. Zbor Sikstinske kapele je nato zapel In paradisum deducant te angeli, medtem ko je celebrant pokropil truplo z blagoslovljeno vodo. Ob zaključku je molil molitev Deus qui fundasti. Poleg papeževega trupla so stale tri krste položene ena v drugo. Prva je bila iz cipresinega lesa, druga iz svinca, teška 400 kg, na pokrovu je imela kot prva, križ. Poleg tega pa napis z imenom in življenjskimi podatki papeža Janeza XXIII. Ob vznožju je bil napravljen grb sv. očeta. Tretja, zunanja krsta, je bila iz bresta s križem in napisom ter grbom v bronu kot prejšnja. Truplo sv. očeta so po prvem delu žalnega govora položili v prvo krsto iz cipresinega lesa. Msgr. Tondini je v svojem žalnem govoru poudarjal življenjsko delo papeža Janeza XXIII. Vsi navzoči so bili globoko ganjeni. Čeprav je njegov pontifikat trajal komaj štiri leta

in skoraj sedem mesecev, tako je dejal msgr. Tondini, je navzlic temu nemogoče naštetati vsa izredna dela, ki jih je izvedel papež Janez XXIII. ne samo za porasti Cerkve, marveč tudi v korist vsega človeštva. Če bi hoteli povzeti v en sam stavek njegovo delo, tako je nadaljeval visoki prelat, bi lahko navedli stavek iz sv. pisma: Zaradi naraslega števila vernikov, je Bog z veseljem napolnil njegovo srce; ljubil je namreč ljudi z veliko ljubeznijo, katoličane in vse druge. Msgr. Tondini je nato omenil obe papeževi okroznici, Mati in Učiteljica in Mir na zemlji, drugi vatikanski koncil, rimsko sinodo, reformo cerkvenega zakonika in papeževo odločno obrambo miru. Pred njim je kancler vatikanskega kapitla msgr. Metta prebral rogito, to je notarsko listino z življenjskimi podatki papeža Janeza XXIII., s podatki o njegovi smrti, žalnih slovesnostih in pokopu.

Medtem so položili v krsto v posebnem svinčenem tulcu shranjen žalni govor o papeževem življenjskem delu, k njegovim nogam pa vrečico iz rdečega bržuna, v kateri so bile medalje in kovanci, ki so bili izdani v teku njegovega pontifikata. S tem da so položili to vrečico k nogam pokojnega papeža, so hoteli poudariti prezir do vseh časnih stvari. Papežev obraz in roke so prekrili z belim svilenim pregrinjalom. Tik pred tem je osebni tajnik pokojnika msgr. Capovilla papežu poslednjič poljubil roke. Nato so pokrili truplo z velikim rdečim pregrinjalom. S tem je bil javni del pogrebnih svečanosti končan.

Nato so v zasebni obliki, kakor je to določil pokojni papež Janez XXIII. s svojimi predpisi "summi pontificis electio" z dne 5. septembra 1962 spremili za to določeni cerkveni dostojanstveniki krsto s papeževim truplom skozi vhod sv. Marte v vatikanske grobnice, kjer so krste zaprli in zapečatili. Krsto s pokojnim papežem so shranili v sarkofag v mali kripti desne ladje vatiških grobnic nasproti grobnice Pija XI. Na sarkofagu iz travertina so napisane samo tele besede: Johannes P. P. XXIII.

Mati milosti v Mariboru

Vsa večja slovenska mesta so posvečena Mariji. LJUBLJANA ima kar tri Marijine cerkve: Marijino Oznanenje pri frančiškanih, Marija Pomagaj v Križankah in Marija Pomočnica na Rakovniku. Vse tri so redovne cerkve. Nad Ljubljano je cerkev Marijinega obiskovanja na prijaznem Rožniku, malo naprej pa še starodavna božjepotna cerkev na Dobrovi.

CELJE ima prav v osrčju mesta Marijino cerkev vnebovzetja, nekdanja minoritska cerkev. Nekoliko zunaj mesta pa so slavne Petroče; tudi Marija na Svetini ni daleč.

MARIBOR ima za svoj največji okras mogočno cerkev Matere milosti ali frančiškansko baziliko. Ne daleč od mesta pa je Marija na Gori v šentpeterski fari; pa še Marija na Brežju pri Hočah in Marija s Ptuijske gore pošilja blagoslov na Maribor. Bralcem letošnjega Koledarja, ki ima po Mariji svoje ime, sem preskrbel zgodovino Marijine božje poti pri Materi milosti v Mariboru.

MILOSTNA PODOBA MATERE MILOSTI

LEGA KRAJA

Včasih so rekli mestu "Maribor ob Dravi". Saj teče mogočna Drava prav po sredini mesta. Sicer je bilo imenovanje Maribora ob Dravi nemško, da so razločevali dva "Marburga" v stari Avstriji in so oba

imenovali po reki, ki teče skozi mesto. Tudi mi se ne bomo nič zmotili, če rečemo "Maribor ob Dravi", ker je ravno Drava igrala prevažno ulogo v zgodovini Maribora. Prodna dravska nasipina je pripravila prostor za mesto. Seveda je ta nasipina pomešana z glinasto pohorsko naplavinno.

Površje ravnine v Mariboru je do neke mere razgibano z dravskimi terasami, ki jih je četvero, a so povečini nizke; najvišje so tiste, ki so Dravi najbližje. Zato teče reka s svojo vodno gladino 20 metrov pod ravnino, torej v dosti globoki in strmo vrezani strugi. Ravnina sama leži v glavnem delu Maribora v nadmorski višini med 280 in 270 m; stari Maribor v osredju mesta leži 274 m visoko. Drava teče tako globoko, da s poplavami ne more nagajati mestnemu naselju. Drava je v Mariboru zelo široka, tako da vodi preko reke v mestu samo eden veliki most za vozovni promet. Ima še eno brv in še manjši most med Oreškim nabrežjem ter Zrkovsko cesto, pa ta most je zmerne zmogljivosti. Do zadnjega časa se je morala cesta, ki je šla na dravski most, vedno spustiti strmo navzdol do struge. Še le novi, v mnogo višji legi zgrajeni most je odpravil klance. Drava je pri Mariboru toliko odmaknjena od takozvanih Goric, da je dovolj prostora za razvoj mesta. Le piramida in "Slovenska Kalvarija" - Pekrska gora, delate malo napotja, ste pa obe velik okras mesta. Obe stojite, kot bi ju bil kdo vrgel, zagnal sem od Pohorja. In res pravi ljudska pripovedka, da je "Slovensko Kalvarijo" hudič odtrgal od Pohorja in jo je zagnal semkaj. Je pa res čisto druga sestavina

kot dolina, je torej docela osamljena.

Maribor se ne more ponášati s tako staro tradicijo kakor recimo Ptuj, Celje in Ljubljana. Kot trg ga zgodovinski viri prvikrat imenujejo leta 1209, kot mesto pa stopi v zgodovino leta 1254. Toda mariborska soseska izpričuje znake že prav stare obljudenosti in sicer na obeh straneh Drave. Sledove najstarejše kulture in sicer iz neolitika, so našli pri Homposu na vznožju Pohorja ter v Kamnici na vznožju Kobanskega in pa na Teznem, kjer so omogočali neolitskemu človeku obstoj in razvoj isti stražunski studenci, ki danasnji Maribor po vodovodu zalagajo s pitno vodo. V Magdalenskem predmestju so našli kulturne sledove človeškega bivališča iz bronaste dobe, na vznožju Slovenskih goric pa sledove iz poznobronaste ter hallstattske dobe, pod Mariborom, med Pobrežjem in Zrkovici, pa iz latenske dobe. Te najdbe kažejo, da je bilo ozemlje Maribora človeku bivališče skozi domala vsa obdobja prazgodovinskega razvoja. Širša okolica mesta se odlikuje prav tako po obilnih izkopaninah. V novejši dobi so našli tudi prav blizu dravskega mostu v Mariboru predmete iz rimske dobe, saj je v bližini Maribora bilo čisto gotovo križišče dravske in prečne obalpske ceste Virunum - Petovium: Gospa Sveta - Ptuj.

foto Runc

Maribor - Razgled s Piramide

Znani začetki sedanjega Maribora segajo v dobo borbe z Madžari, v čase, ko je šlo za ohranitev in utrditev meje v Podravju. V obrambne svrhe je bila ustanovljena Dravska marka. Mark pomeni v nemščini "meja, pokrajina" ali tudi "mejna pokrajina." Pokrajina je imela svoj sedež najbrž v Mariboru, ali v gradu z imenom "Markburg" - Maribor. Ta grad seveda ni sedanji mariborski grad na sredi mesta, temveč ta grad je stal na mariborski Piramidi 382 m visoko, torejkakih sto metrov višje od mesta.

Drava je bila za Maribor pomenljiva, ker je vezala mesto in kraj s svetom. Po reki je bila namreč upeljana plovba predvsem za les in tudi za razno blago. Splavarji so imeli v Mariboru svojo postojanko. Še danes imenujejo zgornji del starega mesta ob dravskem bregu "Pristan". Splavarji so v nestu imeli oddih, kjer so tudi prenočili. Zjutraj, preden so odrinili v južne kraje, so bili pri maši v stari cerkvi Matere milosti. Navadno so prejeli tudi svete zakramente. Priporočali so se Njej, ki zna tako varno voditi "čolnič življenja". Ravno ob teh splavarjih se poraja v mislih posebno poslanstvo Matere Milosti v Mariboru: Drava je vezala srca.

Dravski valovom je treba prisluhniti in domišljija naj zaplava prav gori do izvira Drave. Ti valovi nam povedo, kaj so v dolgem teku doživeli, videli in slišali:

Hej, slišite! Takoj ko smo prišli in prišumeli na svetlo iz temnega naročja zemlje in smo nastopili mladostno pot polni poguma, smo zagledali pred seboj zvonik milostne Gospe v Logu na Tirolskem (Aukirchen). Pomislite, kaj je naredila milostna Gospa? Blagoslovila nas je z materinskim blagoslovom za daljno pot v tujino. Od veselja smo poskakovali in hiteli naprej v svesti si Materinega varstva. Skozi divje prepade in ob mogočnih gorskih velikanih je šla naša steza. V vztrajnem boju s trdimi skalami smo se naučili bučanja, bobnenja in šumenja. Pa ko smo že skoraj podlegli premoči, ko smo tožili in se natihoma solzili, kar naenkrat, samo pomislite, bratje valovi, smo zopet zagledali ono Gospo na svoji strani: Dvignila je svoje

roke ter nam pomahala v pozdrav. Vesela je bila, da smo premagali toliko težav in dala nam je upanje ter zagotovilo, da bo pot naprej lažja. Gospa je bila iz Laboda pri Lijencu - Lavant.

Pri Beljaku se prijazno pozdravijo in združijo valovi Drave in Zilje. Tisoče in tisoče teh valov je prinesla ponosna Drava, tisoče in tisoče jih je poslala skromna srebrna Zilja. To je pripovedovanja in šumenja ob snidenju, da se svetlikajo oči zvezda, polne začudenja, vrhovi dreves se spoštljivo sklonijo in poslušajo novice, ljubeznive govorice:

Gospa, ki se je vam prikazala, šepetajo valčki srebrne Zilje, ono Gospo poznamo tudi mi, tako dobro, tako dobro jo poznamo. Tudi nam je bila ljubezni varhinja nežne mladosti tam v Lukavi, tudi nas je, ko smo si opomogli, poživila s svojim plemenitim nagovorom v Kočanah (Kotschach). Tam so nam tudi prinesli pozdrave valovi Zilice, ki teče izpod Svetih Višarjev. Spotoma smo dobili sedem pozdravov in sedem blagoslovov od Marije pri Sedmih studencih. Teh pozdravov so bili preveseli valovi Drave, ki so brzeli ter se prerivali dalje, dalje ter so poslušali slovensko govorico in slovensko pesem.

Pod Humcem smo se prerivali in je dolgo na nas gledala ter nas blagoslavlja in nam želela srečno pot prelepa Gospa, o kateri velja: Ako greš trikrat na Humec skozi viharje, je isto kot bi romal enkrat na Svete Višarje. V koroškem Rožu se nam je nasmejala prelepa Gospa iz Podgorij; slišali smo: Hitite in pozdravite sestro Mater milostno v Mariboru! In zopet smo dobili pozdrav od lepe Gospe na skali, ki se koplje in svoje noge univa v naših dravskih valovih: to je Marija v Žihpoljah.

Še malo dalje po slovenski zemlji hitimo, pripovedujejo valovi, in tam pod varstvom Matere v Tinjah se nam pridružijo valovi Krke in Gline. Pa tudi ti valovi znajo povedati samo eno: o lepi Gospe: krški o Mariji v Svetišah in o Mariji Pomagaj pri Kotarčah; glinjski o lepi Gospe na Gosposvetem polju. Dravi se pridružijo še valovi Bele in prinašajo pozdrave od Marije Device v Trnju. Od

druge strani priteče potoček izpod Svetega mesta, ki ponižno pridruži svoj spoštljivi poklon na pot proti Mariboru. Tudi Mislinja in Meža ne bi rade zaostale s svojih pozdravi: Mislinja, ki se združi z Mežo kak kilometer nad Dravogradom, prinese pozdrave od Marije na Humu pri Slovenj-gradcu, Meža pa od Marije na jezeru v Prevaljah. Obe združeni reki se izlivata v Dravo, ki zdaj buči mogočna in široka dalje, dalje, da valovi vidijo Marijo v Rušah. Valovi se veselo pozdravljajo, poskakujejo, poljubljajo; nad njimi visi blagoslov Materin in zato tako radostno hite dalje po deželi. Kar naenkrat zašumi med njimi: "Poglejte, pogledajte!" Kot v mogočnem zboru poje toliko bratov. "Poglejte": Dva močna brata, dvojčka - zvonika, tako visoka, med njima pa stoji tako mogočno in ponosno sveta Mati milosti in nebeško Dete drži v naročju. Kako valovi vriskajo in skačejo, bobnijo svoji Gospej v pozdrav. Kako škropijo blagoslov na obe strani struge, blagoslov, ker je tega blagoslova toliko, toliko: S svojim ljubim Sinom slednji čas, Marija blagoslovi nas. Valovi hvaležno umivajo noge presveti Devici in zdi se, da slišimo premogočno pesem: "Ave, ave! Zdrava, zdrava Marija, Mati milosti!"

Koliko dreves je sklanjalo svoje veje ob dolgem toku Drave in nad vsemi njenimi pritoki! Na vsaki veji je žvrgolela ptička in milo prepevala. Zdaj vemo, komu je veljala pesem: "Marijo me pozdravljamo, mi ptičice odpevajo!" - In cvetlice na obrežjih so se priklanjale ter so odgovarjale: Mariji venec pletemo, mi rožice odkimajo! - Kako so ponoči migljale zvezde nad valovi in odsevale v njih. Zdaj vemo zakaj: Mariji venec zaljšamo, mi zvezdice odnevali. - Večkrat, pogostokrat se nam je zdelo, da angelsko petje se sliši v višavi nad tokom mogočne Drave, zdaj smo valovi prepričani: angeli so resnično prepevali: Mariji čast prepevamo, Kraljico jo pozdravljamo! To ni prazna domišljija: Marija, Mati milosti je Kraljica zemlje in neba, zato ji vse prepeva, se raduje: Ave, ave, Zdrava, zdrava milostna Gospa. Mariborska Gospa in Gospodinja,

pozdravljena! Zdrava, 'tati milosti.

ZUNANJOST CERKVE MATERE MILOSTI

Zadnje stoletje mariborski romarji niso hodili veliko peš, razen iz Slovenskih goric. Vozili so se z vlakom. In res ima romar najlepši vtis na mariborsko Marijino hišo - baziliko, če pride sem od glavnega kolodvora. Niti ni treba vprašati, kje je, saj jo vidi takoj vsak pred seboj, milostnega kraja ni treba še le iskati po mestu. Pred seboj zagledamo mogočno svetišče z rdeče opeke; dva zvonika nam kažeta kot dva mogočna božja prsta proti nebu in nam govorita na ves glas: "Ne tukaj, tam gori je naša prava domačija! K Materi milosti gremo in smo prišli samo zato, da nas pelje k Jezusu: Pelji nas pred Jezusa, dobra Mati in Gospa!"

Ko pridemo malo bliže k cerkvi, vidimo, da je na levi strani poleg cerkve pozidana velikanska stavba, ki se drži cerkvenega poslopja. To je frančiškanski samostan in zato imenujejo meščani to cerkev frančiškansko. Frančiškani so namreč zvesti čuvarji milostnega svetišča. Oglejmo si zdaj veličastno umetnino. Samo strmeti mora vsak in se čuditi nad veličino zunanosti. Na sredi obeh zvonikov, kjer se sklepajo obe strani cerkvene strehe, na pročelja najvišji točki stoji velikanska kovinasta podoba, kip naše ljube Gospe, ki se ozira na nas, na vse tiste, ki prihajajo k njej: ZVIŠANA VISOKO! Zvezda neba in krona cerkvenega poslopja. Kip je jasna fotografija, natančen posnetek milostne podobe na glavnem oltarju znotraj. Umetnikova roka je kip naredila z brona, pa ker je mislil, da je tvarina preslaba, prenizka za podobo, jo je bogato posrebril in pozlatil, tako da romarji že pred cerkvijo pojejo in vzklikajo: Mati zlata, odpri nam nebeška vrata! Iz vsega srca in iz polne duše molijo romarji in berejo napis nad glavnimi vrati:

Vsem, ki v hišo to pristopijo,
tu pobožno, srčno molijo,
v življenju morska Zvezda bodi,
ob smrti k Jezusu jih vodi. Amen.

Tu naj bo omenjeno, da je v ta veliki Marijin kip vdelan stari manjši kip z iste tvarine, ravno tako posrebljen in pozlačen. Ta kip je stal prej na pročelju male stare minoritske cerkve onstran Drave; in ker je bil milostni kip prenešen na sedanji prostor v cerkev, so vzeli s seboj tudi onega zunaj cerkve. Ker pa je bil premajhen za tako mogočno pročelje nove cerkve, ga niso zavrgli, temveč so ga vdelali v novega, večjega.

Levo in desno kipa naše ljube Gospe stojita kot dva telesna stražarja nebeške kneginje: oba zvonika. Oblečena sta v rdečo uniformo takozvane opazne ali vrhnje opeke; za pokrivalo imata stolpa koničaste bakrene čelade in čisto na vrhu znamenje Kristusovega odrešenja: Križ. V višino je vsak zvonik razdeljen v šest nadstropij, stojita na popolnoma kvadratni podlagi. V pritličju obeh zvonikov sta stranska vhoda na pročelju. Vse pročelje kaže prelepe oblike v dosledno romanskem slogu. Krona vsega pročelja je

velikansko šestero-krožno okno z barvanim steklom: takozvana rozeta. Nad vratno odprtino glavnega cerkvenega vhoda pa je prekrasen in dragocen mozaik Marijinega Oznanenja, ko je Mariji angel iz nebes povedal, da je "milosti polna", Mati milosti.

Splošni pogled na pročelje cerkve je naravnost očarljiv: velikansko ploskev med obema zvonikoma je znala umetniška roka spretno razdeliti, napolniti in s takimi različnimi spremembami, od katere je ena bolj duhovita kot druga. Tako je vse v lepem soglasju, da velikanske širjave in višočine niti ne opazimo.

Tudi stranska fronta cerkve, ki je obrnjena na eno najbolj prometnih ulic v mestu, je veličastna in se na njej vse strogo ujema v slogu zidave. V tej steni je pet velikanskih romanskih oken, ki ima vsako rozeto. Ta stranska fronta nam nudi veliko presenečenje: takozvane oporne oboke in oporne stebre nad glavnimi spodnjimi okni in med stebri vrhnja okna, skoraj po načinu gotskih cerkva.

Apsida ali prostor za glavni oltar se ne ponaša toliko z bogato razčlenitvijo, ki pravzaprav manjka, temveč z umetniškim soglasnim, harmoničnim splošnim pogledom in vtisom. Vtis je tako silno pomirjujoč, da moramo priznati: arhitekt Richard Jordan z Dunaja je bil res umetnik.

NOTRANJŠČINA BAZILIKE

Pozdravljena hiša milosti! Presvetega Zakramenta dražljivo bogata palača! Nebeške Matere presijajna stanovanjska dvorana!

Že so nas sprejele dve vrsti v višavo kipečih mogočnih stebrov, ki nosijo široke in visoke oboke. Vsak steber je osemkrat opasan z navideznimi obroči v slikarijah in okraskih, kar izraža velikansko moč in silo, ki jo morajo stebri imeti za tako težo na seboj. Nad stebri je narejena galerija z okrasnim zidcem ali napuščem. Spočetka so bile te galerije slepe, pa je bila cerkev pretemna, zato so jih odprli in med stebre naprili gornja okna, ki

Procesije prihajajo k Materi milosti

preplemenito služijo svojemu namenu, ko dovolijo dnevni svetlobi tako razkošen dostop.

Visoko nad nami se bočijo zaokroženi zmagoslavni cerkveni oboki, da bi človek kar na ves glas zapel: Zmagala si, Devica slavna!

Trioglata polja na rebrastem oboku se kar blišče v umetniško izbranih barvnih tonih, spremenah. V vsakem trikotu je slika enega svetnika, nebeškega vzornika.

Zares veličastno, prekrasno hišo božjo so pozidali v Mariboru! Saj je 58 metrov dolga, 24 m široka, v prezbiterij 13 in pol, v ladji pa 17 in pol m visoka. Ena najveličastnejših in največjih cerkva v škofiji. Pod svoje oboke lahko spravi 5000 vernikov, romarjev.

GLAVNI OLTAR

Skozi dvokrilna vrata, umetno izdelana s kovine in bogato pozlačena, pridemo pri obhajilni marmornati mizi na prostor pred glavni oltar, kjer se dan za dnem ponavlja čudež vseh čudežev, prihod Kristusov v podobi kruha. Na tem prostoru opazimo najvišjo eleganco razkošje, dragocenega sijaja.

Velikanska okna za oltarjem malo motijo pogled na oltar, ker se preveč človeku blišči in oko težko oltar razloči, pa je treba omeniti, da so v mariborski Marijini cerkvi imeli najprej električno razsvetljavo in sicer lastno na baterije. Še nikjer v mestu ni bilo elektrike, bazilika pa jo je že imela in pri električni razsvetljavi je prišel vedno

Notranjščina bazilike

Končana cerkev brez oltarja

veliki oltar do polne veljave. Za vso električno napeljavo je skrbel pokojni p. Severin Korošec do tistega časa, ko so dobili v Mariboru svojo mestno elektrarno.

Veliki oltar je postavljen v romanskem slogu in sicer zelo fino do najmanjših podrobnosti. Oltar stoji trdno in samostojno, se nikamor ne naslanja. Zdi se kot bi gledal človek velikansko monštranco s to razliko, da je držaj posebno razširjen.

Glavni oltar v mariborski baziliki ima štiri nadstropja, od katerih je vsako ostro začrtano po prečnicah. Primerjali bi lahko ta nadstropja z modernimi hišami nekako tako le: Pritličje in potem prvo, drugo in tretje nadstropje, na vrhu pa okrasni stolpič. Pritličje bi imenovali oltarne

stopnice, nato podij ali oder in oltarna miza s stojalom. To je delokrog duhovnika-mašnika, ki kot služabnik božji stanuje v spodnjih prostorih - blizu vrat.

Prvo nadstropje ima vedno prednost, tu so najlepši prostori: tu je bogato izdelan in okrašen ter pozlačen tabernakelj, stanovanje Jezusovo in obenem oni kraj, kjer se dnevno obnavlja najsvetejše opravilo: sveta maša.

V drugem nadstropju stoji v sredini veliki dragoceni križ, ki se pa ob izpostavljanju Najsvetejšega umakne živemu Bogu v monštranci. To nadstropje ima pa še druge stanovalce, namreč svete osebe, ki so tukaj zastopane v kipih: Sv. Ana in sv. Elizabeta, ter sv. Peter in Pavel.

Tretje nadstropje: Z umetniškega stališča je ta del oltarja najdragocejši, najlepši. Tukaj stanuje v svojem prekrasnem tronu, v ljubki vdolbini Mati milosti, naša ljuba Gospa, ki jo na vsaki strani na visokih vitkih stebrih obdajata po dva angela-Serafina. Z visoko dvignjenimi in razpetimi peruti opravljajo službo straže na Marijinem dvoru. Čisto na vrhu, na sredi trivoglate strehe nad tronom nebeške Matere pa je postavljen zopet križ.

Stranski oltarji: Sedem jih je in so posvečeni: prvi sv. Antonu Padovanskemu, drugi sv. Filomeni, tretji sv. Križu, četrti Srcu Jezusovemu, peti sv. Frančiški Asiškemu, šesti Mariji Lurški; sedmi stranski oltar pa je zadaj za glavnim oltarjem. Imenujejo ga: "Naša ljuba Gospa presvetega Srca s kipoma sv. Ludovika Grignona in sv. Marjete Marije Alcoque.

STAVBENI MATERIAL NOVE CERKVE

Sedanja cerkev je bila zidana v letih 1895 - 1900. Takrat je vladal tedanjo lavantinsko škofijo, sedanjo mariborsko škof Mihael Napotnik, ki je cerkev tudi posvetil. Ko je ob posvetitvi pridigal, je hotel imeti vse podatke o zidanju in tudi o stavbenem materialu. Na ta način se je ohranil edinstveni seznam, ki ga skoraj gotovo nima nobena druga cerkev v deželi. Seznam je nad vse zanimiv. Kdor bo bral, bo strmел:

Na glavnem oltarju je sedemnajst različnih vrst marmorja. In iz kakšnih daljav je bil pripeljan: Kamenite stopnice pred oltarjem so z marmorja v Nabrežini na Primorskem. - Podij ali oder pred oltarno mizo je sestavljen iz zelenih fino prepečenih plošč po rimskem vzorcu. Plošče so bile narejene v Wienerbergu na Nižje Avstrijskem. - Oltarni podstavek je iz kraškega marmorja; polnilne ploščice so iz vijugastega ali serpeninastega tirolskega kamna. Ploščice so izdelane po vzorcu mozaika ter so zlato gravirane. - Na vsaki strani podstavka oltarne mize so podpore narejene iz takozvanega Girola-

mo-marmorja iz Istre. - Štiri noge ali stebriči mize so iz belega kararskega marmorja (Carrara) v Italiji; sredina pa je iz tirolskega rdečega marmorja. - Stojalo ali polica za svečnike je iz rumenega istrijskega marmorja; oltarna miza pa iz belega Zola-marmorja. - Razne izpolnitve v tem delu oltarja so iz ploščic iz Aflenza na Zgornjem Štajerskem; deloma pa iz peščenca s Ptujске gore.

Štirje stebri pri tabernaklju so bronasti, streha na baldahinu pa je steklena. Tabernakelska bronasta vrata so okrašena z dragocenimi kamni.

Zgornji del oltarja je narejen iz rdečega istrijskega marmorja. To je prvi slučaj, da je bil oltar postavljen s tega marmorja. - Stebri pri oltarskih vdolbinah so narejeni z marmorja, ki so ga pripeljali z Bosne. Spodnji deli v tem predelu so iz Unita Verona marmorja, vrhnji del pa iz malera-kamna. - Ozadje baldahina za izpostavljanje Najsvetejšega je iz belega, žilastega kararskega marmorja. - Oba stebra pri baldahinu sta iz krvavo rdečega istrijske marmorja iz Kraja Brece. Marijin tron je iz Momiamo marmorja, ozadje pa je iz rdečega ogrskega marmorja, dva nadaljna stebra sta zopet iz veronskega marmorja, ki imata v spodnjem delu vdolane pozlačene melerske kamne. Stebri na oltarni galeriji so iz takozvanega polcevere, spodnji deli pa iz brokatelskega marmorja. - Mali beli temelj ali podstavek Marijinega trona je iz belega marmorja štajerski Glinskih alp, zidci pa zopet iz italijanskega marmorja. - Vsi marmornati deli so skrbno zglajeni, med seboj začepeni in zvezani. Prenos oltarja bi bil mogoč le, ako se plošče in deli razbijejo.

Za oltar je bilo treba pet vagonov kamnja in 270 kg svinca in 30 kg oljnatega zamazka - kita. Oltar je osem in pol metra visok. Stroški za njega so znašali 33.000 goldinarjev. Menda bi to zneslo 10.000 dolarjev.

Tudi stranski oltarji so vsi marmornati. Poleg navedenih vrst kamna pridejo še zraven repentaborski kraški marmor, potem marmor iz Gasteina, veronski rdeči,

hotoveljski, dalmatinski "brazza", rdeči ogrski, rdeči iz Engelberga, francoski peščenec Savonieres, modri kararski. Res cela izbira, cela izložba vseh mogočih vrst kamnja!

Toda ne samo izbrane vrste kamnja in marmorja za okras so bile določene za stavbo Marijinega doma v Mariboru, temveč tudi množina surovega stavbenega materiala je občudovanja vredna; Tu so nekatere številke:

Milijon kosov zidne opeke, kar je bilo narejeno v samem Mariboru; potem 160.000 rdeče opazne opeke, kar je bilo pripeljano z Dunaja, ravno tako 16 tisoč patentirane strešne opeke. - 21 vagonov belega apna iz Zagorja ob Savi in iz Rečice v Savinjski dolini; 18 vagonov gašenega apna iz Kufsteina na Tirolskem; 95 vagonov stavbenega kamnja iz Aflenza pri Lipnici

na Štajerskem; 21 vagonov kamnja z Dunajskega Novega mesta; 9 vagonov kamnja iz Hundsheima na Nižjem Avstrijskem; 4 vagonov kamnja iz Budincev na Hrvaškem; 6 vagonov kamnja iz Štor pri Celju; 10 vagonov kraškega kamnja; dva vagona s Ptuijske gore; 6 vagonov kamnja iz Lindabrunna na Nižjem Avstrijskem.

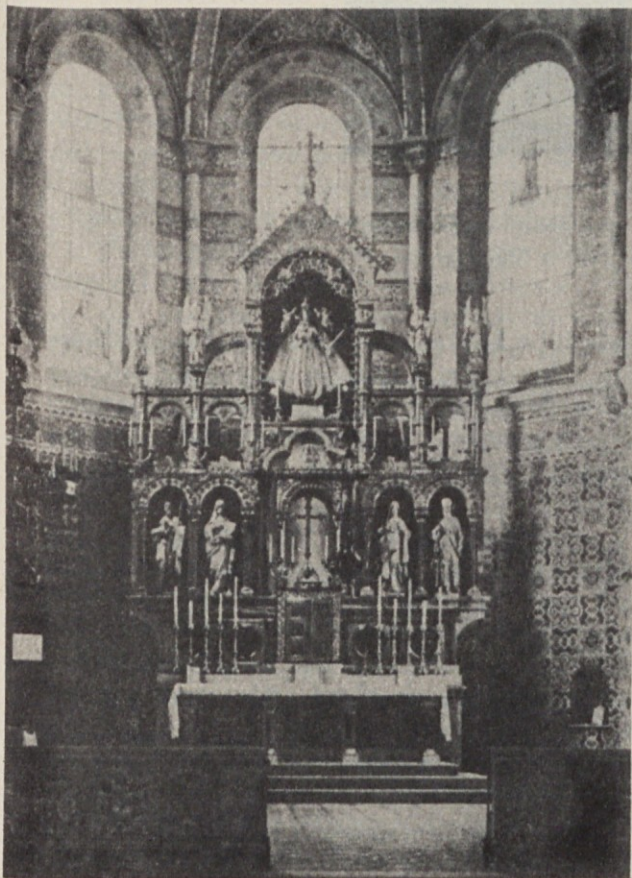
Kaj naj temu seznamu dodamo? "Kameni bodo govorili"! Ta velika Kristusova beseda se je tu v Mariboru uresničila: Od konice na obeh stolpih pa do konca temeljev se glasi ena pridiga: Kamenje govori, nas pa uči: Kamenje pomeni nekaj samo takrat, kadar je povezano v celoto in je vsak kamen na svojem mestu, potem je to trdna stavba. Ako pa je kamenje razmetano ali leži kje na kupu, je samo v napotje in nič ne koristi. Tako moramo tudi mi v bratski ljubezni združiti svoja srca, vsak mora biti na svojem mestu cel kristjan, katoličan, potem bomo stavba božja, potem šele pravi otroci božji in Marijini, sicer smo razmetano kamenje, vsake v spodtiko, vsakemu v napotje.

To nas uči mogočna stavba Mariborske bazilike Matere milosti.

MILOSTNA MARIJINA PODOBA

Izredno zanimiva je njena zgodba. Kip je izrezljan od neznanega umetnika iz lipovega lesa. Presrečna Mati milosti drži svoje Dete na desni roki. Podoba je reliefna ter je v naravni velikosti človeka. Naravno podobo brez okrasov in blesteče bogate obleke ne moremo nikoli videti.

Navadno je podoba vedno oblečena v nekako obročasto oblačilo, zelo napeto in povezano. Pri prsih je kip zelo tesan. Marija je oblečena po načinu in modi 18. stoletja. Božje Dete Jezus, je oblečeno podobno Materi, toda v svojem zadržanju kaže veliko več življenja in razgibanosti. Kot bi se dečko igral, ima desno nožico malo dvignjeno, obe rokci pa ima odprti, kot bi hotel ujeti žogo. Glavico ima pazljivo obrnjeno proti pričakujoči žogi. Krona na Jezuščkovi glavi je malo po

Bazilika: Veliki oltar

D. Kalist Heric (1850 - 1925) dolgoletni frančiškanski župnik in graditelj samostana in bazilike Matere milosti v Mariboru.

strani, pa malo preveč na čelo potisnjena. Morda mu jo je Mati tako pritiskala, da živahnemu fantičku ne pade z glave.

Marija ima malo ozki, toda zelo umerjeni obraz, le oči so skoraj preveč vdolbene v mehko lipovino. Sicer pa je v obrazu radostni, jasni in zadovoljni izraz. Lasje so na temenu v sredini spleteni in pokrivajo nekoliko čela, potem na obeh straneh obraza, ki mu dajejo prijeten okvir, padajo kot dragocena zavesa po ramenih in še dalje mimo njih; padajo pa v nekakih valovih. Nad lasmi je velik pajčolan, ki se odzadaj zelo razširi in pada navzdol ter daje celi podobi nekako pahljačasto ozadje.

Celotna drža tako glave kot obeh Marijinih rok kaže neko okornost ali paradnost, tako nekako, kot bi se držal

nervozno človek, ki čaka na fotografiranje. Pozornost vzbujajo na podobi nekako s silo dvignjeni prsti desne roke, ki nekako štrlijo v zrak. V levi roki drži Marija žezlo. Obe roki imate platneni kodrasti okrasek.

Krona, ki krasí Marijino glavo, se zdi, da je na glavo samo položena, kar nič se ne prilega glavi in je malo pomaknjena na desno stran. Ustreza sicer navpični središčni liniji celotne podobe, ne prilega pa se glavi. Na vsaki strani krone je eden angelček in oba stegata rokci proti Marijini kroni, kot bi hotela reči in pokazati: Jo bova že vjela in nazaj na mesto položila, če bi krona hotela pasti z glave. Angelčka sta zelo prijazna in vljudna, tudi razgibana, takoj pa vsak opazi, da ju je izrezljala druga

umetniška roka, kot je naredila Marijino podobo.

Pod Marijinimi nogami je precej velik lunin srp.

ODKOD JE PODOBA MATERE MILOSTI?

Pobožna grofica Ivana Felicita Khunburg je prišla 23. maja 1746 na svoji romarski poti od Sv. Frančiška na Stražah ob Savinji pri Gornjem gradu in se je ustavila v Slovenskih Konjicah. Šla je v farno cerkev, da bi se udeležila sv. maše. Po maši se je oglasila v zakristiji, hotela je govoriti z duhovnikom. Tam v zakristiji pa je gospa zagledala veliko Marijino podobo, ki se ji je zelo dopadla in priljubila kar na prvi pogled. Takoj je konjiškemu župniku razodela svojo srčno željo: če bi ji mogel to sliko prepustiti, seveda za primerno odškodnino. Grofica je pripomnila, da je slika stara, slabo oblečena in na tem prostoru zapuščena in malo spoštovana. Župnik ji je povedal da je podoba stala dalje časa v cerkvi na Marijinem oltarju in da je pred kratkim dal napraviti novo podobo, to pa je spravil v zakristijo. Župnik je bil takoj pripravljen in je gospe podobo odstopil.

Pripoveduje se, da se je kar takrat zgodil čudovit slučaj, ki je pokazal, da so na podobo navezani velike milosti. Grofica je padla na kolena pred podobo in je odprla svoj molitvenik kar na slepo in molitvenik se je odprl na strani, kjer je bila natiskana "Molitev pred milostno podobo". Potem ko je žena oddala odškodnino za podobo, je vzela sliko s seboj, saj je bila zdaj njena lastnina. Nesla jo je v Gradec, da bi jo tam dala obnoviti ter očistiti. Mnoge ljudi je kar siloma privlačila in začeli so pred njo moliti, prositi za milosti.

Tukaj se je zgodilo tudi prvo čudežno uslišanje. Žena slikarja Wigelfolsa je bila težko bolana. Med delom je opazovala svojega moža, ki je podobo obnavljal, ter se je priporočila v goreči molitvi nebeški Materi milosti. Imela je hudo bolezen v sklepih, da je skoraj ni mogla več prenašati, ker je imela noč in dan hude

bolečine. Pred podobo je hipoma popolnoma ozdravela. To ozdravljenje je bilo od žene in od njenega moža podpisano.

Ko je bila podoba popravljena, jo je grofica dala prenesti v svojo grajsko kapelo. Takoj so prihiteli ljudje od vseh strani k milostni podobi. Včasih so ljudje kar ves dan v kapeli molili in prepevali. Prinašali so Mariji srebrne in voščene darove ter jih polagali na oltar. Ko je grofica to videla, je bila ginjena in je sklenila, da bo poiskala prostor, kjer bo podoba Marijina dostopna širšim množicam. V ta namen je ponudila podobo Marijini cerkvi pri minoritih v Mariboru. Tam so bili namreč sinovi sv. Frančiška nastanjeni že od leta 1284 in so imeli zelo obiskano cerkev. Velikodušno darilo pobožne grofice je bilo z veseljem sprejeto in podoba je bila prenešena na svoje mesto 25. januarja 1747. V spomin na ta dan še zdaj pri frančiškanih v Mariboru obhajajo praznik Marije Matere milosti vsako leto na ta dan: 25. januarja.

Prav kmalu je dobila podoba veliko privlačno moč. Trumoma so začeli verniki romati k Mariji Materi milosti v Maribor, kar naprej se je izpred Marijinega oltarja razlegala goreča molitev in navdušeno petje. Že v prvih petih letih je bilo v cerkev prinešenih nad 500 zahvalnih tablic. Mnoga uslišanja so bila lastno ročno zapisana in razložena ter potrjena. Prinašali so ljudje dragocene obleke Mariji v dar in prstane, drage kamne, okraske, tudi bergle in palice, polomljeno orodje. Vse to je glasno govorilo in pričalo, kako mogočna je priprošnja Matere milosti v Mariboru. Romarji so hodili ne samo iz slovenske dežele, temveč iz cele širne Avstrije, pa tudi iz Hrvaške in Ogrske.

Mariborska podoba Matere milosti je kmalu pridobila velik sloves in tudi posebno ime. Ljudstvo je reklo podobi "lepa Marija". Radi mnogih uslišanj in radi hitre priprošnje so je ljudje navzali "hitra, nagla", ker je vsakega tako naglo uslišala.

O podobi Marije Matere milosti v Mariboru so vedno govorili tudi to, da z

njenega obličja ni treba nikdar brisati prahu ali ga očistiti umazanije. Oltarje, stene in tudi Marijino obleko je bilo treba večkrat čistiti, barvati, Marijinega obraza pa nikoli. V začetku 19. stoletje je predstojnik samostana lastnoročno napisal: prenoviti sem dal ves samostan in celo cerkev, Marijin obraz pa ni potreboval obnovitve. Mariborčani so Marijino podobo Matere milosti vedno cenili, upoštevali, zato so tudi leta 1898 na seji občinskega mestnega odbora sklenili, da naj se ulica ob cerkvi imenuje Marijina ulica. V sedanjih razmerah seveda Marijine ulice ni več in je ne sme biti!

VARUHI MARIJINE PODOBE

Kakor je bilo že omenjeno so sinovi sv. Frančiška prišli v Maribor že leta 1284. v stoletju Frančiškove smrti (1226), svoj samostan so postavili na levem bregu Drave. V ono samostansko cerkev je bila prenešena milostna Marijina podoba leta 1747. Toda na tem mestu je ostala podoba samo 7 let; potem pa je morala po odloku cesarja Jožefa II. oditi. Bila je pregnana. Leta 1784, torej ravno za petstoletnico prihoda in ustanovitve, je bil samostan razpuščen, ukinjen ter bil spremenjen v vojašnico, cerkev pa so napravili za skladišče vojaških uniform. Minoritskim patrom pa so določili drugo mesto, namreč prostor, kjer danes stoji frančiškanska cerkev in samostan v Mariboru.

Tu je bil svoj čas kapucinski samostan, pa so bili ravno istega leta kapucini izgnani iz njega in minoriti v njega poslani. Seveda so minoriti prinesli s seboj tudi slovečo Marijino podobo in tako je bila podoba, kot so rekli še v stari Avstriji, v predmestni slovenski cerkvi. Kraju so takrat rekli tudi "Graško predmestja". Ta prisilna selitev Marijine milostne podobe pa ni imela za posledico pozabljenje podobe, temveč Marija si je pridobila v novem stanovanju še večji sloves, ker je z novega svojega trona delila obilne milosti.

Od leta 1833 do 1849 so Marijo, cerkev in faro oskrbovali očetje Redemp-

Stara slika Matere milosti in minoritski samostan v Mariboru

toristi. V teh 16 letih je bil stari samostan znova pozidan. Toda leta 1849 so prevzeli župnijo "graškega predmestja" svetni duhovniki, pa je njihova oskrba trajala komaj pičlih 15 let, zakaj leta 1864 je bil samostan in fara izročena patrom frančiškanom. Takrat je samostan v Mariboru pripadal štajersko-tirolski redovni provinci. Ta zgodovinski opis Marijine božje poti izhaja torej ravno za 100 letnico prihoda frančiškanov v Maribor.

Stara minoritska cerkev v Mariboru onstran Drave. Tu je bil prvotni tron Matere milosti.

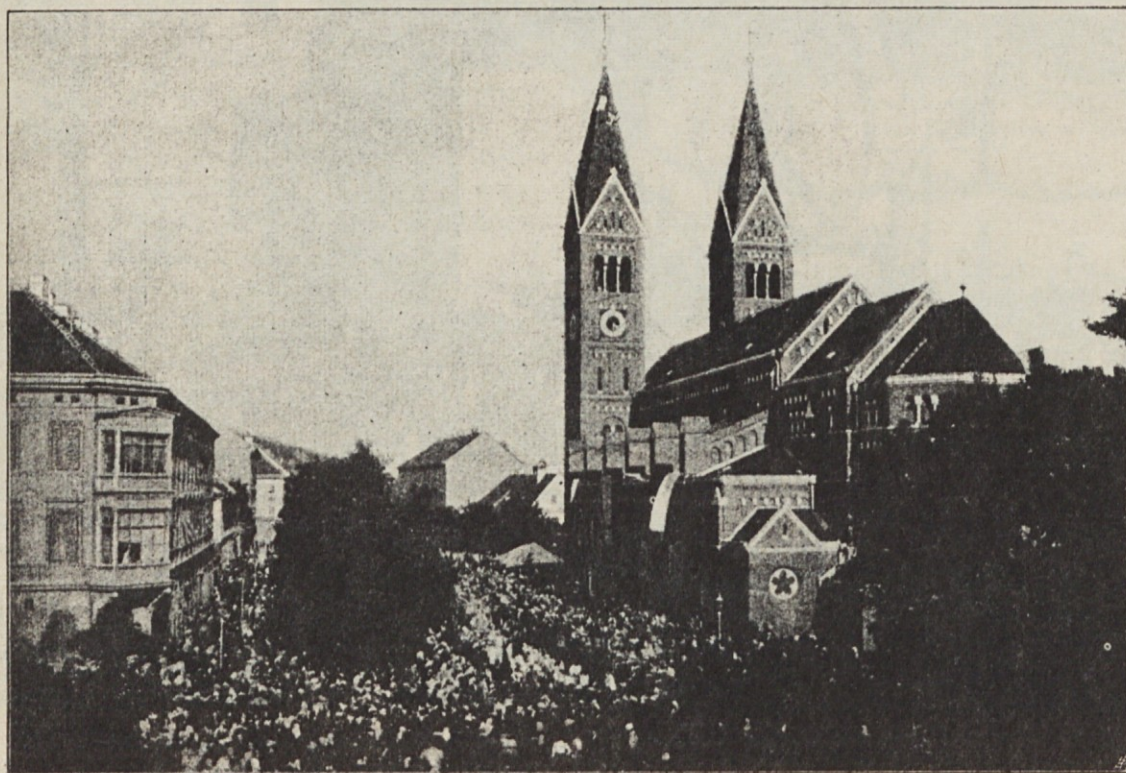

Slovesnost zasajanja lopate za novo cerkev v Mariboru 1892

Stara frančiškanska cerkev
v Mariboru ob zidanju nove
bazilike

Selitev iz stare v novo
cerkev

Škof dr. Mihael Napotnik (1889 - 1922), ki je ves čas spremljal zidavo bazilike in njene oprave. Vodil je vse velike slovesnosti blagoslovov in posvetitve. Imenoval jo je svojo baziliko. V njej počiva njegovo truplo.

Že leta 1847 so redemptoristi dobili dovoljenje za zidavo nove farne cerkve za Slovence, toda izpeljavi se je stavilo toliko ovir, da je zadeva zaspala za celega pol stoletja. Namesto pozidave nove cerkve je bila samo izvršena obnovitev stare cerkve. To je bilo narejeno v letih 1860 do 1862. Zopet je poteklo nadaljnjih 30 let, da je zidave nove cerkve končno dozorela. Stara cerkev je bila v tako slabem stanju, da je bilo že kar nevzdržno. Fara je tudi naglo naraščala in je bila cerkev že dolgo pretesna.

Leta 1890 je zastavil svoje moči energičen mož, poln ognja in vztrajnosti: to je bil tedanji župnik p. Kalist Heric. Začeli so resne priprave, ki jih navdušeno podpiral škof Mihael Napotnik in leta

1892 je bila zasajena prva lopata za novo stavbo, leta 1893 je bil blagoslovljen vogelni kamen, leta 1895 sta bila blagoslovljena oba križa za zvonika. Vmes pa so pela kladiva in stavba se je naglo dvigala, bila je kmalu pod streho, potem notranje urejena in 11. avgusta leta 1900 je bila nova cerkev po škofu Mihaelu dr. Napotniku slovesno posvečena. Takrat je donela pesem: "Nebeški grad Jeruzalem, visoko v zvezdni dom kipiš!" Šest let pozneje 1906 je cerkev dobila odlikovanje: 11. februarja je bila pridružena Liberijanski baziliki Maria Maggiore v Rimu in 7. novembra 1906 je bila povzdignjena k časti bazilike po papežu sv. Piju X.

OSTALA NOTRANJA OPRAVA CERKVE

Razumljivo je, da imajo v cerkvi enega najlepših križevih potov, kar si jih je mogoče misliti. Potem mnogo praktičnih spovednic, prekrasne klopi. Na koru so velikanske nove orgle, ki mogočno donijo pod visokimi oboki.

Posebne pozornosti je vredna prižnica, ki je bila postavljena še le po prvi svetovni vojni; delo je še nadzoroval in dajal nasvete zanj škof Napotnik, ki je bil eden najbolj slovečih in najizbornejših slovenskih govornikov. Njegov zadnji cerkveni govor v življenju je bil pri slovesnem blagoslovu nove prižnice v mariborski Marijini baziliki. Umrli je 28. marca 1922 in je bil po lastni želji pokopan v grobnici frančiškanske cerkve. Njegovo truplo počiva pod glavnim oltarjem.

Omeniti je še treba, da so imeli v baziliki velikansko slovesnost za 50 letnico lurških prikazovanj leta 1908. To leto so postavili v baziliki prekrasno lurško votlino in oltar. Naj bo mimogrede omenjeno, da so imeli lurški oltar že v stari cerkvi, ki je bil postavljen leta 1884. Tedanji kip lurške Gospe je bil tudi uradno in slovesno kronan. Bile so ob tej priliki velikanske slovesnosti, ki so zbudile pozornost v celem mestu in v široki okolici. Toda za veličastno novo

cerkev bi prejšnji oltar Lurške Marije ne bil primeren, zato so postavili novega. Tudi za ta oltar so zvozili skupaj marmor iz vseh krajev Evrope, največ ga je pa prišlo prav iz Francije, iz bližine francoskega Lurda, kjer se je Marija prikazovala leta 1858. Tudi ta oltar je posvetil škof dr. Napotnik.

Zvonenje so imeli v mariborski baziliki že od početka mogočno: v obeh zvonikih so bili obešeni blagoslovljeni klicarji božji in so odmevali iz zvonikov lin po mestu in po okolici. Prva svetovna vojna je zvonove pobrala za vojne namene. Dala je vlada sicer malenkostno odškodnino, ki je pa šlo za vojno posojilo in ker je v vojni stara Avstrija propadla, je bilo vse izgubljeno. – Po prvi svetovni vojni so nabavili nove zvonove na električni pogon. Veliki zvon pa je prišel v zvonik čisto kratko pred drugo svetovno vojno. Bil je največji bronasti zvon v Sloveniji. Da so ga spravili v zvonik, je bilo treba line razdreti ter razširiti, razkopati. Dokler ga niso montirali na elektriko, so morali ta veliki zvon goniti ali začeti trije moški, eden ga ni mogel nikakor premakniti. Zvonik se je tresel in nekako zibal in okna v okolici so šklepetali, ko se je zamajal Marijin zvon. Druga vojska je vzela tudi te zvonove. Praviijo, da je frančiškanskemu župniku pokojnemu p. Valerianu pokalo srce, ko so nemški barbari zvon v stolpu razbijali. Drugače ga niso mogli spraviti doli kot razbitega v kosih. Zdaj je bazilika brez zvonenja.

DVE VELIKI NESREČI

Graditelj bazilike p. Kalist Heric je še petindvajset let užival sadove svojega truda. Zadnja leta je bil v pokoju, ker je skoraj popolnoma oslepel. Starček je cele dneve samo molil in premišljeval. Seveda je poznal dobro vsak kotiček v samostanu in lepem vrtu. Hodil je pod brajdami med gredami molil, molil. Če je kdo prišel blizu njega, se je rad tudi pogovarjal. Zanimivo je bilo poslušati izkušnega starčka, vzornega redovnika in svetniškega duhovnika. Pot pod brajdami je bila

peščena in trda, pa je rad večkrat stopil na livado, kjer je rastla mehka in skrbno gojena trava. Toda v tistem delu vrta je bil vodnjak, cementna jama, kamor je tekla voda iz obširnih streh, kadar je deževalo. Sam je dal to jamo napraviti. Vodo so rabili za zalivanje vrtnih gred.

Dopoldne 26. maja 1925 se je p. Kalist sam sprehajal po mehki travi. Opoldne je zazvonilo k obedu. Pater Kalist je bil vedno točen kakor najpreciznejša ura. Ta dan ga pa ni bilo v obednico. Kar spogledali so se redovniki. Takoj po molitvi pred obedom ga gredo iskat. Iščejo ga v celici, v cerkvi, v zakristiji, po hodnikih in po vrtu. Nikjer ga ni dobrega starega patra Kalista. Med ponovnim iskanjem pa le eden izmed redovnikov zapazi, da je pokrov vodnjaka odmaknjen. Pogledajo notri in tam najdejo ubogega patra utonjenega in mrtvega. Ko je padel notri, se je moral tudi precej pobiti, morda do smrti, ker je bila odprtina precej ozka. Pokojni je bil rojen v fari Sv. Križa pri Ljutomeru 8. marca 1850. Dve leti pred smrtjo je v svoji baziliki obhajal slovesnost zlate maše. Z vsemi slovesnostmi so ga pokopali – pravzaprav položili v samostansko grobnico poleg trupla škofa dr. Mihaela Napotnika.

DRUGA NESREČA GROZOVITI SAMOSTANSKI OBISK

Zgodilo se je zopet med obedom in sicer aprila 1941. Samostanska družina v Mariboru je s strahom pričakovala in slutila nekaj grozovitega. V samostanu smo navajeni, da vsak obiskovalec pozvoni na porti, ako ima kakšen opravke v samostanu ali pa v župnijski pisarni. Danes pa je na porti surovo razbijanje in kričanje. Nekaj dni prej je bil namreč Maribor zaseden po nemških nacistih. Tedanji gvardijan p. Gabriel Planinšek vstane od mize in gre pogledat, kaj je je zunaj na hodniku. Pa so se vrata obednice že odprle in nemški nacisti, ki so vdrli v samostan vstopijo. Med njimi je bilo tudi nekaj žensk. Predstojnik jih prijazno opozori, da je ženskam vstop v

MARIBOR: Pogled na mesto z desnega brega Drave

samostan prepovedan. Vsi so se zasmejali: takih predpisov mi ne priznamo! Redovnike so surovo postavili v vrsto po velikosti, odbrali izmed njih tri najstarejše: p. Valeriana 71 let, p. Severina 70 let, p. Emerika 69 let. P. Severin je bil zelo bolehen, popolnoma gluhi in komaj je hodil. Tem trem so odkazali sobo spodaj v samostanu pri vhodu, tlak je bil cementen, kar je na zdravje ubogih patrov silno hudo vplivalo. Kuhinje niso imeli siromaki. Prej je bilo za farno delo velike župnije vedno deset do dvanajst patrov, zdaj pa samo trije stari in bolehi. Ljude zbegani in stiskani so pa potrebovali še več verske tolažbe. Vse ostale patre in brate so nemški policaji odpeljali v strahovite in grozne ječe. Stlačili so jih v celico, ki je bila komaj za tri osebe, njih pa je bilo šestnajst. Na tleh je bila slama in so ležali, kakor so pač mogli. Starejšim patrom so kar vidno živci popuščali predvsem radi tega, ker so jih tako mučili in gonili na najnižja dela. Vojakom so morali snažiti čevlje, celo ženskam. Posebno neko izprijeno dekle jih je mučilo, pa je prišla nanjo očitna kazen božja: Pri nekem plesu se je hladila sedeča na oknu višjega nadstropja,

omahnila je ter je padla na kameniti tlak ter tam izdihnila. Nekega starega patra so za kazen, ker pač ni mogel storiti, kar so od njega zahtevali, primorali, da je celo noč klečal pred vsemi drugimi jetniki. Nato so ga dva tedna vlačili okrog kot norca in ga mučili na najrazličnejše načine. Živci so mu popolnoma popustili in na posledicah tega je kmalu umrl.

Na binkoštno nedeljo so morali ubogi naši patri in vsi duhovniki, ki jih je bilo v mariborskem zaporu nekako 200 očistiti velikansko straniščno jamo, kdor ni dobil lopate ali kakšnega zajemala, je moral to delati z golimi rokami. Na to delo so morali tudi vsi bolehi in stari duhovniki. Vode ni bilo, da bi se umili, obleke niso imeli, da bi se preoblekli. Poleg tega pa so morali naši patri zjutraj pred delom telovaditi z orodjem. Slika pojasnjuje! Neki nemški vojak je fotografiral, pa niso mislili ter pričakovali, da bo slika prišla v javnost. Patri in bratje so bili po groznem mučenju v Mariboru poslani v Rajhenburg, od tam na Hrvaško. Rajhenburg je bila še ječa, kjer so morali trdo delati, hrvaški sobratje so pa patre porazdelili po raznih samostanih.

Po končani drugi svetovni vojni so se

frančiškani vrnili v Maribor. Pričakovati je bilo, da bodo ob "osvoboditvi" prejeli odlikovanje, priznanje za vse trpljenje, da jim bo vrnjen samostan popolnoma; saj so ga sami s tolikimi žrtvami pozidali. Toda ne! Od Nemca nismo pričakovali drugega kot krivice, od domačih smo pričakovali pravice. Pustili so frančiškanom le prvo nadstropje samostana, pritličje in drugo nadstropje pa je zasedeno od komunistične oblasti. Samostan je torej razlaščen. Ne vemo, kako je z vrtom. To je najbolj žalostno poglavje v zgodovini mariborskega frančiškanskega samostana.

MED DRUGO SVETOVNO VOJNO JE BAZILIKA PRIDOBILA DRAGOCENO SVETINJO

Že nekaj mesecev po zasedbi Maribora v začetku vojne in sicer 10. junija 1941 je prišlo na sedež mariborske škofije obvestilo, da bo okupatorska oblast staro mestno pokopališče popolnoma izravnala in podrla bo tudi kapelico Žalostne matere božje, v kateri je bila grobnica služabnika božjega škofa Antona Martina Slomška. Še isti dan je škof dr. Ivan Tomažič vložil prošnjo, naj vsaj kapelica ostane na svojem mestu. Prošnjo je oblast odbila. Odklonilno listino je podpisal politični komisar Knaus. Naročil je, naj takoj odstranijo iz kapele vse bogoslužne predmete ter poleg kapele stoječi kip Matere božje in leseni križ. Škof naj takoj stopi v stik z mestnim fizikom dr. Ludvikom Novakom za prevoz Slomškovega in Stepišnikovega trupla.

Po skoraj 80. letih je bila prvokrat motena grobna tišina prvega mariborskega škofa Antona Martina Slomška: Grob so odprli.

Dne 18. junija 1941 so prišli že ob pol šesti uri zjutraj h grobu dr. Hans Lesjak kot zastopnik mestne občine, dr. L. Novak, Karl Jug, ravnatelj pogrebnega zavoda, škof dr. I. Tomažič in stolni župnik Mihael Umek. Ostranili so najprej pokrov grobnice, dvignili rakev škofa Jakoba Stepišnika, ki je počivala na

zidanem oboku. Rakev so položili v kapeli ob zid. Nato so razkopali omenjeni zidani obok in pokazala se jim je Slomškova rakev. Potegnili so jo izpod oboka in ugotovili, da je razmeroma dobro ohranjena. Tudi Slomškovo rakev so pustili v kapeli na tleh. Grob je prazen in odprt. Zaklenili so kapelo in izročili ključ škofu Tomažiču. Škof je dobil naročilo, naj preskrbi za prevoz trupel ob pol šestih zjutraj dne 21. junija, toda popolnoma tajno! Ves dogodek 18. junija zjutraj so popisali in zapisnik podpisali še isto jutro ob sedmih.

Kam s Slomškovim truplom? Škof dr. Tomažič se je takoj po podpisu napotil v frančiškanski samostan Matere milosti in je poiskal tedanjega župnika p. Valeriana Landergott-a. Izrazil mu je željo, da bi prepeljali trupli obeh škofov v grobnico Marijine bazilike, če je seveda dovolj prostora v njej. P. Valerian je izjavil, da je prostora dovolj, pa tudi dodal, da si bolj primerneга kraja za Slomškov grob niti misliti ne moremo. Takoj je naročil Jožefu Požavku, naj izvrši potrebne zidarske preuredbe, da bosta novi rakvi dostojno spravljeni. In res je bila grobnica do 20. junija že pripravljena.

Naslednji dan, 21. junija, so se spet zbrali predstavniki oblasti na starem pokopališču o pol šestih zjutraj. Po natančnem pregledu so opazili, da je ena deska lesene Slomškove rakve nekoliko popustila. Obdali so rakev z nadaljnimi deskami in z vrvjo povezali. Pogrebni zavod je dal pocinkano kovinasto rakev in vanjo so položili dotedanjo leseno.

Dobre mariborske slovenske žene, med njimi zlasti blagi sestri Marija in Antonija Štupica, so srčno želele, da bi mogle položiti na Slomškovo rakev šopek slovenskih cvetic. Niso smele, ker so Nemci kapelo zastražili. Izročile so šopek stolnemu župniku Umeku in ta ga je položil na prvotno rakev, preden so jo položili v kovinasto.

Med temi pripravami okoli Slomškove rakve so že odpeljali Stepišnikove. Pogrebni avto se je vrnil in naložili so

Slomškovo truplo. Odtrgali so tudi z zidu obe spominski plošči in ju odpeljali. Zapisnik o vsem so podpisali ob tri četrt na sedem zjutraj.

Slomškovo truplo v baziliki. Rakev so spravili skozi zakristijo v grobnico pod velikim oltarjem. V njej sta že počivali trupli škofa dr. M. Napotnika in p. Kalista Herica. Da bi ne bilo nikoli kakšne pomote glede Slomškove rakve, so jo natanko izmerili in vse zapisali. Tudi so jo označili z imenom svetniškega rajnika. Predstojništvo bazilike in samostana je prevzelo dolžnost čuvarja nad

Slomškovim grobom. Brez posebnega dovoljenja škofije grobnice nihče ne sme odpreti.

Tako je mariborska bazilika Matere milosti pridobilo veliko dragocenost, neprecenljivo slovensko svetinjo: Zemeljske ostanke škofa Antona Martina Slomška. Grobnico bodo zopet odprli, ko bodo te svete ostanke prenesli na oltar. To bo takrat, ko bo Slomšek prištet blaženim in svetnikom. Naj se to kmalu zgodi. Grobnica je bila odprta tudi ob priliki jubilejnih slovesnosti 100 letnice Slomškove smrti leta 1962.

SKLEPNO RAZMIŠLJANJE

Marija Mati milosti v Mariboru si je pridobila častni naslov "NAGLA, HITRA". Kako potrebna je taka nagla, hitra usmiljenost in milost! Potrebna za vsakega izmed nas. Zakaj: naglo, hitro mine čas našega življenja in ne bo ga več pri nas! Naglo hitro mine in preide kratko veselje! Naglo, hitro pride nesreča in trpljenje! Naglo, hitro se bliža smrt! Naglo, hitro bo knjiga našega življenja prispela do zadnjega poglavja, do zadnje strani! Naglo, hitro bo napočil trenutek, ko bomo stali pred sodnim stolom božjim. Zato blagor nam, ko imamo naglo, urno, hitro pomočnico! Pomaga nam zdaj in pomagala nam bo ob naši smrtni uri: Ko bo zadnja ura bila, Marija, takrat pridi hitro, naglo po nas! To bo Marija napravila seveda le, če se bomo tudi mi izkazali nagle, hitre v njeni službi. Ne odlašajmo, ne obotavljajmo se, temveč naglo, hitro pojdimo pod Marijin plašč. Hitro, hitro! Saj ne molimo k njej: K tebi se obračamo, k tebi prihajamo, temveč "k tebi pribežimo, k tebi pritečemo, k tebi hitimo!"

Ali te smemo prositi, naglo in hitro prositi: Bodi nagla, bodi hitra, da bo mariborska hiša cela zopet Tvoja last, na popolno razpolago tvojim čuvarjem, sinovom sv. Frančiška!

Bodi, Mati milosti, nagla, hitra, da se bo grobnica našega buditelja in voditelja Antona Martina Slomška kmalu zopet odprla, da bodo njegovi ostanki res postali svetinje, ki jih bomo častili na oltarjih in bomo klicali: Sveti Anton Martin, prosi za nas. Mati milosti, pomagaj nam; hiti na pomoč!

ZGODOVINSKI VIRI: *Alfred Hoppe*: Maria Mutter der barmherzigkeit in Marburg: Maribor 1912. Založila Bazilika. - *Dr. Franc Kovačič*: Zgodovina lavantinske škofije: Maribor 1928. - *Anton Melik*: Stajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino Ljubljana-Slovenska Matica 1957. - Geografski Leksikon Dravske banovine: Ljubljana 1937. - Letopis Šematizem Lavantinske škofije 1937. - Letopis Slovenske frančiškanske province Sv. Kriza, Ljubljana 1933-1934. - Nekrologij lavantinskih duhovnikov: Izdala duhovniška Tretjerredna skupščina v Mariboru 1936. - Mesečnik Ave Maria: Letnik 1951; številki 4 in 5.

Ob nevihti

Vedno sem rad gazil po gorah. Vedno sam, da nisem bil odvisen od nikogar. Ustavil sem se, kadar sem hotel, gledal v dolino in si zapisoval vtise v majhno beležnico, ki sem jo vedno nosil s seboj. In v tej beležnici, ki je že zelo razcapana, imam na zadnjih straneh nekaj opazk.

Srečanje ob nevihti. Velik toda upognjen človek in njegova čudna zgodba iz mladosti. Kraj: pastirska koča na Stolu. -

Patirska koča na Stolu. Da, natančno vem, kako je bilo.

Bilo je že pozno poletno jutro, ko sem se odločil, da pojdem na Stol. Od Bleda je bilo to dober skok. Toda ko sem čez Piškovco koračil v strm breg proti Žirovnici, se je nebo pričelo mreniti. Obetalo se je soparno popoldne. Vendar sem čez most lezel naprej in ko sem se po jasah pričel poganjati kvišku, je bilo nebo že dobršen del pokrito z oblaki, ki jih je sonce čudno rumeno obrobljalo. Dobro sem vedel, da se nevihti ne bom mogel ogniti in vdal sem se v misel, da bi prilezel vsaj do majhne pastirske koče, ki sem jo dobro poznal. Nič ni lepšega v gorah kakor skoz odprta vrata pastirske koče gledati v goste štrene dežja, ki jih režejo ognjeni bliski.

Prilezel sem do slemena in zagledal škodlasto streho, po kateri so legali tenki dimi. Nekdo si je kupal južino.

Komaj sem po ravnini naredil nekaj korakov, je udaril prvi blisk. Treščilo je nekam visoko zgoraj. Pričel sem teči, toda še pred kočo so me ujele prve kaplje. Čudno mrzel veter, ki je nenadoma zapihal, je obetal tudi točo.

Bil sem vesel, ko sem dosegel vrata, toda neprijetno presenečen,

ko sem opazil pred nizkim ognjiščem velikega, košatega človeka, sklonjenega nad črno ponvijo.

- Smem vstopiti? - sem rekel.

- Saj ste že notri - je rekel malomarno. - Polento imam, če hočete prizajeti. Polento in kislo mleko. -

Niti obrnil se ni. Dišalo je po razbeljeni zaseki in po poležanem senu. Za menoj so bila vrata še odprta.

- Zaprite vrata. - je rekel. - Prav v nos se mi kadi. -

Zaprl sem jih. Toda ker se mi je zdelo, da sem nezaželen, mi je bilo nerodno.

Neznanec je prinesel ponvo na mizo, šel po latvico kislega mleka in prinesel še dve žlici. Sprstom je frcnil eno proti meni.

- Kar začniva - je rekel.

Jedla sva tiho, ogenj na majhnem ognjišču je ugasnil, zunaj pa se je razbesnelo neurje. Strela je udarjala tako na gosto, da je bilo v koči zdaj pa zdaj vse v modri luči. Po škodlasti strehi so drveli curki vode.

Bila je dobra polenta, še bolj se mi je prileglo hladno kislo mleko. Takoj po kosilu si je neznanec nabasal čedro in se potegnil na pograd in sicer tako, da je na pol sedel, na pol ležal.

- Tam je še eden - je rekel. - Zdaj tako ne morete nikamor. -

Brez besedi sem se zleknil na drugega, ki je bil nastlan z novim senom. Tik nad njim je na vrvici viselo suho cvetje arnike.

- Ste iz mesta? - je goltnil. -
Obraz mu je bil zavrt v oblak dima.

- Iz Bleda sem - sem rekel.

- Poznate Bódešče? - je zinil.

- Vem, kje so? - sem rekel.

- Tam sem bil nekoč doma - je je rekel, toda glas mu je bil zdaj tih in spremenjen.

- Kaj zdaj niste več? - sem rekel.

- Ne več. Še preden sem prišel iz ječe, so mati umrli in v bajti mi ni bilo moči obstati. Ljudje me niso več sprejeli medse. In on je še živel.

- Kakšen on? - sem rekel začudeno.

- Bilo je eno dekle in jaz in on. Saj vidim, da ste tudi vi človek in da veste, kaj to pomeni.

- Mislim, da umem. Oba je nista mogla imeti - sem rekel.

- Tako nekako - je dejal. - Na žegnjanju v Ribnem sem ji kupil židano ruto, on pa koravde. Vzela je koravde, moje rute pa ni hotela. Zvečer, ko je šel domov, sem ga v Zajezu počakal. Veste, kje je Zajez? -

Zdaj je sedel na pogradu in iz čedre se mu ni več kadilo.

- Ne vem - sem rekel.

- Saj je vseeno. Jaz sem rekel, da je on nikoli ne bo vzel, toda znal ji je govoriti.

- In ko ste ga počakali pri Zajezu? -

- Zabodel sem ga s sklepancem. Drug dan sem se sam javil žandarjem. Dve leti sem sedel. -

- Jo je potem on dobil? - sem rekel.

- Tudi ne. Ubila jo je strela, ko je šla na Bled in je ob nevihti stala na koncu Ribnega po drevesom. -

Nekje prav blizu je udarilo v drevo, da se je razčesnilo in odčesnjeni del je s čudnim votlim hruščem zagrmel na tla.

- To se večkrat naredi, drevo pa včasih vseeno še nekaj let živetari - je rekel mirno.

- Je že dolgo od tistega? - sem rekel.

Čebelica zida satovje in spravlja med na skrivnem, pajek prede pred našimi očmi svojo mrežo. — Čebeli podobna je ponižna duša, ki dela, ne da bi iskala človeško hvalo; pajek je hinavec, ki zbuja pozornost, zato je njegovo delo le pajčevina, ki ni za drugo, kakor da se v peč vrže.

Ni posebnega razločka med človekom, ki ga omoti vino, in med onim, ki se trmasto drži svojega mnenja. Ne prvi ne drugi ni gospodar svojega razuma.

- Zdaj bo štirideset let - je rekel.

- Koliko časa ste pa že za pastirja? - sem baral.

- Blizu trideset let - je rekel.

Potlej se je nenadoma zaprl. Nobene besede ni več rekel. Nevihta se je zdivjala proti blejski strani.

- Mislim, da je mimo. Če boste šli nazaj, pojdite čez jase, ampak naokoli po poti. Spolzko bo, človeku rado spodrične. -

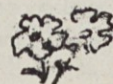
Rekel je to s posebnim poudarkom.

Ni se vzdignil, ko sem odhajal. Le ko sem hotel zapreti vrata, je malomarno dejal:

- Nič ne zapirajte, zdaj cvetje najbolj diši, ko je oprano. -

Nebo nad Stolom je bilo čisto modro, ko sem stopil na plano, dolgi bliski so se slepeče zaganjali v zemljo v bohinjskem kotu.

Od dreves je curljalo, čez veliko korito je tekla voda.

Vračal sem se domov. Čez dober teden sem se oglasil v Bódeščah. Samo to sem zvedel, da je stari pastir res tam doma, celo bajto mi je nek otrok pokazal. V oknih med kamenjem so rasle koprive. Eden starih, ki ga je poznal, pa mi je rekel:

- O, ste ga videli! Svojo zgodbo pove vsekemu. Že trideset let. V glavi ni čisto v redu. Tisto mu je obstalo v možganih. Ljudje bi ga lahko lepše sprejeli, ko se je vrnil iz ječe. Toda kaj hočemo, ljudje so pač ljudje. -

★ Če te napade skušnjava, naredi, kakor otroci, ki beže v naročje očeta ali matere, ali pa začno klicati, ko zapazijo divjo žival.

Zdravniki pogledajo včasih kar na jezik, da presodijo bolezensko stanje človekovo. Tako so tudi naše besede znak, po katerem se presoja stanje naše duše.

★

Revsčina je že marsikomu pripomogla, da je postal gospod. —

MARIJINA BOŽJA POT NA PRIMSKOVEM PRI LITIJ

Po podatkih zbral Jakob Resnik, Cleveland, Ohio

Dasi Primskovo ni tako znana božja pot na Dolenjskem kakor je Zaplaz nad Čatežem ali Žalostna gora pri Mokronogu, je pa veliko starejša. Od nekdanj so Slovenci radi romali k Marijinemu svetišču. Še sedaj radi pridejo tja, kje je tron naše nebeške matere Marije. Cerkev je posvečena Marijinemu rojstvu, ki ga obhajamo 8. septembra. Kdaj je bila zgrajena prva cerkev in kdaj so se pričela romanja na Primskovo, ni dokazano. Ko so leta 1809 Francozi zasedli naše kraje, so iz okoliških cerkva in tudi iz primskovskega župnišča pobrali vse cerkvene knjige in so jih imeli na bližnjem gradu (Cerkno), kjer so imeli urad. Ko so pa leta 1813 kranjsko deželo bili primorani zapustiti, so grad zažgali; tedaj so vse listine zgorele. Tako nimajo fare Primskovo, Čatež in Sv. Križ pri Litiji zgodovinskih podatkov. Dokazano pa je, da je bila ob prihodu belih menihov v Stično na Primskovem že ustanovljena fara, ki je spadala k starodavni fari Sv. Vid pri Stični. Hrib Primskovo je bil nekdanj ves obzidan. Sledovi zidu se še poznajo. Na vsaki strani hriba je bil močno zgrajen stolp, na katerem je bila straža, ki je opazovala kdaj in kje se bodo prižgali stražni ognji, ki so oznanjevali nevarnost. Po hribu je bilo pozidanih 14 postaj križevega pota, ki je sedaj lepo prenovljen. Več legend, ki so ohranjene med ljudmi, govori, o težkih in žalostnih časih, ko so kruti Turki pustošili naše kraje. Nekateri povedo, da so medtem ko so Turki hoteli priti na hrib, na katerem so se domačini utaborili, žene, otroci in starčki na kolenih klečali pred Marijino podobo in prosili: Marija, reši nas Turka! Ko so fantje in mošje vsak s svojim orožjem, kakršnega so si sami naredili, hodili po taboru v vednem strahu, da bodo napadeni, jim stražniki naznanijo, da so ponoči vsi Turki odšli. Ob večjih navalih, ko so pustošili po okolici, niso nikdar razdajali primskovskega tabora. Med ljudmi je bil glas: Turki se še naše Marije bojijo.

Hrib je visok, saj se od tam vidijo Gorjanci, širna Dolenjska, Sv. Kum pri Svibnu, z daljnogledom pa tudi gorenjski in koroški snežniki. Ko so bili leta 1925 naš župnik, sedaj monsignor Oman prvič v Sloveniji, so obiskali tudi Primskovo. Dejali so: "Sedaj sem pa na vrh sveta, prav blizu nebes sem. Na vse strani se vidi, samo v nebesa se še ne vidi."

Poleg veličastne cerkve Marijinega rojstva, je stala nekdanj v starem slogu zidana cerkev sv. Križa, menda prva cerkev v tej okolici. Sedaj je spremenjena v ljudsko šolo.

V davnem času - za letnico ne vem - je blizu Stične živela plemenitagospa iz Pristave, ki je bila velika dobrotnica cerkvam. Imela je malo graščino v Zagrižah v fari Primskovo. Ker je bilo predač, da bi nadzorovala delo pri graščini, je vse posestvo darovala cerkvi na Primskovem. Ob mojem času pred 57 leti, ko sem zapustil domovino, je bil gradič v razvalinah. Ali je sedanja vlada pustila to posestvo cerkvi, ne vem.

Prav posebno pa je zaslovela božja pot na Primskovem od leta 1860 do leta 1892, ko je bil tam za župnika g. Jurij Humar. Bil je strog do sebe, a ljubezniv do drugih. Spominjam se moža, ki je bil za hlapca v župnišču tisti čas, ko je župnik po enotedenski bolezni umrl. Pravil mi je, da v spalnico ni smel nikoli nihče vstopiti kakor on sam. Vrata splanice je vedno zaklepal in imel ključ vedno pri sebi. Ko je umrl, smo ga preoblekli. Hrbet je imel ves oguljen. Pod zglavjem je imel kamenje.

Veliko ljudi je ozdravil. Seveda, nekateri soga imeli za svetnika čudodelnika, nekateri pa mu niso verjeli. Isti rojak mi je tudi to povedal:

Ker je ljudi in živino zdravil brez zdravniškega dovoljenja, so ga zdravniki iz Litije tožili. Sodnik mu je poslal opomin, naj se zglaši na sodniji. Ker pa se gospod na poziv ni odzval, so prišli

orožniki ponj. Ko mu orožnika podata sodnijsko pismo in povesta, da je v imenu postave aretiran in mora iti z njima, se jima gospod prijazno nasmeje in pravi: "Izvolita gospoda malo počakati, da se pripravim. Tačas pa sedita tamle pod lipo, bom kmalu gotov." Dekli pa je naročil, da ju ne sme nikdo ogovoriti. Tako sta orožnika sedela pod lipo do četrte ure popoldne. Tedaj pa reče gospod dekli: "Nesi tema orožnikoma liter vina, nekaj kruha in par klobas in jima reci: Ko bosta pojedla, pa pojdita domov." Res, ko sta pojedla, sta se lepo zahvalila in odšla. Pa še več ljudskih pripovedk je od "primskovškega gospoda". Večkrat so gospod pri nas prenočili, ko so prišli od daleč. Nekateri so pripovedovali, da jim je živina bolna, drugi, da imajo bolezen v hiši. Za vse pa je gospod blagoslavljal kruh in naročal, naj verujejo in bo pomagalo. Naj tu še podam opis, katerega sem slučajno našel v "Bogoljubu" iz leta 1938, št. 3. Napisal ga je I. Šašel, župnik v Št. Lovrencu ob Temenici:

Noben duhovnik ni bil na nekdanjem Kranjskem in posebno še na Dolenjskem pred 50 in več leti tako znan, kakor nekdanji »Primskovski gospod«, † župnik Jurij Humar. Pa ni bil poznan samo na vsem Kranjskem; sloves njegovega zdravljenja s pomočjo magnetizma se je širil po Štajerskem, Hrvaškem, pa tudi po tujezemstvu; saj je znano, da je Humar ozdravil celo španskega pretendenta Dona Carlosa, kateremu se je sušilo grlo in ga ni mogel ozdraviti noben zdravnik (»Slovenec« 1933, 21. jun., št. 139.). Pa četudi je minilo lani 19. dec. že 47 let od njegove smrti, ga ljudje še dandanes niso pozabili. Stari ljudje po Dolenjskem vedo še danes marsikaj povedati iz njegovega življenja in zdravljenja. Posebno je znano in se večkrat sliši, kako je zavrnil ženo, ki je prišla k njemu iskat zdravlil in prinesla s seboj svinjsko pleče, pa mu ga ni izročila, ampak ga je skrila v grmovju z namenom, da ga bo potem odnesla domov in ga sama porabila. Ko je H. pripravil zaprosena zdravlila, ji je rekel: »Zdaj pa le hitro pojdi in vzemi tisto pleče iz grmovja, da ti ga pes ne odnese!«

Lani na sv. večer je tu v Martinji vasi h. št. 1 umrla vdova Frančiška Štepec, stara 72 let, ki je bila kot dekle priča temu do-

Veliki oltar v cerkvi Marijinega oznanjenja na Primskovem pri Litiji

godku. Vse to je sama slišala in videla tako, kakor mi je pravila. Bila je namreč doma iz primskovške župnije in je bila prav takrat prišla k župniku Humarju po zdravlila za domačo hišo.

L. 1933. je bil priobčil mekinjski župnik g. Viktor Čadež v »Slovincu« 20 prav zanimivih Humarjevih pisem pod naslovom »Pisma primskovškega gospoda« od 30. maja do 14. julija v št. 122.—157. Tem pismom sem bil podpisani dodal v »Slov.« l. 1935. št. 295. in l. 1936. št. 39. svoj spis: »Črtice iz življenja in delovanja nekdanjega »Primskovškega gospoda«, v katerem sem bil priobčil vse, kar sem mogel poizvedeti o H. od starih ljudi. Zdaj se mi je pa posrečilo, da sem dobil v roke sliko † Jur. Humarja, ki dozda še ni bila nikjer priobčena in se za njo sploh ni znalo. Gotovo bo prav mnoge zanimala, zlasti pa vse, ki so kaj slišali in brali o »Primskov-

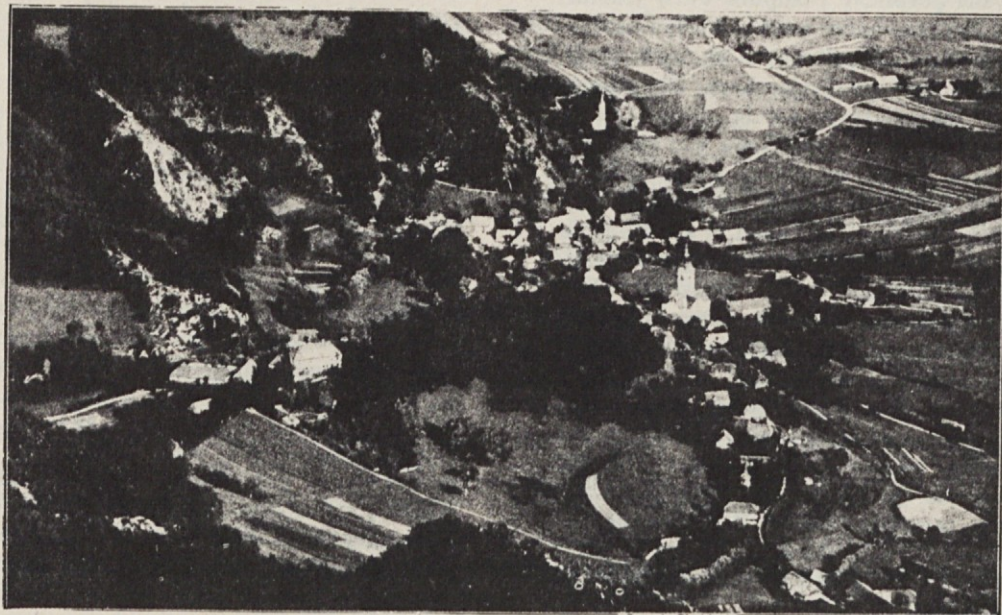
škem gospodu«, ki je nekdanj toliko ljudi ozdravil in tolikim pomagal v različnih potrebah. Pa saj hodijo nekateri še dandanes na njegov grob na Primskovo iskat pomoči in odnašajo prst z njegovega groba! Kdaj se je dal H. slikati ali fotografirati in kje, ni znano. Slika namreč ni na kartonu, kakor je bila takrat pred kakimi 50 leti navada, ampak na tankem papirju, podobnem, kakor se rabi dandanes navadno za razglednice. Slika je nekdo prilepil na razglednico, da se ne krivi. Zato pa se tudi ne vidi, če je zadaj morda ime fotografa ali kraja, kjer se je župnik Humar dal slikati. Lase ima dolge, kakor jih je navadno vedno nosil. Znano je tudi, da se ves 40 dnevni post ni bril in ne strigel. Sploh pa se ni bril z britvijo, ko se je bal, da se bo z njo porezal, ker je bil tako magnetičen, ampak si je brke in brado samo strigel s škarjami. I. Šašelj.

Le žal, da nimam podatkov o njegovem rojstnem kraju in času rojstva. Vem le to, da je umrl ob 8. uri zvečer leta 1892. Na njegov grob še vedno radi romajo in se mu priporočajo za zdravlje ljudi pa tudi živine.

Naj bo tako ali tako, resnica pa je, da so v tistih časih številni ljudje hodili po pomoč h primskovškemu gospodu.

Primskovški gospod: Jurij Humar

Pogled s Sv. Lovrenca na Polhov gradec

Indijanski misijon v Grand Portage-u

Od 1841 do 1864

V "Ave Maria Koledarju 1963" je bil opisan opisan indijanski misijon v Grand Portage-u (na straneh 105 do 120) od leta 1837 do leta 1841. Tu priobčujemo nadaljevanje opisa tega misijona do leta 1864.

PODRUŽNICA OB GOLOBJI REKI -PIGEON RIVER-

Pirc je res dobil 326 dolarjev, 11 centov podpore iz Ljubljane potom Leop. družbe: "Ta skrajno dobrodošla podpora," se zahvaljuje 15. febr. 1842, "bo položila prihodnjo pomlad temelje novemu misijonu in cerkveni stavbi ob Golobji reki (Pigeon River) ob Gornjem jezeru. ---Ko bom šel čez nekaj mesecev iz Arbree Crochea v svoj severni misijon Grand Portage, ne vem še za naslednika na tukajšni misijonski postaji."

Pirc se je torej peljal tega leta 1842. za nekaj časa v Grand Portage, kakor piše 1. okt. 1843 na Dunaj. Peljal se je v Pigeon River (Golobjo reko). V nekaj dnevih je stala na izsekanem svetu velika uta, začasna cerkev, zraven pa šotori za Pirca in njegove spremljevalce. S seboj so imeli veliko mrežo, s katero so naložili vsak večer na kraju kjer se izliva reka v jezero, toliko rib, da so jih imeli dovolj tudi vsi vaščani. "Potem sem učil svoje divjake obdelovati polje. Več lepih otočkov v reki smo nasadili s krompirjem, s koruzo, s grahom, fižolom in z drugimi kranjskimi vrtnimi semeni. Vsakemu sem moral pokazati s svojimi rokami,

kako naj dela; kmalu pa sem se moral čuditi, kako so pridni in ročni. Potem smo začeli zopet podirati gozd in graditi s pomočjo najetega tesarja cerkev iz trdega lesa. Nismo je pa mogli zgraditi do jeseni, pač pa smo dokončali šolo in nekaj hišic ter napravili tako začetek vasi. Z dvema kravama, štirimi prašiči in dvanajstimi kurami smo začeli tudi živinorejo. S svojega sadnega vrta (drevesnice) sem pripeljal več dreves in nekaj semenskega žita. ---Preteklo jesen 1842 sem moral na povelje svojega prevzv. škofa zapustiti svoj novi misijon ob Gornjem jezeru, da oskrbujem misijon Arbree Croche --. Tudi spomladi se nisem mogel vrniti tja nazaj, da bi končal gradnjo nove cerkve ob Golobji reki (Pigeon River) pri Grand Portageu. Tako moram tolažiti ondote pobožne v svojih pismih samo z upanjem na boljše čase. Najbrž bom napravil tja prihodnjo pomlad (1844) misijonski ekskurz."

Ohranjeno je Pirčevo pismo z dne 2. jan. 1843, kjer izprašuje škofa v Detroitu: "Kaj mislite Prevzv. glede misijona ob Golobji reki, kjer sem veliko delal ter potrošil svoj denar? Ubogi Indijanci so vsi potrti (demonte), ker nimajo nobenega duhovnika. Ne morem misliti nanje, ne da bi me zbolelo zaradi njihove mizerije."

BARAGA POSREDUJE ZA GRAND PORTAGE

Vsako leto meseca avgusta so prihajali Očipecvi ob Gornjem jezeru.

po svojo plačo v La Pointe. Za katoliške Indijance je bilo to obenem lepa prilika, da premejo pri Baragi svete zakramente in da mu potožijo svojo zapuščenost. Baraga je vedel v kakšnih denarnih težavah je detroitska škofija in zato je prosil vladnega zastopnika, da bi plačeval vsaj nekaj katoliškemu misijonarju za izobraževalno delo, ki ga ta vrši med Indijanci v Grand Portage-u. Seveda od takih ljudi, ki so gledali v protestantski Ameriki svoje nebeško kraljestvo, ni bilo kaj pričakovati. Toda vladni zastopnik za indijanske zadeve Alfred Brunson, ki je bil obenem metodistovski pastor, se je obrnil na guvernerja J. D. Doty-a v Madisonu s pismom dne 29. avg. 1843: "V svojem pismu z dne 12. julija mi ukazujete vizitirati v soglasju s tiskanimi pravili šole itd. v svoji agenciji. Odkar sem Vam poročal zadnjič v tem predmetu, mi je naznanil tukajšni katoliški duhovnik preč. g. Baraga, da namerava organizirati šolo v Grand Portageu blizu reki Pigeon River (Golobje reke), ki tvori mejo med Združenimi državami in britanskimi provincami (t.j. Kanado). Seveda bo moja dolžnost, da jo vizitiram, toda tamkajšni Indijanci žive blizu ali pa na obeh straneh meje. Zdi se mi, da ne bo prav zame, če plačujem za šolanje Indijancev v britanski provinci."

Baraga je pisal nato 21. sept. t.l. iz La Pointa škofu Lefeveru: "Sporočam Vam tudi, da so sklenili Indijanci Grand Portagea pogodbo z vlado in bodo prejeli svojo plačo prihodnjo leto, če bo potrjena pogodba. Pravijo da bodo v stanu, če prejmejo to plačo, vzdrževati z lahkoto misijonarja in da upajo, da bodo dobili g. Pirca."

Pirc pa je bil nujno potreben na spodnjem delu svoje "Indije", v Arbres Crocheu, Grand Traversu in sosednih misijonih. Pa kljub temu

je prosil škofa 10. febr. 1844: "Ponovno priporočam, da bi mislili resno na ubogi misijon v Saultu, pravtako tudi na Golobjo reko, kjer imam še večji del svojih stvari. Pripravljen bi bil iti tja na pomlad, če bi mi hoteli dati dovolj sredstev, da bi dokončal cerkev ter nadaljeval misijon, kakor je treba, in če bi mogli poslati Indijancem tukajšnjega misijona takega drugega primerne duhovnika."

Meseca avgusta 1844 je bil Baraga spet med Indijanci, ki so čakali v La Pointu na letno plačo. Škofu opisuje dne 8 avg. t.l. takole obupni položaj: "Trenutno sem v La Pointu z vsemi svojimi Indijanci iz L'Ansa, ki so prišli na izplačevanje. Zelo me je potrlo, ko sem prišel sem in videl svoje uboge otroke tu tako žalostne, ker jih moram zapustiti.--- Indijanci iz Grand Portagea in iz Fond du Lac-a, ki so sedaj skoraj vsi tukaj, so vredni še bolj pomilovanja kakor oni La Pointa. O kako žalostno je gledati toliko katoličanov med Indijanci Gornjega jezera, ki nimajo misijonarjeve pomoči; pa toliko drugih, ki bi postali radi katoličani, če bi bilo nekaj več nego en sam misijonar okoli tega obširnega jezera!--- Toda dokler bom ostal edini misijonar ob Gornjem jezeru, bo slabo napredovala katoliška vera med temi Indijanci, posebno ker je tu prav sedaj vsaj že 50 krivih prerokov proti edino pravi veri. Če bodo šle stvari v tem razmerju naprej, bo jih kmalu 450 proti enemu upoštevajoč ženske (prot. misijonarke), ki delajo pridnejše med Indijanci kakor moški, kakor v času moža božjega (preroka) Elija."

V pozni jeseni t.l. 1844 je moral iti Baraga slučajno sam osebno po zimsko hrano v Sault, ker se je pokvarila ladja trgovske družbe. Tu je srečal misijonarja jezuita ter mu pravil o žalostnem položaju kato-

liških misijonov ob Gornjem jezeru. Jezuit mu je svetoval, kakor piše Baraga 9. okt. t.l. škofu, naj bi se pisalo predstojniku v Sandwichu: "Ob svojem prihodu semkaj (v Sault) sem imel veliko veselje srečati g. Proulx-a, ki je prišel obiskat kot misijonar te uboge zapuščene katoličane. Govorila sva o vseh mogočih rečeh, med drugim o velikem pomanjkanju misijonarjev ob Gornjem jezeru, nakar mi je rekel, če bi se obrnili mi na patra Chasellea v Sandwichu, bi morda dobili nekaj preč. jezuitskih patrov za te misijone. Prosim Vas torej, zaradi ljubezni Jezusove skušajte jih dobiti nekaj za ta kraj tu (Sault) kakor tudi za La Pointe in za druge misijone ob Gornjem jezeru."

Zaenkrat pa je moral Baraga kar sam prevzeti tudi Grand Portage, kakor je sporočil škofu med svojim bivanjem pri indijanskem "paymentu" v La Pointu dne 25. avg. 1845: "Opozoriti Vas moram, da bom prihodnje leto samo junija in julija v L'Ansu. Ostali del leta nameravam razdeliti med druge tri misijone, ki so pod mojo oskrbo: La Pointe, Fond du Lac, Grand Portage".

Sicer je nameraval obiskati Pirc poleti 1845 Golobjo reko, toda samo za par dni, da lahko pobere svoje osebne reči, kakor je sporočil 20. junija t.l. škofu pred svojim odhodom iz Arbe Crochea: "Odpotujem sedaj preko Saulta na Gornje jezero iskat svoje stvari in tolažit svoje Očipecve ob Golobji reki (Rivier aux Tourts), toda vrnil se bom, čimprej mi bo mogoče, morda v treh ali štirih tednih".

Prišel je samo do Saulta, kakor sporoča škofu 3. julija 1845: "Naznanil sem Vam, da sem sklenil napraviti kratek ekskurz na Gornje jezero. Ko sem pa prišel v Sault Ste. Marie, sem izvedel na svojo žalost, da je odplula barka v La

Pointe dva dni, predno sem prišel v Sault. Moral bi čakati 3 ali 4 tedne na drugo vožnjo. Ker moram dobro gospodariti s svojim misijonskim časom, se mi je zdelo boljše, da se vrnem k Otavcem. Očipecve Gornjega jezera sem priporočil skrbi gosp. Barage, ki mi bo poslal tudi moje stvari".

Avgusta 1846 je bil Baraga kakor po navadi pri "paymentu" v La Pointu, odkoder se je odpravil škofu 14. avg. da ne more priti k njemu, ko bo škof v Mackinacu, češ: "Tu moram skrbeti za duše štirih misijonov: za one Grand Portagea, Fond du Lac-a, La Pointa in pa L'Ansa, ki mi dajejo precej posla, hvala Bogu".

Almanac za 1847 omenja da obsega lapointski indijanski misijon tudi misijonske postaje v Fond du Lac-u na zapadnem koncu Gornjega jezera in pa Golobjo reko (Pigeon river) blizu Grand Portage in da so ti misijone pod nadzorstvom svojega ustanovitelja Fr. Friderica Barage, ki jih obiskuje od časa do časa. Isto ponavlja Almanac za l. 1848.

BARAGA IN PIRC PONUDITA MISIJON JEZUITOM

"Ko sem napravil", piše Fr. Pirc dne 29. sept. 1847. iz Arbrea Crochea jezuitskemu predstojniku St. John's kolegija v Fordham pri New Yorku, "meseca avgusta ekskurz na Gornje jezero, da obiščem svoje stare misijone in pogledam na svoje kristjane, očipevske Indijance, ki sem jih krstil pred 4 leti, sem našel nazajgrede v La Pointu patra Chone-a (izg. Šone), misijonarja v Manitowanigu, ki namerava ustanoviti neke severno od Gornjega jezera misijon med Indijanci. Prigovarjal sem mu, naj vzame in nadaljuje moj misijon pri Golobji reki (Rivier aux tourts), katerega sem začel z velikimi stroški l.

1842, pa sem ga opustil proti svoji volji, ker mi je moj škof zapovedal iti v drug kraj. Pater Chone bi bil zadovoljen sprejeti moj nasvet ter mojo ponudbo, če bi hoteli privoliti Vi preč. pater kot njegov predstojnik, da napravi misijon pri Golobji blizu Grand Portagea. Pod tem pogojem torej, da pride pater Chone nadaljevat moj misijon pri Golobji reki, bodisi na strani Amerikancev ali pa na strani Angležev, mu hočem pustiti ter odstopiti veliko gradiva za cerkev in župnišče, ki je še tam: veliko podnic, desk, vrat, okenskih okvirov in plank. Vzame lahko tudi moje obdelane vrtove, kolikor jih potrebuje. Za vse to ne zahtevam nobene druge odškodnine, kakor da se me spomni malo v molitvah. Zelo bi bil vesel in izredno zadovoljen, če bi dobile moje drage ovčice izvsrtnega dobrega pastirja. One zaslužijo dobrega pastirja. Prepričan sem, da boste privolili, preč. pater, z veseljem v moj predlog, ki sem ga napravil patru Chone-u, ker se ujema ta z Vašim načrtom ustanoviti misijone na gornjem koncu Gornjega jezera, kajti ni boljšega kraja za začetek misijona na severu Gornjega jezera, kakor pri Golobji reki, ker tam je izvrstna zemlja za njive, ki jih je že veliko obdelanih, reka polna rib, zaliv pa nudi lahko hrano z najboljšimi ribami za tisoč Indijancev v eno samo vlačilno mrežo. To je najbolj potreben pogoj, da se more ustanoviti misijon ob Gornjem jezeru, ker morajo imeti Indijanci svojo hrano na mestu, sicer jih ni mogoče držati vkup v misijonskem kraju. - Druga prednost se bo izkazala za Vaš načrt v tem misijonu, ki leži na meji med angleško in ameriško oblastjo, da bodo lahko ustanovili očetje jezuiti več drugih misijonskih podružnic na kanadski ali pa ameriški strani, kakor se Vam bo zdelo bolje, ker je na obeh straneh veliko

poganov, ki bi se jih dalo pridobiti za našo sveto vero. - V slučaju pa da bi se začele kdaj politične ali verske sitnosti ali preganjanja na eni ali drugi strani, pa bi se lahko umaknili na reko (na otok), ne da bi zapustili misijon. Pater Chone bi imel tako v tem kraju veliko prednost za začetek svojega misijona, ker je tu že mnogo dobrih kristjanov, ki živijo po veri. Oni mu bodo pomagali pozidati cerkev in župnišče in ga preskrbovali z ribami, poljskimi pridelki in z divjačino, kakor sem jim naročil. Priporočljivo je, da odide pater Chone zgodaj prihodnjo pomlad k Golobji reki s kakim delavcem in s potrebnimi sredstvi, da bo lahko napravil krepak začetek, in jaz nič ne dvomim, da bo ta misijon, z božjim blagoslovom, kmalu zacvetel pod vodstvom tako izvrstnega misijonarja. Dobri pater Chone bo storil lahko mnogo dobrega v pokrajini Gornjega jezera, ker ima vse lastnosti da lahko začne indijanske misijone ter uresniči Vaš načrt, kajti zagotavljam Vam, preč. pater, da ne poznam boljšega misijonarja za Indijance kakor je pater Chone. Ni samo trden bogoslovec ter prav moder v praktičnem dušnem pastirstvu, temveč tudi tankovesten in prijetnega vedenja. Govori prav dobro indijansko in se lepo vede, kadar se pogovarja z Indijanci, da si pridobiva njih srca in jih spreobrača k veri. Božja previdnost ga je pripravila in ga določila v resnici za indijanske misijone. Veselili se boste brez dvoma lepih uspehov v podjetjih. On bo v čast vsem katoliškim misijonarjem. Jaz ga imam zelo rad in ga imam za biser Vašega svetega reda, kakor cenim vse člane Vašega častitljive družbe."

To veselo novico za Indijance v Grand Portageu je sporočil Baraga tudi škofu dne 25. avg. 1847 iz La

Pointa: "Ne morem Vam izraziti žalosti, ki me obhaja, ko vidim uboge Indijance Grand Portagea in Fond du Lac-a. Toda oni Grand Portagea imajo nekaj upanja. Tu imamo patra Chone-a, ki jim obljublja, da bodo dobili v svojo sredo jezuite. S tem so presrečni."

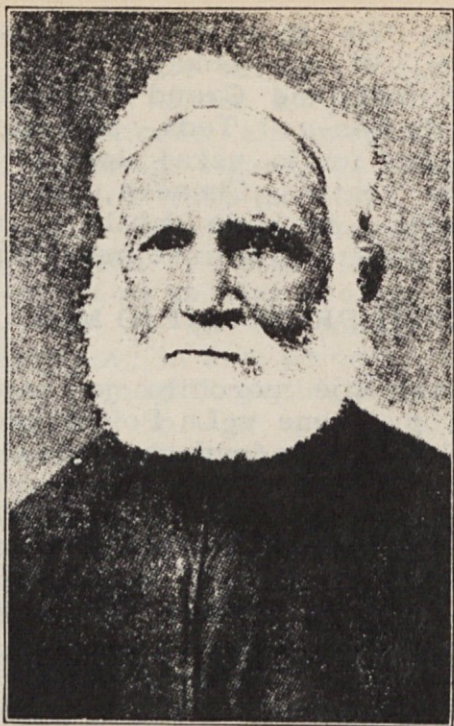
JEZUITI PREVZAMEJO MISIJON

Naslednje poročilo je napisal sedaj p. Chone v La Pointu dne 2. okt. 1848 za redovnega generala v Rimu: "Precej dolgo je, da Vam nisem pisal. Medtem smo začeli tu novi misijon pod imenom prečistega spočetja Marijinega. Nahaja se ob Gornjem jezeru blizu Grand Portagea, nekdaš Fort Charlotte, ob reki, ki loči Združene države od angleških posestev, malo višje od zapadnega konca otoka Isle Royale ali groblje. Mislim da bo začetka kakih 200 kristjanov, kolikor jih biva v teh krajih, kakor onih ki se nahajajo v Fort Williamu, postojanki družbe Hudson Bay Co., na angleškem ozemlju. Ti ubogi kristjani so bili mimogrede krščeni ter so videli potem le zelo poredkoma misijonarja. Mi smo prišli tja 20. pretečenega julija, pater Fremiot, brat De Pooter pa jaz. Našli nismo tam nikogar. Vse je bilo že na poti po letno plačilo, ki ga jim plačuje vlada Združenih držav. Naš voditelj je šel za njimi in je peljal one, ki še niso odšli iz prve postaje. Mala kočja je bila naše prvo zatočišče, našo prtljago pa so znosili pod šotor. 2. avgusta naslednjega meseca sem odšel, da se pridružim Indijancem, pustivši svoja tovariša z bolniki, ki niso mogli iti s trumo. Moj namen je bil dati vpisati na plačilni seznam nekega poglavarja, ki se je ločil zaradi nekkih težav od svojih ljudi in je bival potem na angleškem ozemlju. Namen svojega potovanja sem dosegel. Mislil sem,

da bom k večjemu en mesec z doma danes pa pričenjam tretji mesec, ker je bilo izplačevanje izredno zakasnjeno. Obžalujem pa samo nekaj, če bi lahko kaj obžaloval, kar je uredila Previdnost božja, namreč čas, ki bi ga lahko porabil, da naučim svoja tovariša očipevščine, sicer pa nisem popolnoma izgubil svojega časa. Poleg tega da sem pridigal vsako nedeljo po dvakrat ali trikrat, dva poduka v vsakem jeziku. Seznanil sem se s svojimi otroci. Imel sem zanje zvečer vsak dan molitve z majhnim poukom. Tudi mi je bil ponujen, če je to božja volja, misijon v La Pointe t.j. gosp. Baraga mi ga je ponujal, ki ima nadzorstvo nad temi misijoni."

Pater Fremiot je pisal kroniko misijona in je takole popisal prihod jezuitov v Pigeon River v nekem pismu z dne 24. julija 1849: "Proti poldnu (20. jul. 1848) smo vstopili v tale drugi Jordan, ki namaka našo obljubljeni deželo. Toda tu ni bilo Jibusitov, proti katerim bi se morali boriti; nikogar, ki bi nam odrekal zasesti v miru deželo. Izstopimo in kaj zagledamo? Tu pa tam nekaj nedokončanih hiš, drugod so stali še stebri kake opuščene kočje; potem v sredini na zvišeni ravnini ob reki lesena cerkev, kateri nekdaš ni manjkalo nič drugega nego streha, ki pa je sedaj razpadala; malo dalje hiša, ali če hočete uta, ki obstoja iz enega samega prostora in ki ti pusti gledati nebo skozi špranje v strehi. Ta hiša je določena za nas. Neki misijonar, gosp. Pirse (t.j. Pirc) jo je dal graditi s cerkvijo vred pred petimi leti. Potem so ga prestrašile težave, ki jih je povzročal misijon, in ga je pustil ter šel v Sault Ste. Marie: Sedaj v otavskem misijonu ob mišiganskem jezeru, v Arbrecrocheu. (Pater Fremiot žalibog ni poznal dejstev. Op. B.). V tej hiši

smo našli dva stola in eno mizo." Pater Chone, brat De Pooter in brodniki so odšli po preprostem okrepčilu v zaliv Princess Bay. Pater Fremiot je ostal sam do opoldne naslednjega dne. Tedaj se prikaže sedem Indijancev, od katerih je bilo nekaj krščenih, ki so prosili za misijonarjev blagoslov, drugi so bili pogani. Pater Fremiot jih je pogostil in dal jesti, kolikor je mogel. Po par dneh so začeli prihajati Indijanci bivat spet v Pigeon River. Dva Indijancasta začela graditi hišo za misijonarje. Pater Fremiot je porabil čas pred odhodom patra Chone-a v La Pointe s tem, da je študiral patra G. Belcourtovo slovnico očipevskega jezika (rokopis). Bila je to edina prilika, ker je ponesel pater Chone rokopis s seboj Fr. Baragi v La Pointe. Misijon so posvetili varstvu brezmadežnega spočetja Marijinega. Sredi gradbenega dela se je brat De Pooter vsekali po nerodnosti s sekiro v koleno do kosti. Indijanci so mu ustavili kri s tobakom. Tedaj je morala služiti enosobna koč, ki je bila kapela, shramba, dnevna soba, kuhinja in obednica, tudi za bolniško sobo. Nova hiša je bila končana in blagoslovljena 26. nov. 1848, najprej kot hiša potem kot kapela. Na sprednjem koncu so postavili tabernakelj in 6 lesenih svečnikov. Zavesa je ločila prezbitarij od ostalega stanovanja. Tu so se zbirali Indijanci dvakrat na dan; tu se je učilo 12 malih indijanskih dečkov ter 10 malih indijanskih deklic svojih črk v šoli, ki jo je vodil pater Fremiot. Ker hiše ni bilo mogoče nikoli segreti, se je večkrat zgodilo, da je moral odtajati zjutraj pater Fremiot črnilo. Ozebli so mu celo prsti, ko je opravljal svoj brevir blizu ognja. Pozimi nato pa je hiša sploh pogorela. Naslednjega leta 1849 so se preselili jezuiti v Fort William. O tem je

REV. DOMINIC DU RANQUET, S. J.

poročil 10. avg. t.l. pater Fremiot zelo obširno svojemu generalu v Rimu. Od l. 1849 do 1864 in pozneje so skrbeli za Indijance v Pigeon Riverju in Grand Portageu patri iz Fort Williama.

GRAND PORTAGE POD ŠKOFOM BARAGO

Ko je postal Baraga škof, je prosil nekatere škofo, ki so imeli svoje škofije okoli Gornjega jezera, da naj prepuste skrb za indijanske misijone. Tako je prosil 17. junija 1854 škofa Charbonela v Torontu, naj mu odstopi vse svoje indijanske misijone med Bruce Mine in Fort Williamom. 18. febr. 1855 je sporočil patru DuRanquetu v Fort Williamu, da spada Fort William, Fond du Lac in Grand Portage pod njegovo oblast, ker mu je odstopil škof te misijone ter pristavlja: "Storite, kar morete dobrega." Z

dne 5. avg. 1855 je izvleček pisma Indijancu Davidu Essibaniwaiian-u (kožuh divje mačke), kateremu je pisal po indijansko: "Zelo si se pregrešil. Pojdi k duhovniku in stori, kar ti poreče." L. 1855 je poslal Fr. Evgena Benoit v Grand Portage, da otvori šolo, kakor poroča Baraga zastopniku za indijanske zadeve dne 27. sept. 1855: "Šola v Grand Portageu je nova, ustanovljena šele pred kratkim. Ne morem povedati števila učencev te šole, ki jo vodi Evgen Benoit." Fr. Benoit je bil pravzaprav še tega dne v Saultu in se mu prav nič ni mudilo v Grand Portage. Dalje časa se je mudil pri g. Van Paemelu v

LaPointu. Poleti 1856 je vizitiral Baraga tudi te kraje, kakor je sam sporočil v detroitski katol. list Catholic Vindicator dne 1. sept. 1856: "Prevzv. škof Baraga se je pravkar vrnil iz dvomesečnega potovanja po Gornjem jezeru in je vizitiral nekatere misijone pod njegovo oskrbo. Odšel je iz Sault Ste. Marie dne 26. junija in je prišel po trudapolnem potovanju dne 11. julija v Fort William na kanadski strani Gornjega jezera. Tu je bil zelo prijetno presenečen nad ono lepo cerkvijo, ki so jo zgradili pred nekaj leti pod razsodnim vodstvom preč. patra Chone-a iz družbe Jezusove. Škof je pridigal tam

Sedanja cerkev v Grand Portage-u, ki jo je dal postaviti leta 1865 francoski jezuit pater Du Ranquet

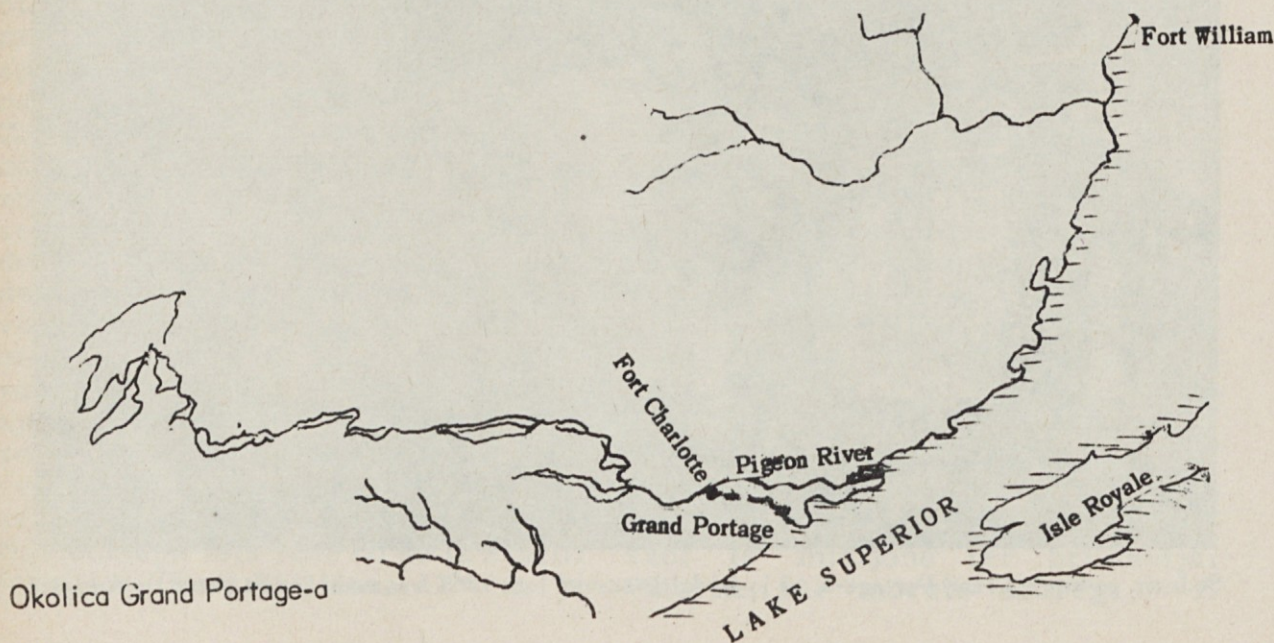
Indijancem, ki so bili vsi veseli, ko so slišali škofa pridigati v svojem lastnem jeziku, kar niso slišali nikdar poprej. Dne 13. julija je birmal 77 Indijancev in to je bila prva birma, ki je bila podeljena v onem misijonu. (Sedaj ima Fort William svojega škofa. Op.) Iz Fort Williama je šel v spremstvu preč. patra Duranqueta, d.J., v Grand Portage v Minnesoti. Tudi tu je pridigal večkrat Indijancem in podelil 20. jul. zakrament sv. birme 53 Indijancem, ki je bila spet prva ki so jo kdaj pomnili v Grand Portageu." Almanac za l. 1857 piše samo: "Grand Portage na severni obali Gornjega jezera blizu (državne) meje (Cerkev sv. Petra) oskrbuje od časa do časa preč. pater Dominik DuRanquet, d.J., ali pa preč. pater Chone, d.J., ki biva v Fort Williamu v škofiji Hamilton v zahodni Kanadi." Nadalje pa Almanac ne omenja več Grand Portagea v Baragovi škofiji. Baraga je pač videl da skrbe jezuiti prav dobro za indijanske misijone in da je zvezano

potovanje tja z velikimi izdatki, saj je plačal 24. julija 1856 nazaj grede iz Grand Portagea z hrano vred 26 dolarjev. 5. jan. 1858 poroča pater DuRanquet svojemu redovnemu generalu v Rimu o stanju misijonov Fort Williama, kjer pravi: "Grand Portage in Pigeon River v Združenih državah, v škofiji St. Paul, 2 dni hoda proti jugu; Napravili smo 6 obiskov; celotno število prebivalcev 140; število kristjanov 105; število poganov 35; Mala kapela iz tramov; šolo je postavila vlada."

Nadalje beremo še v Baragovih zapiskih, da je odgovoril šentpavelskemu škofu Graceu dne 18. marca 1864: "Vizitiral bom Grand Portage, toda potne stroške boste plačali Vi." 9. jun. t.l. se nato zahvaljuje škofu za ček v znesku 100 dolarjev za Indijance v Grand Portageu. 16. sept. t.l. poroča potem škofu Graceu: "Bil sem v Fort Williamu, toda 100 dolarjev sem poslal patru DuRanquetu, in pa indijanske knjige."

~

Ob koncu se zahvaljujem vsem, ki so mi pomagali zbrati stvarino za gornji članek, posebno mr. Joseph-u Gregorichu v Chicagi, Baragovi zvezi v Marquetteu in gospej Mazovec. Naj jim Bog povrne! - P. Bertrand

Rajsha na gorni jeser

Po sedanjem pravopisu:

Rajša na Gornji jezer

Spesnil **Franč Pirc**

To pesnitev misijonarja Franca Pirca priobčujemo v sedanjem pravopisu. Da bodo pa bravci videli, kako jo je napisal pesnik, sta prvi dve kitici natisnjeni tudi v starem pravopisu.

1. V dalni dsbeli indianski
Gorni jeser je prav velik
Hozhte vedit' lubi Krajnzi
Kaksben je njegov rasleg?
2. Vam en sapopadek striti
Je nar vezbi vsega sveta
Se barko okrog kraja priti
Je zbes tavshent ur boda
1. V daljni d'želi indijanski
Gornji jezer je prav velik.
Hoč'te vedit', ljubi Krajnci,
Kakšen je njegov razleg?
2. Vam en zapopadek st'riti:
Je naj večji vs'ga sveta;
Z barko okrog kraja priti,
Je čez tavžent ur boda;
3. Globočina, ravn ko v morju,
Je neizmerna skor' 'povsod;
Kadar barka zajde v širju
Zemlje vidit' ni nasprot'.
4. Pa viharji in vetrovi
Vedno s'meči tam kipe;
Kakor brijbe so valovi;
Mnoge barke potope.
5. Voda dobra je za piti,
Mrzla 'n čista kot kristal.
Boljših rib ni n'kjer dobiti;
Polno vseh povodnih ž'val'.
6. Okrog jezera so gozdi
In puščave vseh divjin,
Boršti cedrovi so gosti,
Polni mnogih sort zverin.
7. V teh puščavah nepriljudnih
z'vejo vendar tuđ' ljudje,
Ne s'cer v bišah imenitnih;
'z ljubja si šotore st're.
8. Oni ž've prav po siromaško,
K' manjka vs'ga potrebnega;
Zadržanja je divjaško,
k' so v nevednosti' ajdovstva.
9. Takim revam pomagati,
V sveti veri podučit',
Pravega Boga spoznati,
Je najboljši del storit'.
10. Po dolžnosti misijonarski:
Divjih ajdov poiskati,
Dat jim nauk izveličanski,
Pot v nebesa pokazati.
11. Sem podal na pot se ročno,
Od Saultanov vzel slovo,
Peljal z mojo barko srečno
se po Gornjem jezeru.
12. Vreme je b'lo prav pokojno;
Barka z mano plavala;
Pet dni po veslanj' nevtudno
Osemdeset ur prešla.
13. Pridemo pred mesto ajdov:
Misipikoten se prav';
Malo biš, velik' šotorov;
Najprijetnej' vseh puščav.
14. Osem b'lo je tu kristjanov;
Vsi so mi naprot' prišli;
Ravno toliko tuđ' Lutanov;
Drugi vsi so ajdje b'li.

15. Vsi so meni v roko segli
Prav'z veselega srca,
V novo bišo me spremili,
Kmal' je b'la kapelica.
16. Ko začel sem bil učiti,
Evangelij oznanj'vat',
So vsi b'teli k meni priti,
Me z veseljem poslušat'.
17. Bog požegna moje delo,
Da vsem ajdom gnade luč.
Meni je se srce vnelo
Za zveličanje njih duš.
18. Dan na dan učim neutrudno,
Da jim vero razložim,
Pot pokažem ž'veti brumno,
Ajdom zmote razkropim.
19. Kadar so b'li spre'brnjeni,
Od malikov odvrnjen',
V vsem potrebnim podučeni,
V sveti veri potrjen'.
20. So z veseljem krst prejeli,
Med kristjane b'li prištetí.
Če b'do zmiraj brumno ž'veli,
Bodo tud' v nebesa vzeti.
21. Tu sem d'bovno imel veselje,
Ki ga popisat' nisem v stan';
B'le dopolnjene so želje,
K' sem kršč'val poldrug dan.
22. Leto mesto spreobrnjeno
Novo je podobo imelo;
Malik'vanje b'lo zatreno;
Vse je vere b'lo veselo.
23. Drug'ga niso govorili
Ko od vere in Boga,
Vsi so se molit' učili,
Da b' častili Stvarnika.
24. Tak'le gnada, božja milost
Slepe ajde razsvetli,
Da nevednim bolj' zastopnost,
Iz neumnih modre st're.
25. Želil sem bil pač ostati
Dalje časa v temu mest',
Bolj natanko razlagati,
Vsem postavam biti zvest.
26. Pa sem zvedel drugih ajdov,
K' so v neverni b'li temoti,
K' ni b'lo tja se misijonarjev.
Ž'veli so b'li v en samoti.
27. Ukažem barkico priprav' ti
In na rajžo se podat',
Tud' bander'co gor' nastav' ti,
Svet' ga križa lep škrlat.
28. Od teh dobrih Indijanov
Naglo vzel sem bil slovo,
Od teh novih kristjanov
Ločil sem se pač težko.
29. Priporočil sem jim skrbno
Stanovitni v ver' ostati,
Jim obljubil sem za trdno
Večkrat še jih obiskati.
30. V zadnjič sem jih še požegnal
In izročil jih Bogu;
Hlapcem sem veslat' ukazal;
Kmal' smo v daljnem jezeru.
31. Men' je prav se dobro zdelo,
V duhu sem bil prav vesel,
Ko dopolnil sem en' delo,
ki ga je Bog za dobro vzel.
32. Ker ta revni Indijani,
En'ga mesta prebivavci,
Zdaj so dobri kristjani,
k' so mal' pred bili malik'vavci.
33. Zdaj pravični in nedolžni
Ljub'ga Stvarnika časte,
Gnade božje so deležni
Ino dobre so vesti.
34. Ljub' prijat' lji ino znanci,
Hval'te zmano vsi Boga,
Ker Gospod se nad Indijanci
Skaže to'k' dobrotljiv' ga.

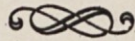
35. *Tud' posnemajte Indijane
in bodite po njih sled',
Lete nove kristjane
Vzemite k vašemu razgled.*
36. *Gnado božjo prav cenite
In obran'te dobro vest,
Le nedolžno vselej ž'vite
In Bogu ostan'te zvest'.*
37. *Ni je sreče večj' na sveti,
Kakor v gnadi božji ž'veti
Ni veselja boljš'ga najti,
ko nedolžno vest imeti.*
38. *Dokler duša je brez greha,
Je lepote angeljske;
Če Boga ljubiti ne neba,
Družbe je zveličanske.*
39. *Vsaka dobra čednost njena
Bode imela boljši lon,
Vseh cerkvenih šacov d'ležna
Nje srce je božji tron.*
40. *Ona je Bogu prijetna
Angelij var'b jo je vesel,
Več ko cel' svet ona vredna;
Kdo bo čast nje razumel.*
41. *Brumna duša, v dub' vesela,
Rada za Boga kaj st'ri,
V voljo božjo se sklenila,
Rada vse voljno trpi.*
42. *Dobro st'rit' so njene želje,
'zvol' si boljši del modrosti,
Božja služba nje veselje,
Hodi pravo pot svetosti.*
43. *K' svete zakramente uživa,
vnet', goreče je srce;
Dokler le na svet' prebiva,
k dobrem' tekne duši vse.*
44. *Duša trošta ima brez kraja,
Ko vest ji ne očita nič;
Dan na dan modrej' prihaja,
Zaslужenje zmeraj več.*
45. *Dobra vest in gnada božja
Brumno dušo veseli,
Noben pripadek nje življenja
Nepokojno ne stori.*
46. *Naj se spodaj zemlja trese,
Al' naj treska nad glavo,
Naj jo barka v morje nese,
Naj viharji š'me z vodo.*
47. *Dobra vest se ne prestraši
In se smrti ne boji;
K' je priprava k večni rajži,
Nič pri srcu ne boli.*
48. *Ko potrka smrt na vrata,
V večnost rajžo napove,
Brumni duš' ne bode grenka
Ker iz vere dobro ve:*
49. *Smrt pravičnega je lahka,
Prav sladko v Gospod' zaspi,
Reši duso 'z ječe trupla
In od vs'ga, k' na svet trpi.*
50. *Pa sodnika tud' resnice
Se pravični ne bo bal;
Krono lepo mu pravice
Za plačilo bode dal.*
51. *Ker obranil je pravičnost
In je živel bil po ver',
Bo za njega dobra večnost:
Užival bode večni mir.*
52. *Glejte vendar, ljub' kristjani,
Kak' vas srčne vera st'ri,
Če ste le Bogu prav vdani
in pravično ž'vite vi.*
53. *Le obran'te l'po nedolžnost
In se var'jte greba vsi,
Božjo ljub'te prijaznost,
Večne iščite šace si.*
54. *Če pa krstno oblačilo
Je omadež'van' že b'lo,
Naj bo prvo vaše delo
Ščistiti dušo in telo.*

55. *Le pokoro bravo st'rite;
Vse odpustil bo Goshod;
Pa pravični ostanite
In hodite pravo pot.*

56. *Gnada vas bo veselila,
Božja milost troštala,
Dobra vest pougod spremila,
Vera izveličala.*

57. *Smrt bo srečna, krona večna,
V neb' veselje b'te uživali,
Vaša sreča bo neskončna,
Večno z Bogom b'te kralj'vali.*

*Franc Pirc, l. r.
misijonar v Indiji 18. .
(letnica je v posnetku zakrita)*

Mati milosti v Mariboru.

Romarjevo slovo.

*Romar zadnjo pot potujem.
Romarji smo dvojen rod:
pol doma smo, pol na tujem,
romamo na večno pot.
Pesem spremlja naše gibe,
pesem slednji naš je gib:
kakor mimo valčkov ribe,
kakor vali mimo rib.
V potnem lesu nam je vžgano:
križ in sidro in srce;
slutnja sreče neugnano
zdoma z nami, k domu gre.
Naš predhodnik je Tobija,
Rafael je naš — spomin:
Spomni se nas, o Marija,
vračamo se iz tujin!
Romar grem po Mariboru.
Slomškov grob sem obiskal:
Da bi skorej v zlatem zoru
nov svetnik med nami vstal!
Za gorami dan se skriva..
Kam me vodiš, Rafael?
V tisto cerkev, kjer počiva
škoj-mučenec Mihael.
V tisto cerkev, kjer se javlja
vera v nežni silnosti;
v tisto cerkev, ki proslavlja
Mater božje milosti.
Sin Frančiškov jo je zgradil.
Ko se mu je nagnil dan,
kakor zrno se je vsadil
ob oltarju v sladki san.*

*Ptica najde svoje gnezdo
in lisica svoj brlog;
v Tebi vidi svojo Zvezdo
romar bežen in ubog.
Jutranja si kot Večerna
v mojih mislih in očeh:
vedno ista Zvezda verna,
v mestih, trgih in vaseh.
Jaz sem svetil z lučko borno,
jaz sem pel jim skromen spev;
Ti jim bodi Sonce vzorno,
Ti jim bodi svet Odmev.
Primi mojo trudno roko,
prehodiva mraz in mrak,
pelji, Mati, na visoko,
da bom vdihnil rajski zrak.
Bog iz Trojega telesa
Sinu storil je Srce,
širno stvarstvo in nebesa
vložil v Tvoje je roke.
Ko bi moral se odreči
Tebi, ali vsem stvarcem;
ne bi mogel se odreči
Tebi v blagor vsem stvarcem.
Eden si je med sinovi
svojo mater sam izbral;
z blagorji in blagoslovi
Mater milosti obdal.
Vseh rodov Pričakovanje,
Hrepenenje narodov:
Misli nanje, delaj zanje,
pošlji svoj jim blagoslov!*

Silvin Sardenko.

POSVEČENJE CERKVE SV. KATARINE V LOMU

Majhna vasica v podnožju še zasneženega Storžiča in Kukovnice, zelenih planin Javornika in Konjščice, tu niže doli dišečih gozdov in rožnatih senožeti in vrtov ter dreves, ki so vsa v cvetju, se belijo preproste hišice, med katerimi se dviga visok "turn" lomske cerkvice sv. Katarine.

To je vasica Lom.

Ta cerkvice je praznovala leta 1962 50letnico fare in župnije. To lepo cerkvico jena svoj zadnji god v zemeljskem življenju posvetil ljubljanski nadškof pok. dr. Anton Vovk 13. junija 1962.

Pred vrati v božji hram so nagovorili g. nadškofa Janezek, Vida in Tonček:

Ljubljeni gospod nadškof!

Vsa srca iz fare naše,
vas pozdravljajo toplo
in izrekajo v besedah
srčno dobrodošlico.

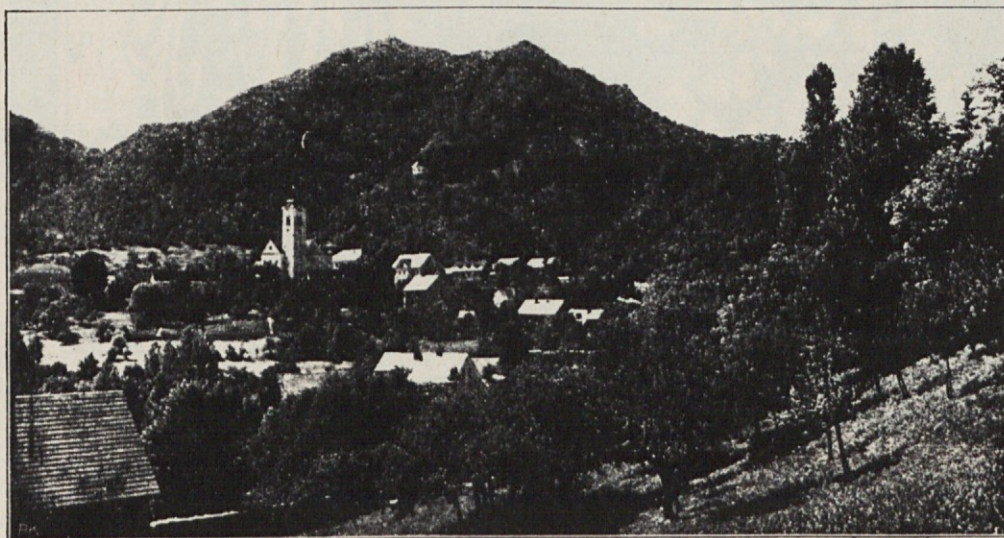
Mala vasica pod goram tu leži,
vsa še v pomladnem cvetju dehti,
sredi tega cvetja pa cerkev stoji,
da posvetite jo, vsa vas želi.

Na stotine src se vas raduje,
naša cerkvice praznuje,
v njo k molitvi hodimo,
da svojo dušo hranimo.

Za posvetitev, nadškof, - hvala vam,
za blagoslov pa božji hram odpre -
naj vam dobri prav vse poplača,
s prošnjo to srce se naše le k Njemu obrača.

Marijo bomo mi prosili,
naj zdravje, srečo da Vam Bog premili,
naj Vas varuje sv. Anton,
ki je Vaš in naš patron.

V spomin na cvetje
rdeče, plavo belo,
naroda slovenskega ime veselo,
naj Vam bo srčno drag spomin na Lom,
na cerkev sv. Katarine, naš božji dom.

Lom nad Tržičem

Ta nad 500 let stara cerkva v gotskem slogu ima baročne oltarje. V glavnem oltarju je sv. Katarina; na stranskih oltarjih pa sta majniška Marija in sv. Anton s 14. pomočniki. Ta oltar je eden najlepših v Sloveniji, posebno sedaj, ko je dobil novo oltarno mizo.

Skozi nekaj stoletij so jo pridni Lomlani prenavljali. Že nekaj let pa se msgr. dekan Viktor Zakrajšek zelo prizadeva, da bi jo še olepšal. Ta njegov in skupen trud fare je poplačan v novem prekrasnem oltarju sv. Antona, krstnem kamnu in božjem grobu, ki so prave umetnine.

Poslal John Dolčič, Fort Lauderdale, Florida

Janezek, Vida in Tonček

Akad. slikar Maksim Gaspari.

Zahvala

Bilo je v Parizu v začetku prejšnjega stoletja. Slavnoznani zdravnik dr. Depuytren, pravzaprav baron Depuytren, ki je dobil ta plemenit naslov zaradi velikih zaslug v zdravstvu -- je vzdihnil globoko. Utrujen je bil, dan je bil zopet dolg in njegova čakalnica je bila ves čas zasedena. Zadnji bolnik je odšel. Njegovi bolniki ga utrujajo. Bogati, odlični ljudje so mnogo bolj zahtevni nego preprosti, ker mislijo, da imajo kake predprave zaradi svojega stanu. Če je v pariški družbi kdo povprašal kako gospo, kako se počuti, je večkrat dobil takle odgovor: "Žal, moje zdravje ni najboljše, bila sem že pri baronu Depuytrenu." Doktor je dobro vedel, da se je o njem mnogo govorilo, bil je res izreden zdravnik in tisti čas "v modi".

Polagoma se je vzdignil in hotel oditi. Kratko, nekoliko boječe trkanje na vrata ga je vznevoljilo in skoro neprijazno je zaklical "naprej!" Duhovnik - župnik je vstopil. Njegova vanjost je kazala, da je bolj ubog, bil je suh, bled. Suknja je bila obnošena, svetila se je že bolj zelenkasto. Vrat je imel obvezan. Izgledalo je, da je prehodil dolgo pot. Čevlji so bili prašni, obraz zelo utrujen. Skoro bi mislili, da ne spada v to okolico. Taki bolniki so bili bolj redki pri Depuytrenu. Obotavlja je pozdravil zdravnik, a ne zaradi uborne duhovnikove zunanosti, saj je bil tudi zdravnik sin preprostih staršev in ponosen nanje. Pa danes je bil zares utrujen.

"Sedite vendar! S čim vam moram postreči?" - "Jaz - moje stare noge je zelo utrudila dolga,

naporna pot. Župnik sem in delam za tri občine."

"Vaš vrat - kajne? Oteklina?"

Duhovnik je prikimal in dolgo odstranjal obvezo.

"Teško sem se odločil, ampak naš okrajni zdravnik meni, da me samo vi še lahko rešite. Če bi bila to kaka zasebna zadeva, bi se ne upal priti k vam."

To je povedal tako kot bi se hotel opravičiti.

"Pa štiri občine in pošteni, dobri ljudje. Jaz---"

Zdravnik je prikimal. Pregledal je oteklino. Bolnik je zelo trpel, a se ni ganil. Tiho, nemo je sedel.

Tudi zdravnik je sedel. Dolgo je gledal župnika in premišljeval. Potem je zmajal z glavo in z obžalovanjem rekel:

"Prečastiti, duhovnik ste in moram vam povedati resnico."

Bolnik je pritrdil.

"Proti tej oteklini ni zdravila. Zelo mi je žal, da vam ne morem pomagati in tudi nihče drug vam ne more pomagati. Neozdravljivo. Ali me razumete? Neozdravljivo."

Župnik je prikimal. "Je pa že božja volja, da je tako." Prijel je za klobuk, z drugo roko pa segel v žep in podal slovečemu zdravniku pet frankov. "Oprostite, nimam več. Moja župnija je ubožna. Žal mi je, da sem vas nadlegoval. Vendar zdaj vem, kaj naj pričakujem. Lepo se zahvalim." - Nerodno je šel do vrat in še enkrat rekel: "Hvala, doktor!"

Baron Depuytren je nekoliko pomislil.

"Trenutek, prečastiti. Mogoče.. Povedal sem vam, da ni zdravila proti tej bolezni, pa morda bi lahko operiral. Seveda, samo poizkus, nič več. Ugodnega izida ne morem zagotoviti."

"Moj Bog, doktor! Z upanjem sem prišel. Režite, doktor, čim prej, tem bolje!"

Zdravnik se je malo nasmehnil,

"Le mirno, prečastiti. Pomislite, to je vse, a povem vam, da bo zelo bolelo, hude bolečine boste morali prestati."

Nekaj ur pozneje je bil duhovnik v bolnici. Drugega dne so morale imenitne dame in odlični gospodje potrpežljivo sedeti v čakalnici.

"Gospod baron je zaposlen z življenjsko nevarno operacijo in se oprošča za nekaj ur."

Ob doktorju Depuytrenu stoji šest zdravnikov. Operacija je bila tiste čase redke dogodek. Narkoze še niso poznali, alkohol je bilo edino olajševalno sredstvo, pa ni zalegel mnogo. Bolnik je moral prestati neizmerne bolečine, zgubil je mnogo krvi. Pa nobenega glasu ni slišati iz njegovih ust.

"Naredili smo", je rekel zdravnik. "Do zdaj je šlo vse dobro, upajmo naprej!"

Ali je župnik slišal te besede? Onesvestil se je.

Vsak dan je dr. Depuytren obiskal svojega bolnika. Kot čudež je to; gre na bolje, nobenih komplikacij. Ko je bil že toliko boljši, da je lahko mislil na povratek med farane, je v zadregi vprašal za račun.

Depuytren je zamahnil z roko. "Oh kaj, - glavno je, da ste ozdravljeni. Vse dobro in srečno naprej!"

Življenje gre mirno svojo pot. Pozna jesen je bila, ko je spet nekdo potrkal na dr. Depuytrenova vrata. Bil je zopet župnik, suh in utrujen kot pred meseci, toda zdrav in ožgan od sonca. Na rokah je imel pokrito košaro.

"Doktor, prinašam vam zahvalo mojih faranov. Poglejte hruške! Takih ni v Parizu. So iz mojega vrta. In obe kokoši pošilja cerkovnik - sta mladi. In - oh to vino tu - je izvrstno. Župan ga pošilja. Je staro

in ga ima še od starega očeta. In tu - svež, kmečki kruh..."

"Prečastiti!" - ga je prekinil zdravnik nekoliko trdo, ker kirurg ne sme kazati svoje ginjenosti, "tako velik ni bil moj račun. Pojdite z menoj, danes ste moj gost. Sicer nisem izmed tistih, ki bi mnogo hodili po cerkvenih stopnicah, a nočem, da bi vaši farani očitali, da sem ravnal nečastno z vami."

Župnik je ostal pri zdravniku dva dni.

Vedno, ko se je poslavljal jesen, je prišel župnik v Pariz. Vselej je prinesel košaro z najboljšimi darili in je ostal en ali dva dni doktorjev gost.

Nekega dne pa je dobil župnik pismo:

"Prečastiti! Danes potrebujem jaz zdravnika. Pridite hitro, da ne bo prepozno. Vaš prijatelj Depuytren."

Župnik je hitel in ni prišel prepozno.

"Pomagati mi boste morali, prečastiti," je šepetal učeni zdravnik. "Veliko sem pozabil, moj poklic, saj veste, svet, ljudje -".

In župnik je pomagal.

Čez nekaj časa je vzdihnil umirajoči:

"Verujem, verujem, da bom prejel svojega Boga."

Pogreb je bil res nekaj posebnega. Med pogrebci je bil nekdo, ki se v življenju ni hotel izkazovati - župnik s kmetov. Zadnji je še stal pri odprtem grobu in je še molil, ko so že vsi drugi zapustili pokopališče. Nato se je vrnil v svoj svet.

"O kako dober si moj ljubi Bog, ki si izkazal usmiljenje njemu, ki se je ravnal po petem izmed osmih blagrov: Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli!"

SLOVENSKO IZSELJENSKO SEMENIŠČE -

ROŽMANOVA ROMANTIKA

(Nadaljevanje iz AVE MARIA KOLEDARJA 1963)

Leta 1951. je slovensko izseljensko semenišče doživelo veliko veselih trenutkov, pa tudi mnogo bridkih ur. Škofu dr. Gregoriju Rožmanu pa je božja previdnost že na tako obložene rame naložila nov križ velikih skrbi in nevšečnosti.

ŠTIRI NOVE MAŠE ZA VELIKO NOČ

Dokler je bilo slovensko izseljensko semenišče v San Luisu, so slovenski bogoslovci vsako leto za nekaj tednov šli iz San Luisa na počitnice v kraj Carolino, kjer so imeli jezuiti iz buenos-aireskega semenišča svoje počitniške prostore, ki so jih kupili od rudniškega podjetja, ki je tam opústilo kopanje in

iskanje zlata. Tej pristavi so jezuiti dali ime Villa San Ignacio - Vas sv. Ignacij. Nekajkrat so bili pred slovenskimi semeniščniki že jezuitski kleriki na počitnicah. Redno pa je bil tam vsaj kak jezuit, vedno pa vsaj jezuitski redovniški brat, ki je bil nekak upravnik vse jezuitske posesti tamkaj. Z njimi se je slovensko semenišče prav dobro razumelo. Te jezuite mora slovensko semenišče šteti med velike dobrotnike. Za prostore niso zahtevali nobene najemnine, za hrano smo pa sami skrbeli. Z bogoslovci je bilo redno po nekaj duhovnikov iz semenišča. Kraj je bil nekako 1400 metrov visoko nad morjem s samotnimi dolinicami, večjim hribovskim potokom ali rečico za kopanje, ki so jo je-

Slovenska bogoslovska skupnost v San Luisu dne 19. marca 1951, ko so bili posvečeni štirje novomašniki in devet subdiakonov: v prvi vrsti spredaj: prelat dr. Odar, ob njem dr. Fr. Gnidovec in dr. F. Žakelj, na vsaki strani po dva novomašnika; v prvi vrsti stoji devet subdiakonov. Za njimi drugi bogoslovci.

zuiti kmalu zgradili in naredili umeten jez. Tako so bogoslovci v krasnem hribovskem podnebju imeli dosti priložnosti za kopanje. Nad dolinami so se pa dvigali lepi vršaci. Najvišji hrib Tomalasta je bil visok nad 2000 metrov. Mlade noge bogoslovcev, pa tudi starejše profesorjev so ponovno obhodi-
le te vrhove.

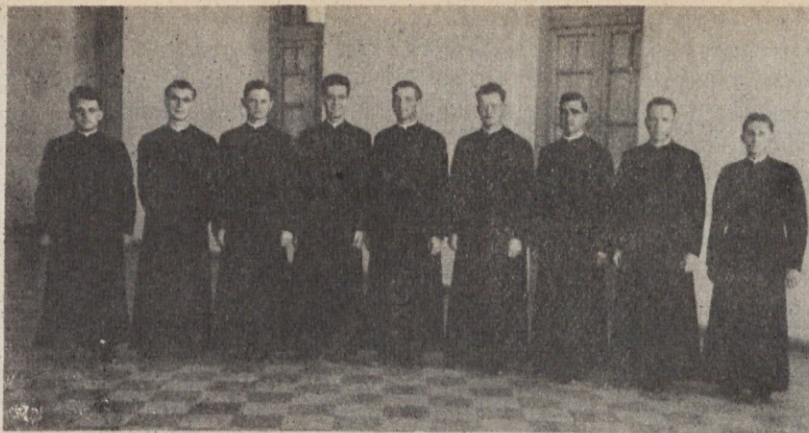
Leta 1951 so bili bogoslovci tam od 27. januarja do 12. marca. Semenišče je imelo redno kmalu v začetku šolskega leta duhovne vaje. Komaj smo dobro začeli z rednimi predavanji v San Luisu meseca aprila 1948, je došel iz Buenos Airesa pavlinec Frančišek Rotger voditi duhovne vaje. Drugo leto jih je vodil nemški jezuit p. Hörmann, ki se je pred hitlerizmom umaknil v Argentino in deloval v Mendozi. Tretje leto so poklicali iz Buenos Airesa baskovskega redemptorista Alfreda Sanche-
sa. Leta 1951 pa se je zgodila pomota. Jezuitski pater Evgenij Berté, profesor za prirodoslovje na jezuitskem srednje-
solskem zavodu Salvador v Buenos Airesu se je pojavil mesec dni prehitro na škofiji v San Luisu za vodstvo duhovnih vaj v semenišču. Škof dr. Anton Emilij di Pasquo pa ga je poslal kar za semeniščniki v Carolino, naj ima tam duhovne vaje. Nekaj dni za njim je škof sam prišel za nekaj

dni tja in imel sam kaki dve uvedni pre-
mišljevanji za bogoslovce. Opomnimo, da so redno vsa leta skoraj vsi duhovniki iz semenišča delali z bogoslovci letne duhovne vaje, ki so redno trajale po šest dni. To leto so bili bogoslovci skraja malo nejevoljni, ker so tako izgubili skoraj teden dni počitnic. Duhovne vaje so se začele 13. februarja zvečer. Kmalu so sprevideli, da je bila ta hribovska samota v prijetnem podnebju kaj pripravna prav za duhovne vaje. Dobri pater jih je znal lepo osvojiti. Ostal je z njimi nekaj časa na počitnicah. Kot dober prirodoslovec jim je na sprehodih po hribih in dolinah in pri kopanju marsikatero zanimivost razložil. Tako so bili kar zadovoljni. S temi duhovnimi vajami se je lepo število bogoslovcev pripravilo na prejem svetih redov.

Tisto leto je bila cvetna nedelja že 18. marca. Ker je škof dr. Anton Emilij di Pasquo imel to nedeljo druge slovesnosti v stolnici, je delitev svetih redov preložil na 19. marec, na veliki ponedeljek. Ta dan je bil za slovensko semenišče velik dogodek. Tehle devet bogoslovcev je prejelo prvi višji red: subdiakonat: Čuk Julij, Dejak Anton, Flek Vinko, Horn Jože, Kunčič Jože, Povše Milan, Puš Jože,

19. marca 1951 posveceni novomašniki: Od leve proti desni: Kukovica Alojzij, Ogrin Tone, Grilc Janez, Zupančič Alojzij

19. marca 1951 posvečeni subdiakoni. Od leve proti desni: Kunčič Jože, Dejak Tone, Flek Vinko, Horn Jože, Povše Milan, Puš Jože, Rijavec Vencelj, Čuk Julij, Rozman Branko.

Rijavec Venceslav in Rozman Branko. Tile štirje diakoni pa so prejeli mašniško posvečenje: Grilc Janez, Kukovica Alojzij, Ogrin Anton in Zupančič Alojzij.

Novomašnik Grilc Janez je odšel proti Buenos Airesu, kjer je imel nekaj bližnjih sorodnikov ter na velikonočni praznik, 25. marca, zapel novo mašo v Ramos Mejia pri Buenos Airesu, v župnijski cerkvi karmelske Matere božje, kjer imajo slovenski naseljenci iz tamkajšnje okolice že vsa leta svojo slovensko božjo službo ob nedeljah in praznikih. Novomašno slavlje je bilo prav prisrčno. Fantje in dekleta so napletli za novomašno slovesnost okrog sto metrov vencev. Slovenskih ljudi se je na novi maši v cerkvi zbralo toliko kot še nikoli. Pridigal mu je g. Jože Jurak, takratni kaplan v Chivilcoyju. Takratni argentinski župnik De Nicolay je tudi stopil na prižnico, pozdravil novomašnika in slovenske vernike argentinskim župljanom stavil za zgled. Ta župnik, ki je sedaj generalni vikar v škofiji Mardel Plata, je bil Slovencem vedno naklonjen. Novomašnik Grilc Janez je šel najprej za kaplana v Bragado v mercedeski škofiji, da je takratni mercedeski škof Serafini dovolil Jožetu Juraku oditi iz njegove škofije na pomoč v Buenos Aires za slovensko dušno pastirstvo. Tam je potem deset let urejeval Duhovno življenje. Gospod Janez Grilo,

ki so ga v Bragado zelo radi imeli, pa je čez nekaj let po prizadevanjih pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana in drugih oseb odšel v Venezuelo skrbet za duše slovenskih rojakov. Ze več let deluje kot kaplan na župniji Chacao, hkrati pa se izredno vneto prizadeva za versko, нравno in kulturno življenje slovenskih naseljenecv v Venezueli.

Kukovica Alojzij, doma iz Device Marije v Polju - kasneje so se preselili v Ljubljano in stanovali v Cekinovem gradu poleg Tivolija - iz družine, ki je štela več otrok, kot je postaj križevega pota, pa je prvo presveto daritev opravil tudi na velikonočno nedeljo med slovenskimi rojaki v Mendози. Tam sta takrat živela s svojima družinama novomašnikova rojaka iz Device Marije v Polju: brata Rudi in Ernest Hirschegger. Novomašna slovesnost je bila prav prisrčna in domača. Pridigal mu je semeniški spiritual dr. Filip Žakelj. Po novi maši je novomašnik za kratek čas šel na obisk k svojim staršem v Ecuador, potem pa se vrnil v San Luis in začel s študijem za doktorat, ki ga je končal kmalu po drugem obisku škofa dr. Gregorija Rožmana v Argentini, ko se je semenišče že preselilo v Adrogué. Škof dr. Gregorij Rožman ga je določil za prefekta v novoustanovljenem Skofovem zavodu v Adroguéju. Po smrti prelata dr. Alojzija Odarja (20. maja 1953)

pa ga je isti škof imenoval za predavatelja cerkvenega prava na slovenski izseljenski teološki fakulteti. Obojno dolžnost je vršil nekaj let, dokler ni 25. januarja 1957 vzel slovo od Adroguéja - takrat je bil škof dr. Gregorij Rožman tretjič in zadnjič na obisku v Argentini - ter preko Kanade, kjer je obiskal svoje domače, odšel v noviciat Jezusove družbe v St. Andraž v Labotsko dolino na Koroškem. Kasneje je nekaj časa živel bolehen v Nemčiji, tam končno naredil redovniške zaobljube, potem pa v Rimu na Gregoriani na cerkvenopravni fakulteti študiral cerkveno pravo in naredil licenciat iz njega. Zaradi rahlega zdravlja je moral za nekaj časa prenehati s študijem. Leta 1962 se je vrnil v Argentino in nekaj časa živel v Adroguéju, da se mu je zdravje malo izboljšalo. Potem pa se je preselil v jezuitski zavod Salvador v Buenos Aires. Leta 1962 je drugo polovico leta po nekaj ur predaval moralno bogoslovje v slov. semenišču, isto je vršil prvo polovico leta 1963. Hkrati pa je prevzel duhovno vodstvo slovenskih akademikov in akademičark.

Novomašnik Tone Ogrin je tudi prvokrat zapel glorio na velikonočni praznik v salezijanski cerkvi v ulici Belgrano v Buenos Airesu, kjer so Slovenci imeli

ob nedeljah in praznikih božjo službo precej let. Pridigal mu je brat Janez Ogrin. Pri slovesni maši so mu pa stregli sami Ljubljanci: dr. Ignacij Lenček in njegov brat Ladislav Lenček CM ter bogoslovci: Branko Rozman, Makovec Bogdan in Himmelreich France. Pel pa je slovenski pevski zbor Gallus. Novomašnik je prav tako kot njegov brat Janez več let rastel med Frančiškovi križarji v Ljubljani, ki jih je p. Odilo Hajnšek znal tako prijateljsko in fantovsko vzgajati. P. Odilo je kasneje delal na to, da bi prišla v Združene države, ker je tam še živel njun oče. Po očetovi smrti pa sta to misel opustila. Kakor sta bila pokojna brata dr. Aleš in France Ušeničnik v bratski ljubezni povezana med seboj, tako sta podobno tudi brata Janez in Tone Ogrin. Brat Tone je sicer nekaj časa mislil na doktorat, pa je to misel opustil in skoraj vsa leta kot duhovnik preživel skupaj s svojim bratom kot njegov kaplan najprej v obširni in peščeni in suhi pampi v Nueva Galia, kasneje pa v zelo prostrani župniji Lujan. Tam sta še danes. V večjem kraju Quines sta spravila pokonci celo župnijsko srednjo šolo, na kateri oba poučujeta kar po precej ur na teden. Obe omenjeni veliki župniji sta v sanluiski

Novomašnik Kukovica Alojzij z novomašnimi gosti

Novomašnik Grilc Janez z novomašnimi gosti

škofiji.

Novomašnik Alojzij Zupančič je pa prvo slovesno mašo imel na belo nedeljo v lepo okrašeni novi cerkvi Matere božje v Floridi poleg Buenos Airesa, kjer se slovenski naseljenci že od začetka pa do danes shajajo k duhovnim obnovam in svetim uram ob prvih četrtkih zvečer. Pridigal mu je bivši šentpeterski župnik in duh. svetnik Alojzij Košmerlj. V cerkvi ga je lepo pozdravil domač župnik Roman. Novomašniku sta stregla g. Albin Avguštin, takratni slovenski kaplan v Floridi, in bogoslovec Julij Čuk, ki je prejel subdiakonat isti dan kot Alojzij Zupančič mašniško posvečenje. Gospod novomašnik je ostal v sanluisški škofiji. Najprej je bil kratko dobo kaplan v župniji Renca. Potem pa ga je škof poslal v mestece San Francisco za župnijskega upravitelja. Njegova bližnja soseda sta Janez in Tone Ogrin. Že precej let poučuje tudi filozofijo na tamkajšnji državni srednji šoli. (1)

MARIJA NAS BO NAJBOLJ SREČNO VODILA

Na praznik Matere božje dobrega sveta 1951 je škof dr. Gregorij Rožman pisal bogoslovcem kar nekako pastirsko pismo, ki se ga vsakemu bogoslovcu in duhovniku

splača premišljevati. Nekatere besede in stavke je kar z velikimi črkami tipkal. Takole se pismo glasi:
DRAGI BOGOSLOVCI!

Za vse praznike in spominske dneve ste mi poslali lepa voščila. Iz Caroline pa ste mi dali obširno poročilo o vašem počitniškem življenju. Za vse se vam najlepše zahvaljujem.

Zdravi in spočiti ste začeli novo šolsko leto. Naj vam Bog potrebno zdravje ohranja; pa tudi sami morate po pameti skrbeti za svoje zdravje. To je dolžnost po peti božji zapovedi. Torej ne grešite zoper svoje zdravje, pa ne bodite zanj nervozno zaskrbljeni, saj ve vaš nebeški Oče, da vam je gotova mera zdravja potrebna za delovanje v vinogradu njegovega Sina.

Z optimizmom in zaupanjem zajadrajte v novo šolsko leto, ki bo precejšnjemu številu izmed vas zadnje šolsko leto. Izrabite ga dobro, da postanete dobri, delavni, goreči duhovniki, ki se najprej trudijo za lastno popolnost, da morejo tako biti sposobnejši buditelji in voditelji duš, katere vam bo Gospod izročil v oskrbo.

Živimo v apokaliptični dobi, ko je dvoboj med sovraštvom satanovim in med ljubeznijo božjo v človeških dušah razpaljen do vrhunca. Tisoči in milijoni duš so pritegnjeni v to borbo, gre za njihovo večno

Na srebrni maši g. prelata dr. Alojzija Odarja v San Luisu
dne 21. junija 1951

usodo. In mi duhovniki smo postavljeni v prve vrste, na odgovorna mesta za vodstvo in zgled zvestobe, gorečnosti in junaštva - ne tvegavega, ampak junaštva potrpežljivosti, junaštva zaupanja v najbolj nevarnih in brezizglednih položajih, junaštva gorečnosti, ki je v nas ne ugasi niti najdivjeje sovrašтво, niti navidezna brezuspešnost vseh naših načrtov in naporov.

V to službo nas vodi Jezus včasih skozi prav težko šolo, ko nam odvzame celo pomoč tistih, ki nam hočejo in nameravajo pomagati, a se ti dobri nameni spremene v nepričakovano oviro, preizkušnjo in razočaranje. Tako pot nas Jezus često vodi, ne zato, da bi se zlomili, ampak da premagamo svojo občutljivost in zadnje ostanke napuha in pretiranega samoljubja, da postanemo pred Jezusom NIČ, tak nič, o katerem govori sv. Pavel: "Izvolil si je Bog to, kar ni nič, da uniči to, kar je, da se noben človek ne bo hvalil pred njim" (1 Kor 1, 28. 29).

MI SMO JEZUSOVI SODELAVCI! Takšna je božja ekonomija, da brez našega sodelovanja Jezus NE naklanja sadov svojega odrešenja dušam, ne našim ne drugim. Mi smo njegovi najožji "ministri" -

poklical nas je za najtežje naloge v borbi sedanjosti. Zdi se, da imam prav, ako trdim, da toži nad nami razočaran, ker je več pričakoval od nas na podlagi velikih milosti, s katerimi nas je "ordiniral". Kdo naj mu pomaga, če mu mi odpovemo, če nas mehkužnost tega sveta skvari, da nismo več ne sol ne luč ne mesto na gori? Če naj Jezus svet v sedanji krizi reši, potrebuje požrtvovalnih sodelavcev, duš - žrtev.

Ali ste pripravljeni izpolniti Jezusovo pričakovanje? Mu ustreči v vsem in vedno? Reci: Ecce, ego, Domine - Glej, tu sem, porabi me? V to pripravljenost naj je usmerjena vaša vzgoja in samovzgoja. Naj Jezus v nas najde sodelavce, kakršnih v sedanjih časih išče, želi in - smemo reci - potrebuje. Vsa sreča duhovništva obstoja prav v tem, da se Jezusu brez-pogojno in brez omejitve damo na razpolago. Vse udobje in blaginjo, ki jo morda kje življenje duhovniku ponuja, ne pomeni za nas sreče, nasprotno: zelo verjetno pomeni pot v nesrečo in končno v pogubljenje. Naša sreča in globoka zadovoljnost je, da smo taki, kakršen je naš Učenik.

MARIJA nas bo najbolj spretno vodila, da postanemo takšni, kakršne nas Jezus

v sedanji dobi želi imeti, ker je Marija šla tudi po tej poti. Tri njene besede večkrat premišljujemo:

ECCE (ancilla Domini): To hočemo tudi mi biti, služabniki vselej in v vsem, ne prisiljeni, ampak v ljubezni in iz ljubezni. V tem spoznanju in s tem sklepom vstopimo v ljubezen božjo. Kakor bi stopili iz brega v morje za kopel, z vsakim korakom pridemo globlje, tako nas ta beseda pravilno razumevana, vede vedno globlje v morje Jezusove ljubezni.

FIAT (mihi secundum verbum tuum): S tem se popolnoma predamo, vdamo, izročimo Gospodu; ne vodi nas več naša volja, ampak samo njegova. Kakor magnetna igla k magnetnemu tečaju, tako se skloni naša volja vedno v smer božje volje. To so neprenehna dejanja ljubezni.

MAGNIFICAT: Pesem hvaležnosti in ljubezni do Gospoda, da nas je izbral, poklical in s svojo milostjo usposobil za najbližjo službo, za udeležbo njegove intimne ljubezni in njegovega trpljenja. Ljubezen, ki se je iz Jezusovega Srca izlila v naše duše, se v tej himni staka nazaj v božje Srce - izmenični tok ljubezni, ki spaja naša neboglejna srca z božjim Srcem.

Kakšne čudovite in blažene perspektive! V tej perspektivi ves svet in vse razmere v njem dobivajo drugo podobo, vse se kaže v pravilni velikosti, v pravih odnosih; nič več nas ne motijo najbližji predmeti, ki se nam zde veliki in važni, a zakrivajo mnogo večje in važnejše v daljavi, da jih ne vidimo in mislimo, da je kos zemlje do bližnjih gora že ves svet.

Skušajmo iz božje perspektive gledati na svet, narode in države in na svojo najožjo okolico, da bomo bolj pravilno vse presojali po resnični pomembnosti, velikosti in vrednosti. Mnoge stvari, ki so nas doslej motile, nas ne bodo več begale, vzeli jih bomo kot človeško nujne spremljevalce na poti k Jezusu, ki čaka na naše popolno sodelovanje.

S svojo molitvijo spremljam vašo pot in vam vsem želim: DOBRO SREČO IN SREČEN PRIHOD NA CILJ!

Pozdrav in blagoslov!

Gregorij Rožman, škof ljubljanski (2)

KAR CELA VRSTA ŠKOFOVIH NAVODIL

2. junija 1951 je škof dr. Gregorij Rožman odgovoril semeniškem spiritualu na dve pismi. Odgovor razodeva, kako so bile škofu prav vse semeniške zadeve pri srcu. Posameznim mislim in navodilom bo treba dodati kratka pojasnila.

Pismo takole začenja:

"Dragi gospod spiritual! Vaše pismo z dne 25. maja sem danes dobil - tudi velikonočno vaše poročilo sem prejel. Najlepša hvala za poročila; če ni treba nujno takoj odgovoriti, pa mi obleži, shranjam pa poročila vsa, morda pridejo kdaj v arhiv doma, da bo kaj originalnih poročil na razpolago za zgodovino teh prečudnih časov, v katerih živimo. Nekaj kratkih pripomb k vašemu zadnjemu poročilu."

Najprej obravnava zadevo bolehnih bogoslovcev:

"Da je 5 bogoslovcev imelo mesece dolgo vsak dan zvišano temperaturo, sem zaznal od drugod - od bogoslovcev samih indirektno. Meni samemu ni nobeden pisal. To dejstvo me je vznemirilo, kar bi bilo verjetno znamenje začenjajoče se Tbc. Gospodu prelatu nisem pisal, da so jetični, ampak, da se bojim, da bodo postali."

Sam se nič ne spominjam, da bi kaj več bogoslovcev tisti čas resno bolehalo. Seveda je bilo tisti čas bogoslovcev precejšnje število. Morda so bile pri kom res posledice vojske in taboriščnega življenja marsičesa krive. Zdi se pa, da je škof dobil malo pretirano poročilo, pa je v svoji očetovski skrbi, ki jo je vedno imel za mladino, prelatu dr. Alojziju Odarju izrazil to zaskrbljenost. Toliko se pa spominjam, da se je pokojni prelat ob tej škofovi pripombi precej razburil. Bil je bolj občutljive narave. Zato so ga kakšne opombe ali navodila od drugod precej zbolela. Ker je pa v temle primeru škof imel ob pretiranem poročilu preveč hude predstave o bolnih bogoslovcih, se je pa prelat še bolj vznemiril.

Ze vemo, kako vnet je bil škof za Bogoslovsko zvezo (3). Zato v pismu pravi:

Že leta 1950 je takratni semeniščnik Tone Gosar dal pobudo, naj bi semeniška Marijina kongregacija poslala sv. očetu Piju XII. prošnjo za razglasitev nauka, da je Marija srednica vseh milosti. O vsej zadevi je bil obveščen po spiritualu tudi prelat dr. Alojzij Odar, ki ni bil za to navdušen, a je pristal na to, da Tone Gosar to željo sporoči škofu dr. Gregoriju Rožmanu. O tej stvari smo pri semeniški Marijini kongregaciji ponovno razpravljali. Tako se je spočela nova misel, naj bi prošnjo poslala slovenska izseljenska teološka fakulteta in semeniška Marijina kongregacija in morda bi navdušili še slovenske izseljenske vernike v Argentini, da bi prošnjo podpisali. Spiritual je te misli sporočil škofu, ki je na to tole pripomnil:

"Glede prošnje na sv. očeta za razglasenje dogme o Marijinem sredništvu tole: Je prav, da se take prošnje pripravljajo s temeljitim študijem in mnogo molitve. Ne mudi se tako, da bi moralo to biti kmalu: boljše je počasi, a temeljito pripravljati. Posebno prošnja fakultete mora biti teološko dobro podprta - ne samo prošnja, ampak študija (kratka), ki nakazuje dokaze. Kar bi kongregacija dala in verniki, to je lahko bolj prošnja. Ob priliki bom gospodu prelatu omenil, naj fakulteta začne stvar študirati, saj ni treba v par tednih to končati. Časa dosti, naj bo torej vse, kar se napiše, temeljito, kolikor mogoče kratko in dobro."

Pokojni prelat dr. Alojzij Odar ni nikoli ničesar omenjal, da bi mu škof dr. Gregorij Rožman o tem kaj pisal. Marijina kongregacija pa se je za to iskreno prizadevala (4).

O liturgični vzgoji v semenišču je škof izrazil te misli in želje:

"Glede liturgične vzgoje tole: Seveda je potrebno, da se praktično uvedejo v liturgijo, ne samo teoretično, tako da bodo znali uvajati tudi vernike v smisel liturgije in v sodelovanje pri liturgiji. Nekaj pomaga teoretični pouk liturgije, meditacije (liturgične), ki so tu pa tam lahko zelo bogate in praktične. Pisal bom gospodu prelatu, naj se vrše večkrat slovesne maše z

asistenco ob nedeljah in praznikih, da se subdiakoni v svojih funkcijah tudi praktično izveščajo, pa zdaj imate dva prezbiterja, ki lahko asistirata. In tedensko vsaj eno recitirano mašo."

V ljubljanskem semenišču je bila liturgična vzgoja precej močna. Tako se n.pr. spominjam, kako nas je spiritual dr. Ciril Potočnik v tem pogledu natančno vzgajal; na več načinov smo se med tednom udeleževali sv. maše v semeniški kapeli; bilo je veliko vaj v gregorijanskem petju; primeroma dosti smo semeniščniki morali prepevati pri slovesnostih v stolnici, pa tudi asistirati je bilo treba pogosto pri slovesnih pontifikalnih mašah, vsako nedeljo pa pri slovesni korarski sv. maši. Prošt Ignacij Nadrah nas je kot semeniški ravnatelj redno vsako soboto ob treh popoldne pri vzgojnem govoru opomnil na liturgične napake, ki jih je kdo naredil pri asistenci prejšnjo nedeljo ali na kak praznik.

V tujini so razmere same otežkočevale globoko liturgično vzgojo v semenišču. Dokler je bilo semenišče v benediktinski opatiji v Pragli, so se bogoslovci poleg jutranje sv. maše ob nedeljah in zapovedanih praznikih udeleževali še slovesne dopoldanske sv. maše v benediktinski cerkvi. V Briksnu so bili bogoslovci v škofijskem semenišču in so z domačimi bogoslovci bili pogosto navzoči pri velikih slovesnostih v briksenški stolnici. Tudi po prihodu v San Luis smo morali duhovniki in bogoslovci ob največjih praznikih streči škofu dr. A. E. di Pasquo v sanluisški stolnici. Po prihodu v San Luis je redno g. prelat imel vsak dan sv. mašo za bogoslovsko skupnost. Odlično je predaval liturgiko, toda praktične liturgične vzgoje je bilo pod njim malo. Recitirane sv. maše ni bilo menda nikoli. Ker sam ni bil pevec, tudi pete sv. maše ni bilo nikoli. Glede slovenskih pesmi je bil mnenja, da so brez posebne vsebine. Zato mu je bilo dovolj, da so zapeli le prvo kitico kake pesmi. Tako se je zgodilo, da so nekoč pri eni sv. maši peli dvanajst kitic dvanajstih različnih pesmi. Slovesno sv. mašo z diakonom in subdiakonom smo ves

čas svojega bivanja v San Luisu v semeniški kapeli imeli le na praznik Marijinega vnebovzetja leta 1950, ko g. prelata ni bilo doma. Peto sv. mašo smo pa menda tudi le enkrat imeli, to je na praznik vseh svetnikov leta 1950, ko je Pij XII. razglasil versko resnico o Marijinem telesnem vnebovzetju.

Zato je škofova želja glede liturgične vzgoje dosti razumljiva. Takrat, ko je to pisal, je bilo v semenišču 9 subdiakonov. Nekaj dni nato - 10. junija 1951 - pa je škof dr. A. E. diPasquo posvetil še dva nova: Toneta Gosarja in Antona Škulja. V semenišču pa sta tisti čas študirala za doktorat pred nekaj meseci posvečena duhovnika: Kukovica Alojzij in Ogrin Tone.

Zanimiva je nadaljna škofova opomba glede njegovih osebnih finančnih možnosti:

"Da bi prišel na ordinacije ob sklepu sedanjega šolskega leta, ne verjamem, da mi bo mogoče - enostavno zaradi pomanjkanja sredstev za tako dolgo in drago pot ne bo mogoče. Pot v Argentino in lani v Rim je izčrpala vsa sredstva, da še za pot nazaj v domovino ne bi imel, če bi se v kratkem odprla."

Kakor je videti, so morda nekateri bogoslovci imeli težave glede skrutinijev, ki jih je pred prejemanjem sv. redov moral vršiti prelat dr. Alojzij Odar v imenu škofa dr. Gregorija Rožmana. K temu škof pripominja:

"Pri skrutiniju naj povedo, kar bodo vprašani - saj to zadostuje. Kar pa imajo drugače dvomov, težav itd., to pa naj povedo spiritualu ali spovedniku, da si pomirijo vest."

Končno izredno toplo spodbuja k evharistični vzgoji v semenišču:

"Glavna smer vzgoje: evharistični Jezus! Gospod nas je poslal v tujino ne, da se mi prilagodimo pomanjklivostim duhovnikov v kraju, kjer smo, ampak zato, da damo praktičen zgled življenja duhovnika, ki veruje (z vsemi posledicami) v živo pričujočnost Jezusovo v najsv. Zakramentu, ki mu je torej središče, ognjišče in 'motor' življenja. Tak duhovnik tudi osamljenost prenese, čeprav morda ne lahko, a brez škode za svoje notranje

življenje, temveč v rast in poglobitev notranje zveze z Jezusom. Naj Srce Jezusovo vam pomaga in bogoslovcem. Jutri, 3. jun. bom posvetil novomašnika Hlebša in Gabra tu pri Sv. Lovrencu.

Pozdrav in blagoslov! - Gregorij Rožman"

Kakor že vemo, je škof dr. Gregorij Rožman gospodoma Milanu Hlebšu in Francetu Gabru iz San Luisa pomagal v Združene države, kjer kot duhovnika delujeta že nad 12 let.

SREBRNOMAŠNIK BOD' POZDRAVLJEN

Prelat dr. Alojzij Odar je prejel mašniško posvečenje ob koncu junija leta 1926. Sam je omenjal, da ga je posvetil mariborski škof dr. Andrej Karlin, ker je bil takratni ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič v Sev. Ameriki. Tako se je v San Luisu približala njegova srebrna maša. Navadno se slavljenci kakim vnanjim slovesnostim ustavljajo. Kot spiritual sem nekega dne v imenu duhovnikov in bogoslovcev v semenišču stopil k njemu ter ga z raznimi razlogi skušal prepričati, da je prav, ako dovoli skromno vnanjo slovesnost v domači slovenski bogoslovski in duhovniški družbi. Pred škofom in argentinskimi duhovniki smo hoteli vse skriti, da ne bi mislili, da hočemo gospoda prelata razkazovati. Razmere že tako tisti čas niso bile najbolj prirčne. Zmenili smo se, da bomo srebrno sv. mašo združili s prelatovim godovanjem

dne 21. junija. Končno je prelat na to pristal.

Srebrnomašne slavnosti se je iz Buenos Airesa udeležil g. Ladislav Lenček, takratni urednik Duh. življenja in Kat. misijonov, ki so tisti čas izhajali skupaj z Duh. življenjem, vsi slovenski dušni pastirji v san luisški škofiji razen g. Avgusta Jambroviča župn. upravitelja v kraju Justo Darect, ter Zupančiča Alojzija, kaplana v župniji Renca, bogoslovci, gospoda Lojze Kukovica in Tone Ogrin, ki sta tisti čas v semenišču študirala za doktorat, in vsi v semenišču živeči profesorji. Kar 35 nas je bilo.

Prejšnji večer so slavlencu priredili lepo voščilno akademijo. V imenu profesorjev je prelatsu čestital pokojni profesor dr. Ivan Ahčin, ki je omenjal zlasti veliko prelatovo znanstveno pisateljsko delo, g. Ogrin Janez v imenu nekdanjih slusateljev, Puš Jože pa kot bogoslovec. Seveda ga je posebej pozdravil edini buenosairesški gost Ladislav Lenček. Vmes je pel bogoslovski zbor pod vodstvom g. Andreja Pogačarja, ki je vršil dušnopastirsko delo v san luisški stolnici, obenem pa poučeval petje na teološki fakulteti. Na koncu pa sta bogoslovca Rozman Branko in Makovec Bogdan v narodnih nošah kot bohinjka možaka modrovala o prelatovem rojstnem kraju, njegovem življenju in novi maši v Bohinju. Ta pogovor v bohinjskem narečju je sestavil kar Branko Rozman.

Na god sv. Alojzija pa je bila tako imenovana missa praelatitia. Menda je bila to edina prelatska sv. maša, ki jo je opravil prelat dr. Alojzij Odar. Poseben akolit je spremljal s prižgano svečo

prelatovo sv. opravilo, semeniški spiritual pa mu je posebej asistiral, bogoslovski zbor je krasno prepeval.

Pri opoldanskem kosilu mu je v imenu vseh udeležencev čestital semeniški spiritual ter poudarjal tri stvari v prelatovem življenju: molitvenost, izredno delavnost in trpljenje. Potem je pa prelat vzel kadilnico v roke in v dolgem dolgem govoru skoraj vsakemu osebno nekoliko "pokadil". Kasneje smo se večkrat ob misli na to dvojno "kajenje" smejali. Ob vsem tem je pa res, da je prelat to skromno slovesnost zaslužil, saj je za slovensko katoliško življenje, za slovensko teološko fakulteto in posebej za slovensko izseljensko semenišče in teološko fakulteto veliko pomenil. Škof dr. A. E. diPasquo je prišel v semenišče šele okoli štirih popoldne, ko so bile vse slovesnosti že pri kraju.

1. julija 1951 pa je imel prelat dr. Alojzij Odar srebrno sv. mašo za slovensko izseljensko skupnost v Buenos Airesu v salezijanski zavodski cerkvi v ulici Belgrano. Prelat je hotel, naj bo brez vseh posebnih slovesnosti, le slavnostno pridigo je imel župnik Gregorij Mali, njegov sošolec v bogoslovskih letih, pevski zbor Gallus pa je prepeval prav dovršeno slovenske pesmi med sv. mašo. Že prejšnji večer mu je čestitalo Slovensko kat. akademsko starešinstvo; čestitke mu je izrekel ravnatelj Prijatelj kot predsednik omenjenega društva. Po opravljeni srebrni maši pa sta se mu v družbi prijateljev Anton Orehar kot slovenski dušni pastir, Miloš Stare pa kot predsednik Društva Slovencev zahvalila za vse ogromno delo med Slovenci (5).

(Nadaljevanje v AVE MARIA KOLEDARJU 1965)

- Opombe: 1) Kratko poročilo o teh štirih novih mašah glej: Duh. življenje, maj 1951, str. 310/1.
2) Marijanski del tega pisma je bil že objavljen v Ave Marija Koledarju 1960, str. 132/3. Tam najdeš celo razpravo: Semeniške Brezje v Argentini (str. 119/41), kjer je popisano marijansko življenje v slovenskem izs. semenišču in škofovem zavodu.
3) Pr. Dr. Filip Žakelj, Slovensko izseljensko semenišče Rozmanova romantika, AMK 1963, str. 92/100.
4) Podrobnosti o tem glej: Dr. Filip Žakelj, Semeniške Brezje v Argentini, AMK 1960, str. 139/40.
5) Kratko poročilo o obeh slovesnostih prelatove srebrne maše najdeš v Duh. življenju, avg. 1951, str. 422 ter sept. 1951, str. 478.

"Tretji hudič"

Iz angleščine prevedel p. Danilo, O.F.M.*

OSEBE:

Napovedovavec

Satan

Žveplač

Smrdljivec

Vročekrvnež

Jastreb

Brezbožnik

Človek

Klara

Lojzka

Tomaž

GLAS:

Duše na ekspresni cesti

Duše prihajajoče v pisarno

Prihajajoči hudiči

Telefonski zvonec

Znak iz kontrolnega stolpa

Prizor: V peklu

Napovedovavec: Z veseljem Vam prinašamo naslednjo zgodbo. Je iz kraja, o katerem se večkrat govori, pa ga še nikdar niste videli. Je o posameznikih, o katerih ste večkrat slišali, toda z njimi še nikoli niste govorili. Je najbolj vroč prostor v vesoljstvu. Hudič živi tam in prostor se imenuje peklo.

Napovedovavec: Danes v peklu delijo diplome in odlikovanja. Vsi hudiči so se zbrali v veliki dvorani, kjer mladi vrage,

ki so doštudirali, dobivajo diplome. Ravno sedaj ima Satan glavni nagovor.

Satan: Hudiči, bodočnost pekla je v vaših rokah. Smo v kritični periodi naše dolge in sramotne zgodovine. Še nikoli ni bilo tako malo kandidatov za peklo, kakor zadnje čase. Edina tolažba za naše trpljenje je družčina, toda družčine še vedno ni dovolj. Kmalu bomo primorani, da ugasnemo več največjih peči v peklu. To pomeni, da nas čaka dolga in mrzla zima. Zapomnite si: Edino, kar je hujše kakor vroč peklo, je peklo kjer hudiči zmrzujejo. Na srečo imamo med našimi maturanti najbolj pokvarjene in hudobne hudiče. Posebno sem ponosen na naše odličnjake: Žveplač, Smrdljivec in Vročekrvnež! V vaših rokah je bodočnost pekla.

Vsi hudiči ploskajo in kričijo.

Satan: V vašem zadnjem letu ste raziskovali kakšne skušnjave so najbolj uspešne. Sedaj jih boste lahko uporabili v praksi. Upam, da boste vsi kmalu na slabem glasu. Ne izgubljajte časa, ker drugače bom tako zakuril pod vami, da boste vsi poskakovali. Po slovesnosti hočem videti vaše nagnusne obraze v pisarni.

Prehodna glasba

Satan: *(Sprva tiho, nato pa vedno glasneje)* Žveplač, Smrdljivec in Vročekrvnež, mislim, da se zavedate kaj pričakujem od vas. Vsak izmed vas bo imel en teden, da se postavi s svojimi zvižčami. Metodo, ki jo bo uporabljal oni od vas, ki bo najbolj uspešen, bomo potem učili v naši poletni šoli. Vidite ekspresno cesto skozi okno? Žveplač: Gre proti zemlji!

Satan: Žveplač! Pazi se, kako govoriš. - Neumnež. - Cesta vodi v peklo, nobeden ne bo po njej šel nazaj. Imeli smo veliko težav, ko smo zidali to cesto in zato hočem, da je na njej veliko prometa. Žveplač! Žveplač: Satansko Veličastvo, sem ti na razpolago.

* Angleško besedilo dramskega prizora smo dobili od televizijskega programa *The Hour of St. Francis*.

Satan: Ti boš šel prvi na zemljo in zapomni si, da bodočnost pekla zavisi od tebe.

Žveplač: Princ teme, jaz imam enega najboljših načrtov.

Satan: Kaj me brigajo tvoji načrti, jaz hočem ljudi. Izgubi se in pojdi na delo.

Prehodna glasba

Satan: Satan do kontrolnega stolpa na ekspresni cesti. Odgovori iz kontrolnega stolpa.

Jastreb: Jastreb v kontrolnem stolpu.

Satan: Ali kdo prihaja po ekspresni cesti?

Jastreb: Niti ena duša.

Satan: Žveplač je že dva dni gori na zemlji in še ni nobene duše poslal.

Jastreb: Ravno sem zagledal dušo na začetku ekspresne ceste.

Satan: Pošlji jo takoj v moj urad. Bom pozneje odložil, kam jo bom poslal.

Glas prihajajoče duše.

Satan: Pridi notri in dobrodošel!

Brezbožnik: Kdo si ti?

Satan: Princ teme, Satansko Veličastvo, Lucifer. Na vsa ta imena odgovorim!

Brezbožnik: To je nemogoče. Hudiča ni..

Satan: Ne? To je pa интересно!

Brezbožnik: Zato ker ni Boga, nebes ali pekla tudi hudiča ni!

Satan: In kako si prišel to tega zaključka?

Brezbožnik: Sem izobražena oseba. Do tega zaključka sem prišel z mojo lastno pametjo. Sem se osvobodil verig plemenskih bajk in srednjeveškega praznoverja.

Satan: Ali ti je pomagala oseba z imenom Žveplač priti do tega zaključka?

Brezbožnik: Da, profesor Žveplač mi je pomagal priti do tega zaključka. Rekel je, da smo danes v času znanosti. Ako hočem biti progresiven, ne smem verjeti ničesar kakor samo to, kar lahko vidim. Satan: No, kaj pa sedaj vidiš? (*Brezbožec pade v peklenski ogenj, ki se odpre za njim.*)

Prehodna glasba

Glas: Znak iz stolpa

Jastreb: Kontrolni stolp ekspresne ceste do Satana. Stolp do Satana!

Satan: Kaj hočeš?

Jastreb: Žveplač se približuje po ekspresni cesti!

Satan: Pošlji ga takoj k meni!

Glas prihajajočega hudiča

Žveplač: Hudič, Tvoj pokvarjeni služabnik se prijavlja nazaj.

Satan: Je že skrajni čas.

Žveplač: Kako ti je ugajal mož, ki sem ti ga poslal?

Satan: Mož - en mož - cel teden si bil na svetu in si mi poslal eno samo dušo.

Žveplač: Ali me nisi zato poslal na zemljo?

Satan: Če mi nisi mogel poslati mnogo ljudi, bi mi vsaj poslal koga, ki bi bil več vreden kot ta uboga duša. Ko so ga hudiči vlekli preko žerjavice, se je razpočil kakor balon, ki ga prebodeš. Bil je možak s prazno glavo, častiželjn, poln starih plesnivih idej.

Žveplač: Toda on je rekel, da ni Boga. Jaz sem mu pomagal, da je prišel do tega neumnega zaključka. Na ta način upam dobiti mnogo ljudi v pekel - jej, pij in se zabavaj. Četudi boš morda kmalu umrl, naj te nič ne skrbi, ker ni Boga, tudi ni pekla ali nebes.

Satan: Ni čuda da si ujel samo tega blebetača. Tvoje ideje so zastarele. Znanstveniki so odkrili, da je vse vesoljstvo in najmanjši deli v tem vesoljstvu zgrajeni po čudovitem načrtu. Zato pametni ljudje danes vedo, da je nekdo moral napraviti načrt za vse to in to je Bog, ki je vse to ustvaril. Še midva bi ne bila tukaj brez Boga. Človek ki uporablja svoj razum, mora priznati eksistenco Boga.

Žveplač: Toda jaz sem komaj začel....

Satan: Tiho bodi. Je premalo časa, da bi ga zapravljali na zastarelih metodah. Poberi se izpred mene.

Glas: Hišni telefon zazvoni

Satan: Nadzornik dela pošlji Žveplača za oskrbovavca kuriva v zunanjo temo. Daj mu lopato in pošlji Smrdljivca v urad.

Glas: Hudič prihaja

Smrdljivec: Smrdljivec na razpolago Satanskemu Veličastvu!

Satan: Upam, da boš boljši, kakor tvoj sošolec Žveplač!

Smrdljivec: Ga je Žveplac polomil?

Satan: Da, in še kako polomil. Toda zapomni si, da imamo še slabše službe kakor kidanje premoga. Zgubi se na zemljo in mi pošlji ljudi.

Glasba

Glas: Zvon iz stolpa

Jastreb: Kontrolni stolp do Satana! Kontrolni stolp do Satana!

Satan: Kaj hočeš?

Jastreb: Ravno sem zagledal eno dušo... ne, dve duši na ekspresni cesti...

Satan: Dobro!

Glas: Duše drve proti peklu.

Jastreb: Ne, jih je več... tri, štiri, pet, šest, sedem... sedem... sedem, Satan!

Satan: Pošlji mi en vzorec in vrži ostale naravnost v dno pekla.

Glas: Prihajajoča duša

Satan: Kaj je novega, duša? (*Satan se smeje*)

Človek: Kje sem?

Satan: Ugani!

Človek: Ti izgledaš... kakor hudič!

Satan: To ni nič posebnega... To so mi že drugi povedali!

Človek: Pa to je nemogoče. Če si ti hudič, potem mora biti pekli!

Satan: To se tudi meni zdi logično.

Človek: Toda jaz sem prepričan, da ni pekla.

Satan: Ali je to res; tega pa še nisem slišal!

Človek: Ne more biti pekla, ako ni večne kazni. Bog ne more nikogar kaznovati za vso večnost, tudi če so še takšni grešniki. Jaz verujem v Boga, ki je dober, usmiljen, poln odpuščanja...

Satan: Napravimo Boga, ki nam bo ugajal (*Satan se zopet smeje*). Ali si morda poslušal nekoga z imenom Smrdljivec?

Človek: O da, on je imel tako lepe pridige. Prepričal nas je in tudi dokazal, da Bog ne bo nikogar poslal v pekli.

Satan: Kar ti bom sedaj povedal, ti ne bo v veliko tolažbo. Kako si le mogel biti tako neumen, da si verjel, da mi Bog pošilja ljudi v pekli. Jaz imam samostojno podjetje. Bog z menoj tekmuje! On bi rad uničil moje podjetje. Zakaj bi mi potem On pošiljal odjemavce? Ti si prišel v pekli popolnoma samostojno.

Človek: Jaz ne bi tega naredil. Kaj takega bi mi še na misel ne prišlo. -

Satan: Ti si bil pač preneumen mislec, da boš lahko grešil in še vedno prišel v nebesa.

Glasba:

Glas: Zvon iz stolpa

Jastreb: Kontrolni stolp do Satana. Smrdljivec prihaja.

Satan: Pošlji pokvarjenca k meni v pisarno!

Glas: Hudič prihaja.

Smrdljivec: Smrdljivec s poročilom glavnemu Hudiču.

Satan: Ha, si ponosen nase? Z repom v zraku!

Smrdljivec: Poslal sem v pekli sedem duš. Vse sem natančno premislil in napravil načrt. Prepričal sem jih, da večna kazen ne obstoja in zato ni pekla. Oni so hoteli takšno vero, ker tako so lahko grešili, ako so hoteli.

Satan: Ni čuda da si mi poslal takšne ogabne vzorce človeštva! Počene balone, iz katerih se cedi čustvenost. Tudi v peklu moraš verjeti in računati z resnico. Kdorkoli je ostal živ po dveh svetovnih vojnah na zemlji, je prepričan, da mora biti nekje prostor, kjer bodo kaznovani oni, ki so iznašli plinske sobe in koncentracijska taborišča.

Smrdljivec: Ne razumeš moje zvijače. Bistvo načrta je, da dokažem ljudem, da je večna kazen nemogoča. Ljudje so preveč dobrosrčni, da bi verovali, da bi Bog kaznoval z večno kaznijo.

Satan: Ha, dobrosrčni. Ti misliš reči: praznoglavi! Ali ne kaznujejo zločince in jih zaprejo v ječe za celo življenje? Ali je Bog manj pravičen kakor so oni, ki jih je sam ustvaril?

Smrdljivec: Toda upoštevati moraš, da sem dobil sedem ljudi in to je nekaj.

Satan: Ha, teh sedem se je že stopilo v sedem brezpomembnih mastnih pack. Jaz hočem ljudi z notranjo vrednostjo. Poberi se od tukaj...

Glas: Hišni telefon zvoni.

Satan: Visokošolski oddelek, pošlji mi Vročekrvneža. In napravite Smrdljivca za direktorja dimnikov glavne peklenške peči.

Glas: Hudič prihaja.

Vročekrvnež: Brezčasten gospodar, Tvoj zaničljiv služabnik.

Satan: Resnica ti ne bo nič pomagala. Vročekrvnež, ti si naš zadnji up, da nam pošlješ nekaj duš. Če ne, bo takšna

depresija v peklu, da ti bo kar rep zavila. Le predstavljaš si kak bo potem tale prostor! Vročekrvnež: To bi bil potem res pekel! Satan: Hiti na zemljo in začni pošiljati odjemavce v pekel.

Godba:

Glas: Znak iz stolpa.

Jastreb: Stolpa do Satana! Duše prihajajo po ekspresni cesti.

Glas: Prihajanje duš.

Satan: Neverjetno! Komaj je gori pet minut in že nam pošilja duše.

Jastreb: Še ena prihaja.

Glas: Duše prihajajo po ekspresni cesti.

Jastreb: Tri, štiri, šest... šestnajst... sedemnajst..., Gospod, preveč jih je, mi jih niti ne moremo sproti vpisati... Na ekspresni cesti je gneča do polovice pota proti zemlji.

Satan: Jastreb! Pokliči Vročekrvneža nazaj, in napravi red na ekspresni cesti.

Jastreb: Da, Gospod! Prihajajo, kakor da bi bili na potu k požaru! (*se zasmije*) Oprostite mi, Gospod!

Glas: Prihajajočega Hudiča.

Vročekrvnež: Gospodar! Če sem prav slišal, hočeš z menoj govoriti?

Satan: Vročekrvnež, kaj si naredil, da si imel toliko uspeha.

Vročekrvnež: Napravil kaj, Gospod?

Satan: Varuj se greha ponižnosti! Saj si v nevarnosti, da boš počil od ponosa. In si tudi lahko ponosen! Vse duše, ki prihajajo so prvovrstne. Kako si jih spravil tukaj doli?

Vročekrvnež: V prvi vrsti nobenemu nisem skušal dopovedati, da ni Boga, nebes ali pekla.

Satan: To je popolnoma jasno!

Vročekrvnež: Ako hočem povedati resnico, sem izbral ljudi, ki so bili dovolj izobraženi in so trdno verovali v Boga. Zedinil sem se z njimi, da je vera dobra stvar, da mora vsak človek spadati v kako cerkev.

Satan: To je zelo originalno za hudiča...

Vročekrvnež: Potem sem pa... Morda bo najbolje da s tvojim dovoljenjem pokažem tri primere. Pojdi z menoj v opazovalen prostor.

Satan: Postavi jih v opazovalno vrsto!

Glas: Duše prihajajo v pisarno.

Vročekrvnež: Dobro, pohitite, ne bodite tako počasni, izgubljene duše. Vstopite vsak na svojo rdeč kvadrat na podu! Glejte naravnost naprej! Roke držite mirno ob straneh. Odgovarjajte razločno, kadar vas vprašam. Klara Walters. Stopi naprej, Klara. Ti si obtožena, da si sovražila svojo sestro Lizo že petnajst let. Je to resnica, Klara?

Klara: Nisem hinavka. Nikdar nisem imela rada sestre Lize in sem ji to tudi vedno povedala.

Vročekrvnež: Kako se je začel prepir med teboj in tvojo sestro, Klara?

Klara: Začelo se je po smrti najine matere, ko je Liza vzela pohištvo iz dnevne sobe in diamantne uhane, o katerih je mama vedno govorila, da bodo moji. Povedala sem sestri, da je čisto navadna tatica.

Vročekrvnež: In imaš še vedno isto mnenje o svoji sestri?

Klara: Seveda! In ona mi je skušala dopovedati, da se ne spominja, da je mama meni zapustila uhane in pohištvo.

Vročekrvnež: Ali ti je Liza ponudila te stvari nazaj?

Klara: Seveda, toda sem zaprla vrata pred njenim nosom. Vedno me je vabila, da bi jo obiskala in me skušala pridobiti, da bi jo jaz povabila v svojo hišo. Hotela se je le postaviti s svojo lepo obleko in dragim pohištvom. To pa samo zato, ker je njen mož ravnatelj banke, moj pa zaposlen v trgovini za železnino!

Vročekrvnež: Kje si bila, predno si prišla doli v pekel?

Klara: Bila sem v kuhinji in postavljala papir na police za posodo.

Vročekrvnež: Tvoja sestra je bila v bolnici in bo kmalu imela težko operacijo.

Klara: Malo je manjkalo pa bi jo danes skoraj obiskala. Potem sem pa začela misliti...

Vročekrvnež: Gospod! Tukaj sem se pa jaz vmes vtaknil in ji pomagal, da je prišla do pravega zaključka...

Klara: Potem sem pa začela misliti. Ljudje so operirani vsak dan. Ni nobene potrebe, da letim v bolnišnico. Nočem dati moji sestri zadoščenja, da si bo morda mislila, da bom tudi priznala svojo krivdo. Gotovo

se nisem hotela vdati svoji sestri. Jo bom že obiskala, kadar se bo meni zdelo primerno.

Vročekrvnež: Stopila si na stol, da bi dosegla polico, stol se je zdrsnil in si padla ter si prebila glavo. Umrli si deset minut pozneje. To je vse Klara. Stopi nazaj. Naslednji nesrečnež, stopi naprej. Samuel Leonard, ti si obtožen, da si umrl brez kesanja. Ali ni to res, Sam? Ali nisi odklonil, da bi se pomiril z Bogom na svoji smrtni postelji.

Leonard: Sem bil večkrat že prej bolan. Vsakokrat so zdravniki mislili, da bom umrl, toda sem vedno ozdravel.

Vročekrvnež: In vsakokrat si odklonil, ko so te vprašali, ali hočeš, da pokličejo duhovnika.

Leonard: Seveda to ni bilo tako enostavno. Moja družina ni razumela. Oni niso vedeli, kje sem dobil ves svoj denar. Prva stvar, ki bi mi jo duhovnik povedal bi bila, da moram vse to plačati nazaj. In potem sem začel misliti...

Vročekrvnež: (*Govoreč proti Satanu*) Gospod, imel sem več takih slučajev...

Leonard: Zdelo se mi je, kakor da bi mi nekdo dopovedoval... to bo strašno težko za tvojo družino... Bodo postali reveži, ako bi začel plačevati ves denar nazaj. Premisli, predno obljubiš tako neumnost. Saj boš ozdravel. Pravzaprav boš pa lahko poravnal vse to jutri. Sedaj je pa najboljšje, ako greš nazaj spat...

Vročekrvnež: Šel si spat in si umrl v spanju. Dobro, Leonard, stopi nazaj. Lojzka Adams, stopi naprej.

Vročekrvnež: Obtožena si, da si imela zadnjih pet let ljubezensko razmerje s

svojim službodajavcem, ki je poročen. Lojzka: Obljubil mi je, da se bo ločil in me po potem poročil.

Vročekrvnež: Toda zadnje dve leti ni omenil ločitve? To je resnica, ali ni tako, Lojzka?

Lojzka: Da, res je to in jaz sem resno nameravala, da ga bom nehala obiskovati in nehala z njim hoditi. Še včeraj zvečer, ko sva parkirala v avtomobilu, sem mu mislila povedati. In potem...

Vročekrvnež: (*proti Satanu*) Gospod, to je bilo skoraj prelahko. Z njo nisem imel nobenih težav...

Lojzka: Nisem ga hotela užaliti in ga raniti. Bil je vedno tako dober do mene. Kar pomisli, ako bi se zjezil in me vrgel iz službe? Sem že sedemintrideset let stara. V mojih letih je težko dobiti novo službo. Tudi bi težko dobila plačo kakršno dobivam sedaj. Najbolje je, ako mu poskušam ugajati, dokler ne dobim kakega poštenjaka, ki me bo hotel poročiti.

Vročekrvnež: In ko sta se peljala nazaj v mesto v avtomobilu, sta se zaletela v drugi avtomobil. Ti si bila takoj ubita. Dobro, to bo vse! Pojdite nazaj v pekel... Tako vidiš, Satan, kak je moj načrt?

Satan: Seveda, Vročekrvnež, tvoj načrt bomo porabili v bodoče... Naše geslo bo od sedaj naprej: Jutri! Ne bomo poskušali ljudi prepričati, da ni Boga, ali da ni nebes in pekla. Dopovedovali bomo ljudem, da je dobro, da človek moli, da je pametno da gre človek k spovedi in dobi odpuščanje grehov, toda to se lahko naredi jutri. Ni potreba, da se hiti, premisli preje, kako boš celo stvar izvedel. To bo naš načrt za bodočnost. Prepričajmo ljudi, da je za nje še vedno dovolj časa jutri.

Skoz Vintgar.

Zložil Silvin Sardenko.

Moj Bog! O, kaj sem videl!
Ustvarjeno svetišče
lepote Tvoje divne,
čarobni Vintgar videl sem.
Moj Bog! In kaj sem tam spoznal,
spoznal jasneje, globokeje
kot pa v učenih knjigah vseh?

Ti Sonce — jaz pa komaj prah,
Ti Morje — komaj kaplja jaz.
O, da je mogla kdaj
nizkost nevedna moja
žaliti Tvojo visokost!
Kako je čudokrasna
najmanjša stvar iz Tvojih rok.

Ta slap nebeški Tvoj,
kako je čist,
kot rosa binkoštna,
kako mogočen in grmeč,
kot blisk noči viharjih;
a jaz tako sem neodločen,
tako boječ.

In te pečine skalne,
kot večnostalne;
a jaz — tako nezvest.
Ta roža vrh skalovja
kot kerub koprneča,
kot seraf je strmeča;
a jaz tako nevdan.

V čarobni Vintgar stopil sem.
In dihati sem bal se skoraj,
kot da sem kje življenje vzel,
ki zatajiti, skrivati
pred stvarstvom moram je sedaj.
Moj Bog! Kakó si velik Ti —
kakó sem majhen jaz!

PESMI S ŠMARNE GORE.

Silvin Sardenko

I.

Gora romarska!
S tvojih dveh vrhov,
kakor s tronov dveh
diha blagoslov.

Bistre Save tok
pod teboj šumi,
kakor velik srp
čez polje blesti.

Klasje plameni,
kakor žarek zlat.
Srečen, kdor bo žel
tvojo blagodat!

II.

Na skali tej — legenda pravi —
še tvojega je vtis kolena,
kjer ti na potu je pretrudnem
oporo dala skalna stena.

Pogledala si proti nebu,
kako ti Bog je vedno bliže;
pogledala si proti zemlji,
kako ti svet je vedno niže.

In j.7 stojim na istem kraju.
Kako so daleč še višave,
kako mi blizu še je zemlja! —
Liubezen meri nam daljave.

III.

Pod oboki
temnih hoj
k Tebi romam —
up z menoj.

Romar veren,
a nesvet;
s tiho solzo
brez besed.

Tiha solza,
glasna vest:
Srčna prošnja
in bolešt.

IV.

Pod tvojim plaščem materinskim
zelene šume spe pokojne,
le rahel dih jim čez vrhove
pozdrave veje medsebojne.

En vzdih! Iz šume golobica —
Pregnali so jo vrani črni.
Ti spet jo vrni mirnim šumam,
spet pókoj moji duši vrni!

Ob stoletnici smrti Gregorija Riharja

V Polhovem Gradcu pri Ljubljani v začetku devetnajstega stoletja še niso imeli v cerkvi orgel. V pograjski graščini pri grofovski rodbini z imenom Blagaj je živel kot grajski duhovnik neki begunec iz francoske revolucije p. Robert, bivši jezuit. Ta duhovnik je polhograjce začel prigovarjati, naj bi si omislili orgle za cerkev, sam bo pa poskrbel, da se bo eden od faranov izuril v orgljanju. Izbral si je 12-letnega fanta Gregorja. Gregorjev oče Boštjan se je ukvarjal z izdelavo godal (vijolin), ki so jih v tistem času precej uporabljali, tako v cerkvi, kot pri raznih domačih slovesnostih in zabavah (ohceti, godovi itd.). Sicer Boštjan Rihar z izdelovanjem glasbil ni postal bogve kaj petičen mož, vzgojil pa je svojo družino lepo, in dobili so med drugim za doto to, da so bili vsi zelo muzikalni.

Ko je deček Gregor igral na klavir pod vodstvom p. Roberta, je bil večkrat od svojega učitelja hudo kregan. Nekaj morda zato, ker mu je v začetku šlo bolj počasi, nekaj zaradi tega, ker je bil učitelj precej nervozen, nekaj pa zaradi razglašenega klavirja, kar je učitelja in učenca precej jezilo. Deček že ni mogel več prenašati razglašenega klavirja, vzel je klešče in začel privijati strune. Kmalu je klavir ubrano pel in Gregor je z veseljem nadaljeval vaje. Ko je pri prihodnji učni uri pater slišal klavir ubrano igrati, se je čudil, kdo bi ga uglasil. Končno je fant le priznal, da je "nekoliko strune nategnil, da se bolje in lepše sliši". Ko je učitelj to zvedel, ni več kričal nad fantom, naprej ga je poučeval z veliko ljubeznijo.

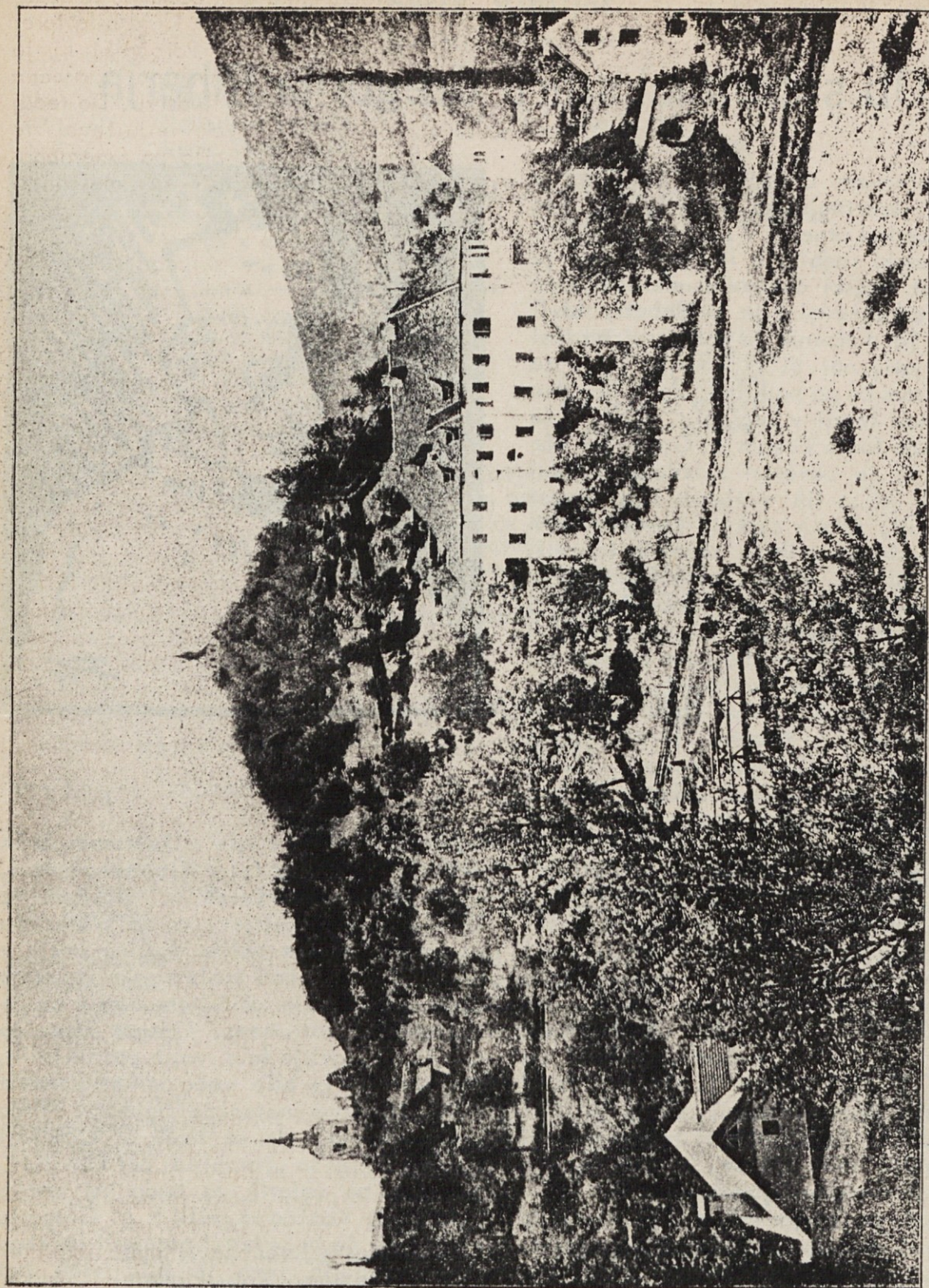
Kmalu je Gregor toliko napredoval, da je postal organist v polhograjski cerkvi. Fant se je dobro skazal. Oče sam je premišljeval, in tudi drugi so mu svetovali, da bi bilo pametno fanta, ki je tako

GREGORIJ RIHAR

Po tiskani fotografiji narisal Franc Gorše

nadarjen, poslati v šole v Ljubljano. Tako je 19-letni Gregor šel v Ljubljano v šole, kjer se je vzdrževal v glavnem z uglasovanjem klavirjev, saj je znano, da so tiste čase vse boljše družine imele v hiši glasovir in dali svoje otroke (posebno hčerke) klavirskim učiteljem, da jih nauče uporabljati instrument. Gregor Rihar je uglasoval klavirje še v svojih poznih letih, posebno, ko je bilo treba za kak koncert klavir posebno natančno uglasiti. Tako pripovedujejo, da so imeli v Ljubljani koncert, kjer so uporabljali pet klavirjev. Kdo jih bo uglasil, da bodo vsi enako uglaseni? Končno so prišli h g. Gregorju s prošnjo, če bi se hotel postopiti težkega dela. V petih urah je bilo vseh pet klavirjev natančno uglasenih in večerni koncert je sijajno uspel.

Polhograjska graščina pred dobrimi 50 leti

Ta Gregor Rihar, ki se je razvil in postal eden največjih slovenskih skladateljev in glasbenikov, je bil rojen 1. marca 1796. Da je šel pozno v šole, smo že slišali. Leta 1829. je bil posvečen v mašnika. Regens chori (voditelj kora) ljubljanske stolnice je bil Rihar že od leta 1825, še predno je vstopil v bogoslovje. Kmalu po posvečenju mu je knezoškof Ant. Alojzij Wolf dal še službo stolniškega zakristana. Tako je bil zakristan in organist vse do svoje smrti 24. julija 1863.

V podrobnosti življenja slavnega glasbenika se ne bomo spuščali, ker bi samo ponavljali to, kar je bilo napisano v Koledarju Ave Maria za leto 1951, str. 57. V naslednjem si bomo raje ogledali Gregorja Riharja kot glasbenika - skladatelja.

Ko je leta 1825 Rihar prevzel vodstvo kora ljubljanske stolnice, je bilo na koru 10 pevcev, 5 vijolinistov, 1 violist, 2 oboista in 2 trobentača. Skoraj ni bilo kora v Sloveniji, da poleg pevcev ne bi imeli tudi instrumente. Iz raznih poročil izza konca 18. in prve polovice 19. stoletja razberemo, da so organisti in instrumentalisti igrali največ "viže" in skladbe posvetnega značaja, ki so prej odvrčale vernike od pobožne molitve, kakor pa pomagale. Proti temu so se borili (kar se je dogajalo po vsej srednji Evropi) duhovniki s škofom na čelu in resni glasbeniki. Da bi razvade odpravili, so škofje priporočali več petja in manj figuralne glasbe. Posebno se je še prizadeval za to škof Anton Alojzij Wolf (1824-1859) v Ljubljani in škof Anton Martin Slomšek v lavantinski škofiji.

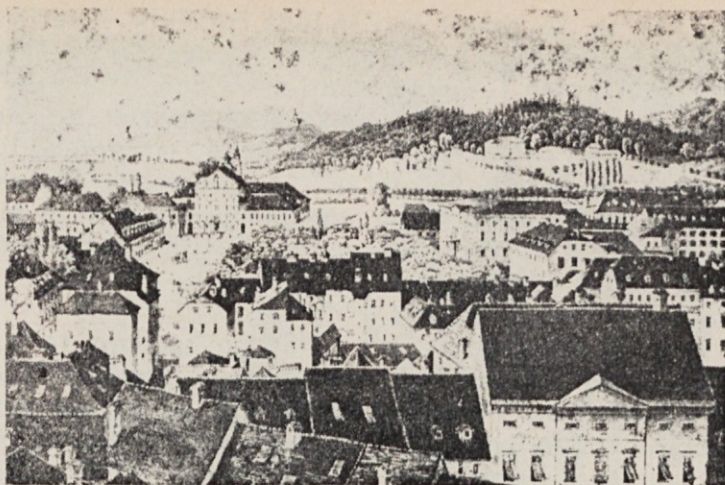
Ko je Gregor Rihar pričel izdajati svoje pesmi, svoje napeve ali "viže", kakor jih sam imenuje, jih je ljudstvo takoj vzljubilo in začelo prepevati. Tako je s svojo pesmijo dejansko več prispeval k izboljšanju cerkvenega petja po slovenskih cerkvah, kakor vse prepovedi in ukazi. Slovenci smo tako dobili prvo umetno pesem, ki je bila namenjena ljudstvu samemu in njegovim potrebam. Poleg Gregorja Riharja sta v isti smeri glasbeno močno sodelovala Luka Dolinar

in Blaž Potočnik, katerih pesmi se še sedaj pojo po slovenskih korih. To je bila torej trojica (Rihar, Dolinar, Potočnik) ki je položila temelje za umetno glasbeno ustvarjanje, namenjeno ljudstvu. Do tedaj se je preprosti človek posluževal le narodne pesmi, kar je bilo pa umetnega, so si lastili plemenitaši in meščanski krogi.

Stilno spadajo te skladbe v pozno-baročno in klasicistično dobo. Baročna glasba je polna okraskov, hoče dvigati dušo, hrepeni po višjem; vse to pa spravlja v več ali manj prosto obliko. Kontrapunkt in kontrapunktične oblike se razvijejo do velike popolnosti. To je doba med 1600 in 1750. Glavna zastopnika sta Bach in Handel. Klasicizem je prevladoval naslednjih sto let, ko se je v sredi preteklega stoletja prelil v romantično dobo. Klasicizem bi na kratko označili kot dobo, kjer prevladuje jasnost, tako v obliki kot v harmoniji. Velike oblike se izpopolnijo prav na podlagi jasnosti in točnosti glasbene konstrukcije skladbe (sonata, simfonija, koncert). Melodija v klasicizmu prevladuje. Glavni zastopniki klasicizma so: Beethoven, Mozart, Haydn, Schubert. Romantika pa je že hotela dati več čustva v glasbo, posebno z bogatejšo harmonijo.

Rihar se v teku svojega skladateljskega udejstvovanja stilno v bistvu ni spremenil. Prevladujeta barok in klasicizem, posebno ta. Poslužil pa se je sem in tja tudi romantičnih prijemov in izraza. Lahko rečemo, da je bil Rihar zadnji izmed slovenskih skladateljev, ki je deloma ustvarjal v baročnem stilu.

Kakor smo že videli, se je glasbenih osnov Gregor učil pri francoskem emigrantu p. Robertu. V Ljubljani se je izpopolnjeval pri stolnem organistu Antonu Hellerju (Höllerju), ki ga je uvedel v tehniko skladanja in v finese orgelske igre. V kratkem času je učenec tako napredoval, da mu je bilo po učiteljevi smrti to mesto izročeno. Kmalu je Rihar zaslovel ne samo kot skladatelj, ampak tudi kot eden najboljših organistov v Sloveniji.

LJUBLJANA V PRVI POLOVICI 19. STOLETJA

V petnajst zvezkih "bukvicah" je natisnjenih okoli 350 skladb našega mojstra, okoli 200 pa so jih po smrti našli v rokopisu. Cerkvene pesmi obsegajo: mašne, obhajilne, Marijine in praznične. Pred Riharjem so navadno skladatelji napisali samo melodijo in besedilo, ostale glasove pa si je organist sam vstavil, pevci pa so morali peti – razen soprana (melodijo) – "po posluhu". Nekateri pa so uporabljali takoimenovani "generalbas", kar pomeni, da so bile samo basovske note napisane in pod notami s številkami označeni akordi, ki so jih morali organisti potem razrešiti in pevce naučiti. Rihar pa se teh metod ni posluževal. Hotel, je, da bi peli tako kot je skladba zamišljena, in ne vsak po svoje. Zato je vse štiri glasove izpisal. Začel je s priredbami napevov – "viž" – svojih sodelavcev Potočnika, Dolinarja in Travnja. To je v prvem zvezku, leta 1844. Od drugega zvezka "Viž za svete pesmi" pa so vse skladbe, vse pesmi od Riharja samega. Osmi zvezek obsega "Mašo, sestavno in razstavno čveteroglasno postavil Gregor Rihar". Ta zbirka obsega celo mašo (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus), ki ji je dodal Graduale in Offertorium, za "Konec" pa slovensko pesem. Deseti zvezek, ki je bil verjetno izdan po skladateljevi smrti, obsega celotno latinsko mašo.

Menda ni Slovenca, da ne bi poznal naslednjih Riharjevih pesmi vsaj po melodiji in besedilu: Praznika svetega danes radujmo se; Hvali Sion Rešenika; vrsto božičnih: Na polnoči grede; Zveličar nam je rojen zdaj; Poglejte čudo se godi; Razglašenje Gospodovo – Prisvetil je veseli dan; postne: Počeščena leva rana; Mati žalostna (v e molu); O vi vsi, ki mimo greste; Očitanja; velikonočne: Zveličar naš je vstal iz groba; Danica svetila; Marijine: Zdrava zemlje vse Gospa; Oznanenje Marije Device – O Marija, počeščena (ki je baje Riharjev prvenec); Že slavčki žvrgolijo (v d duru); Ko zarja zjutraj se razgrinja; Češčena bodi o, Kraljica... Marija k tebi vboge reve; O, Marija, naša Mati; med mašnjimi je posebej omembe vredna "Črna maša". Tu je naštetih samo nekaj najbolj znanih pesmi velikega slovenskega glasbenika.

Med temi verskimi, cerkvenimi pesmi, najdemo dve Riharjevi zbirki svetnih pesmi. Prva zbirka, ki obsega 17 pesmi, nosi naslov: "Venec čveteroglasnih pesem. Zložil in izdal Gregor Rihar". Druga zbirka s 15 pesmi ima naslov: "Narodni napevi za trojespev, čveterospev in glasovir postavil Gregor Rihar". Iz teh dveh zbirk so morda najbolj znane: Savica; Peričnik; Žalostni glas zvonov; Slava Slovincem; Večerna; Oda vinski trti; Zvezde...

Adagio.

Tebi, o derisa sveta, Ljuba sveta Barbara! Venze pozheščenja

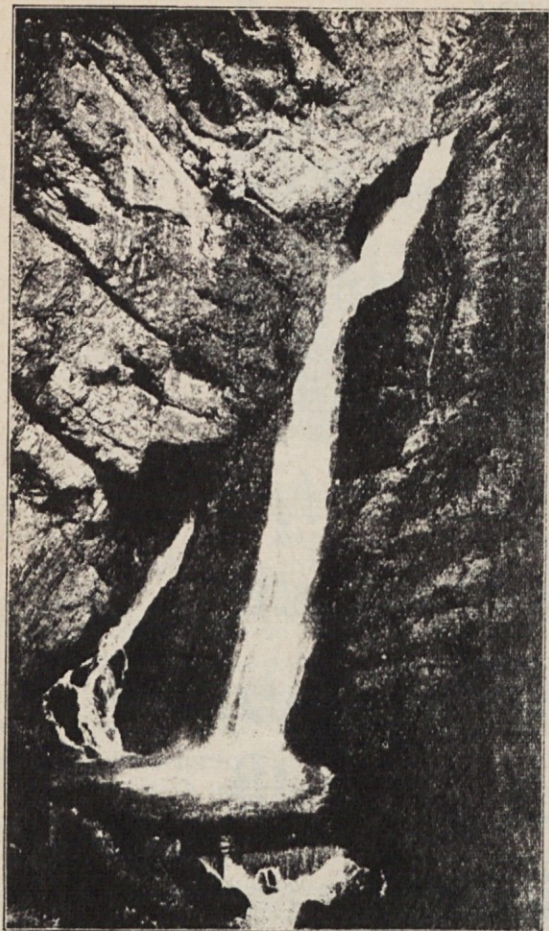
Spleta Pšamfernavneti ga, Tebi, ki nebesih rezahnih Por,

lihana skirish, Vdrushbise deriz presreznih Vzhneslave reselish.

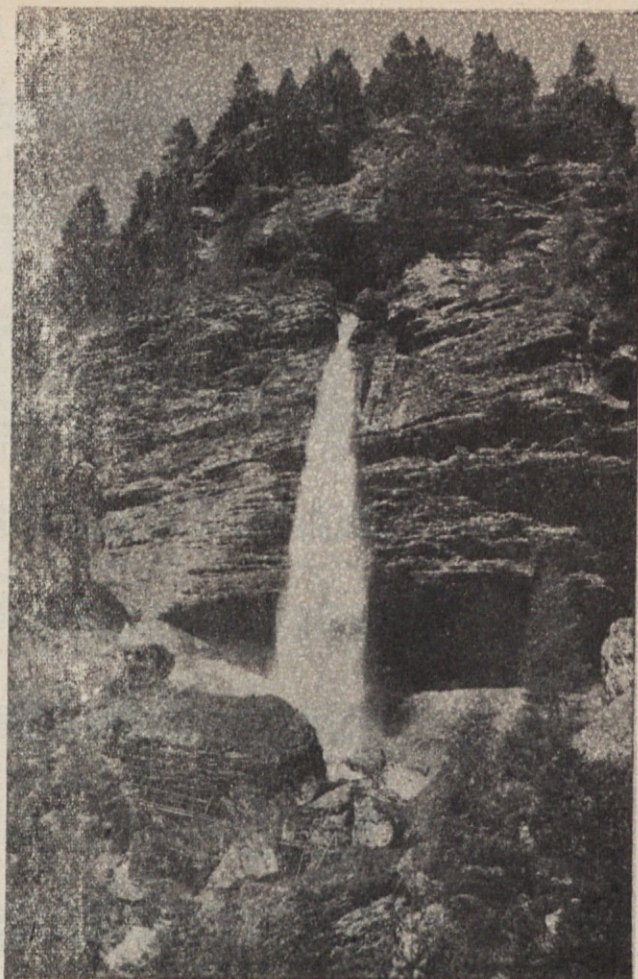
FRAGMENT IZ RIHARJEVIH »VISH SA SVETE PESMI«
(»DRUGE BUKVIZE«)

Večina pesmi je bila pisana samo za glasove. Precelj pa jih je z orgelsko (klavirsko pri svetnih) spremljavo. S to spremljavo je dokazal, da je večč pisanja za instrument, kajti spremljava je harmonsko polna, samostojna, tehnično zahtevna (bogata s predložki, trilički in drugimi okraski). Značilne in nekaj posebnega so njegove med - in po - igre. Tako je uspešno kombiniral petje - glasove z orglami, kar je dalo celoti zvočnost in sočnost. Rihar je do podrobnosti obvladal orgelsko igranje in je bil tudi tehnično zelo spreten. Saj se je baje ob neki

priliki sam izrazil, da lahko igra pol ure na orgle, pa mu ne bo treba uporabljati iste zveze. K vsemu temu mu je pomagal njegov talent v doznavanju tonov. J. Levičnik pripoveduje, da si je Rihar vsak ton, oziroma vsako skalo predstavljal v različnih barvah, od snežnobelega c, preko rdeče barvanih višajev (#), in višnjevo barvanih nižajev (b). Ko je torej igral na orgle, preludiral, je slišal tone, obenem pa si v duhu predstavljal barve. Zato je lahko tako lepo orgljal, da so ga glasbeniki zelo cenili in radi hodili poslušat.

Savica

Peričnik

Zal, da ta glasbeni genij ni imel več formalne glasbene izobrazbe. Zato se v večje oblike ni spuščal, čeprav njegovi napevi in njegove skladbe kažejo bogato in izvirno invencijo.

Riharjeve pesmi je ljudstvo prepevalo v cerkvi, prepevali so jih doma, prepevali na polju. Po cerkvah se še vedno glasijo, posebno odkar so začeli izdajati zbirko "Rihar renatus" (Kimovec 1908) in se bodo še naprej glasile. Potrebovali bi prevajalca tekstov, da bi lahko dali angleško govorečim pevcem v roke Riharjeve pesmi.

Veliki preroditelj slovenskega petja,

Gregor Rihar, je umrl pred sto leti. (24. julija 1863) Pokopan je bil pri sv. Krištofu v Ljubljani. Na spomenik so mu napisali naslednje verze: Vikšal z glasi božjo čast si, pel Marijo, / si preslavlil sebe, narod svoj, / pevoskladi Tvoji v daljni svet slavijo / neugasljiv spomin ostane Tvoj!

S tem kratkim sestavkom smo se ob stoletnici smrti spomniti velikega slovenskega glasbenika – skladatelja, preroditelja slovenske pesmi. Bog pa daj Slovencem še dosti takih talentiranih in požrtvovalnih mož!

O slovenski cerkveni glasbi

Slovenec rad poje - to je znano dejstvo. Rad tudi poje in posluša versko, cerkveno pesem. Zato je prav, da nekoliko pogledamo v njeno zgodovino. Ogledali si jo bomo samo na kratko in le v glavnih obrisih. Za podrobno obravnavanje bi bila cela knjiga premalo.

Majhen narod smo Slovenci. Kar pa zadeva vokalno glasbeno literaturo (pesem), se moremo kosati z vsakim velikim narodom. In tu še posebej na polju verske, cerkvene glasbe.

Ko so se Slovenci v 6. stoletju naselili na sedanjem ozemlju, so že imeli preprosto glasbeno kulturo in so bili znani po svoji ljubezni do glasbe. S pokristjanjenjem se je slovenska pesem začela hitreje razvijati, posebno tam, kjer so po zaslugah sv. Cirila in Metoda imeli bogoslužje v svojem jeziku. Kasneje je trpel ta razvoj pod nemško nadoblastjo.

Med glasbeniki - skladatelji cerkvene glasbe najdemo v 16. stoletju Jakoba Gallusa-Petelina, ki se je sam podpisoval "Carniolus - Slovenec". Rojen je bil leta 1550., verjetno v Ribnici. Petelin-Gallus je od Slovencev glasbenikov do sedaj dosegel največji uspeh v svetu in njegove skladbe v vedno večjem številu izvajajo. Ustvarjal je čudovito dovršena dela v oblikah maše, moteta, madrigala.⁽¹⁾ (Motet je skladba za glasove brez spremljave, zložena na latinsko besedilo za uporabo pri bogoslužju). Gallus je pisal v takoimenovani "a cappella tehniki", to je za zbor brez spremljavo orgel ali drugih glasbil. Deloval je v glavnem na Češkem, v

Olomucu in Pragi. Najboljša zbirka njegovih del je "Opus musicum", kjer je tudi znana "Ecce quomodo moritur iustus - Glejte, kako umira pravični". Kako je bil Petelin-Gallus čislán med sodobniki, nam pove dejstvo, da so ga Nemci postavili kot svojo protiutež italijanskemu Palestrinu, ki je deloval približno istočasno. Nazvali so ga namreč "nemški Palestrina". Slovenci smo bili tedaj pač pod nemško oblastjo.

V 18. stoletju je po tedanjih vzorih (Haydn, Handl) pisal oratorije Mihael Omersa, doma iz Kamnika. Iz zgodovine vemo, da so jezuiti v Ljubljani tedaj pripravili s svojimi učenci več predstav verskega značaja. Za te predstave je pisal glasbe Mihael Omersa. Med njimi sta "Mater Dolorosa" in "Pastor bonus". Te predstave in skladbe verjetno niso bile toliko oratoriji, kot verske drame. (Oratorij je skladba velikega obsega na versko vsebino.)

V preteklem stoletju je na cerkveno-glasbenem polju deloval drugi velikan slovenske glasbe - Gregor Rihar. Rojen je bil v Polhovem Grdcu 1796, umrl pa v Ljubljani 1863. Študiral je šel kasno. Že v semenišču je Rihar učil svoje sobrate bogoslovce petja in pomagal stolnemu organistu Höllerju. Kmalu po posvečenju je postal "regens chori" ljubljanske stolnice in ostal do svoje smrti. Zložil je nad 500 večglasnih pesmi z nenavadno pristnim domačim občutjem. Nekaj najbolj znanih pesmi: Zveličar nam je rojen zdaj, Počeščena leva rana, Danica svetila, Praznika svetega, Marijinih precejšnje število - za vsak praznik, itd. Poleg cerkvenih je zlagal tudi pesmi svetnega značaja, kot

1 Madrigal: isto kot motet, le da nima nabožne vsebine

Savica, Na Prešernovem grobu... Riharjev stavek je v glavnem pisan v klasičnem slogu, posluhuje pa se včasih tudi poznobaročnega in sem ter tja prehaja v romantični glasbeni izraz. Lahko rečemo, da je Riharjevo delo osnova slovenske romantične glasbe, predvsem cerkvene. (Daljši poljudni življenjepis Gregorja Riharja je bil objavljen v Koledarju Ave Maria leta 1951, str. 57.)

Škof Anton M. Slomšek je veliko storil za slovensko cerkveno glasbo. Na

Jacobus Gallus

Jacobi Vandi. 189

Handwritten musical score for a Kyrie eleison. The score is written on five systems of staves. Each system begins with a large initial 'K' and a 'C' time signature. The lyrics are written below the staves in a Gothic script. The text includes: 'Kyrie eleison', 'Christe eleison', 'Kyrie eleison', 'Christe eleison', 'Kyrie eleison', 'Christe eleison', 'Kyrie eleison', 'Christe eleison', 'Kyrie eleison', 'Christe eleison'.

FRAGMENT IZ GALLUSOVE MISSA SUPER ELISABETH ZACHARIAE

Ecce quomodo...

Motet

J. Gallus

(Largo)

Ec - ce quo - mo - do mo - ri - tur ju - stus et ne - mo per -

ci - pit cor - de, et ne - mo per ci - pit cor - de Vi - ri

ju - sti tol - lun - tur et ne - mo con - si - de - rat

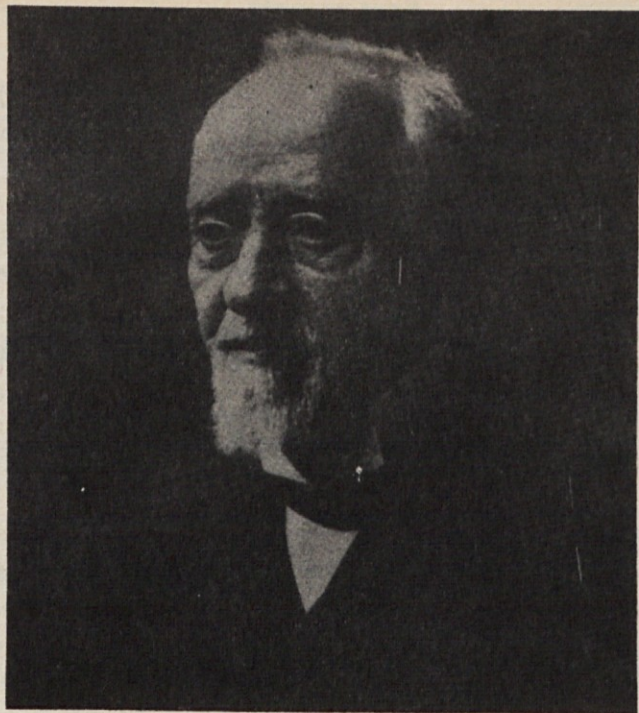
a - fa - ci - e i - ni - qui - ta - tis sub - la - tua est ju -

stus, et e - rit in pa - ce me - mo - ri - a e -

vse načine je hotel vzpostaviti cerkveno glasbo na umetniško višino, ki bi obenem odgovarjala svetosti kraja - cerkvi. Velikokrat je grajal organiste, da glasba, ki jo izvajajo v cerkvi in pesmi, ki jih pojo, temu ne odgovarjajo. Tu je Gregor Rihar in njegova šola opravila ogromno delo. Z druge strani pa je posegel v slovensko cerkveno glasbo, Kamilo Mašek (po rodu Čeh) s svojimi globokimi in strokovno dognanimi deli. Maškova melodika in ves njegov

glasbeni izraz je težil za tem, da se čim bolj zlije v eno s tekstom, z besedilom, kar se mu je precej posrečilo. V tem se mu je pridružil Anton Nedved (tudi Čeh).

Kamilo Mašek je, lahko rečemo, začel s reformo slovenske cerkvene glasbe v preteklem stoletju. Dovršiti je žal ni mogel, ker ga je Bog prej poklical k sebi. Ni bil pa Mašek sam, ki je želel reformirati cerkveno glasbo pri Sloven- cih. Cela katoliška Evropa, predvsem

Anton Foerster

Nemčija in dežele pod njeno oblastjo, so poskušale reformirati svojo glasbo. Tedaj še ni bilo papeževe okrožnice "Musicae Sacrae disciplina", ki jo je leta 1955 izdal papež Pij XII, v kateri sv. oče želi, da se vernikom da glasba, ki je narodu blizu, oziroma glasba, pesmi, ki so iz naroda izšle. Reformatorji slovenske cerkvene glasbe so začeli metati s korov pesmi, ki so jih pevci in verni Slovenci vzljubili in tudi izven cerkve radi prepevali. To so bile skladbe Riharja, Potočnika, Luke Dolinarja in nekaterih drugih, ki so jih umeščali v Riharjevo šolo. Trdili so, da so skladbe teh skladateljev preveč posvetne in nedostojne cerkve in sv. obredov, pri katerih naj bi se pele. To gibanje se je imenovalo cecilijanstvo, cecilijanizem. Res, da je bilo veliko cerkvenih korov, kjer je bilo treba glasbo in petje urediti, toda v svoji gorečnosti so zagovorniki tega gibanja

šli predaleč. Hoteli so, da bi se na eni strani vpeljal koral - gregorijansko petje, na drugi pa resna glasba v polifoniji 16. stoletja. Voditelj tega gibanja je bil tedanji regens chori ljubljanske stolnice Anton Foerster (po rodu Čeh). Sam je bil popolnoma prepričan o pravilnosti, tega gibanja in reforme, kakor piše Izidor Cankar v svojih "Obiskih". Z nekaterimi drugimi, ki so bili za novo idejo vneti (p. Angelik Hribar, A. Jarec, J. Gnjezda...), je leta 1877 Foerster ustanovil Cecilijino društvo. Istega leta je društvo ustanovilo orglarsko šolo, da bi v tej šoli vzgojili organiste v duhu resne in dostojne cerkvene glasbe. Leto kasneje (1878.) je društvo začelo z izdajanjem "Cerkvenega glasbenika", glasbene revije, ki je do druge svetovne vojne veliko dobrega storila, ne samo na polju cerkvene glasbe, ampak tudi za razvoj glasbe v Sloveniji na splošno. Revija je imela dva

dela: literarnega in glasbenega. Glasbeni del je do leta 1909 urejal Anton Foerster, naslednje leto pa je prevzel uredništvo Stanko Premrl in sam urejal poleg glasbenega tudi literarni del. Poleg revije Cerkveni glasbenik so izdali v teh letih dva zvezka (knjigi) skladb, ki so obsegale celo cerkveno leto, Marijine in svetniške praznike. Naslov knjigam je bil "Cecilija". Dalje zbirko "Cantica sacra". Vse te knjige je uredil Anton Foerster. Med sodelavci so bili: p. Hugolin Sattner, Janko Leban, Ivan Zupan, L. Hudovernik, J. Kokošar, Martin Budna, Josip Lavtižar, Janez Laharnar, Josip Sicherl, Ignacij Hladnik, Jakob Savinšek, Peter Jere, Filip Ostir, Alojzij Mihelčič, Josip Grilanc, F. S. Spindler idr.

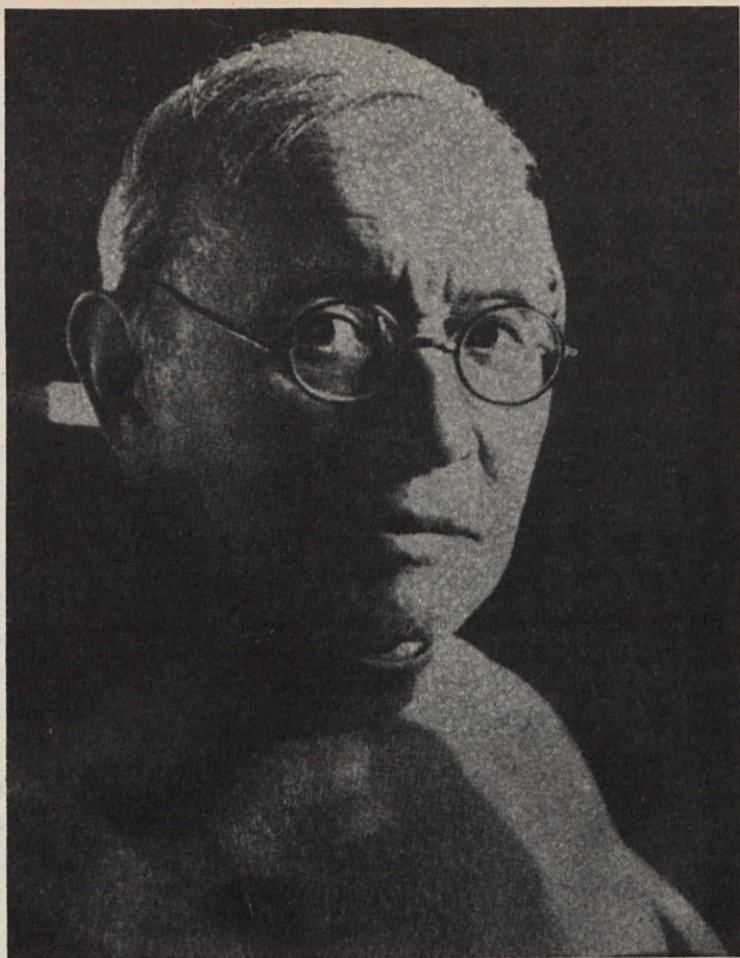
Ta resni in včasih preresni duh v cerkveni glasbi, ki so ga vpeljali navdušeni cecilijanci pa se ni mogel dolgo časa obdržati. Posebno z nastopom mlajših umetnikov. To sta bila v glavnem Stanko Premrl in Dr. Franc Kimovec. Seveda so se otresli starih spon tudi ostali večji glasbeniki, med njimi celo sam Foerster; tako tudi p. Hugolin Sattner idr. Nova smer je bila nekako uradno priznana z izdajo Riharjevih skladb v zbirki "Rihar renatus - pre-rojeni Rihar", ki jo je uredil Kimovec. Vnaprej se je zopet poskušala slovenska cerkvena glasba - več ali manj - vtapljati v slovensko dušo. Strogi cecilijanizem si je namreč vzel za vzor nemške cecilijance in njihove skladbe. Zato se je veliko očitalo pristašem tega glasbenega gibanja, da gredo v svojih zahtevah predaleč, posebno še, da se oddaljujejo od slovenskega duha in ljudstva. Pesnik in pisatelj Levstik je o tem petju napisal naslednji epigram: Novo petje/ cecilijansko/ ni slovensko, je germansko;/

šola raslovenja nas,/ cerkev tujči petja glas. -

Če pa to gibanje pregledamo z vseh strani, bomo našli, da je opravilo veliko delo za cerkveno glasbo na Slovenskem. Dalo je predvsem dobro izobražene organiste, in skladateljem dobro tehnično podlago, na katero je potem talent lahko gradil. Očistilo je tudi kore raznih šlagerjev, valčkov in polk, ki so jih - samo spremenjeno besedilo - prepevali po neštetih cerkvah. Beremo, da je neki organist med povzdigovanjem igral melodijo na Prešernovo "Pod oknom".

V slovensko cerkveno glasbo je v letih pred prvo svetovno vojno zavzel nov duh. Umetnik ne more biti vtisnjen v spone. Išče izraza svoji duši in svojemu srcu. To je še posebej važno za versko pesem. Kakor se cerkev odene na velike praznike v najlepša oblačila in je vsa okinčana, tako mora tudi glasba prazniku primerno izražati čustva vernega človeka. Glasba pa seveda mora biti prežeta pravega, svetega duha in se prilegati besedilu liturgije. In to je bil duh, ki je zavel in v slovenski glasbi še veje, v kolikor v Sloveniji dandanašnji more.

Glavna nosilca tega gibanja sta bila Stanko Premrl in dr. Franc Kimovec, ki sta vnesla nove stilne tokove, ki so se pojavljali po Evropi, pridružila jim pa elemente slovenske čustvenosti. Pridružili so se jima, kot že rečeno, vsi ostali večji cerkveni skladatelji. - Stanko Premrl je napisal okoli 2000 del, oz. pesmi. Med njimi oratorij "Sv. Jožef" na besedilo Silvina Sardenka, uglasbil je "Sončno pesem sv. Frančiška" za soloiste, zbor in orkester, zlagal maše in nešteto najrazličnejših pesmi, zraven pa še devet zbirk orgelskih skladb in skladbe za klavir in za

P. Hugolin Sattner

orkester. Dr. Franc Kimovec (rojen 1878) ima svojski stil s svojevrstno melodiko, ki se je z njo poskušal čimbolj približati ljudski pesmi in jo poplemeniti; zelo rad se v svojih skladbah poslužuje kontrapunkta. (2) Dela: maše, nešteto pesmi, zbirke orgeljskih skladb. Dalje je bil kolavdator (3) orgel in izvrsten dirigent. Med najbolj znanimi Kimovčevimi skladbami

2 **Kontrapunkt:** pri kontrapunktu ima vsak glas svojo melodijo, vsi glasovi pa se med seboj harmonično skladajo.

3 **Kolavdator:** kolavdator pregleda nove orgle in če so v redu, jih odobri.

sta "Marija, Kraljica Slovencev" (Odprta so sveta nebesa) in "Ti si Peter - Skala".

P. Hugolin Sattner, frančiškan (1851 -1934) je zložil prvi slovenski oratorij "Assumptio", kantate "Oljki", "Jeftejeva prisega", "V kripti sv. Cecilije", "V pepelnični noči", opere "Tajda" na besedilo Ivana Preglja; dalje več zbirk Marijinih pesmi in precejšnje število pesmi za koncertne nastope. - Ignacij Hladnik, (1865 - 1932), veliki mojster v improviziranju na orglah je znal vdihniti svojim skladbam narodno dušo (pr.: Marija skoz življenje). Spisal je poleg pesmi več maš, v katerih, kakor tudi v drugih skladbah kaže široko in globoko

invencijo. (4) Menda je bil Hladnik prvi med Slovenci, da je namenoma vzel melodije drugega skladatelja in jih uporabil pri skladanju latinske maše. Vzel je namreč Riharjeve melodije. Kasneje se je poslužil tega načina Kimovec (Missa "Lepa hlevček Betlehem", v kateri je uporabil slovenske božične napeve), česar so se potem še mnogi drugi slovenski skladatelji poslužili. P. Angelik Hribar (pesmi, maše, ofertoriji) s svojimi preprostimi skladbami, ki pa izražajo globokega umetnika in pobožno dušo.

Predaleč bi zašli, ako bi hoteli vsaj na kratko omeniti dela glavnih skladateljev na polju cerkvene glasbe v prvi polovici sedanjega stoletja. Poleg omenjenih naj navedemo še nekaj imen, ki so se udeleževali med obema vojnama. Tako: Vinko Vodopivec (maše, pesmi) s svojim lahkim a vedno cerkve dostojnim slogom; Matija Tomc (kantata "Križev pot", Slovenske maše, pesmi,

kantata "Za staro pravdo"...); Alojzij Mav (Maše, Marijine in evharistične pesmi, opereta "Angel z avtom"...); P. France Ačke, OFM (Missa solemnis, pesmi - predvsem za mladino); Klemenčič Josip; Dr. Anton Dolinar; A. Schwab; Tevž Anton; Martin Železnik; Lojze Bratuž; Jakob Savinšek; Emil Hochreiter; Anton Jobst; Emil Komel; Lado Lempl; Ivan Laharnar; Albert Leban; Anton Grum...

Že v začetku tega opisa slovenske cerkvene glasbe je bilo rečeno, da bi bilo nemogoče podati vseh imen in podrobnosti. Tu je nanizanih samo nekaj pogledov v njeno zgodovino. Še enkrat bi rad povdaril, da se slovenska cerkvena glasba lahko primerja in kosa s cerkveno glasbo vsakega naroda. Na živčnih glasbenikih in organistih pa je, da to zapuščino ohranijo in obdržijo vsaj na taki višini kot je bila in je - in da si vzgojijo kader, ki bo v bodoče stremel za istimi cilji.

4 Invencija: iznajdljivost

Če v deželi obenem cveto znanost, tehnika in gospodarstvo ter vlada splošna blaginja, to brez dvoma pomeni velik napredek tamkajšnje civilizacije in kulture. Toda vsakdo se mora zavedati, da to niso najvišje dobrine, temveč samo sredstva, ki morejo služiti za doseg višjih vrednot.

Zato z globoko žalostjo gledamo, kako je v gospodarsko naprednih deželah veliko število ljudi, ki se ne zmenijo za pravi red vrednot; duhovne vrednote namreč preveč zanemarjajo, popolnoma pozabljajo ali jih celo taje; medtem si z vsemi močmi prizadevajo za napredek v znanosti, tehniki, gospodarstvu in tvarno blaginjo tako precenjujejo, da jo često smatrajo za najvišjo življenjsko vrednoto. Zaradi tega ima prav pomoč, ki jo nudijo bolj razvite države gospodarsko slabotnim deželam za njih napredek, v sebi neko nevarnost; kajti v prebivalstvu teh dežel še živi pogosto s staro tradicijo in vodi njegovo delovanje zavest višjih vrednot, ki na njih temelji naveni red.

Kdor torej poskuša to nepokvarjeno zavest kakor koli podirati, se gotovo hudo pregreši nad temi narodi. Nasprotno je treba to njihovo miselnost ne le spoštovati, ampak jo tudi pospeševati in plemeniti, ko vendar na njej temelji prava človečnost.

Iz okrožnice Janeza XXIII. MATI IN UČITELJICA

"ZDRUŽENI NARODI" *

V okrožnici "Pacem in terris" (Mir na zemlji) piše papež Janez XXIII. o Združenih Narodih:

Kakor vsi vedo, se je 26. junija 1945 ustanovila organizacija Združenih Narodov - znana po kratici OZN - kateri so se pozneje priključili nižji organizmi, sestavljeni iz članov, ki so jih imenovala javne oblasti posameznih narodov; tem so zaupali zadeve velike važnosti, ki zanimajo vse narode sveta in ki se nanašajo na gospodarsko, socialno, kulturno, vzgojno in zdravstveno življenje. Združeni Narodi so si zastavili kot bistveni cilj vzdrževati in utrjevati mir med narodi, pospešujoč med njimi prijateljske odnose, temelječe na načelih enakosti, medsebojnega spoštovanja in mnogoterega sodelovanja na vseh področjih človeškega sožitja.

Važnost Združenih Narodov je jasno razvidna v Splošni izjavi človečanskih pravic, ki jih je Glavna skupščina ratificirala 10. decembra 1948. V uvodu te deklaracije proglašajo za ideal, da naj bi vsi narodi in državne oblasti dosegli učinkovito priznanje in spoštovanje teh pravic in odgovarjajočih svoboščin.

Ni nam prikrito, da so se nekatera poglavja te deklaracije zdela nekaterim manj vredna za odobritev, in ne brez razloga. Vendar mislimo, da je treba to deklaracijo smatrati za prvi korak in uvod v pravno-politično organizacijo svetovne skupnosti, kajti samo v njej se priznava dostojanstvo človeške osebe vseh ljudi in se potrjujejo pravice, da morajo vsi svobodno iskati resnico, se ravnati po moralnih normah, izpolnjevati dolžnosti pravičnosti, zahtevati človeka vredno življenje in druge pravice, ki so s tem v zvezi.

Zato močno želimo, da bi organizacija Združenih Narodov mogla vedno bolj prilagajati svojo zgradbo in svoja sredstva veličini in plemenitosti svojih ciljev. O da bi čimprej prišel čas, ko bi ta organizacija mogla učinkovito zagotavljati pravice človeka: pravice, ki so, ker izhajajo iz dostoj-

anstva človeške osebe, splošne, nekršljive in neodtujljive. In to toliko bolj, v kolikor danes ljudje vedno bolj aktivno sodelujejo v javnih zadevah svojih narodov, z naraščajočim zanimanjem sledijo življenje drugih in se vedno bolj zavedajo, da pripadajo kot živi člani svetovni skupnosti.

ZAČETEK, ZGRADBA IN DELOVANJE ZN

O organizaciji Združenih Narodov je med ljudmi precej zmedenih pojmov; prav tako o njenem delovanju. Zato je prav, da spoznamo njen ustroj, njena sredstva in delovanje.

Kako so nastali Združeni Narodi?

Ob strahotah in pustošenju druge svetovne vojne se je porodila misel, da je treba nekaj ukreniti za preprečenje vojne v bodočnosti. Zadnja vojna je zahtevala brezštevne žrtve. Bodoča vojna bi bila še bolj kruta. Vojna še ni bila končana, ko so se leta 1945 zbrali v San Franciscu zastopniki 50 držav, da sestavijo listino svetovne organizacije, ki bo učinkovitejša kot Liga Narodov. Pripravljene osnutke listine (charter) so izdelali strokovnjaki; o njih so razpravljali na raznih mednarodnih konferencah. Končni osnutek so izdelali zastopniki 50 držav v San Franciscu. Listina Združenih Narodov je stopila v veljavo 24. okt. 1945, ko jo je odobrilo 29 držav, med njimi 5 trajnih članic Varnostnega sveta

* Kratice so pojasnjene v besedilu članka.
OZN - Organizacija združenih narodov
ZN - Združeni narodi
ZDA - Združene države Amerike
ZSSR - Zveza sovjetskih socialističnih republik
General Assembly - glavna skupščina
Security Council - varnostni svet

(Security Council). - Senat ZDA je odobril listino 28. julija 1945 (89 glasov za, 2 proti).

Kaj so hotele države, katerih zastopniki so delali načrt za svetovno organizacijo?

Zastopniki 50 držav zbrani v San Franciscu so hoteli svetovno organizacijo, ki bo nudila ustroj za miroljubno sodelovanje med narodi in bo zmožna preprečiti vojno v bodočnosti. Ta organizacija pa mora biti taka, da ne bo pretila državni neodvisnosti članic. Na podlagi domneve, da bodo države voljno sodelovale, so bili postavljeni ti nameni ZN:

1. vzdrževanje mednarodnega miru in varnosti;

2. razvoj prijateljskih odnosov med državami na podlagi spoštovanja načela enakih pravic in samoodločanja narodov;

3. sodelovanje v reševanju mednarodnih ekonomskih, socialnih, kulturnih in človekoljubnih namenov in v pospeševanju spoštovanja človekovih pravic in osnovnih svoboščin;

4. organizacija naj bo središče za usoglašanje dejavnosti držav za dosego teh skupnih ciljev.

Nobena od večine držav ni hotela žrtvovati svoje državne neodvisnosti Združenim Narodom, zato so tudi ZDA vztrajale na pravici do "veto", ki jo imajo velike petere države v Varnostnem svetu kot zaščito svoje državne samostojnosti.

Združeni Narodi nikoli niso imeli namena, biti naddržava; tudi jih ne opisujejo z lastnostmi, ki jih ima država; nimajo moči vpoklicati k vojakom, tudi ne nalagati davkov ali prisiliti članice k izvršitvi svoje odločitve. Združeni Narodi so bili in so organizacija, katere članice so neodvisne države, ki so združene v želji, da preprečijo vojno.

Ali ZN lahko ukažejo svojim članicam, kako naj urejujejo svoje notranje zadeve?

Ne! Listina ZN namreč pravi: ZN "so osnovani na načelu suverene (neodvisne) enakosti vseh svojih članic. - Nič, kar je v sedanji listini, ne daje ZN oblasti za posredovanje v zadevah, ki so bistveno v mejah domače jurisdikcije države." ZN torej ne morejo prisiliti kako državo, da mora spremeniti svoje zakone ali postopanje, čeprav so v nesoglasju z listino. Npr.: Nikoli ni šla

varnostna (policijska) sila ZN v kako državo brez pristanka vlade tiste države. Ko potreba mine, varnostne sile ZN takoj zapuste deželo. Isto velja za ekonomsko pomoč. Tudi nobena tehnična pomoč se ni nikjer začela, ako država, ki jo je potrebovala, ni sama zaprosila zanjo.

Na področju človečanskih pravic lahko ZN proglasijo v podrobnostih zaželjena načela, a ta nimajo obvezne moči. Tudi kadar je sklenjena pogodba, ne veže članice, ki je ne potrdi. V ZDA mora senat odobriti vsako pogodbo z dvetretinsko večino.

Ali smejo ZN poslati vojake kake države v boj v drugo državo?

Članice ZN lahko priporočajo policijsko akcijo; odločitev pa je odvisna od državne vlade.

Kako ZN delajo za vzdrževanje miru?

Varnostni svet naj bi bil po prvotni zamisli glavni organ, ki naj bi vzdrževal mir in varnost.

Varnostni svet je bil pooblaščen za:

2. raziskovanje vsakega prepira ali položaja, ki bi lahko privedel do mednarodnega trenja;

2. priporočanje načinov za poravnavo sporov, kot npr. s posredovanjem, s pogajanjem, s spravo ali z razsodnimi nasvetovalnimi mnenji;

3. svetuje uporabo ekonomskih sankcij in drugih ukrepov brez vojne, da se prepreči napad;

4. lahko nagovori države članice, naj podvzamejo vojaško akcijo, da ustavi vojno.

Dejansko pa Varnostni svet ni mogel vedno uspešno delovati kot je bilo prvotno mišljeno, ker je Sovjetska zveza prepogosto rabila "veto". Zato je leta 1950 skupščina odobrila resolucijo, znano kot resolucijo združenja za mir, ki omogoča, da se vsak spor, ki ga zaradi "veto" ni mogoče rešiti v Varnostnem svetu, prenese v glavno skupščino, ako 7 od 11 članov sveta glasuje za to. Toda ta resolucija ne daje glavni skupščini moči odločanja v vprašanih miru, ki bi vezalo. Resolucije skupščine, ki potrebujejo 2/3 večino glasov, so pravno samo priporo-

čila, a pogosto imajo veliko moralne veljave in moči.

Ta način zgleda šibak, a je uspešen. ZN nimajo stalne oborožene policijske sile. Taka sila bi zahtevala zelo visok proračun. Težko bi bilo tudi dobiti primeren kraj za postojanko teh čet. Kadar je potrebno države članice prispevajo moštvo za varnostne ali policijske akcije.

Kaj je odbor vojaškega osebja (The Military Staff Committee)?

Odbor vojaškega osebja deluje pod vodstvom varnostnega sveta. Sestoji iz načelnikov osebja ali njihovih zastopnikov in petih stalnih članov varnostnega sveta. Predsedništvo tega odbora kroži mesečno med petimi državami. Odbor je bil osnovan, da bi svetoval varnostnemu svetu o vojaških zahtevah za vzdrževanje miru in da bi dajal strateška navodila oboroženih sil, ki bi bile dane varnostnemu svetu v uporabo. Ker se pa varnostnemu svetu do sedaj ni posrečilo, da bi razrešil velike politične razlike med Sovjetsko zvezo in ostalimi velikimi silami, se do sedaj varnostni svet nikoli ni obrnil na odbor vojaškega osebja kot je to predvideno v ustanovni listini ZN. Vendar ima ta odbor svoj urad v središču ZN in ima redno svoje seje, ki so pa samo formalnega značaja. Odbor bi lahko stopil v akcijo le, kadar in če dobi povelje od varnostnega sveta soglasno od vseh peterih velikih sil.

Kdo pa so bili poveljniki sil ZN?

Na Koreji (1950 - 1953) so bile čete pod združenim poveljstvom, ki so mu načelovale ZDA. ZDA so določile različne poveljujoče generale iz oboroženih sil ZDA.

The United Nations Emergency Force v Egiptu (od 1956 so že tam) so pod poveljstvom ZN, ki ga je vodil general E. L. M. Burns iz Kanade. On in njegovi nasledniki so poročali glavnemu tajniku ZN, ki pa sprejema navodila od glavne skupščine. (Ne ZDA ne ZSSR nimata tam svojih čet).

V Libanonu (1958) je bila organizirana opazovalna skupina s 214 vojaškimi opazovalci, ki jim je poveljeval major general Odd Bull iz Norveške. Čete ZDA so bile poslane tja na nujno prošnjo tedanje vlade

in so se umaknile po petih mesecih, ko je bila s pomočjo ZN odpravljena nevarnost, ki je pretila neodvisnosti Libanona.

V primeru Konga je varnostni svet prosil glavnega tajnika, naj ima on skrb za sprejemanje čet, ki so jih nudile države članice za upostavitev sil ZN. Po dogovoru niso sprejeli nobenih čet velesil in držav, ki imajo v Kongu svoje interese.

Operacije v Kongu vodi glavni tajnik iz New Yorka. Sedanji poveljnik sil ZN v Kongu, ki je pod civilnim vodstvom, je general Sean McKeown iz Irske.

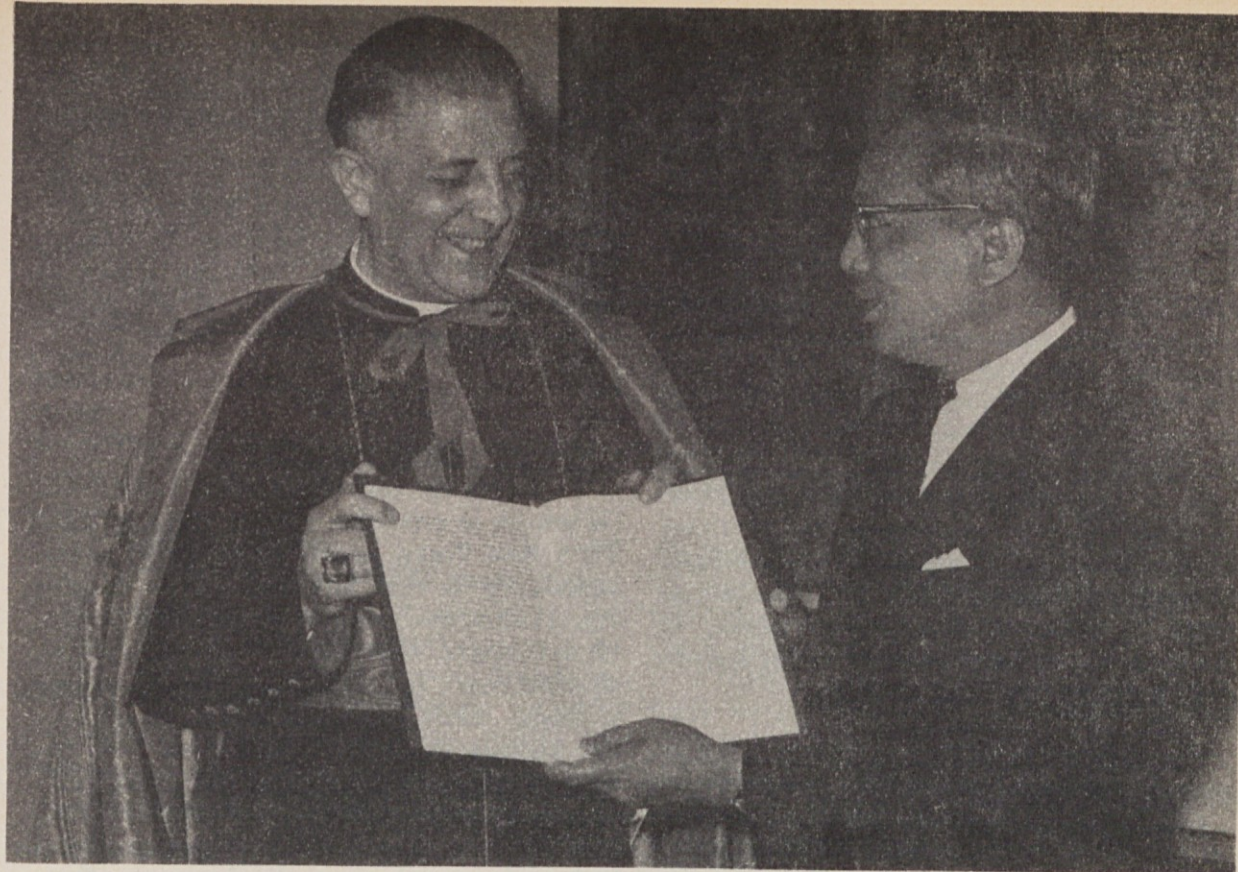
Kako moč imajo odločitve ZN?

Resolucije raznih organov ZN - razen varnostnega sveta - imajo obliko priporočila. Nimajo torej obvezne moči razen moralno obveznost, ki veže vsako članico, da izvaja, za kar je javno glasovala. Resolucija glavne skupščine ali kakega od njenih svetov je lahko učinkovita le toliko, kolikor podpore dobi. Izpolnitev resolucije odvisi od dejanj vsake neodvisne države članice. Vzpodbuda za dejavnost je v narodno korist vsake dežele. Upoštevati je treba, da je nedejavnost kljub večini glasov v prid resolucije lahko v škodo vplivnosti in vodstva. ZSSR je izgubila v ZN precej vpliva prav zaradi prepogostnega "veto", ki je preprečeval akcije, katere je želela večina varnostnega sveta. Prav tako ji je bilo v škodo, ker ni upoštevala resolucij, ki jih je sprejela glavna skupščina.

Kako se odobrijo resolucije?

V glavni skupščini se odločajo važna vprašanja z dvotretinsko večino navzočih, ki glasujejo; vprašanja postopanja se odločijo s preprosto večino glasov. S preprosto večino glasov so odobrene resolucije ekonomskega sveta, socialnega sveta in upraviteljskega sveta (Trusteeship Council).

V 11članskem varnostnem svetu je potrebno za vsako odločitev vsaj 7 glasov; odločitve v bistvenih vprašanjih morajo vključevati pet pritrjevalnih glasov peterih stalnih članic. Te so: Združene države. Sovjetska zveza, Anglija, Francija in Kitajska. Vzdržanje od glasovanja se ne smatra

Glavni tajnik ZN U Thant sprejme okrožnico "Pacem in terris", ki jo je pokojni papež Janez XXIII. posebej lastnoročno podpisal in poslal Združenim Narodom. Na sliki vidimo kardinala Suenens-a, nadškofa mechelen-bruseljskega in primasa Belgije, ko v glavnem stanu ZN v New Yorku 13. maja 1963 izroča okrožnico glavnemu tajniku ZN U Thant-u.

Foto United Nations

za negativen glas. Vsaka država ima en glas.

Zakaj ima vsaka država en glas brez ozira na velikost?

V varnostnem svetu je načelo "vsaka država ima en glas" uravnovešeno s pravico do "veto", ki jo imajo "veliki peteri". V San Franciscu pa je bilo odločeno, da se da vsaki državi v skupščini in drugih svetih po en glas, da bodo resolucije izražale svetovno mnenje - to je sila, ki je niti komunistični blok ne more popolnoma prezirati. Pri tem lahko tudi omenimo, da je bilo v San Franciscu sklenjeno, da se prepusti Ukrajino in Belorusijo kot ločeni članici, čeprav sta dejansko del ZSSR. Ta odločitev je bila narejena najprej v Jalti in pozneje v San

Franciscu z namenom, da so si zagotovili sodelovanje Sovjetske zveze v drugih delih ustanovne listine. To pa ni pozvračilo ZDA težkoč, ker je v glavni skupščini več svobodnih držav, ki so bolj naklonjeni ZDA, kot je komunističnih držav, ki jih nadzoruje Sovjetska zveza. To potrjujejo primeri glasovanj v glavni skupščini, kjer je Sovjetska zveza v veliki večini preglasovana.

Ali obstoji težnja skupin za enotno glasovanje?

Enajst komunističnih držav je edina skupina, ki nastopa enotno pri glasovanju. Analiza zapisnikov glasovanj je pokazala, da vsaka država glasuje na posebnih področjih skladno s svojo koristjo. Enotno glasovanje

komunističnih držav do sedaj ni moglo uveljaviti predlogov Sovjetske zveze.

Čeprav izid glasovanja v prid predloga, ki ga je postavila velesila, ne odseva vedno dejanske moči, je vendar značilno, da je skupščina ob različnih zasedanjih glasovala v važnih zadevah v prid predloga ZDA; v večini slučajev so ZDA dobile pri glasovanju podporo, ki so jo pričakovale. Npr. z 71 glasovi proti 11 - 15 se jih je vzdržalo od glasovanja - je bil sprejet predlog ZDA, da mora biti razorožitev spremljana "z učinkovito in nepristransko ugotovitvijo"; z 87 glasovi proti 11 - 1 članica se je vzdržala od glasovanja - je generalna skupščina z obžalovanjem ugotovila sovjetsko eksplozijo 50 megatonske bombe; soglasno je bil U Thant izvoljen za glavnega tajnika vkljub sovjetski kampanji za "trojko". Niti ena delegacija, razen 11 držav komunističnega bloka, ni glasovala v prid resolucije, ki naj bi obsodila ZDA načrtov za vpad na Kubo.

Kaj kažejo glasovalni zapisniki o novih afro-azijskih državah?

Afro-azijske države ne glasujejo skupno kot blok, zakaj na teh dveh kontinentih so mnogi narodi z zelo različnim ozadjem in z različnimi kulturami. Mnoge izmed teh dežel se zaradi svoje preteklosti v veliki meri zanimajo za vprašanje kolonializma. Nove afro-azijske države so bile v zadnjih skupščinah zelo umirjene v glasovanju zadev, ki so v zvezi z vodilnimi vprašanji. V primerih, ki so bili navedeni v prejšnjem vprašanju, so te države glasovale v prid ZDA. Vidno pa je, da pri vsakem glasovanju zelo pazijo na svojo neodvisnost.

Ali je Rusija ovirala akcije ZN?

V nekaterih slučajih, kot npr. v primeru Madžarske, so bile akcije ZN skoro brezuspešne, ker je Rusija odločno odklonila resolucije skupščine; države-članice niso marale siliti z akcijo naprej, ker bi to lahko sprožilo svetovno vojno. Madžarska vlada, ki je popolnoma pod nadzorstvom Sovjetske zveze, ni hotela sprejeti čet ZN za raziskovanje položaja in je tudi ignorirala poziv za svobodne volitve. Vendar pa je resolucija ZN obsodila v tem primeru Rusijo in odprla

oči mnogim narodom, da so spoznali pravo naravo komunističnega imperializma. Poleg tega pa odbor ZN za ugotavljanje dejstva (UN Fact Finding Committee) hrani zapisnik o vsem tem.

Poleg tega so ZN podvzeli mnogo učinkovitih akcij brez sodelovanja Sovjetske zveze (Koreja, Iran, Grčija, Libanon in Kongo). Tudi pomoč beguncem, tehnična pomoč in načrti specializiranih agencij so bili uspešni vkljub opoziciji Sovjetske zveze.

TAJNIŠTVO

Kdo je v službi tajništva?

Tajništvo ZN zaposluje okoli 4.400 ljudi. Od teh jih je približno 3.200 v glavnem stanu ZN v New Yorku, ostali so na raznih postojankah. So iz vseh 104 držav, ki so članice ZN. Ti izvajajo želje, ki so izražene v resolucijah glavne skupščine, varnostnega sveta, ekonomskega in socialnega sveta, upraviteljskega sveta in drugih komisij in odborov teh glavnih organov. Tajništvo ne vodi nobene politike. Politiko odločujejo zastopniki včlanjenih držav. Osebe ima nalogo, izvajati resolucije in seveda tudi pomagati pri izdelavi načrtov, pri predstavljanju in poročanju o sejah, ki se vrše. Osebe na postojankah deluje v Ženevi in drugih pokrajinskih komisijah in uradih ZN pa tudi pri tehnični pomoči in drugih misijah, ki so v teku v vseh delih sveta.

Vsi člani osebja ZN, ki so iz vseh včlanjenih držav, takoj v začetku svoje službe prisežejo, da ne bodo iskali in sprejemali nobenih navodil od svojih vlad ali kake druge oblasti izven ZN. Tako je urejeno v členu 100 ustanovne listine ZN.

Pred kratkim je Sovjetska zveza protestirala proti temu sistemu, češ da nihče od uslužbencev ZN ne more biti nevtralen. Sovjeti so zagovarjali mnenje, da mora tajništvo odsevati narodno ali državno razdelitev sveta. Zato so predlagali naj glavnega tajnika nadomesti "trojka", v kateri bi bili "zapadni, komunistični in nevtralni" predstavniki. Ta predlog ni prodr, ker je bila večina mnenja, da bi "trojka" povzročila razkroj ZN.

Število uslužbencev iz raznih držav točno

ne odgovarja deležu proračuna, ki ga prispevajo včlanjene države. Npr. ena tretina uslužbencev so državljani ZDA. Vse države, vključno ZSSR, niso želele ali pa niso bile sposobne spolniti svoje kvote.

V avgustu 1961 je bila dejanska porazdelitev poklicnih in izvršilnih mest naslednja:

Vseh skupaj	1311
Združene države Amerike	355
Anglija	131
Francija	89
Indija	60
Republika Kitajska	51
Sovjetska zveza	44
Kanada	40
Druge včlanjene države	541

Na vrhovnih mestih so bili marca 1962: 4 iz Združenih držav, 2 iz Anglije, 1 iz Francije, 1 iz Sovjetske zveze in po 1 iz Burme, Kitajske, Čehoslovaske, Brazilije, Grčije, Nove Zelandije, Združene arabske republike, Jugoslavije, Nigerije, Italije in Paname.

Ali je tajništvo ZN "gnezdo" za komunistične vohune?

ZN ne nudijo vohunom nobene zaščite. Ako ugotovijo, da kak uslužbenec pri ZN vohuni, je takoj odpuščen. Za to je poskrbljeno v pogodbi ZDA z ZN, ki imajo svoj glavni stan na ozemlju ZDA. Dalje ZDA lahko - in dejansko to vrše - omejujejo potovanje tujcev po deželi. Kadar pogodba ZDA z ZN glede privilegijev in nedotakljivosti glavnega stana v New Yorku ni soglasna s federalnimi, državnimi in krajevnimi zakoni, obveljajo zadnji.

Dalje tajništvo ne prejema tajnih poročil, zakaj nobena vlada ne pošilja tajno zaupnih poročil ZN. Vlade včlanjenih držav vedo, da so informacije, ki jih pošljejo ZN, za javno uporabo. ZN torej ne nudijo opore in olajšav za vohunstvo.

Ali imajo člani osebja ZN posebno diplomatsko nedotakljivost in privilegije?

Ne, nimajo jih. Samo člani delegacij imajo diplomatsko nedotakljivost.

Ali uslužbenci ZN plačujejo dohodninske davke?

Uslužbenci ZN, ki so državljani ZDA,

jih morajo plačevati; nekatere druge države so oprostile državljanem, ki so uslužbeni pri ZN, dohodninskih davkov.

FINANCIRANJE ZN

Kako dobijo ZN denar za svoj obstoj in delovanje?

ZN dobivajo denar na te načine:

1. Redni proračun za glavna delovanja znaša letno približno \$70,000.000. Ta vsota pride od prispevkov včlanjenih držav, ki plačujejo po svojih denarnih možnostih. Ti prispevki prihajajo precej redno.

2. Posebni programi kot npr. razširjen program tehnične pomoči in otroški sklad dobivajo podporo od prostovoljnih prispevkov narodov, ki se zanimajo zanje. Ta vsota znaša letno okoli \$150,000.000.

3. Dalje prihajajo letno prispevki za mirovne in varnostne operacije (okoli 150 milijonov), za katere volijo v glavni skupščini kot obveznost včlanjenim državam. Čeprav pričakujejo, da bodo prispevale vse članice, vendar nekatere članice niso prispevale za "UN Emergency Force" na Srednjem vzhodu in v Kongu. Tu je glavni vzrok finančne krize ZN. Skrajna kriza je bila pred nekaj meseci (sredi leta 1963) zelo resna, a je bila premagana vsaj do začetka leta 1964.

Na kakšni podlagi je določen letni prispevek?

Letni prispevek posameznih dežel je določen na glavni skupščini in je približno odvisen od sposobnosti plačevanja posameznih članic. Proračun je znova določen vsaka tri leta. Pri zadnjem pregledu je bilo določeno, da najvišji prispevek na vsako včlanjeno državo za redne izdatke ZN ne sme presegati 30% celotne vsote. Sedanja višina procentov ZDA je 32.02%; leta 1946 je bila skoro 40%; sedanji prispevek ZSSR je 14.97%; leta 1946 je bil 6.62%.

Na vsakega prebivavca ZDA pride letno \$1.06 kot letni prispevek za ZN.

Kaj se zgodi, ako včlanjena država ne plača svojega letnega prispevka?

Po ustanovni listini ZN lahko glavna skupščina vzame pri glasovanju glas članici,

Nadaljevanje besedila na strani 126

ki je dve leti v zaostanku določenega prispevka. Do sedaj se še niso zatekli k temu sredstvu. Mnoge članice, tudi ZSSR, so v zaostanku ali so tudi v celoti zaostali v svojem plačevanju posebnih prispevkov za dvoje glavnih operacij za mir in varnost (The United Nations Emergency Force ter UN Operation in the Congo); Rusija je tu popolnoma odklonila sodelovanje. Decembra meseca 1962 se je glavna skupščina obrnila na mednarodno sodišče (The International Court of Justice) s prošnjo, naj izjavi ali ti posebni določeni prispevki legalno večjejo včlanjene države.

Ali so ZDA plačale poslopje glavnega stana ZN (v New Yorku)?

ZN so dobili od ZDA posojilo 65 milijonov dolarjev za gradnjo svojega glavnega stana v New Yorku. To brezobrestno posojilo mora biti izplačano v 30 letih. Do sedaj so ZN odplačali eno tretino posojila.

UNESCO

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - Vzgojna, znanstvena in kulturna organizacija ZN - je bila ustanovljena z namenom, da olajša izmenjavo informacij na teh področjih. V vzgoji se trudi za odpravo nepismenosti. V ta namen pomaga pri upostavitvi šolskih sistemov v nerazvitih področjih. V znanosti olajšuje izmenjavo informacij, ki jih dajejo prostovoljno in brezplačno. Sklicuje svetovne konference, ki razpravljajo o vprašanih kot so npr. nerodovitna ozemlja, pomorske vede, tropično rastlinstvo... Ugotovitve teh konferenc so objavljene za svetovno uporabo. V kulturi navaja k ohranitvi narodnih kultur in se trudi, da bi te različne kulture bile dostopne vsem ljudem. Narodna komisija ZDA je pred kratkim sestavila knjigo o kulturi in folklori (narodoznanstvo, tj. narodni običaji, narodne pesmi...) Združenih držav z namenom, da omogoči drugim narodom boljše poznanje Amerike in Amerikancev.

Ali UNESCO pospešuje spojitev narodov?

UNESCO daje pobudo za razširjanje "svetovnega razumevanja", tj. da bi narodi širom sveta bolj razumeli drug drugega. Pri tem.

pa skuša ohraniti narodnosti, njihove običaje in kulture.

Kaj je UNICEF?

The United Nations Children's Fund* - Otroški sklad ZN - je bil ustanovljen z namenom, da izboljša zdravstveni standard otrok v potrebnih področjih; preskrbuje zdravstveno nego za matere, oskrbuje mleko, vakcin in zdravila za otroke. To pomoč prejmejo dežele, ki zaprosijo zanjo. V zadnjih desetih letih sta samo dve komunistični državi - Poljska in Jugoslavija - prejeli to pomoč. UNICEF nabavi material, ki ga porabi v omenjene namene, v državi, ki prispeva v ta sklad. Tekom let so ZDA prispevale 85%; ves ta prispevek je bil potrošen v tej deželi. Država, ki sprejme pomoč UNICEF, pristane, da bo prilagodila svoje podobne sklade skladom UNICEF; to velja predvsem za dobavo in zaloge materiala in tehnično pomoč; dovoliti mora tudi osebju UNICEF vstop v deželo, da upravlja in nadzoruje razdejevanje materiala in uporabo zaloge ter opreme, ki je bila preskrbljena iz skladov UNICEF.

V upravi UNICEF je 575 oseb iz 42 dežel. 105 jih je državljanov ZDA; 11 jih je iz komunističnih držav. Izvršilni direktor je Mr. Maurice Pate, državljan ZDA.

Ali ZDA plačujejo račune UNICEF?

ZDA prostovoljno plačujejo 43% rednega proračuna UNICEF. 98 drugih vlad plača ostalih 57%. Od leta 1953 je bil prispevek ZDA znižan od 68.77% na današnjih 43%. Proračun UNICEF se zvišuje na različne načine, npr. s prodajo božičnih voščilnih kart in "UNICEF Trick and Treat Project"...

Kaj je Odbor ZDA za UNICEF?

Je privatna, prostovoljna organizacija, ki pospešuje boljše razumevanje za UNICEF v ZDA in ima razne prireditve za zvišanje sklada UNICEF.

*Prvotno se je imenoval

United Nations International Children's
Emergency Fund

MEDNARODNO SODIŠČE

Kaj je mednarodno sodišče?

Mednarodno sodišče (ICJ - The International Court of Justice) je sodni organ ZN, katerega sedež je v Hagu na Nizozemskem.

Ima dve nalogi:

1. daje nasvetovalna mnenja o pravnih vprašanjih, kadar se obrne nanj glavna skupščina, varnostni svet ali drugi organi ZN ali medvladnih agencij, kadar so pooblašeni za to od glavne skupščine.

2. daje obvezne razsodbe v skladu z mednarodnim pravom v vseh spornih vprašanjih, ki jih prostovoljno predložijo države, ki so sprejele jurisdikcijo tega sodišča; zato so te sodbje obvezne. Samo države - ne privatniki - so lahko stranke v primerih pri tem sodišču. Jurisdikcija - sodna oblast - tega sodišča se rasteza na vse slučaje, ki jih stranke v skladu s svojim zakonikom predložijo v razsodbo; razsoja lahko tudi vse zadeve pogodb, za katere je v pogodbah omenjeno, naj se predložijo temu sodišču.

Ali so države obvezne sprejeti razsodbo mednarodnega sodišča?

Države so obvezne sprejeti razsodbo mednarodnega sodišča, ako že vnaprej izjavijo, da so voljne to storiti. To je vključeno v zakoniku tega sodišča. Države lahko vklju-

čijo kak pogoj, ko priznajo jurisdikcijo tega sodišča.

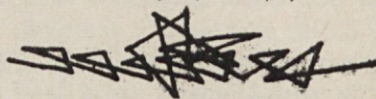
Kdo so sodniki pri mednarodnem sodišču?

Mednarodno sodišče ima 15 sodnikov. Voli jih varnostni svet za dobo devetih let; lahko so ponovno izvoljeni. Sodniki ne predstavljajo svojih držav, ampak so izvoljeni na podlagi znanja prava. - Sedanji sodniki so iz teh držav: Panama, Združena arabska republika, Francija, Peru, Mehika, Združene države Amerike, Kitajska, Sovjetska zveza, Italija, Argentina, Avstralija, Grčija, Japonska, Poljska in Anglija.

* * *

Ali ZN spoštujejo vero?

Listina ZN poziva k verski svobodi. Pri ZN so zaposleni pripadniki raznih veroizpovedi. Glavna skupščina se začne z enominutno tiho molitvijo, kar omogoča vsem navzočim, da molijo tiho vsak v skladu s svojo vero. ZN torej spoštujejo vero.

Podatke za ta opis zgradbe in delovanja ZN sem dobil v brošuri *FACTS FOR FALLACIES. Answers to Current Questions about The United Nations.* - Prepared by The United States Committee for The United Nations. Urednik

Medsebojne odnose med političnimi skupnostmi mora voditi resnica. Ta zahteva, prej kot vse drugo, da se iz teh odnosov izkorenini sleherna sled rasizma; in da se zato prizna, kot sveto in nespremenljivo načelo, da so si politične skupnosti po dostojanstvu narave med seboj enake; iz česar izhaja enaka pravica do obstoja, lastnega razvoja, do potrebnih sredstev za doseg tega in mora tako biti vsaka kot prva odgovorna za delovanje svojih programov; in končno, vsaka ima tudi pravico do dobrega glasu in do potrebnega spoštovanja.

Med ljudmi - to potrjuje izkustvo - obstajajo razlike in včasih velike, v stopnji znanja, kreposti, sposobnosti, iznajdljivosti in posedovanja materialnih dobrin. Toda to ne more nikdar opravičevati, da bi s to svojo superiornostjo kdo na kakršenkoli način si podrgel to, kar je od drugih. Ravno nasprotno, ta superiornost takemu nalaga večjo dolžnost pomagati drugim, da dosežejo, s skupnim naporom, svojo lastno popolnost.

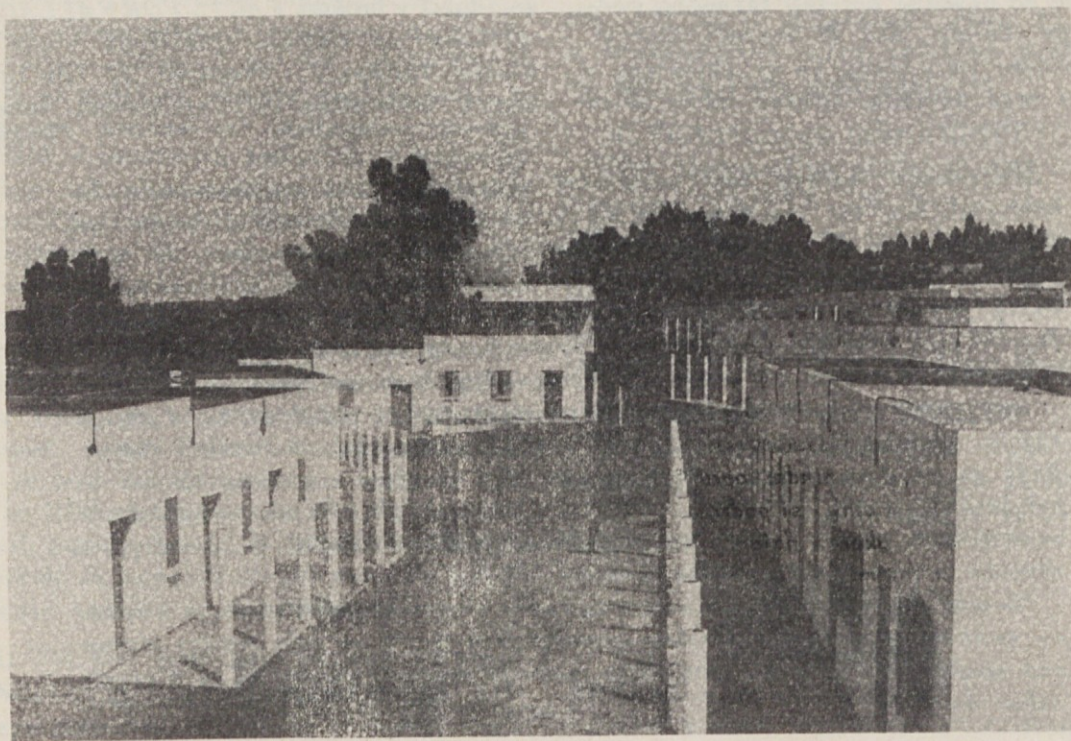
Va prav tak način morejo nekatere politične skupnosti nadkriliti druge v kulturi, civilizaciji in v gospodarskem razvoju; toda to jim ne daje pravice vladati nad drugimi, pač pa imajo zato večjo dolžnost pomagati drugim, da se s svojim delom dvignejo.

Iz okrožnice Janeza XXIII. MIR NA ZEMLJI

Okoli 30 tkalnic, 45 prodajaln, dispanzer, občinski dom, moderno šolo za približno 800 otrok gradijo s tehnično pomočjo in izvedenci Združenih Narodov v kraju Lalla Mimouna v Maroko. Zgradili bodo tudi majhno elektrarno za razsvetljavo in vodno črpalko in 200 zidanih hiš. Na sliki vidimo pogled na novo šolo. Iz zapuščenega kraja je v nekaj letih nastala moderna naselbina.

Foto United Nations

Pogled na skupino tkalnic. Delo s tehnično pomočjo in izvedenci Združenih Narodov je tako uspelo, da je tamkajšna vlada sklenila, da ga bo razširila na celotno provincijo Rabat.

Foto United Nations

NATIONAL CATHOLIC WELFARE CONFERENCE OFFICE FOR U.N. AFFAIRS

Papal Encyclicals
Bishop's Statements
Catholic Comment

Liaison and Information Center

INTERNATIONAL CATHOLIC ORGANIZATIONS
INFORMATION CENTERS

U. N. REPRESENTATIVES OF I.C.O.'S

Catholic International Education Office
Catholic International Union for Social Service
International Catholic Child Bureau
International Catholic Film Office
International Catholic Migration Commission
International Catholic Press Union
International Catholic Youth Federation
International Committee of Catholic Nurses
and Medico-Social Workers
International Conference of Catholic Charities
Pax Romana
World Federation of Catholic Young Women and Girl
World Federation of Catholic Teachers
World Union of Catholic Women's Organizations
Young Christian Workers

U.N. Office of
Public Information

U. S. Mission to the
United Nations

CATHOLIC RELIEF SERVICES

N.C.W.C NEWS SERVICE

NATIONAL COUNCIL OF CATHOLIC MEN

NATIONAL COUNCIL OF CATHOLIC WOMEN

CATHOLIC ASSOCIATION FOR INTERNATIONAL PEACE

SCHOOLS AND STUDENTS

OTHER CATHOLIC ORGANIZATIONS

IN THE U.S.

NCWC OBSERVER
newsnotes
reports
articles
speeches
INFORMATION

Economic and
Social Counsel

written statements

Catholic voice at
United Nations

oral statements

U.N.I.C.E.F.

SOCIAL COMMISSION

POPULATION COMMISSION

HUMAN RIGHTS COMMISSION

STATUS OF WOMEN COMMISSION

REGIONAL ECONOMIC COMMISSIONS

SPECIALIZED AGENCIES

SUB-COMMISSION ON MINORITIES

AND DISCRIMINATION

Gornji načrt pojasnjuje vlogo in službe NCWC urada za zadeve ZN (National Catholic Welfare Conference Office for U. N. Affairs). Načrt je narejen po večjem diagramu, ki ga je izdal omenjeni urad. Ohranili smo angleške izraze, ker so to večinoma imena organizacij in agencij.

MARIJA POMAGAJ

MARIJA POMAGAJ - Kraljica in Mati Slovencev
in zemlje Gospa,
sijoča v temoto sveta:
Glej, Tebi izročamo žezlo nad svojo posestjo,
slovensko zemljo,
nad njeno in svojo rastjo!
Pod plašč Tvoj kraljevski prihajamo s sladko zavestjo
in z zublji želja
v škrlatni oljenki srca,
da Ti nas ohranjala v siju bi rajskih lestencev
z mogočno roko,
ko čas skoz nas šel bo temno! -
Ti z nami nevarne vrtince prevrata prebrodi
čez reko gorja
na breg, kjer Ti že si doma!
Ti z mečem ljubezni razdeni kraljestvo sovraštva,
zgrajeno z lažjo
in branjeno s trdo pestjo!
Ti naše vodnike, državnike mimo zmot vodi
brez stranskih cesta
skoz mrkost sodobnih megla!
Ti vžigaj boreča se srca za sveta junaštva,
ki z božjo močjo
brezbožno naprednost bijo!
Ti pelji nas k zmagi nebeški prek zemeljskih vencev,
ki z njimi baha
se knez prevar, grenkih solza!
Ti stori nas vredne naslednike naših mučencev,
v preskušnji srčno
za Sina kropljenih s krvjo!
Ti z rajskimi vrelec duhovno rast našo napajaj,
da rosa neba
v dneh suše ji novih sil da!
Ti z večno modrostjo cvetove duha nam oplajaj,
da svet sad dado
kot plodno in dobro drevo!
Ti dvigaj od zemlje k nebesom nas v svetem poletu
v naročje Boga
iz lovk in omrežij mesa!
Ti zberi krog Sina vse, da bomo složni, edini,
z Njegovo vezjo
med sabo spojeni močno!
Ti mir nam izprosi, nakloni prostost domovini

ter varnost meja
brez besa prevratov, vojska!
Ti z naših njiv hlapce, ki sejejo ljuljko, odpodi,
da dobre rasti
vzpon v Bogu svoj sad obrodi!
Ti bodi ognjišče ljubezni slovenski družini,
da njene želje
za Sina in zate gore!
Ti blagoslov božji sprevajaj v trud našemu kmetu,
da v kašče, kleti
bo vsipal sad njiv brez skrbi!
Ti materam sij Svoj dodajaj v kreposti razcvetu,
da bodo svetle
kot Tvoje skozi čas njih steze!
Ti bodi zrcalo vladarske dolžnosti očetu,
ko svoje uči,
usmerja življenjske poti!
Ti, Delavka sveta, vzor našemu delavstvu bodi,
ko divje rohne
krog njega zmot sile temne!
Ti bodi vir čistih sil našemu mladcu, dekletu,
ko zrelost krvi
z opojno naslado grozi!
Ti svetlo pot kaži mladini, da tja ne zablodi,
kjer bele ceste
se v kužni močvari zgube!
Ti v naših sinovih in hčerah naš narod obnavljaj,
da ne zaduši
poltenost ga jalovih dni!
Ti naše domove in brazde polja blagoslavljaj,
da vanje zobe
nezgode zle ne zasade!
Ti ran bolečine izmivaj, grenkost solza briši,
da ne zastrupi
brezupnost nam zdravih moči!
Ti v knjigo življenja imena Slovencev vseh vpiši,
da vsi se zbude
na desni v srh sodnega dne!
Ti vzdihne src naših in prošnjih ust klice usliši,
ko nam iz oči
in duše potreba ihti!
Ti Svoje nebeške pomoči nikar ne odlagaj, -
dokler na Srce
nas ne prižmo Tvoje roke
v nebesih, Kraljica in Mati: MARLJA POMAGAJ!

Bogdan Budnik

VI. KATOLIŠKI SLOVENSKI DAN V CLEVELANDU, O.

Proslava 1.100letnice prihoda sv. Cirila in Metoda v misijon k Slovanom

7. julija 1963

1. OPRAVILNI ODBOR VI. KSD

Šesti katoliški slovenski dan v Clevelandu je pripravil "Opravljeni odbor VI. KSD", izvoljen po predstavnikih clevelandskih katoliških slovenskih kulturnih organizacij in ustanov na sestanku dne 20. januarja 1963. v Baragovem domu na St. Clairju. Odbor je bil sestavljen takole:

Jožef J. Nemanich, predsednik;

France Hren, podpredsednik;

Janez Ovsenik, tajnik;

Milan Zajc, blagajnik, in

Janez Sever, zapisnikar.

Na meddruštvenem sestanku 8. aprila 1963 so bili v opravljeni odbor izvoljeni še po en župnijski zastopnik, in sicer

Zdravko Novak za župnijo D. M. Vnebovzete v Collinwoodu,

Joe Kovach za župnijo sv. Lovrenca v Newburghu,

Matt Tekavec za župnijo sv. Kristine in

Jožef J. Nemanich, predsednik VI. KSD, za župnijo sv. Vida.

Častno predsedstvo VI. KSD je sprejel msgr. Alojzij Baznik, župnik pri sv. Vidu v Clevelandu.

Opravljeni odbor je imel skupaj 26 sej; vse so bile sklepčne; bile so v Baragovem domu. - Razen tega je opravljeni odbor sklical štiri meddruštvene sestanke, na katerih so bile določene smernice njegovemu delu in odobreno njegovo poslovanje.

2. CERKVENA IN IZVENCERKVENA PROSLAVA CIRIL-METODIJSKEGA JUBILEJA

Ker smo Slovani v letu 1963. obhajali 1.100-letnico, odkar sta prišla sv. brata Ciril in Metodij oznanjati božjo besedo Slovanom v njihovem jeziku, in ker je ta

jubilej med Slovani mimo Slovakov ravno za nas Slovence najbolj pomemben, zato je bilo že na prvem meddruštvenem sestanku 20. januarja 1963 soglasno sklenjeno, naj ima VI. katoliški slovenski dan v Clevelandu prvenstveno oznamenovanje slovesnega praznovanja tega jubileja. Ravno zaradi tega je bilo že takoj na omenjenem sestanku sklenjeno, da bomo obhajali veliki ciril-metodijski jubilej prav na sam god sv. bratov Cirila in Metodija, 7. julija 1963, in sicer v osrednji clevelandski slovenski župnijski cerkvi sv. Vida na 6019 Glass Ave. Proslava je obstajala iz cerkvenega in kulturnega dela sporeda.

Ob 10. uri dopoldne je bila v cerkvi sv. Vida sv. liturgija (sv. maša) po grško katoliškem obredu v staroslovenskem jeziku. Opravil jo je msgr. Tomislav Firis, župnik gr. kat. cerkve sv. Nikolaja v Clevelandu. Med njo je pel cerkveni zbor omenjene gr. kat. cerkve staroslovenske liturgične pesmi.

Med sv. liturgijo je imel govor o življenju in delu sv. bratov Cirila in Metodija Rev. Karel Wolbang, C.M., profesor na kolegiju sv. Jožefa, Princeton, N. J.

V prezbiteriju na evangelijski strani je bila to nedeljo izpostavljena sredi luči in cvetja podoba sv. bratov Cirila in Metodija, najnovejše delo mojstra Franceta Goršeta, naročena po opravljenem odboru nalašč za ta praznik.

Izvencerkveni, kulturni del ciril-metodijske jubilejne proslave pa je bil popoldne na Pristavi sv. Jožefa na White Rd. Začel se je ob pol 4. pop. Spored popoldanske proslave je obsegal naslednje točke:

1. Ameriška državna himna (Združeni slovenski pevski zbori)

Slovenska narodna himna

Himna v čast sv. Cirilu in Metodiju

(Združeni sloven. pevski zbori)

2. Pozdrav (Jožef J. Nemanich, predsednik SKD)

3. Slavnostni govor v angleščini (Mr. John Kovačič, najvišji federalni uradnik slovenskega porekla v Clevelandu)

4. Pozdrav domovini

Kje so tiste stezice (Obe: Združeni slovenski pevski zbori)

5. Slavnostni govor v slovenščini (Dr. Miha Krek, predsednik Slovenskega narodnega odbora v zdomstvu)

6. Gor čez izaro

Tam, kjer teče bistra Zila (Obe: Združeni sloven. pevski zbori)

7. Pozdrav mestne uprave clevelandskega VI. KSD (Mr. Edmund Turk, sloven. mestni občinski svetnik 23. volilnega okraja)

8. a) Pozdravna brzojavka sv. očetu Pavlu VI.

b) pozdravna brzojavka ljubljanskemu nadškofu Antonu Vovku

9. Nastop slovenske folklorne skupine "Kres" (Pod vodstvom gdč. Brede Osenar)

10. Beseda zahvale (Jožef J. Nemanich, predsednik VI. KSD)

Vse pevske točke so združeno zapeli clevelandski slovenski pevski zbori: Lira in Slavček, in sicer pod vodstvom Korotanovega pevovodje Lada Lempla.

(Govor dr. Mihe Kreka je objavljen na koncu tega poročila.)

3. MOLITEV ZA CERKVENO ZEDINJENJE

Opravični odbor VI. KSD je sporazumno z zastopniki clevelandskih slovenskih kulturnih organizacij in ustanov izdal in založil 8.000 izvodov knjižic z molitvijo za cerkveno zedinjenje, in sicer v slovenščini in v angleščini. V ta namen je predložil častnemu predsedniku msgr. Alojziju Bazniku več tovrstnih molitev, izmed katerih se je odločil za tisto, ki jo molijo pravoslavni slovanski verniki in ki je z dovoljenjem ljubljanskega škofijskega ordinariata (od 30. nov. 1926, št. 4806)

izšla že pred 37 leti v slovenščini v Ljubljani. Msgr. Alojzij Baznik je sedaj to molitev prevedel v angleščino; za izdajo po opravil. odboru VI. KSD pa jo je odobril sedanji clevelandski škof-nadškof Edvard F. Hoban.

Molitvena knjižica ima obliko, da jo je mogoče nositi v osebni molitveniku. Na naslovni strani ima podobo sv. bratov Cirila in Metodija, delo mojstra Franceta Goršeta. (Izvirnik je bil last rajnkega duh. svetnika Antona Merkuna; danes jo hranijo v župnišču D. M. Vnebovzete v Collinwoodu). Na notranjih dveh straneh pa je najprej molitev za zedinjenje v angleščini (Prayer for Christian Unity), nato pa v slovenščini; na zadnji strani pa je podoba (ikona) vladimirske Matere božje, Bogorodice, h kateri se pravoslavni ruski verniki zatekajo z največjim zaupanjem.

Molitveno knjižico je natisnil Rev. Jožef Godina.

Opravil. odbor je naprosil gg. župnike clevelandskih slovenskih župnij, da bi jo razdelili po kolektorjih vernikom v nedeljo, 30. junija, to je teden dni pred proslavo. Odtlej jo mnogi molijo dnevno v svojih zasebnih in tudi ob skupnih družinskih molitvah.

V naslednjem to molitev ponatiskujemo tudi tukaj v obeh jezikih z vročo željo, naj bi jo molili kar se da številni verniki.

MOLITEV ZA CERKVENO ZEDINJENJE

Gospod Jezus Kristus, naš božji Odrešenik! Neizrekljiva žalost je napolnila tvojo dušo, ko si pred svojim bridkim trpljenjem molil za vse ljudi, naj bodo vsi eno, kakor sta eno ti in tvoj Oče. Pred očmi ti je bil takrat tudi nesrečni razdor, ki daleč po slovanskih deželah že tisoč let v veri razdvaja brate po krvi. Vsemogočni kralj miru in ljubezni, pospeši oni presrečni čas, ko bodo vsi, ki v tebe verujejo, enega srca in enega duha. Ne daj, da bi se človeška slabost še dalje upirala tvoji sveti volji. Pošlji nam svojega Duha, Duha resnice in ljubezni, da odpravi vse ovire edinstva v veri, da bo ena čreda in en pastir.

In ti, velika Bogorodica, premila naša mati, ki te vsi spoštujemo in slavimo, ne prenehaj svojih blagoslovljenih rok povzdigovati k troedinemu Bogu, dokler ne boš videla vseh slovanskih otrok, kako so bratsko zedinjeni v pravi Cerkvi tvojega Sina.

Sveta Devica Marija, mati krščanske edinosti, prosi za nas!

Sveta brata Ciril in Metod, apostola Slovanov, obudita ločenim bratom oznanjevalcev miru in sloge! Amen.

PRAYER FOR CHRISTIAN UNITY

O Lord and Savior Jesus Christ, intense sorrow filled Thy soul when, on the eve of Thy passion, Thou didst pray that all Thy disciples might be one, as Thou art in the Father, and the Father in Thee. It was then that Thou didst behold the ravages of disunity and discord among Slavonic and Eastern Christians. — Almighty and Eternal King of Peace, hasten the glorious day when all who believe in Thee may be united in Thee with one mind and one heart. Set aside all obstacles to Thy Holy Will and send forth Thy Holy Spirit, the Spirit of Truth and Love, bringing all to the Unity of Faith, so that soon there may be but one flock and one Shepherd.

O Virgin Mother of God and our Mother venerated by all Slavonic nations, cease not to intercede before the throne of Almighty for those not of our fold, so that they may return to the Church of Thy Divine Son.

Holy Virgin, Mother of Christian Unity, pray for us!

Saints Cyril and Methodius, Apostles of the Slavs, raise up zealous heralds of peace and unity, who will labor for the return of our separated brethern. Amen.

4. SPOMINSKE JUBILEJNE CIRIL-METODIJSKE PODOBICE

Da bi ostal sedanji ciril-metodijski jubilej rojakom kar se da močno ohranjen v spominu, je opravični odbor izdal in založil posebne spominske podobice. Pri tem so mu pomagali clevelandski katoliški Slovaki, ki so mu dali v ta namen na razpolago brezplačno klišej podobe sv. bratov, katero je naslikal njihov rojak

prof. Joseph G. Cincik, Ph.D. Gmotno pa je opravičnemu odboru pri tem znatno pomagalo znano clevelandsko slovensko pogrebno podjetje "Anthony Grdina & Sons", hoteč s tem počastiti spomin svojega rajnega očeta odnosno ustanovitelja podjetja.

Spominska ciril-metodijska podobica je zelo lepa. Tudi ta je bila narejena praktično, tako da jo vsak lahko nosi s seboj v molitveniku. Na hrbtni strani je opremljena s primernim spominskim besedilom v obeh jezikih (slovenščini in angleščini).

5. "SV. CIRIL IN METOD, APOSTOLA SLOVANOV"

Na prošnjo pravičnega odbora VI. KSD je napisal urednik danes najstarejšega

Okrašen vhod v cerkev sv. Vida v Clevelandu, koder je bila 7. julija 1963 sv. maša po grškem obredu v staroslovenskem jeziku.

slovenskega verskega mesečnika "Ave Maria" p. Fortunat Zorman, O.F.M. Lemont, Ill., zelo lep življenjepis sv. bratov Cirila in Metodija. Za izdajo življenjepisa se je opravični odbor odločil v prvi vrsti zagraditi, da bi mogel dati v roko takšno knjižico slovenski mladini po ZDA in v Kanadi, posebno še oni, katera hodi v sobotne ali nedeljske slovenske šole.

"Naj bi naša mladina to knjižico prebrala in iz nje zajela tisto, kar je gorelo in žarelo iz svetih naših apostolov: velika ljubezen do vere in Cerkve in velika ljubezen do domače besede, ki more tudi v trdem srcu vzbuditi k življenju usahle korenine ponosa na slovensko zgodovino!"

Jožef J. Nemanich, predsednik Ameriške slovenske podporne jednote in hkrati predsednik VI. KSD, je prevzel vse

stroške za izdajo te tako dragocene knjižice, natisnjene v tiskarni "St. Joseph Press", Toronto, Ont., Kanada. Življenjepisa je bil natisnjen v 1.000 izvodih, ki so bili malone vsi razdeljeni sloven. mladini in njenemu učiteljstvu in vzgojiteljem. Opravičnemu odboru je pri tem mnogo pomagal misijonar p. Franc Sodja, C.M., urednik "Božje besede", verskega mesečnika, ki ga izdajo slovenski oo. lazaristi v Torontu v Kanadi.

7. POZDRAVNA RESOLUCIJA CLEVELANDSKEGA MESTNEGA SVETA

Na predlog clevelandskega slovenskega mestnega svetovalca 23. volilnega okraja mesta Cleveland Mr. Edvarda Turka je mestni občinski svet sprejel dne 1. julija v pozdrav VI. Katoliškemu slovenskemu dnevnu naslednjo resolucijo (sklep):

Resolution No. 1298-63

By Messrs. Turk, Gaspar, Mrs. Cotner, Messrs. Katalinas, Pecyk, Kellogg, Banko, Latkovic.

WHEREAS, Council has been apprised that on Sunday, July 7, 1963, Cleveland Catholics of Slovenian descent will celebrate Catholic Slovenian Day in Cleveland; and

WHEREAS, the Eleventh Hundredth Anniversary of the Apostles, Saints Cyril and Methodius, Patron Saints of the Slavs, will be celebrated with a Mass at St. Vitus Church in thanksgiving for their teaching of the Christian faith among the Slovenians; and

WHEREAS, that afternoon a Picnic and Program will be held at K.S.K.J. Park; and

WHEREAS, the celebration of Catholic Slovenian Day in Cleveland and the honoring of Saints Cyril and Methodius, Patron Saints of the Slavs is a noteworthy event deserving of the attention and accolade of the entire community; now, therefore,

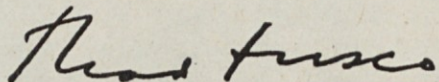
BE IT RESOLVED, That this Council extends its heartiest congratulations and best wishes to all Catholic Clevelanders of Slovenian descent.

BE IT FURTHER RESOLVED, That the Clerk of Council be and he hereby is requested to transmit a copy of this resolution to Councilman Edmund J. Turk for presentation at the Catholic Slovenian Day Program, Sunday, July 7, 1963.

Adopted July 1, 1963
Jack P. Russell, President of Council
Thad Fusco, Clerk of Council
Approved by Mayor Ralph S. Locher
July 2, 1963

I, Thad Fusco, Clerk of Council of the City of Cleveland, do hereby certify that the foregoing is a true and correct copy of Resolution No. 1298-63, adopted by the Council of the City of Cleveland, July 1, 1963.

WITNESS my hand and seal at Cleveland, Ohio, this Second day of July, 1963.

Clerk of Council of the City of Cleveland

Resolucija je prebral ob priliki popoldanskega jubilejnega ciril-metodijskega dela proslave slovenski clevelandski občinski odbornik Mr. Edvard Turk. Tisočglava množica jo je sprejela z velikim veseljem in navdušenjem.

Oddelek katoliških vojaških veteranov, ki je imel častno stražo v cerkvi sv. Vida med sv. liturgijo ob proslavi 1.100-letnice sv. Cirila in Metodija v Clevelandu, 7. julija 1963.

Skupina slovenskih narodnih noš v sprevedu iz župnišča v cerkev sv. Vida ob proslavi 1.100-letnice sv. Cirila in Metodija v Clevelandu 7. julija 1963.

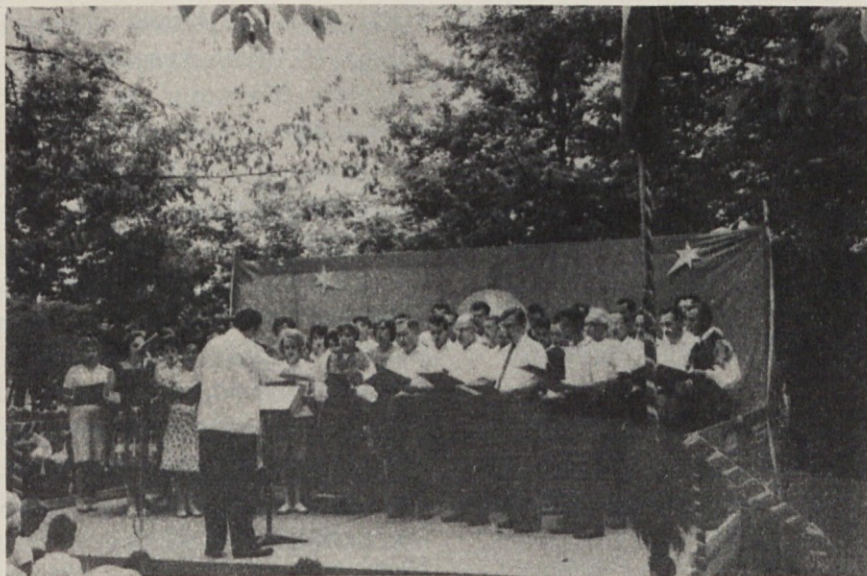
Narodne noše in mašni strežniki v istem sprevodu.

Msgr. Alojzij B. Baznik, župnik pri Sv. Vidu v Clevelandu, in
 castni predsednik VI. KSD, in msgr. Matija Škerbec v sprevodu
 v cerkev sv. Vida k proslavi 1.100-letnice sv. Cirila in Metodija,
 7. julija 1963.

Slavnostni gostje na popoldanski proslavi sv. Cirila in Metodija v Clevelandu, 7. julija 1963

Nastop združenih pevskih zborov (Korotan, Lira, Slavček) ob proslavi 1.100-letnice sv. Cirila in Metodija v Clevelandu, 7. julija 1963. - Pevovodja g. Lado Lempl.

8. POZDRAVNA BRZOJAVKA S VI.KSD SV. OČETU PAVLU VI.

Z velikim navdušenjem je bil na popoldanski proslavi sprejet predlog, naj se pošlje sv. očetu v Rim pozdravna brzojavka sledeče vsebine:

Njegovi svetosti sv. očetu Pavlu VI. Vatikan.

Slovenci, zbrani na VI.Katoliškem slovenskem dnevu v Clevelandu, Ohio, USA,proslavljajoč 1.1000-letnico prihoda sv. bratov Cirila in Metodija v misijon k njihovim prednikom v stari domovini na Moravskem in v Panoniji, izražajo Vaši svetosti sinovsko vdanost in hvaležnost.

Msgr.Alojzij B.Baznik, častni predsednik Joseph J.Nemanich,eksekutivni predsednik.

8. b) POZDRAVNA BRZOJAVKA S VI.KSD LJUBLJANSKEMU NADŠKOFU

Prav tako je bila navdušeno sprejeta naslednja brzojavka:

Na god sv. Cirila in Metodija, 7. julija 1963

Prevzvišeni gospod msgr. dr. Anton Vovk, nadškof ljubljanski

Ljubljana, Slovenija, Jugoslavija
Ameriški Slovenci, zbrani na VI.Katoliškem slovenskem dnevu v Clevelandu, Ohio, ZDA, v spomin 1.1000-letnice prihoda sv. Cirila in Metodija med Slovane, pošiljajo Vaši ekscelenci vdanostne pozdrave.

Msgr.Alojzij B.Baznik, častni predsednik Joseph J.Nemanich,eksekutivni predsednik.

ZAKLJUČEK

Tako se je največja ameriška slovenska naselbina v Clevelandu s svojo slovesno proslavo 1.1000-letnice prihoda sv. bratov Cirila in Metodija v nedeljo, 7. julija 1963. priključila številnim drugim slovenskim in slovanskim proslavam tega važnega ciril-metodijskega jubileja širom po ZDA in drugod po svetu ter s tem pokazala, da hoče biti vredna velike dediščine, ki sta nam jo prinesla sv. brata.

Slavnostni govor dr. Miha Kreka
na proslavi 1.100-letnice
prihoda sv. Cirila in Metodija med Slovane
ob priliki VI. KSD v Clevelandu, Ohio,
7. julija 1963

“Pojdite in učite vse narode” je Jezus naročil svojim apostolom.

V naravi je tako, da človek more sprejeti le nauk, ki ga dobi v obliki, ki jo razume. Jezik učiteljev mora biti tudi jezik učencev, da prepričuje in osvaja.

Sveti Duh je ob prvih Binkoštih apostolom dal čudežen dar, da jih je vsak slišal v svojem jeziku, ko so prvič oznanjali Kristusa in Njegovo Cerkev.

Slovenski služabnik božji, škof Anton Martin Slomšek je postavil zlato pravilo v preproste besede “Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ k zveličavni krščanski omiki.”

Sveta brata Ciril in Metod sta postala velikana krščanstva, ker sta jasno spoznala, z junaško odločnostjo in čudovitim uspehom izvajala ta zlati nauk. Po tem svojem delu sta postala apostola Slovanov na zemlji in njihova zaščitnika v nebesih.

Leta 863 sta se odzvala vabilu velikomoravskega kneza Rastislava naj prideta oznanjat krščanstvo med Slovane. Kot grška izobraženca, rojena in odrasla v Solunu, sta imela v neposredni okolici priliko spoznati slovansko dušo. To spoznanje ju je prepričalo, Rastislavova želja pa potrdila to prepričanje, da bosta osvojila Slovane za Kristusa in Njegovo Cerkev najuspešneje in najučinkoviteje, če z vsemi sredstvi oznanjata veselo blagovest odrešenja v maternem jeziku vernikov.

Kot je naš oltarski kandidat, slovenski duhovnik in ameriški misijonski škof Friderik Baraga v Slomškovem času v tej deželi pisal katekizem in molitvenike

za indijanske rodove, tako sta Ciril in Metod tisočletje poprej za Slovane svojega misijonskega področja ustvarila črkopis in pismeni staroslovenski cerkveni jezik ter vanj prevedla svete bogoslužne knjige. Zbrala, vzgojila in izučila sta duhovnike v tem staroslovenskem bogoslužju in izvedla cerkveno organizacijo. Za vse svoje pionirsko in prenovitveno delo, sta osebno zaprosila in dobila odobrenje Kristusovega namestnika, rimskega škofa in papeža, ki sta mu bila zvesta v vsem in do kraja.

Pota božja so naklonila, da je sveti Ciril našel ob Črnem morju zemeljske ostanke papeža-mučenca Klementa in sta jih sveta brata nesla seboj istočasno, ko sta šla v Rim iskat odobrenje svojih bogoslužnih slovanskih besedil in prosit za posvečenje svojih novih duhovnikov. To veliko dejanje spoštovanja in priznanja Rima kot središča krščanstva je menihoma iz Soluna, sinovoma Vzhodnega cesarstva in vsem njunim velikim novotarijam med Slovani dali neizbrisen pečat apostolov za enotno Kristusovo Cerkev.

Nad oblaki razkola, ki so jih tiste dni napuh, sebičnost in zavist nesrečno malih ljudi v cerkveni in svetni upravi zbirali nad Carigradom, svetita podobi Cirila in Metoda v soncu zvesto vdane službe cerkveni edinosti, enotnosti vseh kristjanov. Ves njun ogromen misijonski napor žari prepričanje, da ima krščanstvo v Križanem neizmerni vir ljubezni in širino razumevanja za posebnosti življenja vseh ljudstev. Veličastvo Kristusove enotne Cerkve sta gledala tudi v pestrosti sredstev, ki naj služijo, da bi vsi ljudje mogli čim jasneje spoznati, čim topleje sprejeti in čim zvesteje sodelovati z Odrešenikom za svoje lastno odrešenje.

Sveta Ciril in Metod sta apostola Slovanov za cerkveno edinost.

Niti Slovakov, niti Moravanov, Čehov, Hrvatov, niti Slovencev, ki sta med njimi sejala božjo resnico, ni vse tisočletje doslej nobena sila mogla odtrgati iz naročja matere Cerkve, kamor sta jih posadila. Ne vzhodni, ne zapadni razkol, ne današnje borbeno brezboštvo komunizma niso mogli zajeti teh narodov, kljub temu, da je njihova domovina neposredno izpostavljena - je kar v sredi - teh strahovitih navalov osvajanja, ki ga spremljajo preganjanja, zatiranja, mučeništva. Metod je šel v ječo za neodvisnost svoje Panonske nadškofije in za polnopravnost in veljavo slovanskega bogoslužja, verniki njegovi so danes v sužnosti molčeče Cerkve a kljub vsem škodam in nesrečam so ti narodi ostali žive mladike iste trte, ki jim daje življenje krščanske kulture.

V modernem času je vedno več glasov, ki slave Cirila in Metoda kot izredno dalekovidna božja poslanca. Med Slovenci je že omenjeni škof Anton Martin Slomšek pred sto leti osnoval bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki se je razširila po vsej srednji Evropi. Mednarodni kongresi na Velehradu, v Pragi in v Ljubljani so utirali pot zedinjenju po vzorih sv. bratov Cirila in Metoda. Bogoslovna, modroslovna in zgodovinska raziskovalna dela razčeljujejo razmere in vzroke, ki so privedli v razkol in odkrivajo več in več značilnih prizadevanj teh dveh svetnikov za ohranitev edinstva.

Slovenci smo vsaj sto let živahno vključeni v Cirilo Metodijsko gibanje. Po Slomšku in njegovih naslednikih, naših škofih, sodelujemo v organizaciji, po naših znanstvenikih s prelatom dr. Franc Grivcem na čelu pa pri težkem, svetem naporu, da se razčistijo pojmi

in ustvarijo duhovni predpogoji za enodušni sprejem in obnovo cerkvene enotnosti.

V današnjih dneh se cela vesoljna Cerkev posebno goreče in najslavesneje zateka k sv. Cirilu in Metodu, da izprosita pri Bogu zedinjenje vseh kristjanov.

Drugi Vatikanski cerkveni zbor je na pobudo papeža Janeza XXIII. postavil vprašanje zedinjenja pred ves svet. Isti sv. Oče je v okrožnici "Magnifici Eventus", ki jo je naslovil na škofo slovanskih narodov, slavil sveta brata, ki da je po njima "božja dobrota cele narode privedla v kraljestvo božjega Sina in jim dala čast krščanskega imena". Imenuje jih "dve zvezdi, ki družno svetita in nam kažeta pot, po kateri moramo hoditi, dva stebra edinosti, dve oljki, dva svečnika, dva poslanca miru pred Gospodarjem vsega sveta."

Nadškof Anton Vovk je ljubljansko nadškofijo in vse naše ljudstvo postavil pod varstvo sv. Cirila in Metoda.

Vsi katoliški škofje Jugoslavije so izdali za leto 1963 pastirsko pismo o slovanskih blagovestnikih sv. Cirilu in Metodu, kjer opozarjajo, da imajo vse odlike Ciril in Metodovega dela svojo

korenino v njuni odlični svetosti. Kot prava svetnika sta bila v vseh težavah in ovirah vdana cerkvenemu edinstvu.

Predragi! Po vsem tem sta sv. Ciril in Metod tudi naša, slovenska blagovestnika in prosvetitelja. V Panoniji, kneževini kneza Koclja, ki je vključevala tudi velik del Slovencev, sta sveta brata imela eno trdnih opor za svoj misijon. V Metodovo nadškofijo smo bili vključeni. Po slovenski zemlji se je za dolga stoletja uveljavilo staroslovansko bogoslužje. V Istri, Hrvaškem Primorju in v Dalmaciji je še dandanes. Vsa cirilmetodijska kultura je del naše verske in narodne kulture. Človeško govorjeno ne vidim nobenega naroda na svetu, ki bi mu prav današnje razmere tako hudo vpile po zedinjenju cerkva, po živem krščanstvu v notranjem življenju in v mednarodnih odnosih kot vpijejo nam Slovincem. Zgrabimo Cirilo Metodijsko idejo z vso, novo, gorečo ljubeznijo, živimo in delajmo za njen procvit in zmagoslavje po Mariji Bogorodici, da bi se z drugimi ljudstvi izpreobrnila tudi Rusija in vse Slovanstvo v tako življenje, ki ne bo več klicalo njenih solza.

Sveti Ciril in Metod blagoslovita naš rod!

J. Mánes:

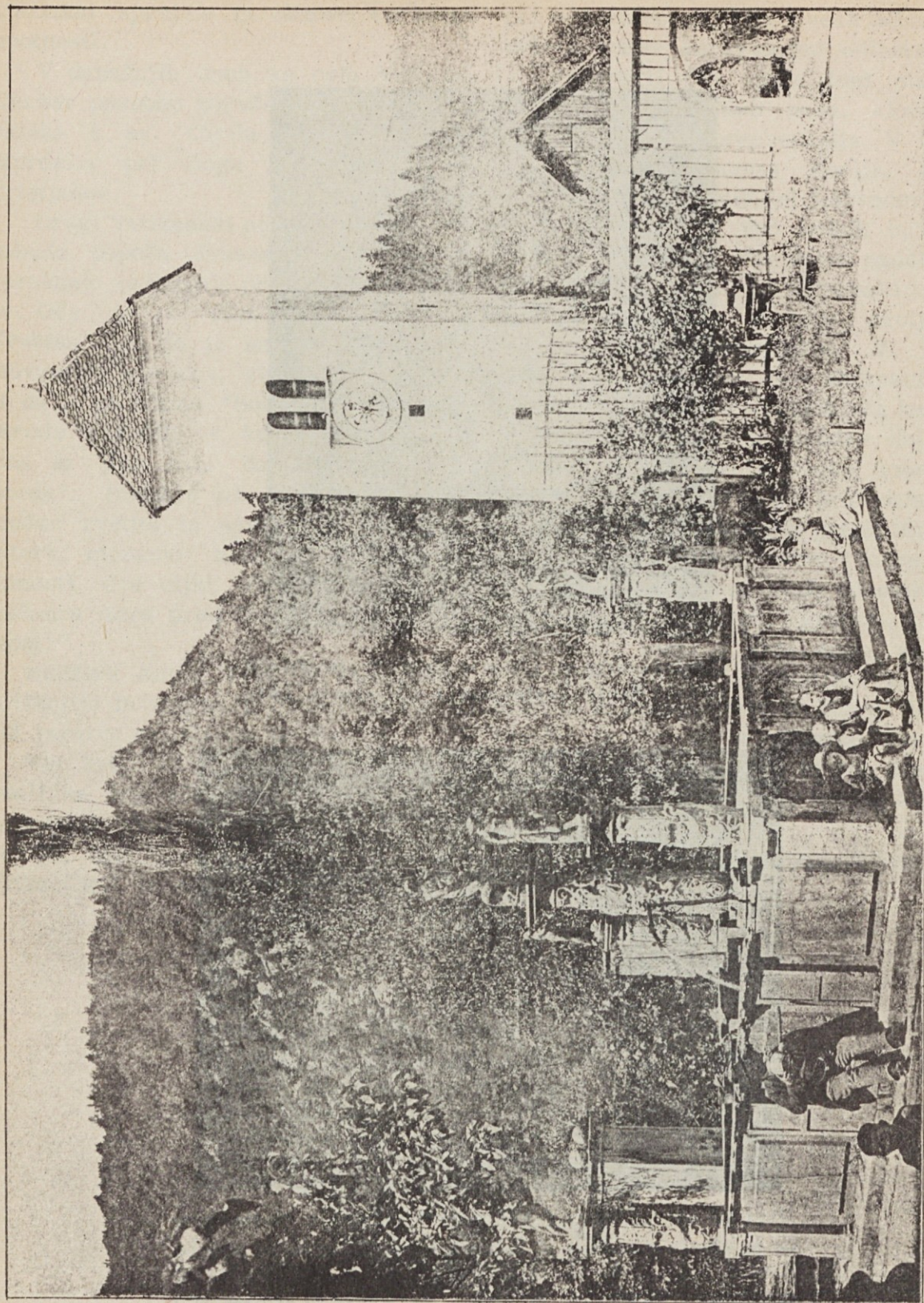
Sv. Ciril pridiga

Okrašena slika sv. Cirila in Metoda v prezbiteriju
cerkve Marije Vnebovzete v Clevelandu, Ohio

Mladina slovenske sobotne šole fare Marije Vnebovzete
se je zbrala v nedeljo 7. julija 1963 pred okrašeno podobo
svetih bratov, ki je bila postavljena v prezbiteriju ob
proslavi 1.100letnice prihoda sv. Cirila in Metoda med
slovanske narode. Sliko je narisal akad. kipar F. Gorše.

VODNJAK IN STOLP PRI POLHOVEM GRADCU

Fotografija iz leta 1907

SLOVENSKI DUHOVNIKI

BAZNIK, Rt. Rev. Louis, 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio
 BLAZIC, Rt. Rev. John, 61 No. Mt. Vernon Ave., Uniontown, Pa.
 BUTALA, Rt. Rev. Mathias, 416 No. Chicago St., Joliet, Ill.
 JERSHE, Rt. Rev. John, 307 Adams Ave., Eveleth, Minn.
 KRALJIC, Rt. Rev. John, 390 Missouri, San Francisco, Calif.
 OMAN, Rt. Rev. John, St. Gabriel Hospital, Little Falls, Minn.
 POPESH, Rt. Rev. Bernard, College St. & Kenwood Ave., Duluth, Minn.
 SCHERINGER, Rt. Rev. Frank, 330 Oak St., Manistique, Mich.
 SCHIFFRER, Rt. Rev. John, St. Joseph's Church, Chisholm, Minn.
 SKERBEC, V. Rev. Matt., 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio
 TROBEC, Rt. Rev. Joseph, St. Francis Home, Breckenridge, Minn.
 ZAPLOTNIK, Rt. Rev. John, D.C.L., St. Patrick Church, Gretna, Nebraska

ADAMICH, Rev. Albert, 520 W. 10th St., Waukegan, Ill.
 AMBROZIC, Rev. Aloysius, Kingston Rd., Stop 15, Scarborough, Ont., Canada
 AMBROZIC, Rev. Bernard, ofm, 66 Gordon, Paddington, Sydney, Australia
 ANZIC, Rev. Anton, Carmelite of Mary, Wahpeton, No. Dakota
 ARCH, Rev. Joseph, 444 St. John St., Pittsburgh 35, Pa.

BANDI, Rev. Bonaventure, osb, Holy Cross Abbey, Canon City, Colo.
 BARAGA, Rev. Francis, 3547 E. 80th St., Cleveland 5, Ohio
 BARBIS, Rev. Rudolph, 2920 Azle Ave., Fort Worth, Texas
 BERGLES, Rev. Ignatius, 2020 So. Muskego, Milwaukee 4, Wis.
 BLATNIK, Rev. Francis, sdb, 202 Union Ave., Paterson, N. J.
 BLENKUSH, Rev. Mathias, 632 Julian St., Denver 8, Colo.
 BOGOLIN, Rev. Leonard, ofm, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Mich.
 BOLJKA, Rev. Stanko, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
 BORGOLA, Rev. Bonaventure, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.
 BREZNIK, Rev. Aloysius, Box 97, Uniontown, Washington
 BREZNIKAR, Rev. Victor, 722 W. Alder St., Walla Walla, Washington
 BROOKER, Rev. Richard, mm, Maryknoll Seminary, Glen Ellyn, Ill.

CADONIC, Rev. William, 12704 Foothill Blvd., Etiwanda, Calif.
 CAGRAN, Rev. Joseph, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago 8, Illinois
 CANJAR, Rev. John, 4695 Pearl St., Denver 16, Colo.
 CAREK, Rev. Peter, 1500 Wauwatosa Ave., Wauwatosa, Wis.
 CASL, Rev. Joseph, cm, 750 Roy St. E., Montreal Que., Canada
 CEGLAR, Rev. Charles, sdb, St. Louis de Kent, N. B., Canada
 CEGLAR, Rev. Stanley, sdb, Sacred Heart Juniorate, Ipswich, Mass.
 CELESNIK, Rev. Joseph, 881 E. 222nd St., Euclid 23, Ohio
 CEPON, Rev. Dr. Ludwig, St. Vincent's College, Latrobe, Pa.
 CEPON, Rev. Michael, 6005 So. Marshfield Ave., Chicago 36, Ill.
 CERPICH, Rev. Richard, 3100 So. 41 St., Milwaukee, Wis.
 CHEMAZAR, Rev. Blase, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.
 CIMPERRMAN, Rev. Victor, 881 E. 222nd St., Euclid 23, Ohio
 CUK, Rev. Dr. Alphonse, St. Vincent's College, Latrobe, Pa.
 CUKJATI, Rev. Rudolph, 1153 First St., White Rock, B. C., Canada
 CVELBAR, Rev. Joseph, 810 Chartiers Ave., McKees Rocks, Pa.

OB CIRIL-METODOVI OBLETNICI V LEMONTU

V letu 1963 so se po katoliškem svetu, posebno pa med slovanskimi narodi vršile slovesnosti v spomin 1.100 letnice prihoda svetih bratov Cirila in Metoda med slovanske narode. Tudi v Lemontu smo obhajali to častitljivo obletnico. Spominjali smo se je pri slovanskih duhovnih vajah za žene in dekleta od 24. do 26. maja 1963 in pri vseh romanjih. Pri tem je bil naš cilj, čim bolj spoznati delo in pomen svetih bratov za slovanske narode in katoliško Cerkev. Ker je slovenski znanstvenik dr. Franc Grivec do podrobnosti raziskal Žitje Konstantina in Žitje Metodija in objavil svoja odkritja v večih knjigah, nam je odprta bogata zakladnica evangelijskih nauk kakor jih je razlagal sv. Ciril in pod njegovim vplivom tudi sv. Metod slovanskim ljudstvom. Pred sto leti so nekateri jezikoslovci in zgodovinarji dvomili o zgodovinski vrednosti prvih poglavij Žitja Konstantina. V teh poglavjih so opisane Cirilove sanje in njegova zaroka z božjo Modrostjo. Tedaj še niso razumeli pomena "pradednih časti", za katere se je trudil Ciril. Sedaj pa je dokazano - in po zaslugi dr. Grivca dostopno tudi slovanskim bralcem -, da so pradedne časti osnova in bistvo Cirilove duhovnosti. V prizadevanju za pradedne časti je izražena Cirilova globoka ljubezen do božje Modrosti, s katero se je duhovno zaročil. Po nauku sv.

Pavla je Kristus božja modrost in Kristus nam je postal modrost (1 Kor, 24 in 30). Vzhodni kristjani so v božji Modrosti častili neomadeževano človeško naravo v učlovečenem Sinu božjem. Pod pradednimi častmi pojmuje Ciril prednosti in odlike, ki jih je imel prvi človek pred padcem v greh in jih je Jezus Kristus s svojim učlovečenjem zopet prinesel v človeški rod. Nauk o pradednih časteh v zvezi z učlovečenjem božje Besede in odrešenjem je Cirilova vodilna ideja pri vsem njegovem misijonskem delu. Od tu njegovo spoštovanje človečanskega plemstva, ki ga je Ciril videl in spoštoval v vseh, tudi v neukih in neomikanih Slovanih; od tu njegova ljubezen do jetnikov in sužnjev, ki jih je reševal. K osnovnim človeškim pravicam je štel tudi svobodno gojitev materinskega jezika. Zato se ni trudil, da bi Slovanom dal grško ali zapadno kulturo, grško ali latinsko pismenost, ampak je znašel slovanske pismenke, da je lahko dal Slovanom sveto pismo in bogoslužne knjige v njihovem materinskem jeziku. Ta nauk o pradednih časteh je v Žitju razložen s primerami in prilikami, ki jih Ciril govori saracenskim učenjakom, Hazarjem in latinskim duhovnikom v Benetkah; s takimi prilikami je tudi razlagal evangeljske resnice slovanskim rodovom.

Te prilike so tako nazorne, da jih lahko še danes uporabljamo, ko govorimo o dostojanstvu človekove osebe, o njegovih neodtegljivih osnovnih pravicah, o vzvišenem cilju, ki nam ga je dal Bog... V njih pa dobimo tudi primerne in uporabne misli za

DALEY, Rev. Neil, ofm, 1615 Vine St., Cincinnati, Ohio
 DEMSHER, Rev. Ferd., Chaplain, U.S. Army
 DOBNIKAR, Rev. Ivan, osb, St. Procopius College, Lisle, Ill.
 DOLSINA, Rev. John, 326 2nd St., Nashwauk, Minn.
 DOLSINA, Rev. Stanko, St. Joseph's Church, Deerwood, Minn.

ERZEN, Rev. Edward, odm, 1050 No. Clark Rd., El Paso, Texas
 ESTOK, Rev. Gabriel, ofm, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Mich.

FALE, Rev. Richard, P.O. Box 33, Monroe, Louisiana
 FARKAS, Rev. Dr. Andrej, 450 Pine St., Bridgeport, Conn.
 FERKULJ, Rev. Joseph, 1340 No. 10th St., Quincy, Ill.
 FERLIC, Rev. Ciril, sdb, St. Benedict's Church, Brooklyn, N.Y.
 FERYAN, Rev. Philip (Innocent) ofm, Chaplain U.S. Army
 FLAC, Rev. Mirko, sdb, 960 So. Soto St., Los Angeles, Calif.
 FLAC, Rev. Philip, sdb, 960 So. Soto St., Los Angeles, Calif.
 FLAJNIK, Rev. Rudolph, o. carm., Kenwood Dr. & Laughlin Ave., Louisville
 FURLAN, Rev. William, St. Charles Church, Herman, Minn.

GABER, Rev. Franc, St. Joseph's Church, Beroun, Minn.
 GABRENJA, Rev. Edward, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.
 GERMOVNIK, Rev. Francis, cm, St. Mary's Seminary, Perryville, Mo.
 GNIDICA, Rev. Daniel, osb, 217 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.
 GNIDOVEC, Rev. Albin, 633 Bridger Ave., Rock Springs, Wyo.
 GODINA, Rev. Joseph, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio
 GODINA, Rev. Mirko, ofm conv., 330 E. 45th Ave., Gary, Ind.
 GOLE, Rev. Joze, Sacred Heart Seminary, Hales Corners, Wis.
 GOLIA, Rev. P., 236 Campbell Ave., Vancouver 4, B.C., Canada
 GOLOB, Rev. Joseph, osb, St. Martin's Abbey, Lacey, Washington
 GOLOBIC, Rev. John, Box 625, Tower, Minn.
 GRABRIAN, Rev. Joseph, osm, Germany
 GRABRIAN, Rev. Victor, osm, 7 Locust St., Carteret, N.J.
 GREGOR, Rev. Joseph, cm, 1509 Tulane Ave., New Orleans 13, La.
 GREGORY, Rev. Edmund, 603 So. Main, Braidwood, Ill.
 GRDINA, Rev. Francis, sj, West Baden, Ind.
 GROM, Rev. Lawrence, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.
 GYORKOS, Rev. Stefan, Calgary, Alberta, Canada

HAJNSEK, Rev. Odilo, ofm, 66 Gordon St., Paddington, N.S.W., Australia
 HITI, Rev. Mahias, 520 W. 10th St., Waukegan, Ill.
 HLEBS, Rev. Milan, 2350 Winchester Blvd., Campbell, Calif.
 HOBART, Rev. Raymond, 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio
 HOCHVAR, Rev. Mark, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 HODNIK, Rev. Emile, Waumandee, Wis.
 HOGE, Rev. Benedict, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 HOGE, Rev. Thomas, ofm, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
 HORVAT, Rev. Stefan, 124 Maple St., Rossford, Ohio
 HORVATH, Rev. Francis, 12704 Foothill Blvd., Etiwanda, Calif.
 HORZEN, Rev. Bernard, osb, St. Bede's College, Peru, Ill.
 HREN, Rev. Innocent, op, 505 Washington, Oak Park, Ill.

HRIBSEK, Rev. Aloysius, sdb, 178 Greenwich Ave., Greenwich, Conn.

IVANDIC, Rev. Louis, ofm, 1479 Albert Rd., Windsor, Ont., Canada

JAGER, Rev. Mahias, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio

JAKLICH, Rev. Dr. Francis, 5900 So. Lake Dr., Cudahy, Wis.

JAZBEC, Rev. Stanley, 2858 Ninth St., Riverside, Calif.

JENKO, Rev. Aloysius, 595 Minneford Ave., New York 64, N.Y.

JENKO, Rev. Valerian, ofm, 66 Gordon St., Paddington, N.S.W., Australia

JERASA, Rev. Francis, P.O. Box 6, Olmitz, Kansas

KALCIC, Rev. Dismas, osb, St. Procopius College, Lisle, Ill.

KANOTI, Rev. George, cr., St. Louis, Mo.

KAPUSHION, Rev. Marvin, Cath. Univ., Washington, D.C.

KAUSEK, Rev. John, St. Joseph's Church, Gilbert, Minn.

KEBE, Rev. Matthew, 223 57th St., Pittsburgh 1, Pa.

KNIFIC, Rev. Francis, sdb, 2975 Independence Ave., New York, N.Y.

KOLARIC, Rev. Dr. Jakob, cm, St. Jakob im Rosental, Kamten, Austria

KONCNIK, Rev. Innocent, ofm conv., P.O. Box 501, New Cumberland, W. Va.

KOPAC, Rev. John, cm, 229 Brown's Line, Toronto 14, Ont., Canada

KOPUSAR, Rev. Dr. Milan, R. F. D. 1, Ashton, Nebraska

KORBIC, Rev. Benno, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

KOREN, Rev. Louis, 5960 W. Loomis Rd., Greendale, Wis.

KORETIC, Rev. Franc, St. Patrick Church, Collis, Dumont, Minn.

KOSTELZ, Rev. Richard, St. Peter's Church, Piper City, Ill.

KOTNIK, Rev. Bertrand, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

KOVACIC, Rev. Dr. Anthony, P.O. Box 742, New Bern, No. Carolina

KOVACIC, Rev. Francis, Chaplain, U.S. Army

KOZINA, Rev. Vladimir, 738 Calhoun St., Hayward, Calif.

KRALJIC, Rev. Stephan, St. Agnes Church, Kenmare, No. Dakota

KRISTANC, Rev. Leo, P.O. Box 2157, Niles, Calif.

KRIZEK, Rev. John, sj, 1220 No. 11th St., St. Louis 6, Mo.

KUZMA, Rev. George, St. Rose Church, Wilmington, Ill.

LANGERHOLZ, Rev. Kalist, ofm, Box 424, Old City Jerusalem,
H.K. Jordan

LATTYAK, Rev. Clement, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

LAVRIH, Rev. John, 419 W. First St., Liberal, Kansas

LEKAN, Rev. Joseph, sm, 2056 E. 107th St., Cleveland, Ohio

LOCNIKAR, Rev. Julius, osb, Assumption Abbey, Richardton, No. Dakota

LOVRENCIC, Rev. Athanasius, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

LOVSE, Rev. Aloysius, 245 Linden St., San Francisco, Calif.

MACEK, Rev. Rudolph, 1281 Troy Ave., Brooklyn 13, N.Y.

MADIC, Rev. Aloysius, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

MAIERLE, Rev. John, 14601 Mansfield Ave., Detroit, Mich.

MAJHENIC, Rev. Pelagij, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

MALAVASIC, Rev. Roman, 416 No. Chicago St., Joliet, Ill.

MARTELANC, Rev. Jost, 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio

MAVSAR, Rev. Joseph, P.O. Box 367, Townsend, Montana

MAZOVEC, Rev. Robert, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.

MEJAC, Rev. Joseph, cm, 95 McDonald Ave., Winnipeg, Man., Canada

premišljevanje med duhovnimi vajami. Tako smo med slovenskimi duhovnimi vajami za žene in dekleta na osnovi Cirilove duhovnosti premišljevali o namenu ali cilju človeka, o očiščevanju, ki je potrebno nam grešnim ljudem, da iz greha vstanemo, zanj zadoščujemo in rastemo v krepostih, o ljubezni do bližnjega, ki se začne s pravičnostjo in spoštovanjem človekovega dostojanstva. Ob zgledu in besedah svetih bratov smo premišljevali tudi o edinosti in delu za zdinjenje.

Med romanji so bile vse pridige (skupno 13 pridig) o sv. Cirilu in Metodu. Namen teh pridig je bil, čim bolj seznaniti slovenske vernike z velikim delom, ki sta ga izvršila apostola Slovanov. Tako smo spoznali pomen glagolice in staroslovenske književnosti, misijonska potovanja svetih bratov, slovansko bogoslužje in v zvezi z njim Metodove velike žrtve pri obrambi tega bogoslužja; češčenje in ljubezen svetih bratov do Marije - Matere Modrosti. Pomen slovanskega bogoslužja skozi stoletja do današnjih dni, posebno pomen slovanskega ali glagoljskega bogoslužja v Sloveniji za časa prodiranja protestantizma v naše kraje; spoznali smo tudi sorodnost Cirilovih nauk o dostojanstvu človeške osebe z nauki papeža Janeza XXIII. in z razglasom Združenih Narodov o človečanskih pravicah (1948).

Tudi v mesečniku Ave Maria smo v vseh številkah objavljali članke o delu svetih bratov, o slovanskem bogoslužju in o

glagoljskih spomenikih; akademski kipar Franc Gorše je ilustriral poljudni življenjepis svetih bratov, ki še izhaja v Ave Maria.

Porabili smo torej vse možnosti, da smo primerno in koristno obhajali Ciril-Metodov leto.

"KRISTUS V FRAKU"

Časopis "The Arizona News" je objavil 21. sept. 1962 dogodbo, ki jo je povedal pri pridigi dr. William S. Boice, pastor First Christian Church v Phoenix, Arizona:

Pred kratkim se je začela v moskovskem mestnem gledališču predstava, ki bi jo morali uprizarjati celo sezono. Bila je to bogokletna komedija z naslovom "Kristus v fraku". Toda vršila se je le prva predstava.

Prvi prizor predstvalja oltar v cerkvi. Namesto križa, znamenja Kristusove smrti, je bila postavljena polica s steklenicami vina, piva in vodke. Okoli oltarja so sedeli duhovniki, ki so od časa do časa stegovali roke proti nebu in si napijali zdravice. Po tleh so čepele nune in igrale karte.

V drugem dejanju je prišlo do nepričakovanega presenečenja. Nastopil je slaven ruski igravec in zvest učenec Karla Marksa Aleksander Rostovcev v vlogi Jezusa Kristusa. Oblečen je bil v orientalsko tuniko in ogrnjen s plaščem kakor je bila v onih časih navada.

MEJAK, Rev. Heliodore, 274 Orchard Ave., Kansas City, Kansas
 MELOVASICH, Rev. Frank, Box 745, Biwabik, Minn.
 MERVAR, Rev. John, 1640 Addison St., Berkeley 3, Calif.
 MIHELICIC, Rev. Francis, 231 E. Camp St., Ely, Minn.
 MIHELICH, Rev. Francis, R.R. 5, Lindsay, Ont., Canada
 MIHELICH, Rev. Leopold, 4695 Pearl St., Denver 16, Colo.
 MUZIC, Rev. Anthony, 6019 Glass Ave., Cleveland, 3, Ohio
 NACHTIGAL, Rev. Frederick, P.O. Box 459, Brenham, Texas
 NADRACH, Rev. Adolph, 534 W. Kilgore, Kalamazoo, Mich.

OHMANN, Rev. Daniel, mm, 1920 Gerard Ave. So., Minneapolis, Minn.
 OKORN, Rev. Claude, ofm, 823 W. Mineral St., Milwaukee 4, Wis.
 OKORN, Rev. Dusan, St. Richard Church, Columbia Falls, Mont.
 OMAN, Rev. Edwin, R.F.D. 1, St. Stephen, St. Joseph, Minn.
 ORENDAC, Rev. Ciril, ofm conv., 405 Marie-Anne St. E., Montreal, Que., Canada
 OZIMEK, Rev. Joseph, 881 E. 222nd St., Euclid 23, Ohio

PAIK, Rev. Francis, 2143 Homewood Dr., Lorain, Ohio
 PAKIZ, Rev. Rudolf, St. Francis Church, Carlton, Minn.
 PAPESH, Rev. Francis, P.O. Box 206, Avondale, Colo.
 PECOVNIK, Rev. Karel, St. Peter's Church, Dumont, Minn.
 PERCIC, Rev. Joseph, St. Hubert Church, Sebeka, R. 1, Bluegrass, Minn.
 PERKOVICH, Rev. Francis, St. Louis Church, Floodwood, Minn.
 PETERNEL, Rev. Warren, ofm, 701 E. Pyron Rd., San Antonio, Texas
 PETRASIC, Rev. Martin, St. Patrick Church, Elkhorn, Nebraska
 PETRIC, Rev. Pius, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 PEVEC, Rev. Edward, 28700 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio
 PIERCE, Rev. Justin, sdb, Twin Cities Rd., Galt, Calif.
 PIRC, Rev. Joseph, Box 3248, Mission San Jose, Calif.
 PLANINSEK, Rev. Henry, cssp, 3610 Mary St., Riverside, Calif.
 PLAZNIK, Rev. John, Providence High School, 3400 E. Lincoln Hwy., Joliet, Ill.
 PLEVNIK, Rev. Joseph, sj, Loyola College, Montreal, Que., Canada
 POTOCHNIK, Rev. Aloysius, osb, P.O. Box 351, Canon City, Colo.
 PRAH, Rev. John, ocd, Box 276, Holy Hill (R. 1 Hubertus), Wis.
 PRAZNIK, Rev. Rudolph, 264 15th St. N.W., Barberton, Ohio
 PREBIL, Rev. Andrej, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada

REBOL, Rev. Anthony, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio
 REBOL, Rev. Francis, mm, Catholic Mission, Yuanli Miaoli Taiwan, Formosa
 REPENSHEK, Rev. Wayne, 3790 No. 12th St., Milwaukee, Wis.
 RINK, Rev. Louis, csc, Virika Cath. Mis., B.E.A. P.O. 76, Fort Portal, Uganda
 ROBERTS, Rev. Edward, sss, P.O. Box 542, Masaka, Uganda, East Africa
 ROGAN, Rev. Richard, ofm, 62 St. Mark's Place, New York 3, N.Y.
 ROGEL, Rev. Michael, Box 385, Philipsburg, Montana
 RUPAR, Rev. Aloysius, 1709 E. 31 St., Lorain, Ohio
 RUS, Rev. Gabriel, sm, 149 Franklin St., Dayton, Ohio

SAVINSHEK, Rev. Stephen, ofm conv., Holy Rosary Church, Aurora, Minn.
 SCHWAB, Rev. Alan, osb, Box 351, Canon Canon, Colo.
 SCHWEIGER, Rev. Francis, 1501 Kenwood Ave., Duluth, Minn.
 SEDEJ, Rev. Francis, 2015 4th Ave. E., Hibbing, Minn.
 SEDLAK, Rev. Christopher, ofm, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.

SEDLAR, Rev. Daniel, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Ill.
 SELISKAR, Rev. Donald, sj, 5629 State Rd., Cleveland, Ohio
 SELLAK, Rev. Jerome, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Ill.
 SENTA, Rev. Robert, Fordham University, New York, N.Y.
 SESEK, Rev. Raphael, ofm, 62 St. Marks's Place, New York 3, N. Y.
 SETNICAR, Rev. Dr. Math., 1210 So. 61 St., Milwaukee 14, Wis.
 SEVER, Rev. Edgar, ofm, 203 E. Washington St., Stockton, Calif.
 SHUBITZ, Rev. Thomas, St. Anne's Church, Kelly Lake, Minn.
 SILVESTER, Rev. Mirko, ofm, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Mich.
 SIMCIC, Rev. Joseph, sdb, 2851 North Ave., Richmond, Calif.
 SKUMAVC, Rev. Franc, 1789 Lawrence Ave. W., Toronto 15, Ont., Canada
 SKUMAVC, Rev. Michael, 3240 Trudeau Rd., Duluth 11, Minn.
 SLAPSAK, Rev. Julij, 3547 E. 80th St., Cleveland 5, Ohio
 SMERKE, Rev. Frank, osc, Hostyn Rt. 3, La Grange, Texas
 SMERKE, Rev. John, osc, Crosier Seminary, Onamia, Minn.
 SMERKE, Rev. Joseph, osc, 31 Gedney Park Dr., White Plains, N.Y.
 SNOJ, Rev. Joseph, P.O. Box 21, Bryn Mawr, Calif.
 SODJA, Rev. Franc, cm, 229 Brown's Line, Toronto 4, Ont., Canada
 SODJA, Rev. Max., on sick leave
 SOKLIC, Rev. Sebastian, tor, Chaplain U.S.A.F.
 SOKLICH, Rev. Dr. Anton, cm, 9745 Memorial Dr., Houston 24, Texas
 SPEHAR, Rev. George, 424 W. 2nd St., Leadville, Colo.
 SPENDOV, Rev. Wendelin, ofm, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
 SREBERNAK, Rev. Frank, 2221 Winchell Dr., Ann Arbor, Mich.
 STARC, Rev. Martin, P.O. Box 536, Angels Camp, Calif.
 STARESINIC, Rev. Edbert, oc, 6428 Dante Ave., Chicago 37, Ill.
 STARESINIC, Rev. Nicholas, oc, 6428 Dante Ave., Chicago 37, Ill.
 STEPANICH, Rev. Dr. Martin, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 STERBENTZ, Rev. Ralph, St. Ann's Church, Baraga, Mich.
 STERLE, Rev. Aloysius, 404 E. 87 St., New York 28, N.Y.
 STOPAR, Rev. Anton, Box 177, Lovelock, Nevada
 STRAGISHER, Rev. Henry, 407 So. Loudoun St., Winchester, Va.
 STRAGISHER, Rev. Raphael, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.
 STRANCAR, Rev. Ignatius, Box 743, Park City, Utah.
 SURTZ, Rev. Edward, sj, 6525 Sheridan Rd., Chicago 26, Ill.
 SUSTERSIC, Rev. John, P.O. Box 247, Pengilly, Minn.
 SUTRICK, Rev. Stephen, osb, Box 351, Canon City, Colo.
 SVETE, Rev. Andrew, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 SVETE, Rev. Augustine, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 SVETE, Rev. Jernej, Box 6, Hartville, Wyo.

TARMAN, Rev. William, Church of St. John the Baptist, Bluffton, Minn.
 TKALEC, Rev. John, sdb, 960 So. Soto St., Los Angeles 23, Calif.
 TOMC, Rev. Victor, 7367 York Rd., Cleveland 30, Ohio
 TOMTZ, Rev. Louis, 120 Sherman Ave. No., Hamilton, Ont., Canada
 TRINKO, Rev. John V., ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
 TRPIN, Rev. Thaddeus, ofm, 823 W. Mineral St., Milwaukee 4, Wis.
 TRUNK, Rev. George, 245 Linden St., San Francisco 2, Calif.
 TURK, Rev. Martin, 545 Mahon Ave., No. Vancouver, B.C., Canada

V rokah je držal sveto pismo nove zaveze. Mnogi-čica ga je burno pozdravila, ko je stopil na oder. Kmalu po prihodu na oder bi moral brati dve vrstici iz govora na gori, vreči stran orientalsko obleko in zaklicati: "Dajte mi frak in cilindri!"

Zgodilo se je pa drugače. Rostovcev spoštljivo in resno bere: "Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo." V nasprotju s svojo vlogo bere dalje: "Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi... Blagor lačnim in žejnim pravice... Blagor usmiljenim... čistim v srcu... miroljubnim... zaradi pravice preganjanim."

Gledavci so spoznali, da se v Rostovcevu dogaja nekaj, kar ne odgovarja njegovi vlogi; vsem je zastala sapa, grobna tišina je objela gledališče. Rostovcev s krepkim glasom bere jasno in spoštljivo celo peto poglavje Matejevega evangelija. Nihče ni motil tišine, nihče ni protestiral, vsi so napeto čakali in poslušali. Nekateri je prevzel njegov nastop, drugi so bili radovedni, kaj se bo zgodilo.

Še bolj pretresljiv kot spoštljivo branje je bil konec. Ko je prečital peto poglavje Matejevega evangelija, se je pobožno pokrižal na pravoslaven način in iskreno vzdihnil: "Gospod, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!"

Kaj se je zgodilo nato, ne vemo. Nadaljne predstave so bile odpovedane.

Dostojanstvo človeške osebe poleg tega zahteva, da človek, v svojem delu, dela zavestno in svobodno. Zato mora v sožitju s svojimi sodržavljeni spoštovati pravice, izpolnjevati ohveznosti, delovati v tisoč možnih oblikah sodelovanja po lastni odločitvi, se pravi, sprejeti jih iz prepričanja, iz lastne iniciative, v stanju odgovornosti in ne po sili ukazov in pritiskov, prihajajočih večinoma od zunaj. Sožitje, ki temelji izključno na sili, ni človeško. V njem so dejanjsko osebe oropane svobode, namesto, da bi dobivale zagon za svoj razvoj in izboljšanje.

Ker so ljudje po naravi družabni, morajo živeti eni z drugimi in vsakdo skrbeti za blagor drugega. Zato dobro organizirano človeško sožitje zahteva priznanje in spoštovanje medsebojnih pravic in dolžnosti.

Iz okrožnice Janeza XXIII.

"Mir na zemlji"

Socialni nauk, ki ga uči in oznanja katoliška Cerkev, je brez dvoma veljaven za vse čase.

Po najvišjem načelu tega nauka mora biti človek temelj, nosilec in namen vseh družbenih uredb. Mislimo človeka, kolikor je po naravi družbeno bitje in obenem dvignjen v višji red, ki naravo presega in obenem zmaguje.

Na tem prevažnem načelu trdno stoji in je zavarovano nedotakljivo dostojanstvo človeške osebe. Na njem je Cerkev, posebno v zadnjih sto letih, ob sodelovanju strokovnjakov, duhovnikov in laikov, razvila svoj odlično izdelani, socialni nauk. Po tem nauku naj se uravnavajo medsebojni odnosi med ljudmi: po splošnih načelih, ki se skladajo z naravo stvari in z različnimi razmerami človeškega sožitja ter s posebnim značajem časa. Načela so zato sprejemljiva za vse.

A danes je bolj ko kdaj koli potrebno ta nauk ne le poznati in razumeti, ampak ga tudi prenesti v življenje, in sicer v obliki in meri, kot dopuščajo ali zahtevajo vsakokratne časovne in krajevne razmere. To je sicer težavna, a izredno pomembna naloga. K delu za izvršitev te naloge pozivamo ne samo naše brate in sinove po vsem svetu, ampak vse ljudi dobre volje.

URBIC, Rev. Rudolph, R.3, Stanley, Wis.

VALENTIN, Rev. Basil, ofm, 19 A'Beckett St., Melbourne, Vic., Australia

VARGA, Rev. Joseph, 11607 Honeydale Ave., Cleveland, Ohio

VIRANT, Rev. Ludwig, Box 235, Peninsula, Ohio

VODUSEK, Rev. Vital, 245 Linden St., San Francisco 2, Calif.

VOGRIN, Rev. Joseph, St. William Church, Parkers Prairie, Minn.

VOLK, Rev. Robert, osm, 12400 So. Ada St., Calumet Park, Ill.

VOVK, Rev. Joseph, St. Mary's Church, Cook, Minn.

VUKSINIC, Rev. Anton, 146 Bell St., Port Colborne, Ont., Canada

WEBER, Rev. Albin, 59 Main St., Millbury, Mass.

WILIMEK, Rev. B.J., 822 New Jersey St., Sheboygan, Wis.

WOLBANG, Rev. Charles, cm, Box 351, Princeton, J.J.

YAKES, Rev. William, 15089 Newburgh, Livonia, Mich.

ZAGAR, Rev. Albert, tor, 24 Maryland Ave., Pittsburgh 9, Pa.

ZAGORC, Rev. Francis, csc, Box 176, Fort Portal Uganda East Africa

ZAVBI, Rev. August, 310 W.2nd St., Reno, Nevada

ZDOLSEK, Rev. Aloysius, St. Gerard Hospital, Hankinson, No. Dakota

ZELEZNIKAR, Rev. Michael, 542 Crosat St., LaSalle, Ill.

ZITKO, Rev. Aloysius, 2620 Pleasant St., Oakland 2, Calif.

ZORE, Rev. Richard, 616 So. East St., Indianapolis, Ind.

ZORMAN, Rev. Fortunat, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

ZRNEC, Rev. Anton, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada

ZUPAN, Rev. Peter, osb, St. Vincent's Archabbey, Latrobe, Pa.

Iz okrožnice papeža Janeza XXIII. "Mati in učiteljica"

Kip Fatimske Gospe v naši rožnovenski
dolini po kronanju ob romanju Zveze Oltar-
nih Društev iz Clevelanda, Ohio

Vsebina

* Cerkevno leto	2
* Zapovedani prazniki	3
* Premakljivi liturgični dnevi	3
* Kratice	4
* Meseci in dnevi leta 1964	5 do 16
* Sveti oče Pavel VI. - slika	17
* Nameni "Apostolstva molitve" za leto 1964	18
* Papež Janez XXIII. podpisuje okrožnico "Pacem in terris" - sl.	19
* Seznam svetnikov in svetnic	20
* Življenjska pot papeža Pavla VI. - "Katoliški glas"	31
* Sveti oče Pavel VI. o svojem predniku - "Katoliški glas"	33
* Sveti oče Janez XXIII. - duhovni sin sv. Frančiška Iz Poročil prov. Sv. Križa	34
* Poslednji teden dobrega pastirja papeža Janeza XXIII. Roman Rus	38
* Poslednji binkoštni prazniki dobrega pastirja papeža Janeza XXIII. - Roman Rus	42
* Po papeževi smrti - Roman Rus	45
* Mati milosti v Mariboru - P. Odilo Hajnšek, O.F.M.	49
* Ob nevihti - Karel Mauser	68
* Marijina božja pot na Primskem - Jakob Resnik	70
* Indijanski misijon v Grand Portage od 1841 do 1864 P. Bertrand Kotnik, O.F.M.	73
* Rajža na Gornji Jezer - Spesnil Franc Pirc	81
* Mati milosti v Mariboru - Romarjevo slovo - pesem - S. Sardenko	84
* Posvečenje cerkve sv. Katarine v Lomu - Poslal John Dolčič	86
* Zahvala - Priredila Lojzka Verbic	87
* Slovensko izseljensko semenišče - Rožmanova romantika - Dr. Filip Žakelj	89
* "Tretji hudič" - Dramatski prizor - prevedel P. Danilo, O.F.M.	99
* Skoz Vintgar - Pesem - Silvin Sardenko	104
* Pesmi s Šmarne gore - Pesmi - Silvin Sardenko	104
* Ob stoletnici smrti Gregorija Riharja - P. Vendelin, O.F.M.	105
* O slovenski cerkveni glasbi - P. Vendelin Špendov, O.F.M.	111
* "Združeni Narodi" - Priredil urednik	118
* Marija Pomagaj - Pesem - Bogdan Budnik	130
* VI. katoliški slovenski dan v Clevelandu, Ohio - J. Sever	132
* Ob Ciril-Metodovem dnevu pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu	143
* Slovenski duhovniki - Naslovi	145
* Ob Ciril-Metodovi obletnici v Lemontu	145
* "Kristus v fraku"	148

